

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Kamu Bilişim Platformu-17

2023.. ve Ötesi

Kamu Hizmetlerinde
Yenilikçi Yaklaşımlar

Kamu, dijital dönüşümü tanımlamaya çalışıyor
Prof. Dr. Alkin: Paranın önemi yok, bilgi en önemli servet

"E-devlet üst yapısı" kurulmalı

"Siber Devlet Yasası" acilen çıkarılmalı

"Güven damgası" verecek kurumlar oluşturulmalı

"Bilgi toplumu idari yapısının oluşturulması zorunlu

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

→ TBD YÖNETİM KURULU

İ. İlker Tabak, Koray Özer, Vural Rıza İbrişim, Ahmet Pekel, Erhan Yalçın, Ersin Taşçı, Ertan Barut, Levent Karadağ,
Nihan Tuna, Salih Özçiftçi, Üveyiz Ünal Zaim.

→ TÜRKİYE BİLİŞİM DERGİSİ ADINA

İ. İlker Tabak Eser ve İmtiyaz Sahibi ve Sorumlusu, Müdür

→ YAYIN YÖNETMENİ

Nihan Tuna

→ YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Aslıhan Bozkurt

→ YAZI KURULU

Arzu Kılıç, Dilek Genç, Ebru Altınok, Ersin Taşçı, Eylem Cülcüloğlu, Fatma Ağaç, Koray Özer, Makbule Çubuk,
Nezih Kuleyin, Prof.Dr. Tuncer Ören, Yiğit Ergin

→ GÖRSEL TASARIM

Mehmet Pektaş

BİLİŞİM DERGİSİ'NDE YAYINLANAN YAZILARDAN YAZARLARI SORUMLUDUR. YAYINLANAN YAZILAR KAYNAK
GÖSTERİLMEKSİZİN BAŞKA BİR YERDE YAYINLANAMAZ.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ
Ceyhun Atuf Kansu Caddesi 1246. Sokak No:4/17 Balgat/ANKARA
Tel: +90 (312) 473 8215 (pbx) Faks: +90 (312) 473 8216
e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr

- 06...** Yayın Yönetmeninden- Nihan Tuna
08... Ankara'daki terör katliamında, biri TBD üyesi iki bilişimciyi de yitirdik
10... Kaybettiğimiz demiryolcu iki bilişimcinin ardından - Ersin Taşçı
12... "2015 yılının Bilişim Yıldızları" ödülleri dağıtıldı
14... TÜBİSAD'da yeni yönetim, ilk kadın başkan
16... 500 milyon Avro'luk CERN pazarı, TOBB'da tanıtıldı
18... Türksat 4B uydusu, uzayda
20... Türk oyun pazarı, dünyada 16'ncı
22... TBD, Türkiye'nin bilişim toplumu rotasını Ankara'da belirleyecek
24... Uluslararası Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı, 8. kez düzenlendi
26... Bilimsel araştırmalara engelsiz ve ücretsiz erişim tartışıldı
28... "Ulusal Obezite Veritabanı" oluşturuldu
30... Robot gazeteci dönemi başlıyor!
32... Avrupa Adalet Divanı'ndan, kişisel veri transferi anlaşmasına ret
34... Bilişim, engelleri ortadan kaldırıyor
36... Yeni Eğitim Bilişim Ağı tanıtıldı
38... 4. Bilişim Teknolojileri Standartları Konferansı'nın yapıldı
40... Endüstriden haberler - Adaletsiz kullanım kotaları!- Eylem Cülcüloğlu
42... Simge - Siber güvenilir misiniz? - İ. İlker Tabak
46... Tersine mühendislik- Sayısal (dijital) kültürde daha da önem kazanan bir kavram: Önceliklendirebilme yeteneği - Koray Özer
48... Ufkun Ötesi-Dikkat! Güvensizlik üretkenlikten daha hızlı büyüyor- Nezih Kuleyin

Gündem: 17. Kamu Bilişim Platformu

- 50...** 400'ü aşkın kamu bilişim yöneticisi, 2023 ve ötesinin yenilikçi yaklaşımlarını irdeledi- Aslıhan Bozkurt
66... "2023 ve Ötesi: Kamu Hizmetlerinde Yenilikçi Yaklaşımlar" Forumu- Kamu, dijital dönüşümü tanımlamaya çalışıyor - Fatma Ağa
70... Ekonomist, Akademisyen Prof. Dr. Alkin: Paranın önemi yok, bilgi en önemli servet
72... Söyleşi-Ekonomist, Akademisyen Prof. Dr. Alkin: Bizden Steve Jobs'lar çıkmaz, ancak Meksika'daki Carlos Slim gibi işadamları çıkar- Arzu Kılıç
76... "Parlamentar gözülle bilişim toplumu" oturumu - Parlamentarlerden ciddi iddia ve tespitler

- 78...** e-Devlet Hizmetlerinden Beklentiler" Çalışma Grubu: Politik değişimlerden etkilenmeyecek, her önlemini alabilecek bir "E-devlet üst yapısı" kurulmalı -Aslıhan Bozkurt
84... Söyleşi- Bir Azerbaycan markası: ASAN (KOLAY) Hizmet Fariz Jafarov - Aslıhan Bozkurt
90... Öğretim Görevlisi Ünal: e-ticaret, internet gibi her an devrim halinde olan çok özel bir konu - Aslıhan Bozkurt
94... "Siber Güvenlik ve Kritik Altyapı Güvenliği" Çalışma Grubu: "Siber Devlet Yasası" acilen çıkarılmalı - Fatma Ağa
100... Gazeteci Oğuz: Türkiye, yeni savaş konseptini kurumsallaştırmada geç kaldı
102... "e-Ticaret Güvenlik Sertifikasyonu ve Düzenlemeler" Çalışma Grubu: "Güven damgası" verecek kurumlar oluşturulmalı, Kişisel Verilerin Korunması Yasası çıkarılmalı- Aslıhan Bozkurt
112... Bilişim hukukunda bilirkişilik; serbestten, resmi bilirkişiliğe dönüştü- Fatma Ağa
116... "Türkiye'de Bilgi Toplumu Üst Yapısı" raporu: "Bilgi toplumu idari yapısının oluşturulması zorunlu- Fatma Ağa
120... Söyleşi - Türksat A.Ş. Genel Müdürü Prof. Dr. Gül: Kullanıcıların hizmet geliştirme sürecine katılımına önem veriyoruz - Aslıhan Bozkurt
130... Söyleşi - Microsoft Türkiye Genel Müdür Yardımcısı Koç: Yazılım geliştirmenin büyüsü, Microsoft'ta çalışan herkesin DNA'sına kazınmış bir tutku - Fatma Ağa
138... Söyleşi-BThaber Şirketler Grubu Başkanı Göçe: 22 yıllık markalarımızı, aynı çizgide ve geliştirerek sunmaya devam edeceğiz - Aslıhan Bozkurt
146... Üç Soru Üç Cevap - Gazeteci Oğuz: Ar-Ge genellikle bizde Ür-Ge'ye dönüşüyor - Arzu Kılıç
150... Bilişimcilerin hobisi - TBD Yönetim Kurulu Üyesi Karadağ: Bilişimciler için en iyi spor, doğada yürümek, koşmak ve yüzmek - Aslıhan Bozkurt
158... Kitap tanıtımı - Derdimi Ummana Döktüm - Ayfer Niğdelioğlu
160... AB'de Bitcoin, KDV vergisinden muaf
162... BT yapılarının saldırılardan nasıl korunabileceği, SHIELD 2015'te tartışıldı
164... Robot Yatırımları Fuarı ve Mini Maker Faire şöleni
166... Gedik Robot Akademisi'nden yerli robotlar üretilcek
168... Dijital bağımlılık hafızayı zayıflatıyor

Nihan Tuna
ntuna@emt.com.tr

Kasım'da yine motivasyon ile devam ediyoruz.

Hedeflerimize ulaşmak adına; kendimizi tanıma, iç enerjimizi yönetme yönünde neler yapabileceğimizi değerlendirmemiz lazım... Lazım da bunu yapmak çoğumuz için kolay değil, hayat şartları, öncelikleri belirleyen etkenler bizi olmamız gereken, başarılı olabileceğimiz alanlardan daha uzaklara sürüklemiş olabilir. Bu konuda kendinize zaman ayırın, neler yapabiliyordum? ne yaptım? Geç kalmış sayılmayız.

Kendimize başarılı olabileceğimiz ortam ve alan bulabilmek veya bulunduğumuz ortamda ve alanlarda başarılı olmak. Hangi taraftan bakarsak bakalım hedefe ulaşmak için amaç "MOTİVASYON".

Teknolojinin getirdiği avantaj ile kişisel gelişim, motivasyon gibi konularda inanılmaz kaynaklara ulaşmak mümkün. İnternet; bilgi sahibi olmasak da fikir sahibi olmak için derya deniz.

Bu kadar çok kaynak içerisinde doğruyu bulmak zor olabilir. Kafa karışıklığı da cabası. Kaynakların çoğunda kendinizi tanımak için 100 yöntem, kişilik testleri ve 50 adımda motivasyondan bahsediliyor. Her okuduğumuzu anlamak, denemek, test etmek zorlu bir süreç gibi gözükebilir.

Paniğe kapılmaya gerek yok, zaman çok değerli ama; bize yol gösterebilecek bu konunun uzmanları var. İnsanoğlu her dönemin ihtiyacı olana göre gündemi belirliyor, kavramlar ve tarzını değiştiriyor.

Yeni kavram "MOTİVASYON KOÇLUĞU".

Yolumuz açık olsun.

Kişisel gelişim yolunda birlikte ilerlemeye devam...

Sevgilerimle....

Ankara'daki terör katliamında, biri TBD üyesi iki bilişimciyi de yitirdik

10 Ekim 2015'te Ankara'da düzenlenen "Barış Mitingi" öncesi canlı bombaların patlaması sonucu, 102 kişi aramızdan ayrıldı. Korkunç terör saldırısında, TCDD Bilgi İşlem Dairesi personellerinden Ali Kitapçı ile aynı zamanda TBD üyesi olan Fizik Mühendisi İdil Güneyi de yaşamını kaybetti.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), Türk Tabipleri Birliği (TTB), Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) gibi sendika ve meslek örgütleri öncülüğünde, 10 Ekim 2015'te Ankara'da yapılacak "Emek, Barış ve Demokrasi Mitingi" öncesi iki canlı bomba, Cumhuriyet tarihinin en kanlı terör saldırısını gerçekleştirdi. "Savaşa İnat, Barış Hemen Şimdi" sloganıyla düzenlenen mitingin toplanma yeri olan Tren Garı önünde, bombalı saldırı sonucu 102 kişi öldü, 246 kişi ise yaralandı. Terör saldırısında, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) İşletmesi Genel Müdürlüğü'nde başmühendis olarak görev yapan, Türkiye Bilişim Derneği (TBD) üyesi İdil Güneyi (52) ile Bilgi İşlem Servisinde görevli Ali Kitapçı (57) da hayatını kaybetti.

TBD'nin 99005313 nolu üyesi, Hacettepe Üniversitesi mezunu Fizik Mühendisi, bir çocuk annesi olan Güneyi, Birleşik Taşımacılık Sendikası (BTS) Sekreteri, Kitapçı ise BTS Ankara Şube Sekreteri idi.

Güneyi'nin Facebook'taki sayfasındaki son paylaşımında, "Gözyaşlarımızın Rengi Aynıdır... 10 Ekim'de Ankara'dayız" ifadeleri yer alıyordu.

Yazmasam olmaz...

İdil Güneyi...

Hacettepe Fizik Mühendisliği'nden sınıf arkadaşım, bölümümüzün en güzel kızı, en yakışıklımızın önce kız arkadaşı, sonra eşi, biricik oğullarının annesi...
Yıllar, yıllar sonra Daire Başkanı olarak atandığım TCDD Bilgi İşlem Dairesi'nde mesai arkadaşım...
.....

İdil'i tanıyanlar O'nu birkaç yönü ile tanır!
Oysa ki o kadar çok yönlüydü ki O!

İdil, anneydi..

Hem de çok iyi bir anne... Tek başına bir çocuğu delikanlı yaptı...

İdil, sanatçıydı...

El yapımı takılarını bilmeyen, bilip de almayan yoktur...

İdil, sanatseverdi...

Tiyatro aşığıydı, tiyatro sezonunda herkesi toplu olarak tiyatroya götürürdü...
O'nun aldığı toplu tiyatro biletlerinin abonelerinden biri de bendim. Sayesinde birçok demiryolcu da tiyatro ile tanışmıştı...

İdil, organizatördü...

Arkadaş toplantılarının, gezilerin, Fizik Mühendisliği mezunları toplantılarının önde gelen organizatörüydü...
Nice insanlar bir araya geldi O'nun sayesinde, nice dostluklar kuruldu, nice görüşemeyenler görüştü,
nice küsler barıştı ve belki de helalleşti...

İdil, sendikacıydı...

Kamu çalışanlarının hak mücadelesinde mensubu olduğu sendikanın parlak bir yıldızıydı... Kadın demiryolcu ayağı değmemiş istasyonların kömür sobalarında demlenmiş demiryolcu çaylarını yudumlarken görürdünüz O'nu.
Demiryolu rayları onun ayak izleri kadar başka kadın ayak izi görmemiştir...

İdil, Bilişimciydi...

Türkiye Bilişim Derneği'nin de üyesiydi...
"Bırak artık sendikayı gel biraz da dernekte uğraş ver!" derdim, "Orada sen varsın ya!" derdi...

İdil, yardımseverdi...

Yoksulun, yardıma muhtacın, ihtiyaç sahibinin; deftersiz okulların, ayakkabısız çocukların yardım meleği idi...
Kimse bilmezdi...
Ben de yeni öğrendim...

İdil, Atatürkçüydü...

Elinde Türk Bayrağı ile her fırsatta Anıtkabir'e koşardı...

İdil, arkadaş canlısı, mütevazı, cana yakın, yerine göre mesafeli, onurlu, şahsiyetli, kadın gibi kadındı...

İdil, çok iyi bir arkadaşı...

Benim de arkadaşımdı...

Ali Kitapçı.

Artun Siyah'ın babası...
"Çocuğun hayatını daha doğarken kararttın" diye takıldım...
Ne bileyim **Ali**'nin hayatında "**Kara**"nın özel bir yeri olduğunu...
O'nu ilk tanıdığım da O, Demiryol-Sen'in Ankara Şube Başkanı, ben de Türk Ulaşım-Sen'in Ankara Şube Başkanı idim.
Kamu çalışanları sendikacılığının yeni filizlenmeye başladığı yıllardı, sendikacılara şüpheyle, istihzayla, alayla, aşağılamayla bakılan yıllar...

Rakiptik.

O zamanki değer yargılarıyla karşıt ve birbirine taban tabana zıt iki sendikanın yöneticisiydik.
Kimse bilmez; zaman zaman bir araya gelir sendikal mücadelenin geleceğini tartışırdık iki zıt sendikanın yöneticisi olarak...
Anlaştığımız da olurdu, anlaşamadığımız da...
Yıllar sonra TCDD Bilgi İşlem Dairesi Başkanı olunca, sendikal mücadeledeki rakibim olan **Ali**'nin amiri olmuştum.

Herkes benim O'nu sıkıştırmamı, sendikal faaliyet yapmasını engellememi, gidişini, gelişini, her şeyini kontrol altına almamı bekliyordu; hatta bu yönde telkinler yapanlar da vardı...

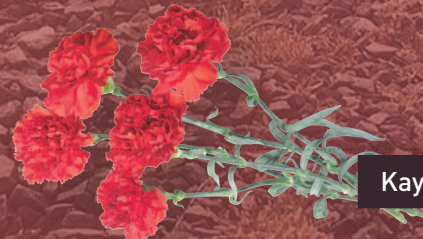
Daha henüz sendikal faaliyetlerde birtakım izin ve imkânların sağlanmadığı, yasal düzenlemelerin yapılmadığı yıllardı...

Ali'nin üzerine baskı kurmam bekleniyordu...

Bağlı olduğu Personel ve İdari İşler Müdüresi olan arkadaşımı odama davet etmiş ve şöyle demiştim:
"**Ali Kitapçı**, bir sendikacı olarak toplumsal fedakârlık yapıyor, gecesini gündüzünü, enerjisini, umutlarını ve istikbalini kamu çalışanları için feda ediyor. Lütfen kendisine yardımcı olunuz, sendikal faaliyetlerini yaparken serbestçe davranmasına tolerans gösteriniz, herhangi bir yerden 'Niye izin veriyorsun?' sorusu ile karşılaşsanız 'Başkan izin verdi' deyiniz ve lütfen bu görüşmemizi de kendisi ile paylaşmayınız."...

Paylaşmayın demiştim ama paylaşılmıştı...
Ali ile sendikacılık günlerimizden oluşan sevgi ve empati köprüsü, yürekteki sessiz bir iletişim köprüsüne dönüşmüştü o günlerden sonra...

Ali ile farklı yerlerden aynı toplumsal ideale bakan iki yürek gibiydik.
Mücadele dolu bir geçmişi, kararlı, istikrarlı bir duruşu, demokrat bir bakışı, geniş bir hoşgörüsü vardı.
Tanıdığım en düzgün, en karakterli, en prensipli dava adamlarından biriydi...
Davasının adamıydı!
Adam gibi Adamdı...
Artun Siyah'ın babasıydı...
Adamdı.

“2015 yılının Bilişim Yıldızları” ödülleri dağıtıldı

TBD İstanbul Şubesi ve Bahçeşehir Üniversitesi tarafından düzenlenen Bilişim Yıldızları e-Dönüşüm Yarışması’nda “2015 yılının Bilişim Yıldızları”, ödülleri 2 Ekim’de aldı. 6 ayrı kategoride 18 ödülün dağıtıldığı yarışmada ikæi kategoride de özel ödül verildi.

e-dönüşüm ü özendirmek, güzel örnekleri diğçer proje sahipleriyle paylaşmak, e-dönüşüm konusunda toplumu bilinçlendirmek ve Türkiye’nin bilgi toplumu olmasını desteklemek amacıyla Türkiye Bilişim Derneğı (TBD) İstanbul Şubesi tarafından Bilişim Yıldızları e-Dönüşüm Yarışması’nın 7.si sonuçlandı. Bilişim Yıldızları e-Dönüşüm Yarışmasında finale kalan siteler, geniş bir katılımıla Bahçeşehir Üniversitesi’nde 2 Ekim 2015’te büyük bir coşkuyla gerçekleştirilen törende, ödülleri aldılar. 6 ayrı kategoride 18 ödülün dağıtıldığı yarışmada, iki kategoride de özel ödül verildi. Türkiye’nin Bilişim Yıldızları’nı alanında uzman 30 jüri üyesi belirledi. Jüri değerlendirmesi yanı sıra halk oylaması da değerlendirmeye katıldı. “e-hizmet” kategorisinde Yüksek Seçim Kurulu’nun (YSK), “seçmen.ysk.gov.tr” projesi birincilik ödülüne layık görülürken, “kadiköy.bel.tr” e-belediye kategorisinde birinci oldu. “En İyi Web Sitesi” ödülünü <http://www.melig.org.tr>, “Halkın Favorisi” ödülünü ise <http://www.batso.org.tr> aldı.

TBD İstanbul Şubesi Başkanı Ahmet Tosunoglu, törende yaptığı konuşmada Bilişim Yıldızları e-Dönüşüm Yarışması’nın önemini anlatırken Bahçeşehir Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şenay Yalçın’ın ödül alan 20 web sitesi sahibine yüksek lisans bölümleri için yüzde 50 burs verileceğini açıkladı.

**6 kategoride
ödüle layık
görülen web
siteleri şunlar:**

e-belediye

1. www.kadiköy.bel.tr
2. www.selcuklu.bel.tr
3. www.ibbgenclikmeclisi.com

e-ticaret

1. www.yazilimalalim.com
2. www.toner.com.tr
3. alpbilge.com.tr

e-eğitim

1. www.melig.org.tr
2. www.netstaj.com
3. www.iktisadi.org

e-hizmet

1. <http://secmen.ysk.gov.tr>
2. <http://tahsilat.selcuklu.bel.tr>
3. www.hangikredi.com

e-inovasyon-girişimcilik

1. www.egitmenara.com
2. www.haircenter.com.tr
3. www.onlineservisi.com

e-sanat

1. www.istiklalcaddesinde.com
2. www.fragman.web.tr
3. www.e-sanatgalerisi.com

En İyi Web Sitesi

<http://www.melig.org.tr>

Halkın Favorisi

<http://www.batso.org.tr>

TÜBİSAD'da yeni yönetim, ilk kadın başkan

**Bayrak
değişimin
yaşandığı
derneğin ilk
kadın Yönetim
Kurulu Başkanı
Karaca, görevi
Cılız'dan
devraldı.**

Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD), 22 Ekim 2015'te yeni yönetimini belirledi. 21 asil, 9 yedek üyeden oluşan TÜBİSAD Yönetim Kurulu'nun başkanlığına Erman Karaca getirilirken ilk kez bir kadın, TÜBİSAD'da Başkan oldu.

TÜBİSAD Olağanüstü Genel Kurul'da açılış konuşması yapan TÜBİSAD Yönetim Kurulu eski Başkanı Prof. Dr. Kemal Cılız, temsil gücü yüksek bir Yönetim Kurulu ve tüm üyelerin aktif katkıları ile 3 yıllık dönemde sektörün ülke ekonomisine katkılarını ve bu katkıları daha da ileriye taşımaya yönelik çözüm önerilerini anlattı. Cılız, TÜBİSAD'ın bilgi teknolojileri ve telekomünikasyon alanlarını birleştiren bir STK olarak, yayınladığı raporlar ile sektörün gelişimi hakkında sağlıklı veri oluşumu sağladıklarını da sözlerine ekledi.

Erol Bilecik'in Divan Başkanlığı yaptığı Genel Kurul'da, Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu oybirliği ile ibra edilirken; yeni Yönetim Kurulu ve yeni Denetim Kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi de oybirliği ile gerçekleşti.

Başkanlığı Prof. Dr. Cılız'dan devralan Karaca ise konuşmasında, "gelecek teknolojiler" ve "dijital dönüşüm" konularında uluslararası başarılar için önemli fırsatlar olduğunu dile getirip tüm paydaşlar ve ülke kalkınması için üretilen katma değerleri daha da ileriye taşıyacaklarını belirtti.

TÜBİSAD'ın yeni Yönetim Kurulu şu isimlerden oluştu:

Ahmet Öngün (Gantek), Ali Kançal (Index), Burak Aydın (Intel), Cenk Kıvılcım (Cisco), Coşkun Şahin (Avea), Emre Kurttepe (Mynet), Erman Karaca (TFI), Güngör Kaymak (HP E), Hasan Süel (Vodafone), Hüseyin Yusuf Ziya Erdem (Ericsson), İbrahim Özer (Toshiba), İlker Kuruöz (Turkcell), Levent Kızıltan (Eczacıbaşı), M. Kemal Cılız (Infonet), Mehmet Nalbantoğlu (KoçSistem), Murat Kansu (Microsoft), Mustafa Çağan (Arena), Nazım Özdemir – Y.K. Bşk. Yrd., Ramazan Demir (Türk Telekom), Veli Tan Kirtiş (Akfa Holding) ve Zeynep Keskin (SAP). Yeni Yönetim Kurulu'nda Levent Kızıltan ve Nazım Özdemir Başkan Yardımcısı, Veli Tan Kirtiş de Sayman olarak görev yapacaklar.

Karaca, Ege Üniversitesi Matematik ve Bilgisayar Mühendisliği Yüksek Lisans Programından mezun oldu ve 1983-1984 yıllarında Ege Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği bölümünde Araştırma Görevlisi olarak görev yaptı. 1984-1991 yılları arasında, o dönemde Türkiye'de yeni hayata geçen Online Bankacılık sisteminin geliştirilmesinde çeşitli faaliyetlerde bulunan Karaca, Yapı Kredi Bankası, Garanti Bankası ve Akbank'ın teknoloji kuruluşlarında yazılım uzmanı, sistem programcısı, yazılım geliştirme müdürü ve koordinatör olarak aktif görev aldı.

1991 yılından itibaren 11 yıl süreyle Doğu Grubu Kurumsal Bankası Körfezbank'ta Bilgi Teknolojileri'nden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Karaca, 2007-2014 yılları arasında ise Tradesoft Genel Müdürlüğü'nü üstlendi. Karaca, halen Tab Food Investments şirketine Teknoloji Başkanı (CTO) olarak görev yapıyor.

500 milyon Avro'luk CERN pazarı, TOBB'da tanıtıldı

Farkındalık oluşturmak, sürdürülen çalışmalar, alımlar ve ihale prosedürleri ile ilgili teknik ve idari sunumlar yapmak üzere CERN yetkili ve uzmanları, Türkiye- CERN Sanayi İşbirliği Konferansı'na katıldı.

2015

Mayıs ayında Türkiye'nin Avrupa Nükleer Araştırma Örgütü'ne (Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire-CERN) Ortak Üyeliğinin başlaması ile Türkiye de üretim yapan sanayi firmaların CERN'de yapılan alım ve ihalelere katılma hakkı elde edildi. CERN ve üye ülkelerdeki firmalar arasında bilgi akışı ve iletişimi sağlamak, ihaleler konusunda Türk sanayicisini bilgilendirmek ve katılımlarını sağlamak üzere Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde (TOBB), TOBB - CERN Sanayi İrtibat Ofisi kuruldu. TOBB, yıllık ortalama 500 Milyon Avro mal ve hizmet alımlarının gerçekleştiği CERN bünyesinde yer alan departmanların ihtiyaçları konusunda farkındalık yaratmak, CERN'de yürütülen çalışmalar, alımlar ve ihale prosedürleri ile ilgili teknik ve idari bilgi edinmek amacıyla, Türkiye- CERN Sanayi İşbirliği Konferansı'nı 5 Ekim 2015'te TOBB Konferans Salonu'nda düzenledi. Konferansın açılış törenine TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) Başkanı Zafer Alper, CERN Uluslararası İlişkiler Genel Direktör Yardımcısı Prof. Dr. Emmanuel Tsesmelis ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Ali Rıza Alaboyun katıldı. Türkiye - Cern Sanayi İşbirliği Konferansı'na Türkiye'deki sanayi

kuruluşlarının yanı sıra ilgili diğer özel sektör, kamu kurum ve kuruluşları ve üniversiteler davet edildi. Konferansta uzmanlar tarafından CERN'de Fizik Deneyleri ve Çalışmalar; CERN'de Bilişim Teknolojileri, Yazılım, Donanım ve Sistemler; CERN'de Mühendislik ve Teknoloji; CERN Genel Altyapı Hizmetleri; CERN Teknoloji Transfer Ofisi; CERN Finans Kuralları, Satın Alma Kriterleri, İş Fırsatları ile Türk Hızlandırıcı Merkezi - Bilimsel, Endüstriyel, Teknolojik Görünüm ve Beklentiler konulu sunumlarla bilgilendirmelerde bulunuldu.

Açılıştaki konuşmasında TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Faik Yavuz, Türkiye'nin toplam ihracatı içinde ileri teknoloji ihracat payının yüzde 3-4 arasında olduğunu anımsatıp ileri teknoloji üretimi ve ihracatını artırmak istediğini belirtti. Türkiye'nin CERN'de yer alması gerektiğine işaret eden Yavuz, "Türkiye inovasyonu, teknolojiyi konuşan bir ülke olmaktan çıkıp, inovasyonu, yüksek teknolojiyi yapan bir ülke haline nasıl gelecek? Bunun için, bize bir yol haritası ve yeni mekanizmalar lazım. İşte bugün bu mekanizmalardan birini hep birlikte tanıyacağız" dedi.

Türkiye'nin CERN'e ortak üye olmasıyla sanayicilerin CERN'de açılan ihalelere katılabileceği, araştırmacı ve bilim insanlarımızın CERN'de çalışabileceğini anlatan Yavuz, yerli ve yabancı paydaşların birlikte çalışma alışkanlığı kazanmasının Türkiye'de yüksek teknoloji üretim ve ihracatının artmasını da sağlayacağını vurguladı. CERN'nin yıllık bütçesinin, 1 milyar doları aştığından söz eden Yavuz, "Şimdi Türk firmaları için

600 milyon dolarlık yeni bir pazar açılıyor. Bu fırsatları değerlendirmek için Sanayi İrtibat Ofisleri kuruluyor. Bu ofisler, CERN ve üye ülkelerdeki firmalar arasında bilgi akışı ve iletişimi sağlayacak" diye konuştu.

"Hedef CERN'deki daimi kadrolarda yer almak" Konferansta konuşan TAEK Başkanı Zafer Alper, Türkiye'deki üniversitelere konulacak hedeflerin başında CERN araştırmalarında yer alacak nitelikli, doktoralı araştırmacı sayısının artırılması yer aldığını belirtti. İkinci olarak üniversite ve araştırma kurumlarının, CERN'deki araştırmalara katkı sağlayabilecek sayıda ve ölçekte laboratuvar, teçhizat, tesis ve donanıma sahip olmasının hedeflendiğini bildiren Alper, "Üçüncü olarak ise CERN'de daimi statüde istihdam edilen yaklaşık 2 bin 500 kişilik kadro içinde Türk vatandaşlarının da azami derecede yer almasının sağlanması hedeflenmektedir" dedi.

Türkiye'nin genç nüfusu CERN'de kullanılmalı CERN Genel Direktör Yardımcısı Prof. Dr.Tsesmelis ise, Türkiye ile özellikle sanayici, üniversite ve araştırmacı konularında daha güçlü işbirliği yapmak istediklerini ifade etti. Türkiye ile sanayici, üniversite ve araştırmacı konularında daha güçlü işbirliği yapmak istediklerini belirten Tsesmelis, Türkiye'nin inşaat sektöründen de yardım alacaklarını umduğunu aktardı. CERN'in Birleşmiş Milletler gibi çok uluslu bir yapısının olduğunu anımsatan Tsesmelis, "Kurumun 21 üye ülkesi var, çok farklı kültürler burada çalışıyor. 2 bin 500 çalışanı var. Kullanıcı sayımız ise 12 binden fazla. Bu gruba Türk vatandaşları da dahil olacaktır" dedi. CERN'de Türkiye'den bilim insanı kategorisinde 128 civarı kayıt bulunduğunu, daha fazla katılım için özellikle yaz kursları hazırladıklarını aktaran Tsesmelis, Türkiye'nin ortalaması 30 yaş olan nüfus potansiyelinin CERN'de kullanılması gerektiğini söyledi.

Türksat 4B uydusu, uzayda

16 Ekim'de Kazakistan'da fırlatılan Türksat 4B, Türkiye'de iletişim ve yayıncılık altyapısının güçlendirilmesine yardımcı olacak.

Türkiye'nin uzaya gönderilen 7. haberleşme uydusu olacak olan Türksat 4B, 16 Ekim'de Türkiye saatiyle 23.40'ta Kazakistan'da bulunan Baikonur Cosmodrome'dan başarılı bir şekilde fırlatıldı. Üretimi 4 Haziran 2014'te tamamlanan Türksat 4B uydusu, Türkiye'nin 50 derecede görev yapacak ilk uydusu olacak. Yörüngeye yerleştirme ve yörünge testlerinin tamamlanmasının ardından Aralık ayında işletmeye alınacak olan Türksat 4B uydusu, Ka-Bant üzerinden internet erişimi için kullanılacak. Yeni uydunun kapsama alanı, Avrupa, Asya, Afrika, Ortadoğu ile Türk Cumhuriyetleri kuşatacak. Uydunun uzaya gönderilmesiyle birlikte hem

Türkiye'deki TV yayın kapasitesi artacak, TV kanallarının canlı yayın geçişlerinde de yoğun olarak kullanılacak. Hem de uydu üzerinden internet hızı artıp kullanımı yaygınlaşacak. Türksat 4B, Aralık 2015'te hizmet vermeye başlayacak. Türksat 4B haberleşme uydusundan ilk sinyal 19 Ekim'de, fırlatmadan 9 saat 13 dakika sonra İtalya'nın Fucino yer istasyonundan alındı. Fırlatma töreninde çıplak gözle 15 saniye izlenebilen Türksat 4B uydusu, 5 dakika 47 saniye sonra atmosferden çıkmıştı. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Feridun Bilgin, Türksat 4B uydusunun Japon firması Mitsubishi Electric Corporation ile birlikte yapıldığını anımsattı. Türksat 4A ve Türksat 4B haberleşme uydularının yapımında görev alan Türk mühendislerin yeni uydularımızın entegrasyon ve

test aşamalarında görev alacağını belirten Bakan Bilgin şunları söyledi: "Türksat 4A ve Türksat 4B uydularının yapımında çalışan mühendislerimiz, Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test Merkezi'nde (USET) ilk yerli haberleşme uydusu Türksat 6A'nın üretiminde de görev alıyor. Türksat 5A'nın şartnamesi bu ay içerisinde tamamlanarak, daha fazla yerlilik içerecek şekilde önümüzdeki dönemde ihale edilecek. Türkiye'nin uydu ve uzay teknolojileri alanındaki hedeflerini, Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümü olan 2023 yılına göre planladık. Bölgemizin lider şirketi Türksat'ın global bir uydu operatörü olması ve tüm dünyaya hizmet vermesini planlıyoruz. Yeni uydularımızla birlikte uzay ve iletişimin kesiştiği alanlarda, iletişimin, yayıncılığın ve bilişimin yükselen değeri olma yolunda hızla ilerliyoruz."

Türk oyun pazarı, dünyada 16'ncı

Newzoo, oyun dünyasının en çok gelir getiren ülkelere ilişkin rapor bir hazırladı. Rapora göre Türkiye, 464 milyon 313 bin dolarlık pazar hacmiyle 16'ncı sırada yer aldı.

newzoo
games market research

Dünya oyun pazarında ülkelerin elde ettiği gelirlere yönelik bir araştırma yapıldı. Oyun odaklı küresel pazar araştırmaları yürüten Newzoo'nun 5 Ekim 2015'te hazırladığı raporda, dünya genelinde oyun gelirleri sıralamasına yer verildi. İlk 100 ülkenin belirlendiği raporda, ülkelerde oynanan oyunlardan elde edilen gelirler belirlendi. Buna göre, küresel bazda oyun pazarının büyüklüğü yaklaşık 91.5 Milyar Dolar olarak açıklandı. Raporda en büyük payı yüzde 47.2'lik oranıyla Asya-Pasifik ülkeleri oluştururken, oyun gelirleri listesinin birinci sırasında 22.2 milyar dolar ile Çin yer aldı. Çin'i, 21.9 milyar dolarla beraber ABD izledi. Listedeki sıralamayı Japonya ve Güney Kore izledi. İlk 5 içerisinde yer alan üç Asya ülkesi, Asya'daki oyun sektörünün ne derece büyük olduğunu gösterdi.

Oyun dünyasının en çok gelir getiren ülkeleri listesinde ilk 25 ülke arasında Türkiye de girdi. 2015 verileri üzerinden hazırlanan raporda Türkiye, 464 milyon 313 bin dolarlık pazar hacmiyle 16'ncı sırada yer aldı. Türkiye'nin oyun pazarı, Hollanda, İsviçre, Hindistan ve Norveç gibi ülkelerin üstünde yer aldı. 100 ülkeyi kapsayan listenin en son sırasında ise Nepal bulunuyor.

40 milyon 293 bin aktif internet kullanıcısı olduğu bilinen Türkiye, listede Ortadoğu ve Afrika bölgesinin lideri konumuna yükseldi.

REVENUE RANK	COUNTRY	REGION	POPULATION	INTERNET POPULATION	TOTAL REVENUES IN US DOLLARS
Totals:			6,406,296,000	3,077,857,000	591,252,478,000
% of Global:			(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
1	China	Asia	1,401,587,000	740,038,000	22,227,194,000
2	United States of America	North America	325,128,000	290,534,000	21,962,491,000
3	Japan	Asia	126,818,000	115,975,000	12,328,860,000
4	South Korea	Asia	49,750,000	41,735,000	4,022,366,000
5	Germany	Western Europe	82,562,000	72,828,000	3,654,669,000
6	United Kingdom	Western Europe	63,844,000	59,126,000	3,533,493,000
7	France	Western Europe	64,983,000	55,723,000	2,460,172,000
8	Canada	North America	35,871,000	31,610,000	1,811,271,000
9	Spain	Western Europe	47,199,000	37,377,000	1,564,223,000
10	Italy	Western Europe	61,142,000	40,024,000	1,505,800,000
11	Brazil	Latin America	203,657,000	125,453,000	1,458,902,000
12	Russian Federation	Eastern Europe	142,098,000	103,050,000	1,262,405,000
13	Mexico	Latin America	125,236,000	56,757,000	1,195,456,000
14	Australia	Oceania	23,923,000	20,469,000	1,171,715,000
15	Taiwan	Asia	23,768,000	20,438,000	767,272,000
16	Turkey	Middle East - Africa	76,691,000	40,293,000	464,313,000
17	Netherlands	Western Europe	16,844,000	15,778,000	463,972,000
18	India	Asia	1,282,390,000	268,020,000	428,265,000
19	Poland	Eastern Europe	38,222,000	26,889,000	407,947,000
20	Switzerland	Western Europe	8,239,000	7,222,000	351,210,000
21	Sweden	Western Europe	9,694,000	9,017,000	345,745,000
22	Argentina	Latin America	42,155,000	28,960,000	338,192,000
23	Thailand	Asia	67,401,000	27,526,000	337,520,000
24	Malaysia	Asia	30,651,000	21,916,000	334,994,000
25	Indonesia	Asia	255,709,000	56,614,000	312,786,000

TBD, Türkiye'nin bilişim toplumu rotasını Ankara'da belirleyecek

Türkiye ve bilişim sektörünün geleceğini ilgilendiren birbirinden önemli konuları ele alacağı Bilişim 2015, 3-5 Aralık 2015 tarihlerinde yapılacak. TBD 32. Bilişim Kurultayı ile 2.Ankara Bilişim Fuarı'nı (CITEX 2015) içeren Bilişim 2015, 3-5 Aralık 2015 tarihlerinde Ankara'da ATO Congressium Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda gerçekleştirilecek.

 Bilişim 2015

TBD 32. ULUSAL BİLİŞİM KURULTAYI

3 - 5 Aralık 2015

CITEX'2015

ANKARA BİLİŞİM FUARI

cOngresium ankara

Bilişim sektörünün en önemli temsilcisi konumundaki Türkiye Bilişim Derneği (TBD), 1976 yılında başlattığı Ulusal Bilişim Kurultayları'nın bu yıl otuz ikincisini (Bilişim'2015), geçtiğimiz yıl olduğu gibi Ankara Bilişim Fuarı (CITEX'2015) ile birlikte gerçekleştirecek. 3-5 Aralık 2015 tarihlerinde Ankara'da ATO Congressium Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda düzenlenecek Bilişim 2015 (TBD 32. Bilişim Kurultayı) ve CITEX 2015 (2.Ankara Bilişim Fuarı) Türkiye'nin ve sektörün geleceğini ilgilendiren birbirinden önemli konuları ele alacak. Bilişim 2015 etkinliğinin ana teması bu yıl; bilişim teknolojisinin hayatımızın vazgeçilmezi olması nedeniyle "bilişimle yaşam" olarak belirlendi.

Etkinlik kapsamında, bilişimle kalkınan ve bilişim toplumu hedefine koşan Türkiye vizyonuna ulaşmak için güncel ve geleceğe yönelik konuların ele alınacağı oturumlar organize edilecek. Yurt içi ve yurt dışından uzmanlar, kamunun üst düzey karar vericileri, akademisyenler, özel sektör temsilcileri ve sivil toplum kuruluşları (STK) yöneticilerinin katılımlarıyla katkı vereceği Bilişim 2015, bilişim sektörünün birbirinden değerli firmaları, kamu kuruluşları, üniversiteler ile STK'lar ürün ve çalışmalarını CITEX 2015'te sergileyecek.

Türkiye'nin geleceğine yön verilecek

Avrupa Birliği'nin (AB), Ağustos 2010'da kabul ettiği yedi eylem alanını kapsayan "Sayısal Gündem 2020" programıyla ortaya konan strateji ve hedefler, Bilişim'2015 kapsamında tartışılıp değerlendirilmeye devam edecek.

AB, "Sayısal Gündem 2020" programı ile yeni bir ekonomik dönüşüm stratejisi ve 2020 yılı için hedeflerini ortaya koydu. AB, bu eylemlerin ilerlemesini yıllık skorlama yöntemi yoluyla takip ediyor. Ülkemizin de benzer bir Sayısal Gündemi ve Ajandası'nın olması ve Türkiye'nin bilgi teknolojileri skorbordunun oluşturulması gerektiğini düşünen TBD, Sayısal Gündem 2020 Uzmanlık Grupları'nı oluşturdu. TBD çatısı altında 7 ana hedefe 40'ı aşkın ayrı uzmanlık konusunda oluşturulan gruplarda 600'ü aşkın uzman, 2020 yılına kadar gönüllü olarak çalışacak. Gruplar, 'Türkiye'nin Sayısal Gündemi'ni oluşturup nabzını tutacak ve ülkemizin geleceğini şekillendirecekler. Konunun uzmanları, ilgili ulusal ve uluslararası kuruluşların temsilcileriyle karar vericilerin katılacağı açık oturum, sunum, etkileşimli toplantı ve çalıştaylar dışında etkinlikte akademik, teknolojik ve uygulama örneklerini içeren bildirilerden oluşan oturumlar da gerçekleştirilecekler. Türkiye'nin çağdaş ve uygar bir bilişim toplumuna dönüşümü, 2020 sayısal gündemine yönelik strateji, politika ve izlemesi gereken yol haritası, Bilişim 2015 etkinliğine katılacak yerli ve yabancı uzman, bürokrat, iş dünyası temsilcisi, akademisyen ve yetkililer tarafından bir kez daha gündeme getirilecek.

Uluslararası Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı, 8. kez düzenlendi

BGD'nin düzenlediği konferans, 30-31 Ekim 2015 tarihlerinde ODTÜ'de gerçekleştirildi. Konferansta, "Kritik Altyapılarda Siber Güvenlik" ve "Siber Güvenlikte Yerli Çözümler" başlıklı panellerin yanı sıra akademik bildiriler ve çeşitli eğitimler verildi.

Bilgi Güvenliği Derneği (BGD) tarafından Gazi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Ortadoğu Teknik Üniversitesi işbirliğiyle düzenlenen "8. Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı (ISCTurkey2015)", 30-31 Ekim 2015 tarihlerinde ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi'nde yapıldı. Ana teması "Siber Güvenlik ve Kritik Altyapılar" olarak belirlenen konferansta, "Kritik Altyapılarda Siber Güvenlik", "Siber Güvenlikte Yerli Çözümler" başlıklı panellerde, çağrılı konuşmacılar ve akademik bildirilerin sunulduğu oturumlarda bilgi güvenliği irdelendi. Enerji, sağlık, haberleşme gibi kritik altyapılarda siber güvenlik başlıklı eğitimlerin verildiği konferansa, konuya ilgi duyan herkes ücretsiz olarak katılabilir.

BGD Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Hamdi Atalay'ın açılış konuşması ile başlayan konferansta ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Ahmet Acar, Gazi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Mustafa Alkan ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Başkanı Dr. Ömer Fatih Sayan da açılıшта siber güvenlik konularında görüşlerini aktardılar.

BGD'nin düzenlediği konferans, 30-31 Ekim 2015 tarihlerinde ODTÜ'de gerçekleştirildi. Konferansta, "Kritik Altyapılarda Siber Güvenlik" ve "Siber Güvenlikte Yerli Çözümler" başlıklı panellerin yanı sıra akademik bildiriler ve çeşitli eğitimler verildi.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme eski Bakanı Binali Yıldırım da video konferans ile katıldı. Siber güvenlik, milli güvenliğin en önemli olgusu BGD Yönetim Kurulu Başkanı Atalay, 80'li yıllarda virüsler şeklinde ortaya çıkan siber güvenlik olgusunun bugün milli güvenliğin en önemli unsuru haline geldiğine dikkat çekti. Siber saldırılara ilişkin bilgi veren Atalay, "Dün 28 milyon 290 bin 979 siber saldırı yapıldı. Mobil cep telefonlarına yönelik tespit edilen kötücül yazılım sayısı 20 milyona ulaştı. Tehditlerin, tehlikelerin çok olduğu bir ortamda yaşıyoruz" dedi. Eski Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Yıldırım ise, bakanlığı döneminde siber güvenlik konusunda farkındalık oluşturmak adına önemli çalışmalar yaptıklarını anlattı. Yıldırım, siber güvenliğin kişi, kurum ve ülkelerin korkulu rüyası haline geldiğini söyledi.

Çağrılı konuşmacıların ilki, siber güvenlik ve kriptoloji alanında dünyanın önde gelen isimlerinden Dr. Taher Elgamal, ikincisi de TUBİTAK BİLGEM Başkan Yardımcısı Dr. Lami Kaya oldu. Davetli konuşmacılar, konuyla ilgili bilgi ve tecrübeleri ile öngörülerini katılımcılara aktardılar. Siber suçların, dünya ekonomisine zararının 400 milyar dolardan fazla olduğu belirtiliyor. Bu saldırılar ekonomik zararlarının yanı sıra ülkelerin kaynaklarını kullanmasını engelleyerek de ciddi milli güvenlik zafiyetlerine neden oluyor.

ISC Turkey 2015 Konferansı, bilgi güvenliği ve kriptoloji kavramlarının; toplumun bireyleri tarafından özümsemesine yardımcı olmak, ülkemizde bu alanda bilimsel bilgi birikiminin artırılmasına katkılar sağlamak, kurumlar ve sektör arasındaki işbirliğini arttırmak amaçlarını taşıyor.

Bilimsel araştırmalara engelsiz ve ücretsiz erişim tartışıldı

Kamu kaynaklarıyla desteklenen bilimsel yayın ve verilere ücretsiz erişebilmesini sağlamak için gereken uygulamalar, 19-21 Ekim 2015'te yapılan 4. Ulusal Açık Erişim Çalıştayı'nda tartışıldı. Yaklaşık 450 yerli ve yabancı uzmanın katılımıyla tüm dünyada açık erişimin öneminin giderek arttığı vurgulandı.

Bilimsel çalışmaların ücretsiz olarak tüm dünyadaki yurttaşlar ve özellikle bilim dünyasına açılmasını savunan "Açık Erişim" hareketi, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization- UNESCO) ve bazı ulusal hükümetlerin desteklediği "Açık Erişim" Haftalarıyla yayılıyor.

Her yıl 19-25 Ekim haftasında kutlanan "Dünya Açık Erişim Haftası" etkinlikleri kapsamında Türkiye'de de 4. Ulusal Açık Erişim Çalıştayı (AE2015), 19-21 Ekim 2015 arasında Ankara'da TÜBİTAK Feza Gürsoy Salonu'nda yapıldı. 4. Ulusal Açık Erişim Çalıştayı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyumu (ANKOS), Hacettepe Üniversitesi ve İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü (İYTE) iş birliği ile düzenlendi. Çalıştay, kamu kaynaklarıyla desteklenen bilimsel

yayın ve verilere dijital arşivler aracılığıyla herkesin ücretsiz olarak erişebilmesi; bu yayın ve verinin kurumsal dijital arşivler aracılığıyla erişime açılması; açık erişim uygulamaları için gereken politika, strateji, mevzuat, standart ve yazılım altyapılarının tartışılması amacıyla gerçekleştirildi.

TÜBİTAK Başkanı Arif Ergin, çalıştayın açılışında yaptığı konuşmada, dijital teknolojilerin özellikle akademik yayıncılıkta meydana getirdiği değişikliklere dikkati çekti. Ergin, bilimsel araştırmaların uluslararası standartlar çerçevesinde kayda geçmesi, kullanıcıların bilimsel araştırmalara engelsiz ve ücretsiz erişiminin sağlanması, şeffaflaşma ve engelsiz erişim ile beraber araştırma kalitesinin yükseltilmesi ve araştırma sonuçlarının hızlı ve ekonomik bir biçimde bilim dünyası ile paylaşılması düşüncelerinin açık erişim ve açık bilim hareketlerini doğurduğunu belirtti.

Akademik yayıncılıkta içeriklerin gerek maliyet, gerekse süreçler açısından çok daha verimli olarak kullanılmasının ve yayınlanmasının dijital devrim ile mümkün olduğuna işaret eden Ergin, sözlerine şöyle devam etti:

"İnternet öncesinde başlamış bir endüstrinin, eski dönemde gayet verimli olarak sağladığı editöryal destek, dergi basımı ve derginin yaygın bir dağıtım ağıyla dağıtılması gibi hizmetlere binaen, aynı modelde çalışmaya devam etmesi giderek anlamını yitirmektedir. Artık akademik yayıncılık, bilginin yayılmasında önemli bir rol üstlenen bir aktör, hatta bir paydaş olmaktan çıkıp, bilimsel bilginin internet üzerinden yaygın erişimini telif hakları, lisanslar ve abonelik bedelleri ile engellemeye çalışan, bilgiyi en ücra köşelere ulaştırmak yerine duvarlarla çepeçevre sarıp

4. ULUSAL AÇIK ERİŞİM ÇALIŞTAYI 2015

Çalıştay, 19-21 EKİM tarihleri arasında ANKARA'da TÜBİTAK evsahipliğinde yapılacaktır.

Bilginin önündeki engelleri kaldır, Bilimi özgür bırak.

Tarih:
19 - 21 EKİM 2015
Yer:
TÜBİTAK Feza Gürsey Toplantı Salonu
(Tunus Caddesi No: 80
06100 Kavaklıdere / Ankara)
www.acikerisim.org

saklamaya çalışan bir görüntü arz etmeye başlamıştır. Son yıllarda hızla artan bilimsel yayın performansı, bilgiye erişmek için ödenen yüksek abonelik bedelleri ve bilim insanlarının araştırma sonuçlarını duyurma isteği ile buna bağlı kazanımların etkisi tüm dünyada açık erişim konusunun

önemini giderek artırmaktadır." Yaklaşık 450 katılımcının ve konusunda uzman yerli ve yabancı davetli konuşmacıların katılımıyla gerçekleşen AE2015 Çalıştayı'nda şu başlıklar üzerinde duruldu: Avrupa Birliği Komisyonunun bakış açısı ile açık erişim ve açık veri; Araştırma alt yapıları ve birlikte çalışabilirlik standartları; Gömülü açık arşivler; DOAJ ve SPARC Europe neler yapıyor?; Araştırma bilgi sistemleri için standart veri modeli: euroCRIS; Araştırmacılar için uluslararası bir kimlik numarası: ORCID; Önemli yayınevlerinin açık erişim konusundaki stratejileri ve yaptığı çalışmalar; Araştırma verisi, açık veri ve veri yönetimi; TÜBİTAK ve açık erişim; Kurumsal arşivlerde son gelişmeler ve iyi uygulamalar; DSpace yazılımı ve etkili kullanımı.

“Ulusal Obezite Veritabanı” oluşturuldu

Sağlık Bakanlığı öncülüğünde “Ulusal Obezite Veri Tabanı”nın kurulması için adım atıldı. Veritabanı sayesinde hem bu ameliyatlar takip altına alınacak hem de hastalara doktor seçme sürecinde şeffaf ortam sağlanacak.

Türkiye'nin tıp alanında öncü dernek ve vakıfları, bu durumun kontrol altına alınabilmesi için Sağlık Bakanlığı öncülüğünde “Ulusal Obezite Veritabanı” kurma kararı aldı. “Ulusal Obezite Veritabanı”, 14 Ekim 2015'te Türk Obezite Cerrahisi Derneği Başkanı Prof. Dr. Mustafa Taşkın, Türkiye Metabolik Cerrahi Vakfı Başkanı Doç. Dr. Alper Çelik, Türkiye Obezite Araştırma Derneği Başkanı Prof. Dr. Nazif Bağrıaçık ve Ankara Numune Hastanesi Obezite Cerrahisi Kliniği'nden Prof. Dr. Fatih Avşar'ın katıldığı basın toplantısıyla tanıtıldı. Veri tabanı sayesinde hem yapılan bariatrik ve metabolik ameliyatlar takip altına alınacak, hem de hastalara doktor seçme sürecinde şeffaf bir ortam sağlanacak.

Sağlık Bakanlığı'nın katkılarıyla oluşturulan Ulusal Obezite Veritabanı ile birlikte hastalar tek tuşla hangi doktorun ne kadar komplikasyonu olduğunu, kaç hasta ameliyat ettiğini, komplikasyonların ne oranda düzeltildiğini raporlar halinde görebilecek. Veri tabanı, hasta haklarına sadık kalmak koşuluyla herkese açık olacak. Böylece bu ameliyatları olmak isteyen hastalar için veri tabanı en güvenilir kaynak olacak.

Tüm doktorlar bu veri tabanını kullanabildiği için bilimsel çalışmalar için ortak bir veri tabanı havuzu oluşurken, hastalar doktorlarını daha güvenle seçebilecek, doktorlar da bilimsel çalışmalarını gerçekleştirirken ortak bir havuzu kullanabilecek.

Projenin hayata geçirilme sürecinde başta Sağlık Bakanlığı olmak üzere, Türk Cerrahi Derneği, Türkiye Metabolik Cerrahi Vakfı, Türkiye Obezite Cerrahisi, Türkiye Obezite Araştırma Derneği, Ankara Numune Eğitim Araştırma Hastanesi tarafından desteklenen “Ulusal Obezite Veritabanı” uygulaması, Uluslararası Obezite ve Metabolik Hastalıklar Cerrahisi Fedarasyonu'nun (IFSO) talebiyle oluşturuldu. IFSO'nun talebiyle oluşturulan projeye Türkiye'nin global anlamda obezite ameliyatlarında bilimin öncüsü olan ülkeler arasında olması hedefleniyor.

Türkiye Obezite Araştırma Deneği Başkanı Prof. Dr. Nazif Bağrıaçık, toplantıda yaptığı konuşmada, 1999 yılından sonra obezite çalışmalarını başlattıklarını belirterek, “28 ilde yaptığımız taramalarda erkeklerin yüzde 26'sı, kadınların yüzde 32'si obezite riski taşıyor. Günümüzde bu rakam, yaklaşık 27 milyona ulaştı” dedi.

Günümüzde önlenebilir ölümlerin sigaradan sonra gelen ikinci önemli nedeni obezite, kalp-damar hastalıkları, hipertansiyon, diyabet, bazı kanser türleri, solunum sistemi hastalıkları, kas-iskelet sistemi hastalıkları gibi pek çok sağlık probleminin oluşmasına zemin hazırlıyor, hayat kalitesi ve süresini olumsuz yönde etkiliyor. Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization -WHO) obeziteyi en riskli 10 hastalıktan biri olarak kabul ederken, obezitenin en önemli risk faktörlerini; fiziksel aktivitede azalma, beslenme alışkanlıkları, yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, evlilik, doğum sayısı ve genetik oluşturuyor.

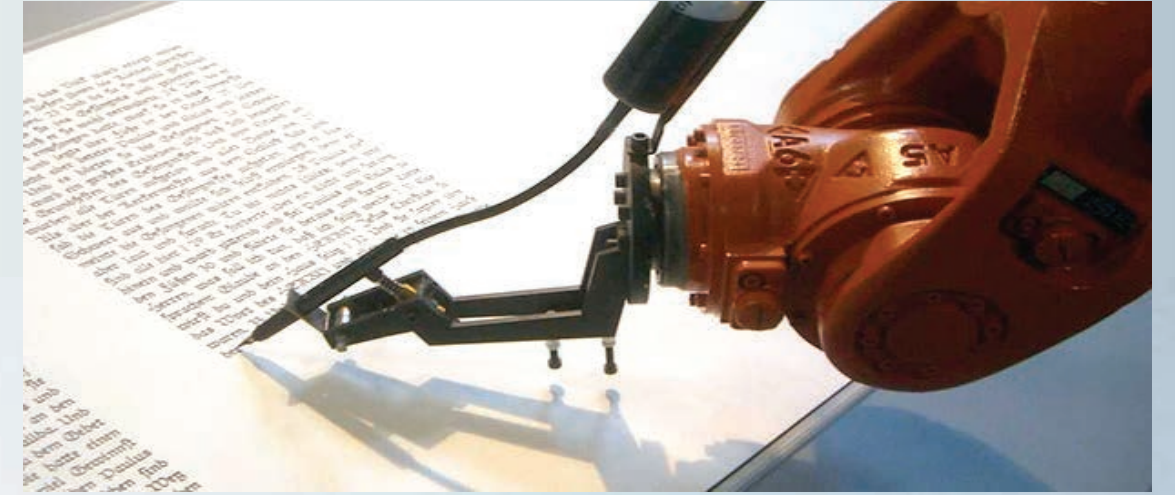

Robot gazeteci dönemi başlıyor!

Yandex Яндекс

Yandex, “robot muhabirleri” önümüzdeki ay faal hale getirmeyi planlıyor...

Rus arama motoru Yandex, haberleri duyururken robot muhabirlerden faydalanmaya hazırlanıyor. Son dönemde giderek yaygınlaşan “robo-gazetecilik” Rusya’da da kullanılmaya başlanıyor.

turkrus.com’un İzvestiya gazetesine dayandırdığı habere göre, Yandex, “robot muhabirleri” sayesinde verileri önceden yazılmış şablon haberlere yerleştirerek yayınlayabilecek.

Konuyla ilgili bilgi veren “Medya için Yandex” projesinin yöneticisi Mariya Petrova, Yandex’in önümüzdeki ay faal hale getirmeyi planladığı kendi haber ajansında, haberleri gazetecilerin değil, gelişmelerin kısa süre içerisinde yazılıp yayınlanmasını sağlayan otomatik algoritmaların hazırlayacağını söyledi.

“Robot gazetecilerin” insanın yerini almadığı, verilerin hızla toplanıp yayılmasını sağlayan takviye bir araç olarak hızlı haberciliğe katkı sağladığı belirtiliyor.

Avrupa Adalet Divanı'ndan, kişisel veri transferi anlaşmasına **ret**

Kişisel veri toplama ve korumaya standart getiren, ABD ile Avrupa arasındaki veri transferini düzenleyen Safe Harbour (Güvenli Liman) anlaşması iptal edildi.

Lüksemburg'daki Avrupa Adalet Divanı, 6 Ekim 2015'te aldığı kararla, müşteri gizliliği, kişisel verilerin toplama ve depolamasına tek bir standart getiren, ABD ile Avrupa Birliği (AB) arasındaki veri transferini düzenleyen "Safe Harbor" (Güvenli Liman) Anlaşması'nı iptal ettiğini açıkladı. Alınan kararda temel olarak "Avrupa Komisyonu'nun Safe Harbour Anlaşması, AB'deki ülkelerin ulusal yetki güçlerine el koyamaz, bunu gasp edemez" deniliyor.

Adalet Divanı yargıçları, sosyal paylaşım sitelerini ve genel olarak interneti kullanan Avrupalıların kişisel verilerinin Amerikan istihbarat kuruluşlarının erişimlerinden yeteri kadar korunmadığı hükümüne vardı. Bu nedenle Avrupa ile ABD arasında verilerin transferine ilişkin 2000 yılında imzalanan Safe Harbor Anlaşması da iptal edilmiş oldu. İptal kararı ile, AB'den ABD'ye veri transferleri yapılması ortadan kaldırılıyor. Kararda öne çıkan unsurlar şöyle; Bireysel Avrupa şirketleri, kişisel veri toplayan Amerikan şirketlerine bilgi aktarma konusunda kendi düzenlemelerini yapabilecekler; Avrupa ülkeleri, Amerika'ya veri aktarım sürecini askıya alabilecekler ve İrlanda veri düzenleyicisi, Facebook'un kullanıcılarına yeterli derecede veri güvenliği sağlayıp sağlayamadığını kontrol edebilecek.

Adalet Divanı yargıçlarına göre, Avrupa'daki kullanıcılar gerek duydukları takdirde ülkelerinin ulusal mahkemelerine başvurabilecek ve o ülkenin veri koruma daireleri kişisel verilerin yeteri kadar korunup korunmadığını soruşturabilecekler.

Avusturyalı bir Facebook kullanıcısı veri güvenliği konusuna dikkat çekerek, Avrupa Adalet Divanı'na başvurmuştu. Başvuruya göre, Avrupalı Facebook kullanıcılarının verileri önce İrlanda'da toplanıyor, buradan ABD'ye transfer edilip oradaki veri bankalarında kayıt altına alınıyor. İddiaya göre ABD'ye şifrelenmeden transfer edilen verilere NSA'nın de erişebilmesi söz konusu.

Edward Snowden'ın ABD Ulusal Güvenlik Kurumu'nun (National Security Agency - NSA) bilgilerini sızdırmasından sonra Amerikan şirketlerinin Avrupa verilerini toplamasının ortaya çıkmasının etkili olduğu bildirilen kararın etkileyebileceğine dikkat çekiliyor. Kararın ardından Facebook ve Twitter gibi şirketler, bazı Avrupa ülkelerinin veri düzenleyicilerinin incelemeleri ile karşı karşıya kalabilecek, Avrupalı kullanıcı verisini ABD'de değil, Avrupa içinde barındırma zorunluluğu ile karşılaşabilecek.

Bilişim, engelleri ortadan kaldırıyor

Engellilerin Sosyal Refahı Açısından Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kongresi'nde, teknoloji sayesinde engellilerin eşit yaşantısının yolunun açıldığına dikkat çekilerek sosyal devletin görevinin, teknolojik araçları engellilerin kullanımına sunulması olduğu belirtildi.

Bilişim teknolojilerinin engellilerin refahını nasıl artırılacağına konuşulduğu uluslararası katılımlı "Engellilerin Sosyal Refahı Açısından Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kongresi", 9-11 Ekim 2015 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirildi.

Kongrenin açılış konuşmasını yapan Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Onursal Başkanı Aydın Köksal, teknolojinin ve bilimin insanca kullanılması gerektiğini vurgulayarak "Bilinçsiz bilim, ruhun çökmesi olur" dedi.

Köksal, bilişim sistemlerine herkesin ihtiyacının olduğunun üzerinde durarak, insanlığın yeni bir aşamaya geldiğini, yaşama engelli ve engelsiz katılım olursa, barış ve refahın sağlanabileceğini, demokrasinin işleyeceğini belirtti. Bilişim devriminde demokrasinin gerçek temellerinin atıldığına işaret eden Köksal, bunun bir uygarlık aşamasının büyük bir ortama taşınması olduğunun altını çizdi. Engelliler Konfederasyonu Başkan Yardımcısı Eyyüp Doğan, Engelliler Konfederasyonu Başkanı Avukat Turhan İçli ve Avrupa Birliği Engelliler Formu Genel Sekreteri Rodolfo Cattani'nin de konuşma yaptığı kongrede, bilgi ve iletişim teknolojileriyle engellilerin yaşama katkısı ele alındı.

Erişilebilir Çözümler Danışmanı Çağrı Doğan da, "Erişilebilirlik sosyal sorumluluk mu yoksa zorunluluk mu?" başlıklı sunumunda, bilişimin uzağı yakın, yakını da uzak kıldığına inandığını belirtti. "Bilişim teknolojilerinin engellilerin refahını nasıl artıracağına üzerinde çalışma yapmamız gerekiyor" diyen Doğan, kamu kuruluşlarının web sitelerinin engelliler için erişilebilir olmasına değindi.

Bilişim erişilebilirliği yasası çıkmalı

Kongre kapsamında gerçekleştirilen ve oturum başkanlığını Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) Ankara Temsilcisi Aydın Kolat'ın yaptığı panelde, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Eğitim Programları ve Materyalleri Dairesi Başkanı Turgut Bağrıaçık, "MEB Engelliler Yaklaşımı ve Bilişimin Katkısı"; Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Bilgilendirme ve Koordinasyon Dairesi Şube Müdürü Mahmut Erdemir, "ALO 170 Uygulaması ve Bilişimin Katkısı"; Marmara Üniversitesi ve ENOCTA A.Ş'den Prof. Dr. Gonca Telli, "Uzaktan Eğitimin Engellilere Katkısı"; Turkcell A.Ş'den Öner Özcan, "Turkcell'in Engelliler İçin Geliştirdiği Platformlar"; İŞKUR'dan Şahin Koç, "İŞKUR'un Deneyimleri ve Alternatif Çözümler" ile Microsoft'tan Hasan Özdemir, Türkiye ve dünyada Microsoft'un engellilerle ilgili geliştirdiği ve uyguladığı uygulamaları anlattı.

Panelde, yasal düzenlemelere değinilerek "Bilişim Erişilebilirliği Yasası"nın çıkması gerektiğine dikkat çekildi. Engellilerin bilişim teknolojilerinden yararlanmaları için gerekli önlemlerin alınması için adım atıldığı belirtildi. İş ve meslek kurslarının engellilerin bilişim teknolojilerini kullanabilecekleri şekilde düzenlendiğinin altı çizilerek, engellilerin bilgisayar teknolojilerinden yararlanmaları için ortak alanlar belirtildiği kaydedildi.

ENGELSİZ BİLTEK 2015

Engellilerin
Sosyal Refahı Açısından
Uluslararası Bilgi ve İletişim Teknolojileri
Kongresi

09-11 Ekim/October 2015 Ankara

Önemli Tarihler

- 15 Haziran 2015 Pazartesi
Bildin özellerinin gönderilmesinin son günü
- 29 Haziran 2015 Pazartesi
Kabul edilen bildirilerin ilan edilmesi
- 14-19 Eylül 2015
Kongre programının ilan edilmesi
- 09-11 Eylül 2015
Kongre Tarihleri
- 01 Eylül 2015 Salı
Bildin tam metninin gönderimi için son tarih

İletişim

ENGELLİLER KONFEDERASYONU
Gök Bulvarı 32/6 Beştepe/ANKARA
Tel: 0312 231 82 43 Fax: 0312 231 82 48
E-posta: bilgi@engellilerkonfederasyonu.org.tr
Eyyüp DOĞAN Kongre Koordinatörü
İletişim: 0532 564 12 14
Zehra KARAYEL Kongre Sekreteri
İletişim: 0505 713 54 88

BİLİŞİM AJANDASI

www.engelsizbiltek.org

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Yeni Eğitim Bilişim Ağı tanıtıldı

EBA'nın öğretmen ve öğrencileri yeni üretim ve icatlar çıkarmaya kışkırtan bir proje olduğunu söyleyen MEB Bakanı Avcı, projeye artık öğretmen ve öğrencilerin velilere yük olacak yardımcı ders materyali ve ders kitabı aldirmalarına ihtiyaç kalmayacağını belirtti.

Yeni Eğitim Bilişim Ağı'nın (EBA) tanıtımı, 7 Ekim 2015'te Eskişehir Öğretmenevi'nde yapıldı. Tanıtım toplantısında konuşan Millî Eğitim Bakanı Nabi Avcı, projenin daha önce bir deneme olarak başladığını aktararak projenin ayrıntılarına girildiğinde öğretmenler ve öğrenciler adına ne kadar heyecan verici bir proje olduğunun anlaşıldığını söyledi. Projenin başlangıç girişinin 212 bin olduğunu, şu an bu rakamın 8 milyona ulaştığını bildiren Bakan Avcı, projeye ilişkin rakamların her an değiştiğini dile getirdi. Avcı, EBA'nın özellikle ikinci versiyonuyla etkileşimli bir alan oluşturduğuna işaret ederek, şunları söyledi:

"Biz öğretmenlerimize eğitimlerimizde, sadece bunu nasıl kullanacaklarını anlatmıyoruz. Aynı zamanda üretici olarak da buraya nasıl katkıda bulunabileceklerini gösteriyoruz. Öğretmenlerimiz önce buna

amatörce başladı. EBA'ya girdiler, oradaki malzemeyi gördüler, 'Bunu biz de yapabiliriz' diye düşündü birçok öğretmenimiz ve kendi derslerinden amatör kameralarla birtakım üretimler yaptılar. Sonra buraya yüklediler. Biz öğretmenlerimizdeki bu merakı, potansiyeli görünce dedik ki 'Biz o zaman öğretmenlerimize daha profesyonel imkânlar hazırlayalım'. Bu amaçla Türkiye genelinde 12 merkezde, 13 stüdyo kuruyoruz. Öğretmenlerimizin profesyonel koşullarda üretim yapabilecekleri yerler hazırlıyoruz. Sadece altyapıyı da sunmuyoruz, buralarda içerik üretme tekniklerine dair eğitimler de veriyoruz. Buradan olağanüstü bir patlama bekliyoruz."

Avcı, "EBA sayesinde artık öğretmenlerimizin ve öğrencilerimizin velilere yük olacak yardımcı ders materyali, yardımcı ders kitabı aldirmalarına kesinlikle ihtiyaç kalmamıştır. Bizim her yıl ders yılı başında ders kitaplarına ilave olarak öğretmen ve öğrencilerimizin ihtiyaç duyacakları her türlü yardımcı materyal, alıştırma, test örnekleri EBA'da fazlasıyla var. Dolayısıyla öğrencilerimizin herhangi bir yardımcı ders materyaline ihtiyaç duymaları halinde her şeyin çözümü EBA'da fazlasıyla var" açıklamasında bulundu.

"İçerik, öğretmenler tarafından da geliştiriliyor"

EBA'daki içeriklerin sadece Yenilik ve Eğitim Teknolojileri (YEĞİTEK) Genel Müdürlüğü'ndeki uzmanlarca değil öğretmenler tarafından da geliştirildiğini kaydeden Avcı, öğretmenlerin deneme niteliğinde başlattıkları bu çalışmaların teşvik edici olduğunu dile getirdi. Avcı, her öğrencinin okuldan verilen şifresiyle EBA'ya girebileceğini anımsattı.

YEĞİTEK Genel Müdürü Dinçer Ateş de projeye ilişkin yaptığı sunumda EBA'nın, Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi Projesi'nin (FATİH) en önemli bileşeni olduğuna işaret etti. EBA kapsamında 9 Kasım'da yaklaşık 50 milyonluk içerik alımı ihalesi gerçekleştirileceğini kaydeden Dinçer, Türkiye'nin içerik ihraç eden bir ülke konumuna getirilmesini arzu ettiklerini belirtti.

4. Bilişim Teknolojileri Standartları Konferansı yapıldı

20 Ekim'de Ankara'da düzenlenen konferansta, TSE Başkanı Korkmaz, siber alemde savunma teknolojilerinin geliştirilmesi ve bu alandaki çalışmaların birbirini tamamlayacak şekilde standarda kavuşturulması gerektiğini söyledi.

Türk Standartları Enstitüsü'nün (TSE) bu yıl 4.'sünü düzenlediği Bilişim Teknolojileri Standartları Konferansı, 20 Ekim 2015'te Ankara The Green Part Hotel'de gerçekleştirildi. Konferansta, bilişim sektöründeki standartlar ve belgelendirme, siber güvenlik, e-ticaret, bulut bilişim, veri merkezleri, bankacılık sektörü güvenliği, sızma testi ve adli bilişim uzmanlıkları gibi konular ilgililerce ele alındı. Konferansa TSE Başkanı Sebahittin Korkmaz ve Türksat Genel Müdür Yardımcısı Halil Yeşilçimen ile birlikte çok sayıda yetkili ve uzmanın katıldı. Eş zamanlı 3 oturumun gerçekleştirildiği konferansta aynı zamanda, siber güvenlik uzmanları eğitimleri, senaryolarla gerçek zamanlı hacking, sosyal medya, botnet ve zararlı yazılımlar, halka açık ağlarda güvenlik önlemleri, Adli Bilişim: Siber Dedektifliğe Giriş, Güvenli Yazılım Geliştirme Kriterleri-TSEK 322 konularında ücretsiz seminer verildi.

TSE Başkanı Korkmaz, konferansın açılışında yaptığı konuşmada, siber alemde dijital teknoloji zeminine oturtulmuş her türlü iletişim aracının kötü niyetliler tarafından "kırılma" riski içerdiğine dikkat çekti. Bu alandaki tüm faaliyetlerin birbirini tamamlayacak şekilde standarda kavuşturulması gerektiğini vurgulayan Korkmaz, "Aksi takdirde zayıflıklarını güçlü yanlarının neler olduğunu bilemeyiz" dedi. Siber alemde savunma teknolojilerinin geliştirilmesi gerektiğine değinip dijital teknolojilerde ve iletişimde oluşturulacak yazılımların testinin yapılması ve belgelendirilmesinin altını çizen Korkmaz, "Beyaz Şapkalı Hacker" diye adlandırılan kişi ve kuruluşların, siber alemdeki bilgilerin güvenlik altında olup olmadığını test ettiklerini bildirdi. Korkmaz, TSE'nin de bu anlamda güvenliği

güçlendirmeye yönelik standartlar oluşturduğunu dile getirdi. Siber alemdeki verileri, bilinen bilgiler çerçevesinde korumaya dair çalışmalar yapılması gerektiğini bildiren Korkmaz, "Dijital teknolojilerde zırhlar nedir diye düşündüğümde, kripto geçiyor. Kripto yaptığınızda zırh geçiriyorsunuz bilginize. Bu, kriptoların, yazılımların gerçekten kriptolu olup olmadığının testinin yapılması ve belgelendirilmesi lazım. Hacker diye adlandırılan kişiler, bunlar kriptolu mu değil mi diye test edenler" diye konuştu. Türksat Genel Müdür Yardımcısı Yeşilçimen ise, teknolojinin insan hayatına getirdiği kolaylıklar sonucunda toplum olarak yaşam alışkanlıklarının ve beklentilerinin değiştiğini söyledi. Standartların, ticaretin uluslar arası dili olarak görüldüğünü ifade eden Yeşilçimen, Türksat olarak sundukları ürün ve hizmetlerde bilişim standartlarına dayalı çözümler geliştirdiklerini bildirdi.

TSE'den Beyaz Şapkalı Hacker Belgesi almaya hak kazananlar için belge töreninin de düzenlendiği konferans kapanışında, konferans ve seminer katılımcılarına katılım sertifikası verildi, ayrıca kura ile belirlenecek 3 kişiye iPad hediye edildi. Konferansta uzmanlar tarafından, Bilişimde Sertifikasyonun Önemi; Bilişimde Güven ve Güvenlik; Siber Güvenliğin Önemi; Ulusal Yazılım Strateji ve Eylem Planı; Bilişim Ürünleri/ Sistemleri Performans, Fonksiyonel, Sızma Testleri; Bilgi Teknolojileri Düzenlemeleri; USOM; Siber Güvenlik Standartları; Ülkemizde Siber Güvenlik Çalışmaları; Siber Güvenlik Ürünlerinde Sertifikasyon Yaklaşımı; COBIT, ITIL, SPICE, CMMI, 27001 Belgelendirmeleri; Network Güvenliği; Sağlık Bilişimi Standartları; Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı ile Adli Bilişim konularında sunumlar yapıldı. Ayrıca TSE Bilişim Teknolojileri Test ve Belgelendirme Dairesi Başkanlığı'nın gerçekleştirdiği çalışmalar sonucunda oluşturulan "Sızma Testi, Eğitim ve Danışmanlık Hizmeti Veren Personel ve Firmalar için Yetkilendirme Kriterleri"ni sağlayarak Türkiye'nin ilk "A Yetkinlik Seviyesi Sızma Testi Hizmeti Veren Firma" sı olan HAVELSAN'a yetkinlik belgesi takdim edildi.

Adaletsiz kullanım kotaları!

Eylem CÜLCÜLOĞLU
eylemc@gmail.com

100Mbps fiber internet kullanıcısı, 200GB aylık kotaya mahkûm. 200GB 4.6 saatte bitirilebiliyor.

Gelişen dünyanın bilgi otoyolu olan internet, Türkiye'ye geç geldi. Dünyada, 1993 yılında ticari kullanıma açılan internet, ülkemizde 1995-1996 yıllarında kullanılmaya başlandı. Türkiye, internet konusunda gerek bağlantı hızı, gerek de verilen servisler açısından modern dünyanın hep bir adım gerisinde oldu. ABD'de 1998 yılından beri verilen ADSL, ülkemizde 2003 yılında kısıtlı olarak kullanıma girdi.

ADSL'in tüm ülkede kullanılmaya başlanması ise 2005 yılını buldu. ABD'de 2005 yılında evlere fiber internet girdi. Bizde ise 2007 yılında çok sınırlı bir kullanım oldu.

Limitsiz kandırmacısı

Türkiye'ye internet sadece geç gelmekle kalmadı. Sunulan internet altyapısının hızı ve kapasitesi de, batı ülkelerinin hep gerisinde oldu. Türkiye'deki bant genişliği ve internet kotaları da Avrupa ve ABD'ye göre çok geride yer alıyor. TTNNet ve diğer internet servis sağlayıcıları, reklamlarında hep limitsiz internetten söz ederken aslında ülkemizde limitsiz bir internet bulunmuyor! Servis sağlayıcıları, "adil kullanım kotası" adı altında internete limitin kılıfını bulmuş durumdalar. İnternet paketleri limitsiz diye satılıyor ama kullanıcı adil kullanım kotasını aştığı zaman internet bağlantısı çok düşük hızlara düşürülüyor. Adil kullanım kotaları da hiç adil değil. TTNNet'in en ucuz internet paketi olan yalın internette sadece 6GB kota 25GB da adil kullanım kotası bulunuyor. Limitsiz olarak adlandırılan diğer paketler de adil kullanım kotaları ile limitlendiriliyor. Örneğin, yalın ultranet limitsiz paketi, 73 TL ve sadece 50GB adil kullanım kotasına sahip.

TTNet'in fiber paketlerinde de durum farklı değil. Limitsiz olarak adlandırılan fiber paketlerinin en ucuzu 71TL. Bu paket 24mbps hız sunuyor ve sadece 35GB adil kullanım kotasına sahip. Fiber paketlerin en yüksek paketi 100mbps pakette bile adil kullanım kotası 200GB ile sınırlı. 100mbps internet sahip bir kullanıcı sadece 4.6 saatte 200GB indirebilir! Bu yüzden 200GB kota bu hızda hiçbir şey ifade etmiyor. Kullanıcılar 100mbps hızlarını film ve dosya indirmek, streaming servisleri kullanmak için tercih ediyor. Yoksa web'de dolaşmak için 1-2mbps bağlantı bile yeterli. Adil kullanım kotası dolduktan sonra kullanıcının hızı 3mbps'e indiriliyor. Böylece kullanıcı fiber internet sahibi olmasına rağmen ADSL hızından bile düşük bir hızda ayın geri kalan bölümünü tamamlamak zorunda kalıyor. TTNNet ve diğer firmaların bu paketleri limitsiz ve yüksek hızlı olarak adlandırması tamamen bir kandırmaca. Esasında paketler limitli ve yüksek hız sadece limit dahilinde geçerli. Limitiniz doldu mu düşük hızlara mahkûm oluyorsunuz.

Yurtdışında kota yok

Yurtdışında ise durum, tamamen farklı. Öncelikle fiber bağlantı hızları, çift yönlü olarak veriliyor. Örneğin 100Mbps bir fiber internet hattı alırsanız buradaki gibi 3Mbps değil, 100Mbps upload hızı alıyorsunuz. Bu özellikle streaming yapan, bulut depolama kullanan kullanıcılar için büyük önem taşıyor.

Upload hızlarının limitli olduğu ülkemizde bulutta dosya depolama yapmak neredeyse imkânsız. Yurtdışında hızın yanında kotalar da çok farklı. ABD'deki fiber internet operatörlerinin neredeyse tamamına yakını herhangi bir adil kullanım kotası uygulamıyor ve fiyatlar bizden çok daha ucuz. Örneğin ABD'nin en büyük fiber internet operatörlerinden US Internet 1gbps fiber hattını ayda sadece 65 dolara veriyor. 100Mbps hat ise ayda 47.95 dolara alınabiliyor. Herhangi bir limit de bulunmuyor. İnternet servis sağlayıcılığı işine yeni giren Google, 1gbps interneti ayda sadece 70 dolara veriyor. Ayrıca abone olan herkes 1TB cloud depolama alanına da sahip oluyor. Google'ın internetinde de herhangi bir adil kullanım kotası bulunmuyor. ABD'de adil kullanım kotası uygulayan tek büyük servis sağlayıcı Verizon. Verizon, geçtiğimiz mayıs ayında adil kota uygulamasına başladı. Adil kota ise bizdeki gibi 200GB falan değil, dolu dolu 10 Terabyte! Buna rağmen firma kullanıcıların büyük tepkisini çekti ve geri adım atması bekleniyor.

Sörf için ADSL yeter

İnternette sadece sörf yapacaksa bize ADSL, hatta dialup modem bile yeter. Geniş bant internet farklı bir internet türü. Geniş bant internet diyorsak, streaming datadan büyük dosyalardan ve bulut depolamadan söz etmemiz gerekiyor. Ülkemizdeki adaletsiz "adil kullanım" kotaları yüzünden bunlardan söz edemiyoruz. Kullandığımız internetin belki adı "geniş bant" ama kullanımda "dar" bir banda sıkışmış durumdayız. Türkiye, internette gelişmiş ülkelerin seviyesini yakalamak istiyorsa geniş bant altyapısını bir an önce geliştirip, kotaları da kaldırmalıdır.

Siber güvenli misiniz?

İnternetin yaşamımıza girmesiyle gündeme geldiği düşünülen "Siber Güvenlik" kavramı, internet öncesi dönemde de "Bilişim / Bilgi Güvenliği" olarak ele alınmış, konunun önemi ilgililerle paylaşılmaya başlamıştı.

"YAHOO için 7 Şubat 2000 herhalde büyük bir gündü. Bu internet arama motoruna günlük müşteri akını daha önceleri birkaç milyonu bulurken, o gün milyarlarca kişi siteye girmeye çalışmıştı. Popülerlikteki böylesi bir patlamanın şirketi yeni ekonominin en değerli varlığına dönüştürmesi gerekirdi. Ancak bir sorun vardı. Ziyaretçilerin hepsi siteye aynı anda ulaşmış ve hiçbiri hisse senedi fiyatlarını ya da cevizli kek tarifi sormamıştı. Bunun yerine hepsinin bilgisayar diliyle yolladığı mesajlarda 'Evet, seni duydum!' sözleri yazılıydı. Oysa Yahoo kimseye bir şey söylemiş değildi. Yine de Kaliforniya'nın Santa Clara kentindeki Yahoo merkezinde yüzlerce bilgisayar bu bağışan hayaletlere cevap yetiştirme çabasına girişti. Bu arada bir film adını öğrenmek ya da uçak bileti ayırtmak isteyen milyonlarca normal müşteri ise beklemede kaldı."

Albert-László Barabási'nin "Bağlantılar" adlı kitabı [1] bu gerçek olayın anlatımı ile başlıyor. Benzer durumda kalan yalnızca Yahoo değildi; Amazon.com, eBay, CNN.com, Dell, Etrade ve Excite da aynı tuzağa düşmüştü. Onlar da Yahoo'yu işlemez hale getiren aynı sonuçsuz çaba içine girip milyarlarca hayaletle hizmet etmek zorunda kalmışlardı.

İ. İlker Tabak*
ilker.tabak@bilisim.com.tr

Milyarlarca gerçek bilgisayar kullanıcısının Pasifik Standart Zamanı'na göre saat tam 10.20'de tarayıcılarına Yahoo.com yazmasını sağlamak olanaksızdır. Buna yetecek kadar bilgisayarın olmadığı bir dünyada önde gelen e-ticaret sitelerinin devre dışı kalması bir grup usta "hacker"ın işi olarak yorumlandı.

Güvenlik güçlerinin yaptığı araştırmalar sonucunda olayın arkasında, başlangıçta öngörülenin aksine, siber-terörist bir örgüt değil, kendine *MafiaBoy* [2] adını takmış olan on beş yaşındaki bir genç çıktı. Yaklaşık elli bilgisayarı ele geçirip zombileştirerek yapmış olduğu bu *Hizmet Dışı Bırakma Saldırısı*'ndan dolayı 3 Ağustos 2000'de Kanada Federal Savcısı Mafiaboy'u 54 kez değişik bilgisayarlara yetkisiz erişimden ve ayrıca 10 kez saldırılarında bilgilere zarar vermiş olmaktan suçladı.

En yüksek derecede ortaya çıkarılmış bilgisayar suçu 1970'de başlayıp üç yıl süren bir dönemde işlendi. *Union Dime Saving Bankası* New York Park Avenue şubesi baş kasiyeri 1.500.000 doların üzerinde yekûnla yüzlerce hesabı zimmetine geçirdi. 1983'te, 19 yaşında bir Los Angeles, California Üniversitesi öğrencisi kendisine ait bir kişisel bilgisayarı kullanarak ABD Savunma Bakanlığı uluslararası iletişim sistemine girdi. 26 Mart 1999'da Melissa solucanı bir mağdurun bilgisayarında bir belgeye bulaştı, ardından belgeyi ve kopyalanmış virüsü otomatik olarak e posta yoluyla bu belgeyi açan diğer kişilere gönderdi. [2]

(*) Bs. Müh., Bilişim Ltd. Paz. ve Satış Md.
Türkiye Bilişim Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Yaşamımızı kolaylaştıran internetin giderek yaygınlaşmasından önce bu ve benzeri olaylara karşı alınan önlemlerin başında kullanılmakta olan bilgisayar sistemlerinin güvenilir olmasına yönelik çalışmalar öncelikli olarak ele alındı. Gerek kişisel bilgisayar bazında, gerekse kurumsal sistemler bazında alınan önlemler antivirüsler, truva atı önleyiciler, açık kapıları kapatan sistem bazlı önlemler gibi teknik önlemler oldu.

Ülkelerin siber suçlara karşı idari, hukuki ve teknik önlemleri günümüzde yoğun olarak uygulanmakta. Ülkemiz dahil, birçok ülkede "Siber Ordu"lar kurulmakta. Ülke güvenliği yalnızca fiziki sınırlarla kısıtlı kalmayıp sanal olarak da sağlanmaya çalışılmakta. Siber olaylara müdahale ekipleri işbaşında olup 7/24 ülke güvenliğini sağlamaya çalışmakta.

Bütün bu teknik ve hukuki önlemlerin odağında ise insan bulunmaktadır. Ne kadar çok teknik önlem alınırsa alınsın, şifresini masasının üstünde, bilgisayarının ekranında ya da defterinde saklayan bir kullanıcının yol açacağı yıkımın önüne geçilemeyeceği de ortadadır.

Yalnızca teknik, hukuki ve idari önlemlerle kurumlara çeşitli adlarda sanal ya da fiziksel ortamlar için "Güvenlik" belgeleri verilmekte ve bu kurumların ya da sistemlerin güvenilir olduğu onaylanmaktadır. Eğer bu kurumlardaki kullanıcılar gereken bilgi, beceri ve bilince sahip değilse tüm bu önlemlerin bir işe yaramayacağı da yapılan değerlendirmelerde görülmektedir. Bunun önüne geçmenin yolu "**SİBER GÜVENİLİR KULLANICI**" olmaktadır. Kurum ya da kuruluşlarda, evde, işte, okulda her nerede olursa

olsun kullanıcınız güvenilir değilse, sistem bazında alınacak güvenlik önlemlerinin tam olmasından söz edilemez.

Siber Güvenilir Kullanıcı, kullandığı bilişim sistemini gerek sanal, gerekse fiziksel olarak güvenli biçimde kullanan kullanıcıdır. Bunun için örneğin, şifrelerini paylaşmaz, bilgisayarının başından ayrıldığında kilitli olmasını gözetir, elektronik postalarını okurken sahte ve yanıltıcı mesajları ayırt edebilme bilgi ve birikimi vardır. Bu kriterler çoğaltılabilir.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) olarak bilgisayar okur-yazarlığı konusunda yapageldiklerimiz bilinmektedir. Bu konuda 2000'li yılların başında Avrupa Bilgisayar Okur-Yazarlık Belgesi'ni (ECDL - European Computer Driving Licence) ülkemizde uygulamaya almıştık. Bugün gelinen noktada, ECDL'e yeni alan olarak eklenecek SİBER GÜVENİLİR KULLANICI sertifikasyonu ile birey bazında güvenilirliğin kanıtlandığı, uluslararası geçerli bir belge olarak da değerlendirilmesini sağlayacağız. **Siber Güvenilir Kullanıcıların olmadığı bir kurum ya da kuruluşun siber güvenliğinden söz edilemez.** TBD olarak bu konuda gereken inisiyatif alıp uygulamaya geçirmek üzere çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

İş yaşamında, kurumlarda, bilişimin olduğu her alanda, her yerde yalnızca bilgisayar okur-yazarı değil, aynı zamanda SİBER GÜVENİLİR KULLANICI'ların tercih edileceği günler yakındır...

[1] *Bağlantılar*, Albert-László Barabási, Optimist Yayınları, Haziran 2010

[2] Wikipedia

BAŞSAĞLIĞI

Ankara'da 10 Ekim 2015 cumartesi günü barış için bir araya gelmiş insanlara karşı yapılan hain saldırıda, aralarında bilişimci dostlarımızın da olduğu çok sayıda yurttaşlarımız yaşamını yitirdi. Başta İDİL GÜNEYİ ve ALİ KİTAPÇI olmak üzere, hepsini bir kez daha rahmetle anıyor, sevdiklerine ve ulusumuza başsağlığı ve sabır diliyorum.

Sayısal (dijital) kültürde daha da önem kazanan bir kavram: **Önceliklendirebilme yeteneği**

Koray Özer

koray.ozertbd.org.tr

Bundan yüz yıl önce Kore’de, “Kore zamanı” denilen bir deyim varmış. “Kore zamanı”, Korelilerin randevularına ortalama iki saat geç gelmesinden dolayı uydurulmuş. Ancak Kore bugün bir endüstri ülkesi. Bu yüzden de bu deyim şimdi sadece yaşlılar anımsıyormuş... Adalara dikkat ettiniz mi? Adalarda oturanlar rahattır, özellikle ada esnafı çok rahattır. Kimse koşturmaz, müşteri sayısı bellidir, kimin ne alacağı da bellidir, satıcı toktur, pazarlık yapmaz... Siz dükkâna gelince yerinden bile kalkmaz. Zaman boldur, hatta geçmez adalarda... Bir Akdeniz ülkesi olarak biz de eskiden “genişlik” randevu konusunda. Ancak işler hızlandıkça bu yavaşlık ve randevulardaki oynaklıklar artık değişti...

Mobil çağda kimsenin beklemeye tahammülü yok. Dakik hatta “saniyik” olmamız gerekiyor yaptığımız işlerle. Örneğin akıllı telefonlara indirmek için incelediğimiz bir uygulamanın çalışmasını ancak iki saniye bekleyebiliyoruz. İndirme için bize sorulan her soru veya her koşul anında başka bir uygulamayı denemeye yönlendiriyor bizi. Eğer uygulama üç beş saniye içinde açılmazsa kimse o uygulamayı cep telefonuna indirmiyor... Bu da o ürün için gecikme maliyeti oluyor doğal olarak...

Büyük veri, sadece sunucuların sorunu değil kuşkusuz. Zamana karşı ve farklı olarak kendi bireysel hizmetimizi vermeye çalıştığımız şu dünyada, biz çalışanların da sorunu. Gelen telefonlar, e-postalar, sosyal medya ileti bombardımanı, mesaj ve çene-çalma yazışmaları, izlenecek konuşmalar, filmler, dinlenecek şarkılar hepsi kişisel büyük verimiz aslında.

Mobil yaşam kişisel büyük verinin en büyük kaynağı. Dolayısıyla mobilize olduğumuz zaman kişisel büyük verimiz artıyor. Bu da bu veriyle gelen iş ve diğer taleplerin çok daha artması sonucunu doğuruyor. Sonuçta, gelen istekleri analiz edip gerekliyi gereksizden ayırıp öncelik sıralamasına koymak gerekiyor...

Aslında bu sıradan bir iş değil. Gelen iş taleplerini tartmak için yüksek düzeyde bilgi birikimi gerekiyor. Talep ne, kim yapmış; işin yapılabilirliği, işin aciliyeti, işi yapacak kişinin hazır bulunurluğu gibi konularda çok hızla karar vermek durumundayız.

Son yıllarda büyük şirketler, işe alacakları yöneticilerde, gelen iş taleplerini önceliklendirme ve buna bağlı olarak hızlı karar alabilme yeteneklerine bakmaya başladılar. Hatta yönetici adaylarına artık şöyle sınavlar uygulanıyor: Aday bir bilgisayarın başında oturuyor ve adaya bir saat içinde belli sayıda (örneğin iki yüz tane) e-posta gönderiliyor. Adaydan istenen, gelen bu e-postaların sadece önemli olanlarını seçmesi ve onlara yanıt yazması...

Günümüzde bir işi yönetmek veya yönetici olmak, sayısal kültürün içinde geliştirdiğimiz becerilerle doğrudan ilgili. Hızlı olmak, önceliklendirme yapabilmek ve bunlara bağlı olarak doğru kararı alabilmek de veriler büyüdükçe daha da önemli hale gelecek...

! Dikkat!

Güvensizlik üretkenlikten daha hızlı büyüyor

**Bir başka deyişle
ürünün kendi
değeri, ürünü
korumak için
harcanan bedeli
karşılayamayacak
bir sonuca doğru
hızla ilerliyor.**

Nezih KULEYİN
nezih@semor.com.tr

Karl Marks Ekonomi Politiğin Temel İlkeleri'ni anlatırken vurgulamaya çalıştığı olgu, "Her sistemin kendini yok edecek nüveyi içinde taşıyarak doğduğu"dur. Şunu söylemektedir, yeni bir toplum düzeni ortaya çıkarken; örneğin kapitalist sistem feodal yapıya karşı yeni bir yapı olarak doğarken hızla sanayileşirler bu sanayileşme bir yandan kapitalist sınıfı zengin ederken diğer yandan kapitalizme karşı olan işçi sınıfının da büyümesine yol açar. Büyüyen bu yeni sınıf, kapitalist düzen açısından onu yıkacak "nüve"dir. Bu, 1900'lü yılların damgasını vuran bir değerlendirme olmuş ve "Sanayi toplumu", temelde bu iki sınıfın savaşımları ile geçmiştir. Bu değerlendirme acaba bilişim toplumu için de geçerli bir olgunun varlığına bizim de dikkat etmemiz için bir önerme olarak kabul edilebilir mi? Bir akıl yürütme yazısı olarak bu yazıda bu konuyu biraz irdelemek istiyorum.

Bilişim toplumu, kendisinden önce gelen toplum biçimlerinin temel değer yargısını yıkarak en değerli şeyin toprak ya da sermaye olmayıp bilgi olduğu gerçeği ile ortaya çıkmıştır.

Sorun da işte tam bu noktada ortaya çıkmaktadır.

Bilgi, o kadar değerlidir ki bilgiyi korumak olgusu taşıdığı değere bağlı olarak her gün daha da büyük bir önem kazanmaktadır.

Her kurumun ve kişinin bilgisinin önemi, her geçen gün artarken bu bilgiye yönelik dış saldırılarında sıklığı artmaktadır. Saldırı sıklığının artış hızı, yeni bir veri üretme artışını katlamış ve kontrol edilemez bir noktaya doğru hızla ilerlemektedir.

Dünyada oluşan saldırı ve bilgi hırsızlığı olayları, yeni bir ekonomik problemi insanlığın önüne yaşamsal bir sorun olarak koymaya başlamıştır. Bu sorun üretilen veya var olan bir bilginin ya da değerlerin korunması için harcanacak paranın o bilginin ya da ürünün değerinden daha fazla olması sorunudur.

Örnek vermek gerekirse, bu gün bankada bulunan yüz lira paranızı kendi hesabına aktarmak için yapılan binlerce saldırıyı önlemek üzere bankanın ürettiği ya da satın aldığı güvenlik çözümlerinin bedeli neredeyse hesaptaki paranın tamamını güvenliğe harcasanız yetmeyecek düzeydedir. Daha da acıklı olan durum, harcanması gereken bu paranın her gün artmaya devam etmesidir. Tüm dünya hızla bir kısır döngü içine girmek üzeredir güvensizliği önleme maliyetini karşılayacak bir üretim artışını sağlayamama kısır döngüsü.

Bu sorunu teknik ile aşmak olasılığı, içinde bulunduğumuz dünyadaki değer yargıları ile çözülebilir gözükmemektedir. Her ne olursa olsun para kazanmanın temel değer olduğu bir atmosferde güven ortamının kendiliğinden oluşmasını beklemek imkânsız hayal etmekten başka bir şey değildir. Bakalım insanlık bu paradigmayı nasıl çözecek.

400'ü aşkın kamu bilişim yöneticisi, 2023 ve ötesinin yenilikçi yaklaşımlarını irdeledi

17. Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği (TBD Kamu-BİB) Kamu Bilişim Platformu, 15-18 Ekim'de KKTC, Girne'de düzenlendi. "2023 ve Ötesi: Kamu Hizmetlerinde Yenilikçi Yaklaşımlar" temalı etkinlikte; "Siber Güvenlik", "e-Ticaret Güvenliği", "e-Devlet Hizmetleri" ile "Bilgi Toplumu Üst Yapısı" konularında hazırlanan raporlar irdelenip kamuoyu ve tartışmaya açıldı. Teknoloji sunan, yöneten ve kullanan 400'ü aşkın kişinin katıldığı etkinlikte, çalışma gruplarının sürekli olarak devam etmesi istendi.

Aslıhan Bozkurt

Fotoğraflar: Kutlay Yeğen

Gücünü ve etkisini, bilişimcilerin birey olarak verdiği gönüllü desteklerden alan Türkiye Bilişim Derneği (TBD), kamu yararına düzenlediği faaliyetlerle Türkiye'nin bilişim toplumu olma sürecine katkı vermeyi sürdürüyor. TBD'nin her yıl düzenlediği geleneksel etkinliklerinden biri olan Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği (TBD Kamu-BİB) Kamu Bilişim Platformu Etkinliğini, 15-18 Ekim 2015 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Girne Acapulco Resort Otel ve Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi. Kamu Bilişim Platformu etkinliği başlamadan bir gün önce (15 Ekim 2015), KKTC Ulaştırma Bakanı Tahsin Ertuğruloğlu, TBD heyetini kabul etti.

KKTC Başbakanı Ömer Soyer Kalyoncu ve Ulaştırma Bakanı Tahsin Ertuğruloğlu'nun da katıldığı etkinlikte çağrılı konuşmacı Ekonomist, Akademisyen Prof. Dr. Emre Alkin, "21. yy'da 'Para' mı yoksa 'Veri' mi daha değerli?" sorusunun yanıtlarını katılımcılarla paylaştı. Gazeteci Şeref Oğuz ise, "Yeni 'Savaş Konsepti' kapsamında 'Siber Kuvvetler' konusunu ele aldı. Etkinlikte, teknoloji destekli sektörel stratejilerin güncellenmesi, 2013 ve sonrasına ilişkin izlenecek politika ve stratejilerin ileriye taşınması, sürdürülebilirliğin sağlanması için sosyal, ekonomik ve yasal zeminde atılması gereken adımlar konuşuldu.

Dünyada başka örneği bulunmayan, tüm kamu bilgi işlem yöneticilerinin doğal üyesi oldukları TBD Kamu-BİB'in, "2023 ve ötesi: Kamu hizmetlerinde yenilikçi yaklaşımlar" ana temasıyla KKTC'de düzenlenen 17. toplantısına, 400'ü aşkın Türkiye ve KKTC'nin bilişim konusundaki önemli karar vericiler, kamu bilgi işlem yöneticileri ve özel sektör temsilcileri katıldı. Kamu-BİB'de gelecek şekillenirken birey olarak katkılarına sunan ve gelecek için sözü olanlar, "Siber Güvenlik", "e-Ticaret Güvenliği", "e-Devlet Hizmetleri" ile "Bilgi Toplumu Üst Yapısı" konularında hazırlanan raporları irdelleyip tartışmaya açtılar.

Açılıшта konuşmalarını; TBD Kamu-BİB Yürütme Kurulu Başkanı Selçuk Kavasoglu, TBD Yönetim Kurulu Başkanı İ. İlker Tabak, KKTC Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Kurumu (BTHK) Başkanı Doç. Dr. Kadri Bürüncük, Ulaştırma Bakanı Tahsin Ertuğruloğlu, Türkiye Cumhuriyeti Lefkoşa Büyükelçisi Derya Kanbay ve Başbakan Ömer Soyer Kalyoncu gerçekleştirirken, Microsoft Türkiye Genel Müdür Yardımcısı Onur Koç,

Turkcell Direktörü Murat Küçük Özdemir, Turksat Genel Müdür Yardımcısı Halil Yeşilçimen ve BTK Üyesi Hidayet Yıldız da açılıшта birer konuşma yaptılar. Açılıшта, KKTC *Demokrat Parti* (DP) Genel Sekreteri Hasan Taçoy, Avrupa Konseyi Parlamentosu Türkiye Delegasyon Başkanı ve Avrupa Konseyi Parlamentosu Başkan Yardımcısı Reha Denemeç, CHP İzmir eski Milletvekili Erdal Aksünger, MHP Samsun Milletvekili Hüseyin Edis, Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Üyesi Esat Çıplak ile çok sayıda bilişim sektörü temsilcileri hazır bulundu.

TBD Kamu-BİB Yürütme Kurulu Başkanı Kavasoğlu: Toplumsal dönüşüm, teknolojik gelişimin etkin ve doğru olarak hayata yansıtılması ile mümkün

Etkinliğin açılış konuşmasını yapan TBD Kamu-BİB Yürütme Kurulu Başkanı Kavasoğlu, bilişim teknolojisindeki gelişmelerin insanları hızlı bir değişim içerisine ittiğini belirterek, bunun sonucunda insanların birbirleriyle ilişkisi, iletişimi, alış-verişi ve dünya ile iletişiminin bilişim teknolojilerinin sunduğu olanaklar çerçevesinde yeniden şekillendiğini söyledi. Ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal alanda yeni bir yaşam biçimiyle karşı karşıya olduğunu ifade eden Kavasoğlu, bilgi toplumunun neden olduğu bu değişim ve gelişmelerden uzak kalmanın mümkün olmadığı, gelecek yıllarda bu değişimi yaşıtımızda daha da etkin hissedeceğimizi kaydetti.

Hükümetlerin uygulamaya koydukları politika ve stratejilerin bu değişimde belirleyici rol oynadığına işaret eden Kavasoğlu, 1980'lere kadar kişi başına düşen Gayri Safi Milli Hasıla ve Ar-Ge faaliyetlerine yapılan harcamalar açısından Türkiye'nin altında yer alan Güney Kore'nin 1980'lerde ortaya koyduğu politikalarla bunu tamamen tersine çevirmeyi başardığını, kayda değer bir büyümenin yanı sıra, teknolojik açıdan da önemli bir gelişim kaydettiğini anlattı.

"Türkiye'nin, sürdürülebilir bir kalkınma ivmesi yaratması, ekonomik ve sosyal mekanizmalar ile kültürü entegre eden, bilgi ekonomisine ve bilgi toplumuna geçişi hedefleyen ulusal politikalar geliştirilmesine bağlıdır" diyen Kavasoğlu,

ekonomik büyüme ve toplumsal dönüşümün başarısının ise teknolojik gelişimin etkin ve doğru olarak hayata yansıtılması ile mümkün olduğunu belirtti. Kavasoğlu, Türkiye'de bilgi toplumuna geçiş çalışmalarının sorumlu kurumlarının hâlâ şekillenme aşamasında, gelecek politikalarının ise

yayımlanan Bilgi Toplumu Stratejisi (BTS) ve eylem planıyla kısmi olarak belirginleştiğini ifade etti.

Etkinliğin içeriği ve Kamu Bilişim Platformu hakkında da bilgi veren Kavasoğlu, sözlerini "Bu pazarda en kolay yer almanın yolu dumansız sektör

dediğimiz yazılım sektöründen geçmektedir. Yüksek okur-yazar oranına sahip genç nüfusu ile desteklenen etkin bir dönüşüm programı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bilişim üssü olmasına olanak sağlayacaktır" diyerek bitirdi.

TBD Başkanı Tabak: Daha gönençli biçimde yaşamak için bildiğimiz işimizi, bilişimi yapmayı sürdüreceğiz

Sözlerine toplantıyı KKTC'de gerçekleştirmekten duyduğu memnuniyeti belirterek başlayan TBD Yönetim Kurulu Başkanı Tabak, kendilerine bu olanağı sağlayan KKTC Başbakanı Kalyoncu, bakanlar ve diğer üst düzey yöneticilere teşekkür etti.

Toplantıda, sadece Türkiye'nin bilişim gündemindeki konuları ele almak için geldiklerini; KKTC yetkilileriyle de "bilişmek" için geldiklerine işaret eden Tabak, derneğin 1971'de Türkiye'yi "Bilişim toplumu"na dönüştürme vizyonuyla kurulduğunu, 44 yıldır çağdaş, refah düzeyi yüksek, bilişim kültürünü benimsemiş bir Türkiye için büyük bir özveriyle çalıştığını vurguladı.

TBD'nin bugün toplumun her kesiminden 12 bine yakın üyesi, 7 şubesi, 12 il temsilciliği ve üniversitelerdeki TBD Genç örgütlenmesiyle bilişim sektörüne yön verdiğine değinen Tabak, gönüllü çalışan binlerce üyesiyle TBD'nin bilişim alanında Türkiye'nin en köklü, en büyük ve en güçlü sivil toplum hareketi olduğunu belirtti. 10 Ekim 2015'te Ankara'da barış için bir araya gelmen insanlara karşı yapılan saldırıda yaşamını yitirenleri anan Tabak, "Geleceğe daha güçlü tutunmak için, yapacak çok işimiz olduğu için buradayız. Yitirdiklerimizi unutmadan, anılarını yaşatmak adına, birlik ve beraberlik içinde, barış ve huzur dolu günlerde, daha gönençli biçimde yaşamak için bildiğimiz işimizi, bilişimi yapmayı sürdüreceğiz. Nasıl mı yapacağız? Bilerek, öğrenerek, bilişerek yapacağız!" diye konuştu.

2023 ve ötesinde, özellikle kamu hizmetlerinde nerede olacağız, nasıl bir yaklaşım sergilemek gerekiyor sorularının yanıtlarını, öngörülen yenilikçi yaklaşımların ışığında birlikte değerlendirileceğini ifade eden Tabak, önümüzdeki dönemdeki ekonomi ve bilişim pazarına yönelik öngörülerden söz etti.

Mevcut durumdaki BT kullanım kapsamını önemli şekilde değiştirmede süreci, Türkiye'nin BT alanında sadece bir tüketici ülke olarak yer almaya devam edeceğine işaret eden Tabak, bu nedenle BT sektörünün yalnız ekonomik kalkınmanın değil, sosyal kalkınmanın da motoru olduğunun kabul edilmesi gerektiğini bir kez daha vurguladı.

“Türkiye'nin 21. yüzyılda etkin bir dünya gücü olarak var olabilmesi, ancak ve ancak, kendi teknolojilerini üreterek uluslararası rekabet edebilen konumdaki bir bilişim sektörüne sahip olmasıyla mümkündür” diyen Tabak, bunun için devletin bilişim sektörünü stratejik sektör olarak tanımlaması, ölçülebilir hedefleri belirlemesi ve yerli bilişim ürünlerinin, yerli bilişim markalarının geliştirilmesine ön ayak olması gerektiğinin altını çizdi.

Bu tespitlerin Türkiye için olduğu kadar KKTC için de geçerli olduğunu söyleyen Tabak, “Özellikle, KKTC’de yürütülmekte olan e-devlet çalışmalarının sonuçlanıp sürdürülebilir bir yapıya kavuşması için KKTC’de ‘Bilişimle Dönüşüm Seferberliği’ nin başlatılması gerektiği de ortadadır. Biz TBD olarak, bu seferberlikte siz kardeşlerimizle birlikte hareket etmek üzere her zaman yanınızda, yakınınızda olacağız” açıklamasında bulundu. Temel çözümün parçalarından birinin insan olması gerektiğinin altını çizen Tabak, “Gelecek nesiller bilişimle ayakta kalacak” dedi.

Microsoft CTO’su Koç: Kaliteli eğitim için internet yeterli olacak

Microsoft Bilgi Sistemleri Grubu Başkanı (Chief Information Officer –CTO) Onur Koç, teknolojinin dünyayı nasıl değiştirip dönüştürdüğüne değinip Microsoft olarak kamuda verilen hizmetleri nasıl iyileştirdikleri ve hayata geçirdikleri servisleri örnekleriyle anlattı. İletişimin değişip dönüştüğüne değinen Koç, yakında dünyada başka bir dille konuşarak iletişim kurmada sıkıntı yaşanmayacağını belirtti. İnternet aracılığıyla eğitimin uzaktan verilmesinin mümkün olacağını söyleyen Koç, “Bulutta okul inşa ediliyor. Yakında kaliteli eğitim için sadece internet bağlantınızın olması yeterli olacak” ifadesini kullandı.

Türkiye’de kamunun teknoloji ile değişim yaşadığı ve hayatı etkileyen örnek uygulamaları yürüttüğünü aktaran Koç, Microsoft olarak yetenekli işgücünün oluşturulmasına önemli projelerle katkı vermeye çalıştıklarını söyledi.

Turkcell Direktörü Küçüközdemir: Ankara’da veri merkezi kurma kararı aldık

Mobil, gerçek zamanlı ve sıfır altyapılı işletmelerden söz eden Turkcell Direktörü Murat Küçüközdemir, önümüzdeki dönemde hangi vizyonla, neleri tanıtacakları ve hangi alanlarda yatırım yapacaklarına ilişkin bilgiler verdi. 9 büyüklüğündeki depreme dayanıklı olarak inşa edilen “Gebze veri merkezi” ve

yaptıkları çalışmaları aktaran Küçüközdemir, Ankara’da da veri merkezi kurma kararı aldıklarını açıkladı. Küçüközdemir, 4.5G ile hayatımızda nelerin değişeceğini, verilecek servis ve hizmetlerle vatandaşlara yönelik yararlar ile altyapılarına ilişkin değerlendirmelerde de bulundu.

Türksat Genel Müdür Yardımcısı Yeşilçimen: e-dönüşüm çalışmaları, BT üzerinde verilmeli

Teknolojinin insan hayatına getirdiği kolaylıklar sonucunda toplum olarak yaşam alışkanlıkları ve beklentilerinin değiştiğine değinen Türksat Genel Müdür Yardımcısı Halil Yeşilçimen, temel olarak faaliyet gösterdikleri alanlar konusunda bilgi verip e-Devlet Kapısı kapsamında sürdürdükleri çalışmalardan söz etti. e-Devlet Kapısı başta olmak üzere tasarımlarda kullanışlılığa çok dikkat ettiklerini dile getiren Yeşilçimen, sundukları hizmetin, kullanıcı dostu olması kadar kesintisiz ve güvenlik gereksinimlerini karşılar nitelikte olmasını da çok önemstediklerini kaydetti.

“Türksat olarak Kıbrıs’ta büyük bir e-devlet projesi gerçekleştiriyoruz” diyen Yeşilçimen, 2023 vizyonu ve e-dönüşüm çalışmalarının temellerinin bilişim teknolojileri üzerinde verilmesi gerektiğini söyledi.

“Gelecekte vatandaşın yönetimde pay alacağı, katılımcı olacağını göreceğiz” öngörüsünde bulunan Yeşilçimen, e-devlet hizmetlerinin de vatandaş odaklı ve katılımcı bir modelde olacağını belirtti. Yeni gelişen teknolojilerle birlikte yeni alanlar açılacağını bildiren Yeşilçimen, gelecekte üzerinde çalışılacak konulardan birinin “açık veri” olacağına dikkat çekti. Teknolojiye erişimdeki “eşitsizliğin” ortadan kaldırılması gerektiğini belirten Yeşilçimen, millileşmiş çözümlerin önem kazanacağını, şeffaflığın ise büyük veri ve veri üzerinden yapılan analizlerle sağlanacağını altını çizdi. Yeşilçimen, “Artık yatırımlar, hizmetler üzerine

gerçekleştirilecek. Bunun temeli de yazılımlar üzerinde atılacak. Burada ülkemize ciddi bir fırsat söz konusu” öngörüsünde bulundu.

Standartların, ticaretin **uluslararası** dili olarak görüldüğünü ifade eden Yeşilçimen, Türksat olarak sundukları ürün ve hizmetlerde bilişim standartlarına dayalı çözümler geliştirdiklerini bildirdi. Türkiye’de standartlara uyum ve standartların gelişimi konularında herkese ciddi görevler düştüğüne dikkati çeken Yeşilçimen, etkin bir görev dağılımıyla ortak hareket edilmesi ve aşamalı olarak standartlara uyumun zorunlu hale getirilmesi gerektiğini söyledi.

Türkiye’de bilişim ürün kalitesini artırma ve dünya markaları çıkarabilmesi için standartlardaki olgunluğu artırmaktan başka çarenin olmadığını vurgulayan Yeşilçimen, bu anlamda her türlü iş birliğine açık olduklarını sözlerine ekledi.

BTK Kurul Üyesi Yıldız: STK’lar ve sektörle sektörün önünü açmaya çalışıyoruz

Sektörde düzenleyici bir kurum olarak yaptıkları çalışmalar ve sundukları hizmetlerde ilişkin kısa bir bilgilendirmede bulunan T.C. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Kurul Üyesi Hidayet Yıldız, sivil toplum kuruluşları (STK) ve sektörle birlikte sektörün önünü açmak ve destek vermeye çalıştıklarını bildirdi.

KKTC BTHK Başkanı Doç. Dr. Bürüncük: Bilişim, ekonominin yeni ve önemli parçası

KKTC Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Kurumu (BTHK) Başkanı Doç. Dr. Kadri Bürüncük, etkinlikte Türkiye Cumhuriyeti’nin elde ettiği bilgi, deneyim ve yeni hedeflerini öğrenmeye çalışacaklarını, Türkiye’nin e-dönüşüm çalışmalarının Kıbrıs’a enerji, destek ve yol gösterici olacağına inandığını belirtti. Bürüncük, “Bilişimin ülkemiz ekonomisinin lokomotif sektörleri olan turizm ve eğitime eklenerek sacayağının en yeni ve önemli parçasını oluşturacağına inanıyoruz” ifadesini kullandı.

KKTC Ulaştırma Bakanı Ertuğruloğlu: Amacımız bilgi toplumu oluşturmaya destek olmak

KKTC Ulaştırma Bakanı Tahsin Ertuğruloğlu, açılıştaki konuşmasında bilişim sektörünün gelişimine önemli katkılar sağlayan ve sektörün sorunlarına çözüm arayan TBD ile Kamu Bilişim Platformu’nun faaliyetlerini yakından izlediğini belirterek, düzenlenen etkinliğin kamunun bilişim alanındaki farkındalığını artırdığını kaydetti. İnsan merkezli bir teknoloji olan bilişimin; bilginin derlenmesi, sınıflandırılması, depolanması, işlenmesi ve etkin şekilde kullanılması olduğunu ifade eden Ertuğruloğlu, bilişim toplumunun önemine işaret etti. “Bilgi toplumu, sadece ürünleri değil, başta eğitim olmak üzere ülkemizin her sisteminde köklü değişiklikleri zorunlu kılmaktadır” diyen Ertuğruloğlu, amaçlarının; tarafların hak ve menfaatlerinin korunduğu, etkin ve sürdürülebilir bir rekabet zemini oluşturup her yerden ulaşılabilen kaliteli hizmetler sağlama, bunun yanında hem ulusal hem de uluslararası yatırımcıları teşvik ederek bilgi toplumu oluşturmaya destek olmak olduğunu vurguladı.

Ulaştırma Bakanlığı’nın koordinasyonluğunda başlatılan ve bugün Başbakanlık bünyesinde devam eden e-devlet projesinde somut ilerlemeler kaydedildiğini anlatan Ertuğruloğlu, e-imza çalışmalarının e-devlet projesiyle birlikte sürdüğünü, Teknoparklar Yasa Tasarısı’nın tamamlandığını söyledi. Bunlara ek olarak maliye bilgi sistemi, gümrük bilgi sistemi, e-nüfus, sigorta bilgi sistemi ve benzeri birçok projenin kapsamlı olarak eş zamanlı çalışıldığını bildiren Ertuğruloğlu, kayıp, kaçak ve kayıt dışı ekonomiyi kayıt altına alan mobil cihaz kayıt sistemini; BTHK’nın yıl sonunda devreye gireceğini belirtti.

KKTC olarak dışa açık ve araştırmacı olmak zorunda olduklarını belirten Ertuğruloğlu, “Bilişimin ekonomiye sağlayacağı katkıya ek olarak bireysel ve toplumsal yaşamda sağlayacağı gelişmelerle vatandaşımızın yaşam standardını da yükseltecektir” diye konuştu.

Lefkoşa Büyükelçisi Kanbay: KKTC’ye desteğimiz kaynak sıkıntısı olmadan devam edecek

Türkiye Cumhuriyeti Lefkoşa Büyükelçisi Derya Kanbay ise konuşmasında, kamuda bilişim al yapısının kurulması ve büyük projelerin başlatılıp sonuçlandırılmasında sadece teknik eleman/ bilişimcilere değil, devlet yöneticileri, yasama organı ve devletin diğer asli kurumlarına da önemli görev düştüğünü söyledi.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nca yürütülen e-devlet, e-konsolosluk ve e-vize çalışmaları hakkında bilgi veren Büyükelçi Kanbay, e-konsolosluk projesinin, yurtdışında yaşayan 6 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının daha hızlı ve güvenli hizmet almasını sağlayarak yaşamlarını kolaylaştırdığını belirtti.

“Bu tür çalışmaların amacı; insan, toplum, özel sektör ve kamu teşkilatına bir fayda sağlaması, bir hizmet götürülmesidir” diyen Kanbay, Türkiye’de bu yönde hayata geçirilen projelerle gurur duyduklarını dile getirdi.

KKTC devletinin en iyi şekilde faaliyet gösterebilmesi için, ana yapısı, tüm hizmet ve teşkilatlarının e-devlet yapısının güçlenmesinin büyük önem taşıdığına işaret eden Kanbay, Türkiye Cumhuriyeti’nin KKTC’ye desteğinin devam edeceği ve e-devlet çalışmalarına da hiçbir kaynak sıkıntısı olmadan katkı sağlamaya devam edeceklerini vurguladı.

KKTC Başbakanı Kalyoncu: E-devlet projesini çok daha ileri boyuta taşımayı hedefliyoruz

Etkinliğe katılan KKTC Başbakanı Ömer Soyer Kalyoncu ise yaptığı konuşmada, "Kendini bir reform hükümeti olarak konumlandıran hükümetimiz geçmişte başlatılan e- devlet projesini çok daha ileri boyuta taşımayı hedeflemektedir" dedi. Bilişimin bugünkü dünyanın en önemli alanlarından biri olduğunu ifade eden Kalyoncu, başlıca amaçlarının; Kıbrıs Türk halkının bir bilişim toplumu olma yönünde değişim geçirmesi, ileri teknolojik bilgi ve hizmetlere ulaşmasını sağlamak olduğunu kaydetti. Küçük bir ülke olan Kuzey Kıbrıs'ta kendini bilişim teknolojilerine adapte etmiş birçok birey ve kurum olduğunu belirten Kalyoncu, "Bunu teşvik etme, Kuzey Kıbrıs'ı bir bilişim adası haline getirme, ekonomiden eğitime, şeffaf ve verimli devlet yönetiminden uluslararası entegrasyona kadar birçok alanda rahatlatma yaratacaktır" açıklaması yaptı. Bilişimin, akademik, teknik kurumlar, bireyler, bilgiyi üreten donanımları, hizmet alan firmaları kapsayan geniş bir alan olduğuna işaret eden Başbakan Kalyoncu, KKTC'nin, bilişimle ilgisi olan tüm tarafları biraraya getiren bir organizasyon olan Kamu Bilişim Platformu'ndan öğrenecek çok şeyi olduğunu söyledi. Kalyoncu, e-devlet'in sağlayacağı olanakların vatandaşların tüm devlet hizmetlerine erişimini kolaylaştırması açısından şeffaflık ilkesi ve

vatandaşların katılımcılığının sağlanması açısından da büyük önem taşıdığını vurguladı. Kalyoncu konuşmasının sonunda toplantının verimli geçmesini dileyerek, katılımcıların Kuzey Kıbrıs'ı yakından tanımalarını da istedi. Açılış konuşmalarının ardından etkinliği destekleyen kurum ve kuruluşlara plaket verildi. Daha sonra gerçekleştirilen "2023 ve Ötesi: Kamu Hizmetlerinde Yenilikçi Yaklaşımlar" forumunu TBD Yönetim Kurulu Başkanı Tabak yönetti. Oturumda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de artan sayısal nüfusun kaliteli ve etkin hizmet talebine karşılık verecek e-devlet hizmetleri yenilikçi gözle değerlendirildi. İlk gün öğleden sonra çağrılı konuşmacı Ekonomist, Akademisyen Prof. Dr. Emre Alkin, "21. yy'da 'Para' mı yoksa 'Veri' mi daha değerli?" başlıklı sunumuyla katılımcılara hitap etti. Alkin'in konuşmasından sonra "Parlamentar gözüyle bilişim toplumu" oturumu yapıldı. Oturuma AK Parti Ankara eski Milletvekili Reha Denemeç, CHP İzmir eski Milletvekili Erdal Aksünger ve MHP Samsun Milletvekili Hüseyin Edis katıldı. Oturumda konuşan Edis, Evrensel Hizmet Fonu'nda biriken 1 Milyar Liraya yakın parayı kullanamayıp sektöre aktaramadıkları için Hazine'ye kaptırdıklarını açıkladı.

KKTC yargıç ve avukatlarına "siber güvenlik ve farkındalık" semineri

Etkinlikte "Parlamentar gözüyle bilişim toplumu" oturumuna paralel olarak bir başka salonda KKTC yargıç ve avukatlarına "siber güvenlik ve farkındalık" semineri de verildi. Bilişim hukuku ile ilgili "bilirkişi" anlayışının serbest bilirkişilikte resmi bilirkişiliğe dönüştüğünün anlatıldığı seminerde bu görevin çok fazla bilinmeyen, tanınmayan kişilerce yapıldığı dile getirildi. Seminerde Türkiye ve KKTC'de bilişim suçları ile ilgili direk bir yasa olmadığına dikkat çekildi

Birinci gün son olarak "e-Devlet Hizmetleri ve Yenilikçi Yaklaşımlar" oturumu yapıldı. Çalışma Grubu'nun hazırladığı rapor sunuldu. Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürü Ahmet Sarıcan'ın yönettiği oturumda, Birleşmiş Milletler (BM) tarafından Kamu Hizmetleri" ödülüne layık görülen Azerbaycan'ın Azerbaycan Servis ve Değerlendirme Ağı (Azerbaijan Service and Assessment Network- ASAN) Projesi katılımcılara anlatıldı.

Etkinliğin ikinci günü sabah, ODTÜ Enformatik Enstitüsü'nden Dr. Ali Arifoğlu'nun yönettiği "e-Ticaret ve Yenilikçi Yaklaşımlar" oturumu düzenlendi. Oturumu'nun açılış konuşmacısı, Süleyman Demirel Üniversitesi Öğretim Görevlisi Atıf Ünalı oldu. Deneyim ve çalışmalarını aktaran, geçen yıl 61 milyar dolar kâr getiren AMAZON CEO'su Jeff Bezos ile Paypal'ın kurucu ortağı Peter Thiel'den söz eden Ünalı, "e-ticarette, ticaretin farklı yönlerini kullanmak gerekiyor" dedi.

"10 yıl önce e-ticaret dediğimiz artık sadece ticaret" diyen Ünalı, dünyadaki şirketlerin büyük bir kısmının 10 yıl içinde büyük bir ihtimalle olmayacağını iddia etti. Kurtuluş yolunun buluşçuluk-inovasyon olduğunun altını çizen Ünalı, dünyadaki global dijital verilerle ilgili bazı bilgileri katılımcılarla paylaştı. Yeni, görülmemiş proje/platformları (örneğin *instagram* üzerinden e-ticaret projeleri) hayata geçirmek gerektiğine işaret eden Ünalı, akıllı pazarlamanın en önemli parçasının "sosyal CRM" olduğunu belirtti.

"Beni Arayın" Diyen Müşterilerinizi Görüntüleyin

Beni arayın diyen müşterilerinizi kolayca listeyebilir ve arayıp aramadıklarını inceleyebilirsiniz. Aynı sayfadan hangi gün ...

Müşterilerinizin Yüzlerini Görün !

Setrow müşterilerinizin yüzlerini sosyal medya platformlarında arıyor ve panelinize yansıtıyor. Müşteriniz ile ilgili bilgi a...

Harita Üzerinde Açılma Dağılımlarını İnceleyin

Bültenlerinizi gönderdikten sonra harita üzerinden hangi şehirden daha çok görüntülenme ve tıklanma olduğunu görebilirsiniz. ...

Kişi Detay Sayfasından Tüm Bilgilere Ulaşın

Kişi detay sayfasından müşterinizin sisteminizde kayıtlı olan bilgilerine, gönderdiğiniz bülten ayrıntılarına, kişi bazlı tüm...

Oturumdan sonra, "e-Ticaret Güvenlik Sertifikasyonu ve Düzenlemeler" Çalışma Grubu sunum yaptı.

"Bilgi Toplumu ve Yenilikçi Yaklaşımlar" konusunda oturumlar gerçekleştirilecek.

Daha sonra Gazi Üniversitesi, Bilgi Güvenliği Mühendisliği Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Mustafa Alkan'ın yönettiği, "Siber Güvenlik ve Yenilikçi Yaklaşımlar" oturumunu gerçekleştirildi. Oturumun açılış konuşmasını ise Siber Güvenlik Uzmanı Murat Hüseyin Candan yaptı. Candan'ın konuşmasından sonra da "Siber Güvenlik ve Kritik Altyapı Güvenliği" Çalışma Grubu, sunumunu gerçekleştirdi.

İkinci gün öğleden sonra bilgi ekonomisi, yeni ekonomi ve değişim yönetimi üzerine araştırmaları olan Gazeteci Şeref Oğuz, “Yeni Savaş Konsepti” kapsamında “Siber kuvvetler” konusunu ele aldı. Savaş ve ekonominin tarihin akışını şekillendirdiğini aktaran Oğuz, “düşük yoğunluklu bir dünya savaşı” içinde olduğumuzu belirtti. Etkinliğin son oturumu olan “Bilgi Toplumu ve Yenilikçi Yaklaşımlar” oturumunu, TBD Yüksek İstişare Kurulu Başkanı Rahmi Aktepe yönetti.

Oturumun **açılış konuşmasını**, Yakın Doğu Üniversitesi, Bilgi Yönetimi Araştırmaları Merkezi Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Mustafa Sağsan yaptı. Ardından son çalışma grubu, “Bilişim Toplumu Üst Yapısı Çalışma Grubu”nun raporu ele alındı. 17. Kamu-BİB, yapılan genel değerlendirmenin ardından, KKTC Beyarmudu Kasabası halkından oluşan ve Beyarmudu Belediyesi tarafından desteklenen Halk Oyunları Ekibi’nin gösterisiyle sona erdi. TBD Kıbrıs Gönül Elçilerimiz Doç. Dr. Fahriye ve Doç. Dr. Zehra Altınay’ın destekleri ve Beyarmudu Belediye Başkanı İlker EDİP’ in görevlendirmesiyle Halk Oyunları Ekibi, etkinlikte Kıbrıs Halk Kültüründen güzel bir seçki sundu.

Siber Güvenlik Sözlüğü’nün oluşturulmasında TBD yetki almalı

“2023 ve Ötesi: Kamu Hizmetlerinde Yenilikçi Yaklaşımlar” ana temasıyla bir araya gelen bilişimciler, etkinlik boyunca birçok konuyu irdeleyip tartışma ve çözüm sunma olanağı buldu.

Gerçekleştirilen oturumlarda, devletin de davranış değişimine gitmesi ve buyurgan tavrını bırakması istendi. Kurumların entegrasyon ve iletişim sorunlarının çözülmesi gerektiği vurgulanırken etkinliğe katılanlarca şu mesaj ve öneriler dile getirildi: Devlet, bilgi toplumunda her zaman geride kalıyor. Bire beş veren tek sektör BT. Çalışma grupları da sürekli olarak devam etmeli; yeni düzenlemeler kamuoyuyla paylaşılmalı. e-Devlet hizmetlerinde yerel yönetimler, akıllı kente dönüşmek ve tüm kamu kurumlarıyla entegre hizmet sunumu yapmalı. İlköğretimde kodlama dersi konulmalı. Dünya ile rekabet edecek yerli yazılım firmaları çıkarmalıyız. Nesnelerin internetiyle birlikte siber ortam, kontrol edilemez bir hızla ilerliyor. Ortalama her gün yaklaşık 230 bin yeni zararlı yazılım ortaya çıkıyor.

Türkiye, siber saldırılara en çok maruz kalan ülkeler arasında bulunuyor. “Siber tehdit” istihbaratı büyük önem taşıyor. Sistemimize hırsız girdiğini 220 gün sonra fark ediyorsak yenilikçi şeyler konuşmamız lazım! 5 yıl içinde dünya çapında siber güvenlik personel ihtiyacı 1,5 milyon olacak. Siber Güvenlik Operasyon Merkezi

kurulmalı. Siber güvenlik için bütüncül bir yaklaşım sunulmalı ve bu devlet tarafından desteklenmeli. Siber güvenlikte farkındalık yaratmak çok önemli. Siber Güvenlik Sözlüğü’nün oluşturulmasında TBD yetki almalı. Siber güvenlik ekosisteminin oluşturulması ve uluslararası iş birlikleri büyük önem taşıyor. “Siber güvenilir kullanıcı” kavramının üzerinde durulmalı. Üst yapılanma için siyasilerden önce sektördeki aktörler birbirini ikna etmeli. Yazılımı; tüm Türkiye, tüm vatandaşlar savunmalı.

Etkinliğin “ana” sponsorluğunu Microsoft, TURKCELL ve TÜRKSAT **üstlenirken**; Avaya, Bilge, Havelsan, Hitachi Data Systems ve HP “etkinlik” sponsoru oldu. Aruba, Datamarket, Double-Take, Teslakom, Veeam, Vmware ile Vodafone “yardımcı” sponsor olurken 6a Bilişim, Sryek, **Intel** ve Ricoh etkinliği “destekleyen” sponsorlar arasında yer aldı. Ruckus’un “kültür gezisi” sponsorluğunu üstlendiği etkinliğin “ürün ve hizmet” sponsorları arasında Andromedya, Bilişim, Canon, Extreme, Fujitsu, Globalnet, Profelis, Trend Micro ile Veriyum bulunuyor. Etkinliğin “basın” sponsorları ise şöyle: Bilişim Dergisi, Biltekh Haber, BTDÜNYASI, BThaber, IT Advisor ve Telekom Dünyası.

Kamu, dijital dönüşümü tanımlamaya çalışıyor

17. Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği (Türkiye Bilişim Derneği-TBD Kamu-BİB) Kamu Bilişim Platformu'nun açılış forumu olan "2023 ve Ötesi: Kamu Hizmetlerinde Yenilikçi Yaklaşımlar" oturumunun başkanlığını TBD Başkanı İlker Tabak yaptı. Tabak, kamu hizmetlerinin verilişinde bir sivil toplum kuruluşu (STK) olarak, hukuk, teknik ve idari altyapıların oluşmasına; satın

alma sistemlerine katkıda bulunduklarını anlattı. Tabak, TBD'nin oluşturduğu Sayısal Gündem 2020 Çalışma Gruplarının faaliyetlerine değindi. Forumu konuşmacı olarak, Microsoft Genel Müdür Yardımcısı Onur Koç, Turkcell Kamu Sektörü İş Geliştirme Yöneticisi Aykut Dalyan, TÜRKSAT Bilişim İş Geliştirme ve Proje Yönetimi Direktörü Ömer Faruk Çöllüoğlu, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanı Yrd. Doç. Dr. Ahmet Ercan Topçu, Bilge SGT Genel Müdürü Burak Çifter, HAVELSAN Siber Güvenlik Direktörlüğü Güvenlik Operasyonları Grup Yöneticisi Salih Talay ve Hitachi Data Systems Ankara Bölge Satış Müdürü Mehmet Güner katıldı.

Kamuda e-dönüşüm için düzenlemeler yapmak zorunlu

Microsoft Genel Müdür Yardımcısı Onur Koç, yetenekli iş gücü yaratılmasının Microsoft için çok önemli olduğunu vurgulayarak, yazılım teknolojilerinin anahtar konumda olduğuna değindi. KOBİ'lere öncelik verdiklerini ve yazılım sektörü startup'larını desteklediklerini aktaran Koç, eğitim, işgücü ve inovasyon konularında birçok projede kamu sektörü ile birlikte çalıştıklarını kaydetti. Yazılım geliştirmenin önemine işaret eden Koç, Bill Gates'in, yazılım geliştirmenin sihirbazlıkla eş değerde olduğunu söylediğini belirtti. Turkcell Kamu Sektörü İş Geliştirme Yöneticisi Aykut Dalyan, kamudaki hizmetleri değiştirmek ve uygulamaları yeniden düzenlemek gerektiğine dikkat çekerek "Bulut teknolojisine çok ciddi yatırımlar yapmamız gerekiyor" dedi. TÜRKSAT Bilişim İş Geliştirme ve Proje Yönetimi Direktörü Ömer Faruk Çöllüoğlu da, devletin e-dönüşümü sağlaması gerektiğinin üzerinde durarak, kamunun dijital dönüşümü tanımlamaya çalıştığını kaydetti. Kamuda dönüşümün sağlanmasının önünde kronik engeller bulunduğuna işaret eden Çöllüoğlu, sahiplik, denetim, alım (bilişim ürünü) koşullarının düzenlenmesinin ve mevzuatların yapılmasının kaçınılmaz olduğunu söyledi. Kapsam sorununun bir türlü çözülmediğinin ve kamunun danışmanlık tarafıyla konuşması gerektiğinin altını çizen Çöllüoğlu, bilişim teknolojileri yol haritasının çıkarılmasında eksiklikler bulunduğunu dile

e-Dönüşümün sağlanmasının önünde kronik engeller bulunduğuna dikkat çekilen "2023 ve Ötesi: Kamu Hizmetlerinde Yenilikçi Yaklaşımlar" Forumu'nda, e-dönüşümün sağlanması için düzenlemeler yapılmasının zorunlu olduğu vurgulandı. 2023'teki teknolojileri tahmin edemediğimize işaret edilirken ayrıca siber dünyadaki atak düzenlemelerin ayrıntılı bir şekilde izlenmesi gerektiği belirtildi.

Fatma Ağaç

getirdi. Çöllüoğlu, entegrasyon ve iletişim sorunlarının giderilmesi gerektiğini kaydetti.

Kaliteli ve özgün yazılım temini

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanı Yrd. Doç. Dr. Ahmet Ercan Topçu, güncel teknolojileri dünya ile izleme, yatırım, insan gücü, bulut bilişime yatırım ve büyük veri analizinin kaçınılmaz olduğuna işaret etti. Topçu, hangi veri açık, hangisi özel olduğunun belirlenmesi gerektiğini anlattı.

TÜBİTAK ve KOSGEB desteklerini anımsatan Topçu, kaliteli ve özgün yazılımlara ihtiyaç bulunduğunu, kamu ve özel sektörün kaliteli yazılım için neler yapılması gerektiğini ve kaliteli yazılımın nasıl sağlanacağını belirlemesinden söz etti. Topçu kendilerinin de Pardus İşletim Sistemi ile çalıştıklarını kaydetti. Topçu, "Kodlama dersi daha aşağı seviyede verilmeli" diyerek, bu konu Milli Eğitim Bakanlığı'nın bir çalışmasının olduğunu ifade etti.

Bilge SGT Genel Müdürü Burak Çifter, kamu kurumlarında IT altyapısı ve bunun güvenliğinin önemine vurgu yaparak, siber güvenlik ekipleri ve operasyon merkezi oluşturulmasına ilişkin çalışmaları bulunduğunu anlattı. Bulutun bu kadar büyüyeceğinin ve nesnelerin internetinin bu kadar konuşulacağını tahmin edilmediğini belirten Çifter, "2023'teki teknolojileri tahmin edemiyoruz" dedi.

Çifter, bilgilerin dijitalleşmesi ve teknoloji devrimi yaşanacağına ilişkin değerlendirmelerde de bulundu.

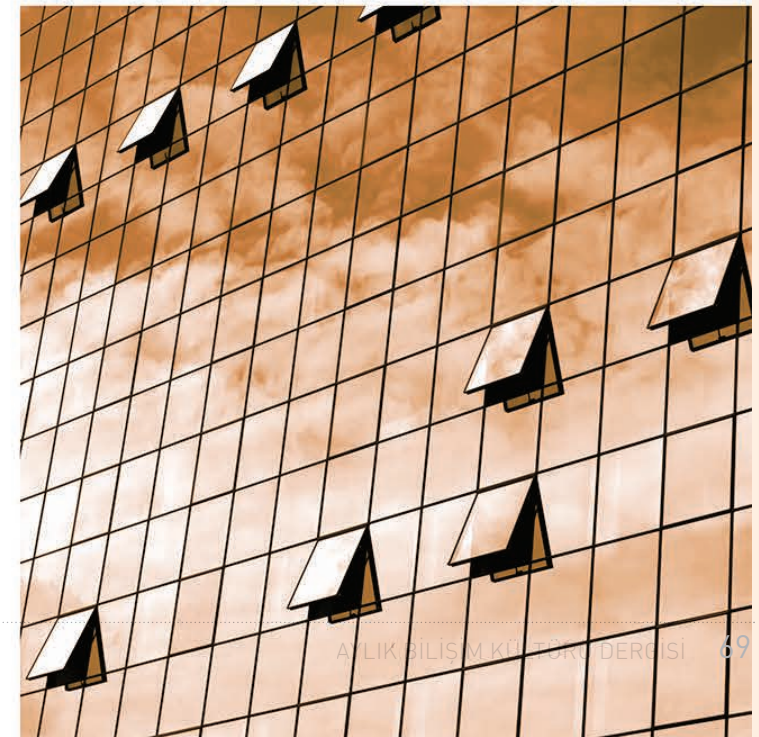
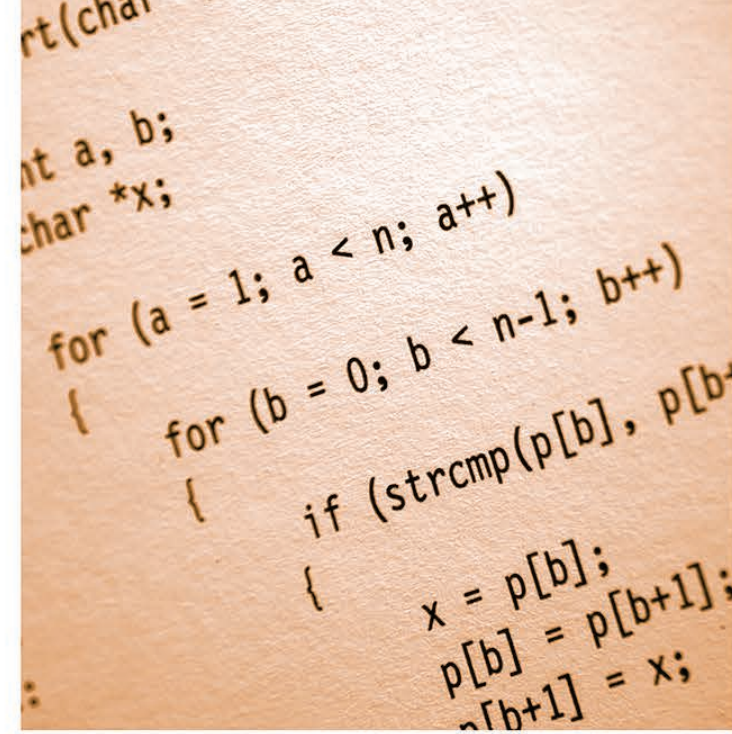
"Bölgede siber güvenlik gücü olmak istiyoruz"

HAVELSAN Siber Güvenlik Direktörlüğü Güvenlik Operasyonları Grup Yöneticisi Salih Talay, kritik kamu servisleri ve siber güvenliğinin önemine değindi. Talay, siber ortamın çok büyük bir oranda büyüdüğüne dikkati çekerek, siber ortamda suçlar ve bunun araçlarının geliştiğini kaydetti. Türkiye'nin siber suçlarda dünyada 9'uncu sırada bulunduğunu ifade eden Talay, "Siber dünyada atak düzenlemeleri detaylı bir biçimde izlenmeli" dedi.

Talay, siber dünyanın en büyük özelliğinin sınırları ortadan kaldırması olduğunu belirterek, siber güvenlik farkındalığının yaygınlaştırılmasının önemine işaret etti. "Bölgede siber güvenlik gücü olmak istiyoruz" diye konuşan Talay, Güvenlik Operasyonları Teknoloji Merkezi oluşturmayı planladıklarını söyledi.

Hitachi Data Systems Ankara Bölge Satış Müdürü Mehmet Güner, ilk olarak kamuda hizmet anlayışının değişmesi gerektiğinden söz ederek, vatandaşın katılımcı rolünün gittikçe arttığına değindi. Güner, kamunun vatandaşa sağladığı hizmet seviyelerinin belirlenmesi gerektiğinin altını çizdi. "Yaygın olmayan servis alımı ve dış kaynak kullanımı kavramlarının geliştirilmesi gerekiyor" diyen Güner, kamuda bilgi işlem birimleri süreçleri yaratan birimlere ihtiyaç bulunduğunu kaydetti.

Güner, büyük veri, bulut bilişim ve nesnelerin internetinin trent olacağına değinerek, bunların aynı zamanda geliştirilmeye açık kamu kuruluşları hizmetleri olacağını belirtti.

Ekonomist, Akademisyen Prof. Dr. Alkin: *Paranın önemi yok, bilgi en önemli servet*

Değer yaratarak rekabet etmenin önemli olduğunu vurgulayan Alkin, iyi tahminin, doğru veri ile olduğunu, değer yaratanın para da yarattığını, bilgisi olmayanın parasının da önemli olmadığını belirtti.

17. Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği (TBD Kamu-BİB) Kamu Bilişim Platformu etkinliğinin çağrılı konuşmacı Ekonomist, Akademisyen Prof. Dr. Emre Alkin, "21. yy'da 'Para' mı yoksa 'Veri' mi daha değerli?" sorusunun yanıtı katılımcılarla paylaştı. Öncelikle kendi dünyasında bilişim nasıl gördüğünü anlatan Prof. Dr. Alkin, günümüzde "veri"nin önemli olduğunu ve paradan çok veriye ihtiyaç duyulduğunu belirtti.

Paranın niye önemi kalmadığını felsefi ve romantik değil de matematik ile somut bir şekilde ispat eden Alkin, "Paranın ne önemi var? Mühim olan veri. Veri olmadan bilgi olmuyor. Bilgi en önemli servet oldu. Bilgisi olmayanın parası da önem taşıyor" dedi.

"Mucize çözüm ya da fikir yoktur. Sadece senin aklına gelmemiştir" diyen Alkin, üçüncü bin yıla başlarken çok umutlu olduğunu belirtip artık değer yaratarak rekabet etmenin önemli olduğunu vurguladı. Avro'yu para değil "siyasi bir kaldıraç" olarak gördüğünü ifade eden Alkin, paranın değil güvenin daha etkili olduğunu altını çizerek "Türkiye'nin 'Az bilgi ve bol özgüven sahibi insanlar' ülkesi olduğuna dikkat çekti.

Türkiye'nin teknoloji üretmeden tükettiği ve ihraç etmediğine değinen Alkin, kafa yapımızı değiştirmemiz gerektiğini söyledi. Apple'nin büyüme sürecinden söz eden Alkin, dünyada rekabet edebilmenin değişen trendlerini aktardı. "Cep telefonu sadece bir ürün değil, aynı zamanda bir çözüm. O nedenle katma değeri yüksek" saptamasında bulunan Alkin, Türklere ilişkin saptamalarını şöyle sürdürdü:

"Datayı proses edemiyoruz. Hislerimizi direk söyleyemiyor, takma isimlerin arkasına saklanıyoruz. Benim için veri, sermayedir. Veriyi saklayın ve gerekli olduğunda kullanın."

Alkin, "eşitlik" ve "adalet"in aynı olmadığını belirtti. Şirket yöneticilerinden internet ve sosyal medyayı yasaklamamalarını isteyen Alkin, yüzde 10-20 büyümenin "başkasının müşterisini çalarak" olacağını söyledi. İnsanların artık daha fazla malı daha ucuza tüketmek istediklerini, "para"nın değil "güven"nin daha etkili olduğunu ve "borçluluk" kavramının değiştiğine değindi.

Türk Lirası'nın dünyanın en kötü durumda olan 2. parası olduğunu ileri süren Alkin, "Türkiye'nin 'Az bilgi ve bol özgüven sahibi insanlar' ülkesi olduğunu belirtip hayatımızın 'yanlış' ve 'çok yanlış' arasında gidip geldiğine dikkat çekti.

"Biz dünyanın katma değerine, bilgisine ve değerlerine ne katıyoruz. Bunu iyi düşünüp değerlendirmemiz gerekiyor" diyen Alkin, ekonomiyi büyütmenin başka, kalkınmanın başka olduğunu anlattı. Alkin, "İleri teknoloji ihracatı yapmalıyız. İyi tahmin, doğru veri ile olur. Değer yaratan para da yaratıyor. Bilgi en önemli servet oldu. Bilgisi olmayanın parası da önemli olmuyor" diye konuştu.

Dünya 100 kişilik bir köy olsa teknolojiyen yararlanan kişi sayısının 7 olduğunu altını çizen Alkin, "Türkiye, bilgi rekabetinde değiliz. Teknoloji rekabetinize geçmemiz gerekiyor. O da sizden bekleniyor" saptamasında bulundu.

Bilgi sayesinde belaya bulaşılmayacağını söyleyen Alkin, detayın doğru süreçlemenin önemini vurguladı. Alkin, Türkiye'ye orkestra tarzında bir lider gerektiğini de söyledi.

Ekonomist, Akademisyen Prof. Dr. Alkin:

**“Bizden Steve Jobs’lar çıkmaz,
ancak Meksika’daki
Carlos Slim gibi
işadamları
çıkar”**

Alkin, Türkiye’deki zenginleşme modelinin rekabetçiliğe dayanmadığını bildirerek herkesin “ayrıcılık olmak” için zengin olmaya çalıştığını söyledi. Bilgiye “saygı” duymayan ancak veri toplamaya bayılan bir toplum olduğumuzu belirten Alkin, “Veri ve bilgi konusunda Türkiye’de bilinç olsaydı, kalite/fiyat rekabetinde değil, bilgi rekabetinde yarışıyor olurduk” dedi.

Arzu Kılıç

Ekonomist, Akademisyen Prof. Dr. Emre Alkin, Türkiye Bilişim Derneği’nin (TBD), 15-18 Ekim 2015 tarihleri arasında Girne’de düzenlediği 17. Kamu Bilişim Platformu etkinliğinde, “21. yy’da ‘Para’ mı yoksa ‘Veri’ mi daha değerli” başlıklı bir konuşma yapıp paranın niye önemi kalmadığını somut bir şekilde anlattı. Etkinlikte katılımcılara aktardığı değerli bilgilerin yanı sıra Prof. Dr. Alkin, merak ettiğimiz bir kaç soruyu da yanıtladı.

“Benim için bilişim ‘çözüm’ dür” diyen Alkin, bilgiye “saygı” duymayan, veri toplamaya bayılan bir toplum olarak kurumları “veri çöplüğü”ne döndürdüğümüze değinerek “Eğer veri ve bilgi konusunda Türkiye’de bilinç olsaydı, kalite/fiyat rekabetinde değil, bilgi rekabetinde yarışıyor olurduk” saptamasında bulundu.

Her türlü veri ya da bilginin “para” edeceğinin altını çizen Alkin, bunun nasıl süreçlendiği ve bazı soruların yanıtı haline getirip getirilemediğinin önemli olduğunu vurguladı.

Devletin, “siz merak etmeyin en kötü ben iş veririm” yaklaşımı nedeniyle girişimciliğin arzu edilen seviyeye gelemeyeceğine dikkat çeken Alkin, Türkiye’deki zenginleşme modelinin, batı standartlarındaki bir rekabetçiliğe dayanmadığını belirtip “Herkes ‘ayrıcılık olmak’ için zengin olmaya çalışıyor. Yani bizden Steve Jobs’lar çıkmaz, ancak Meksika’daki Carlos Slim gibi işadamları çıkar” diye konuştu.

-Ekonomist ve bir akademisyen olarak kendi dünyanızda bilişimi nasıl tanımlıyor ve görüyorsunuz? Ekonomik olarak “bilişim” ve “veri”nin anlamı nedir?

-İyi bir son kullanıcıyım ama teknoloji üretmek isterdim. Benim için bilişim “çözüm” dür. Veri de süreçlenmediği sürece ham kalır. “Veri”nin bilgiye dönüşmesi için bilişim mutlaka gerekli. Yoksa ham olarak kalır bir işe de yaramaz.

-15-18 Ekim 2015 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Girne’de gerçekleştirilen TBD 17. Kamu BİB etkinliğindeki konuşmanızda, “Veri olmadan bilgi olamıyor” dediniz. Rahmetli Gazeteci Uğur Mumcu da yazı ve konuşmalarında hep “bilgi sahibi olmadan fikir sahibi” olan kişilerden yakınırdı. Bilgi, önemli... Türkiye’de devlet ve hükümetlerin bilginin önemi konusunda yeterli farkındalığa sahip olduklarını düşünüyor musunuz?

-Bilgiye saygı duyan bir ülke değiliz ama veri toplamaya bayılıyor. “Bir gün lazım olur mutlaka” mantığıyla kurumları veri çöplüğüne döndürüyoruz. Hatta verilerin tamamının “gizli” olduğunu düşünüp, ne olduğunu bilmeden gizlemeye saklamaya çalışıyoruz. Eğer veri ve bilgi konusunda Türkiye’de bilinç olsaydı, kalite/ fiyat rekabetinde değil, bilgi rekabetinde yarışıyor olurduk.

-Yine aynı konuşmanızda, “Bilgisi olmayanın parası da önemli olmuyor” ve “Doğru süreçlenmiş veri, paradan kıymetli” ifadelerini kullandınız. Her bilgi/veri para eder mi? Hangi bilgi/ veri, parasal olarak önem taşır ve bir değer ifade eder?

-Her türlü veri ya da bilgi, para eder. Önemli olan bunu nasıl süreçlediğimiz ve bazı

soruların cevabı haline getirip getiremediğimizdir. Bilgiyi “lüzumlu” ya da “lüzumsuz” diye ayıran toplumlara bunu anlatmak zor tabii.

-Facebook’un “dünyanın en kalabalık” nüfusu olduğunu belirttiniz. Peki, Facebook kullanımında birinci ülkelerden biri olan Türkiye’nin, sosyal medya ve bilişim alanında katma değerli bir hizmette tüm dünyada adından söz ettirememesi konusundaki değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-Maalesef biz tüketmeyi biliyoruz. Kullandığımız mecraları değere dönüştürmeyi başaran bir ülke değiliz. Sosyal medya ile ilgili yasakların olduğu bir ülkede bu sonuç normal. Sürekli yasaklanan bir yerde reklam yapmak isteyen firma bulmak çok zor. Özgür zihinler inovasyon yapabilir. Sanattan spora kadar “bu yanlış, şu doğru” diye empoze edilen bir ülkede gençlerden mucize beklemek lazım.

-Günümüzde birçok aile çocuklarına doktor, mühendis, avukat ol diyor. Kimse çocuğum girişimci olsun demiyor. Ülkemizde başarılı iş adamlarının hayatlarına baktığımızda kimi pazarda limon satmış kimi simit satmış. Sizce yaratıcı, sorgulayan ve girişimci bir birey nasıl yetiştirilir? Ailelere tavsiyeleriniz nelerdir?

-Devlet, “siz merak etmeyin en kötü ben iş veririm” dediği sürece, girişimcilik arzu edilen seviyeye gelemeyiz. Türkiye’deki zenginleşme

modeli, batı standartlarındaki bir rekabetçiliğe dayanmıyor. Herkes “ayrıcalıklı olmak” için zengin olmaya çalışıyor. Yani bizden Steve Jobs’lar çıkmaz, ancak Meksika’daki Carlos Slim gibi işadamları çıkar. Ailelere tavsiyem; liseden mezun olur olmaz çocukların üzerindeki baskılarını hafifletsinler, mümkünse yurtdışına göndersinler, ya da Türkiye’de başka bir şehirde ayaklarının üzerinde durmasını öğrenmeleri için çaba gösterebilirler. Ayrıcalık peşinde koşmadıkları zaman Türkiye’ye faydalı olacaklardır.

-Siz ve Yalın Alpay danışmanlığında “Birlikte Kitap Yazıyoruz” adlı atölye çalışmanız var. Atölyeden biraz söz eder misiniz? Atölyenin amacı nedir, kimler katılabilir?

-Bu atölyenin amacı, gönülden ve akıldan geleni, insanların elinden geldiği kadar ifade etmelerini sağlamak. Türkiye’de insanlar, hissettiklerini ve düşündüklerini söylemekten çekiniyorlar. Birbirlerini sevdiğini bile söyleyemeyen bir toplum olduk. Nefret ise had safhada. Bu atölye, “Dostlarla beraber sadece yazar olmaya doğru bir yolculuk değil, aynı zamanda kendi benliğimize de bir yolculuk” olacak. Epeyce rağbet var. Bu da umutlarımızı artırıyor..

-Son olarak yeni yıla çok az bir süre kaldı. Kısaca 2016 Türkiye ekonomisi hakkındaki tahminlerinizi öğrenebilir miyiz?

-Peş peşe iki seçim yaşıyoruz ve kamudan özel sektöre kadar herkes stand-by’da bekliyor. Bu durum 2016 yılının ilk yarısını kaybetmemize sebep oldu. Eğer seçim sonucuna göre koalisyon ihtiyacı duyulur ve yine kurulmazsa, bu 2016’nın tamamını kaybetmemiz manasına gelir. Göreve gelen ilk hükümet, büyüme modelini teknoloji, inovasyon, katma değer ve tasarım üzerine kurmazsa, korkarım ki düşük büyüme hızlarıyla yola devam ederiz. Bu durumda yüksek seviyedeki vergiler özel tasarrufların yüzde 10’un altına düşmesine sebep olur. Kamudaki israfın da mutlaka sona erdirilmesi gerekiyor. Bunlar yapılmazsa öngörüsünü yapacağımız rakamların hiçbir anlamı kalmaz.

Parlamenteerlerden ciddi iddia ve tespitler

MHP Milletvekili Edis, Evrensel Hizmet Fonu'nda biriken 1 Milyar Lira'nın Hazine'ye aktarıldığını; CHP Milletvekili Aksünger de, FATİH Projesi'nin çöpe atıldığını bildirdi. Denemeç ise, bilgi çağını yakalamayan ulusların geleceğinin karanlık olduğunu vurguladı.

17. Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği (Türkiye Bilişim Derneği-TBD Kamu-BİB) Kamu Bilişim Platformu'nun ilk günü öğleden sonra TBD Başkanı İlker Tabak'ın yönetiminde "Parlamenteer gözyle bilişim toplumu" oturumu düzenlendi. Oturuma Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonu Türk Grubu Başkanı, AK Parti Ankara eski Milletvekili Reha Denemeç, CHP İzmir eski Milletvekili Erdal Aksünger ve MHP Samsun Milletvekili Hüseyin Edis katıldı.

İlk söz alan MHP Samsun Milletvekili Edis, sanayi devrimini kaçırdığımızı anımsatıp

Telekomünikasyon Kurumu'nda görevdeyken yaşadığı ilginç olayları anlatıp Evrensel Hizmet Fonu'nda biriken 1 Milyar Liraya yakın parayı kullanamayıp sektöre aktaramadıkları için Hazine'ye kaptırdıklarını açıkladı.

"Biz niye gençlerimize yazılım ürettiremiyoruz. Ve hâlâ bunu yapamıyoruz" diyen Edis, son günlerde iş dünyasında dillendirilen iki farklı strateji modeli olan "kırmızı" ve "mavi" okyanus stratejisi kavramına değindi. Kırmızı okyanus modeli bugünün varolan endüstrileri yani bilinen pazar; mavi okyanus modeli ise henüz varolmayan

endüstriler yani bilinmeyen pazar payıdır.

Edis, inovasyonun ana kaynağının "bilişim" olduğunu belirterek "Buradaki çalışmalar inanılmaz zamanla iyi sonuçlar verecektir, buna inanıyorum" dedi.

Siyasi irade ile bürokrasinin beklentisi arasında ciddi bir fark olduğunu ifade eden Edis, sektörün büyümesi için ortaya siyasi bir iradenin konulması gerektiğini belirtip "Bu sektör büyümese ülkenin önü kapalı. Ayrıca artık e-kültürün bize öğretilmesi gerekiyor. Söylemimizi e-devletten e-kültüre dönüştürmeliyiz" diye konuştu.

CHP İzmir eski Milletvekili Aksünger de 25 yıldır bu dünyanın içinde bulunduğunu bildirip geline nokta sadece teknoloji tüketicisi olmamızın çok büyük bir sıkıntı olduğunu kaydetti. Bilgisayar kullanımına ilişkin TBMM'de de önemli çalışmalar yapıp raporlar hazırlandığına değinen Aksünger, raporda ortaya konulan bazı tespitleri katılımcılarla paylaştı. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ve Türkiye Bilimler Akademisi'nde (TÜBA) neler olduğunu kimsenin bilmediğini kaydeden Aksünger, bu kurumların artık bilim ve teknolojik araştırmalar adına önemli çalışmalar yürütmediklerini ileri sürdü.

Dünyada yayınlanan raporlarda ortaya konan saptamaları aktaran Aksünger, Türkiye'de analitik zekânın gelişmesinde sıkıntı olduğunu, eğitimde dogmatik bir eğitime gidildiğini söyledi. Aksünger, "10-20 yıllık planlamaları yapmak zorundayız. Geleceğimizi yeniden şekillendireceksek eğitim alanında doğru stratejiler belirlememiz gerekiyor" diye konuştu.

Aksünger, 2010 yılında başlatılan ve bu yıl tamamlanması öngörülen Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi'nin de şu an çöpe atılmış durumda olduğunu iddia etti.

Oturumun son konuşmacısı olan Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonu Türk Grubu Başkanı, AK Parti Ankara eski Milletvekili Denemeç, "e-devlet ve siber güvenlik" başlıklı bir sunum yaptı.

Denemeç, "Makroekonomik büyümede teknoloji büyük bir fark yaratıyor" vurgusu yaparak bilgi devrimini birey, toplum ve devlet olarak ele alınması gerektiğini kaydetti.

Devletin bilgi toplumuna ulaşmada her zaman bireyin gerisinde kaldığını söyleyen Denemeç, 2000'den sonra Türkiye'de bilişimle yapılanlar ve e-dönüşüme ilişkin bilgiler de verdi.

ISI Ligleri

- ÖNCÜLER, SÜPER LİG (15 Ülke)**
Toplumsal ve ekonomik içgüdüleriyle, sürtünmesiz bilgi çağına kayanlar. Bunlar, kendiliğinden en ileri bilgi, bilgisayar ve internet kullanımına erişmiş ülkelerdir: İskandinav ülkeleri, ABD, Kanada, İngiltere, Japonya, Almanya, Avusturya, Hollanda, İsviçre, Singapur, Hong Kong.
- SIKI TAKİPÇİLER (2. Lig)**
Bilgi Devriminin önemini anlamış, bilgi çağının gerektirdiği altyapısı iyi, dünyada çağla ilerlemesinin gereği olarak bu işe bilinçli yaklaşarak süper ligden kopmamak üzere reform yapmış ülkeler: İrlanda, Fransa, İspanya, Yeni Zelanda, Kore, Tayvan, Belçika, İtalya, Yunanistan, Çek Cumhuriyeti.
- KOŞTURANLAR (Amatör Lig)**
Bilgi çağı yarışında yerini almak için, siyasi, ekonomik ve sosyal baskıları aşarak, ulusal önceliklerini yeniden belirlemeye ihtiyacı olanlar: UAE, Macaristan, Polonya, Balkanlar, Arjantin, Şile, Venezuela (2005 Türkiye).
- DOLANIP DURANLAR (Mahalli Lig)**
Tutarsızca ilerleyenler. Çoğu zaman, büyük nüfus, yetersiz finansman ve ulusal zafiyetler ile. (2002 Türkiye), Hindistan, Pakistan, Endonezya, Filipinler, Mısır, Ürdün, Çin, Vietnam.

Denemeç, paradigma değişimi yaşadığımızı dikkat çekip bilgi çağını yakalamayan ulusların geleceğinin karanlık olduğunu belirtip "e-dönüşümü yaşatmak zorundayız. Ancak bunu, öncü ulusların geçmişini taklit etmek yerine deneyimlerinde yararlanmalı ve kendi sentezimizi bularak yapmalıyız" diye konuştu.

"Siber" tehdidin hukuka bile girdiğini anlatan Denemeç, yabancı hazır yazılımların kullanılmasının azaltılması, milli yazılımların geliştirilmesini istedi.

Politik değişimlerden etkilenmeyecek, her önlemi alabilecek bir “E-devlet üst yapısı” kurulmalı

“E-Devlet Hizmetlerinden Beklentilerimiz” raporunda, en kritik üç konunun üst yapı, güvenlik ve engelliler için çözüm; en önemli görülen üç alanın ise, kişisel bilgilerin mahremiyetinin korunması, hizmet sunumunda şeffaflık ile birlikte çalışılabilirlik olduğuna dikkat çekildi. e-Devlet hizmet sunum kanallarının çeşitlendirilmesi ve ihtiyaç gruplarına özgün etkin modellerin geliştirilmesinin beklendiği belirtilen raporda, bilişim ile ilgili STK'lara yetkinlik ve sorumluluk verilmesinin sağlanması da istendi.

TBD Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği'nin (TBD Kamu-BİB) on yedinci dönem çalışmaları kapsamında, 3. Çalışma Grubu (ÇG3) tarafından oluşturulan “E-Devlet Hizmetlerinden Beklentilerimiz” raporunu grup başkanı (TODAİE) Dr. Nihat Yurt sundu. Rapor, Kamu-BİB YK Temsilcileri M. Semih Işıksal (TÜİK) ve TBD Ankara Şube Başkanı Selçuk Kavasoglu (Kalkınma Bakanlığı) tarafından hazırlandı. e-Devlet hizmetlerinden azami düzeyde

yararlanmak üzere toplumun tüm kesimlerinin ihtiyaç ve beklentilerini ortaya koyup hizmetlerin ihtiyaç ve beklentiler yönünde geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla oluşturulan raporda, kamu hizmetlerinin etkin sunulma yöntemlerine katkıda bulunmanın yanı sıra vatandaş memnuniyeti, hizmetlere etkin ulaşım ve bilişim destekli kalkınma için bunun, önemli bir kaldıraç görevi göreceğinin altı çizildi. Kamu BİB “e-Devlet Hizmetlerinden Beklentilerimiz” çalışma grubu, kamu kurum

ve kuruluşları uygulama ve hizmetlerine, çocuk, genç/öğrenci, emekli/yaşlı, ev kadını, engelli (duyma, görme, fiziksel), esnaf/tüccar, akademisyen, bürokrat ve iş adamı gözüyle bakarak bu kişilerin hayallerindeki uygulama ve e-hizmetleri ortaya çıkartmaya çalıştı. e-Devlet uygulama ve hizmetleriyle etkinlik ve verimlilik artışı sağlandığı; katılımcı bir kamu yönetimi oluşturulması sürecinde ilerlemeler kaydedildiğine dikkat çekilen raporda, yapılan görüşme ve anketler sonucu genel olarak belirlenen en kritik üç konunun üst yapı, güvenlik ve engelliler için çözüm; en önemli görülen üç alanın ise, kişisel bilgilerin mahremiyetinin korunması, hizmet sunumunda şeffaflık ile birlikte çalışılabilirlik olduğu vurgulandı. “Yerli teknolojinin gelişimini teşvik eden, esnek ve dinamik bir biçimde birbirine bağlanabilme özellikleri taşıyan pilot projelerle e-Dönüşüm sürecinde adım adım ilerlenmelidir” denilen raporda, hizmet sunum kanallarının çeşitlendirilmesi ve ihtiyaç gruplarına özgün etkin modellerin geliştirilmesi önerildi.

Kadınları teknolojik olanaklardan uzak tutmak, ... vazgeçmek anlamına gelebilir

Raporda, “Bireysel Beklentiler” başlığı altında, e-devlet hizmetlerine yönelik emekli kesimin beklentisi olarak, “Emekliler günlük yaşantılarında gereksinim duyduğu bilgilere kolay ve hızlı erişim için güncel KENT REHBERİ'ne ihtiyaç duymaktadır” denildi. Ayrıca emeklilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet sunumunda seçeneklerin artırılması ile kolaylığın sağlanmasını istedikleri kaydedildi.

“Ev Kadını Gözüyle Beklentiler” başlığında ise kadınların, “internet bilgi erişim sistemi ve e-posta iletişimi, kendi ürünlerini pazarlama, bilgi alışverişi ya da elektronik alış-veriş amacıyla” kullanabilmesinde ekonomik, kültürel vb. nedenlerden dolayı güçlükler yaşandığına işaret edildi. “Teknolojinin bu anlamda yayılması için, ülkemizde eğitim, maliyet, yerleşim ve zaman gibi kısıtlayıcı unsurların giderilmesi gerekmektedir” denilen raporda, “Çağımızda kadınları teknolojik olanaklardan uzak tutmak, aynı zamanda özgürlükçü, katılımcı, demokratik ve insan haklarına dayalı toplum düzeninden de vazgeçmek anlamına gelebilmektedir” vurgusu yapıldı.

Raporda, e-devletin, bürokrasiden kaynaklanan hantallığı aşması, israfı ve aşırı kaynak kullanımını önlemesinin beklendiği kaydedilirken kurumların kendi içlerinde, diğer kurum ve vatandaşlarla iletişimi ve yazışmalarında kâğıt kullanmak yerine elektronik araçları, özellikle de internet temelli teknolojiyi kullanmasıyla önemli ölçüde tasarruf sağlanacağı ve mükerrerliğin önleneceği belirtildi.

“Kamu kurumları, en üst düzey yöneticisinden, en alt kademedeki çalışanına kadar etkili iletişim kanalları oluşturarak geleceğe dönük ortak bir vizyon oluşturmali, iç ve dış müşterisine hitaben açık ve anlaşılır mesajlar üretmeli ve bu mesajların geri dönüşlerini karar alma mekanizmalarında kullanmalıdırlar” denilen raporda kamudaki beklentilerden bazıları şöyle:

- Bilgi paylaşımının kolay ve yaygın olmasına ve e-Devlet kazanımlarına uygun stratejiler tanımlanmalı ve geliştirilmelidir.
- Devlet kurumları arasındaki bilgi paylaşımının nasıl sağlanacağı ve bunun vatandaşlara nasıl kolaylıklar getireceği iyi bir şekilde planlanmalı ve anlatılmalıdır.
- Kurumların bütününe kapsayacak ortak standartlar belirlenmelidir. Ayrıntılı proje yönetimi yapılmalı ve kurumlar arası koordinasyon mutlaka sağlanarak entegre bir yapı oluşturulmalıdır.
- Ülke çıkarlarını ve kamu yararını en üst düzeyde koruyan, mümkün olduğu kadar yerli teknolojinin gelişimini teşvik eden, esnek ve dinamik bir biçimde birbirine bağlanabilme özellikleri taşıyan pilot projelerle e-Dönüşüm sürecinde adım adım ilerlenmelidir.
- Gerçekleştirilen ve planlanan e-devlet projelerinin arasında aciliyeti olan çevrimiçi (online) hizmetlere öncelik verilmelidir.
- Planlama ve tasarım evrelerinde vatandaşla işbirliği yapılmalıdır.
- Sunulan hizmetlerde sunum seçenekleri sağlanmalıdır.
- Tüm kamu kurumlarında entegrasyonu kolaylaştırmak ve verimliliği artırmak için veri değişim standartlarına uygun yazılımlar kullanılmalı, değişik kamu kurumlarındaki benzer işler ortak bir merkezden yapılmalıdır
- Kurumlar arasında proje temelli işbirliği sağlanmalı, bilgi paylaşımı için ortak alanlar ve

anahtarlamalar geliştirilmelidir.

- Nitelikli insan kaynakları, uzmanı olduğu alanlara yönlendirilmelidir. İnsan kaynaklarının dengeli dağılımı sağlanmalıdır. Bilişim ve iletişim teknolojileri konusunda, yeterli düzeyde bilgi, beceri ve deneyime sahip iş gücü yetiştirilmeli, sürekli meslek içi eğitim kapsamında mesleki becerileri geliştirilmelidir.
- e-Devlet'e geçişte yaşanabilecek olası sorunlardan dolayı kurum yöneticileri ve uzmanları yıpratılmamalıdır. Toplam kalite yönetimi bazlı kişisel gelişim ve kurumsal gelişim platformları oluşturulmalıdır. Stratejilere uygun görev tanımları geliştirilmeli ve uygulamaya sokulmalıdır. İş süreçlerine yönelik sorumluluklar belirlenmelidir. En üst düzeyden en alt düzeye kadar kurumsal sahiplenme sağlanmalıdır.

e-Devlet'e geçişte yaşanabilecek sorunlardan dolayı kurum yöneticileri ve uzmanlar yıpratılmamalı

Son yıllarda uygulamaya konulan e-hizmetlerin aktarıldığı raporda, gelişmeler olmakla birlikte, mevzuat (hukuki altyapı), koordinasyon eksikliği, bütçe, internet erişimi, telekomünikasyon altyapısı, BT yetenekleri, bilgi güvenliği gibi bir dizi konu başlığının e-devletin yaygınlık kazanmasında temel engelleri oluşturduğuna dikkat çekildi. Bu engellerin sonucu olarak; bilişimcilerin e-devletten beklentileri ise şöyle sıralandı:

- Politik değişimlerden etkilenmeyecek, mevzuatları düzenleyecek, vizyon, strateji ve planları olan, gözetim ve denetimi sağlayan, toplumsal farkındalık için eğitim ve tanıtım faaliyetlerini organize eden, bilişim ve iletişim teknolojileri konusunda, yeterli düzeyde bilgi, beceri ve deneyime sahip iş gücü yetiştirilmesi için gerekli tedbirleri alan bir E-devlet üst yapısının kurulması,
- e-Devlet'e geçişte yaşanabilecek olası sorunlardan dolayı kurum yöneticileri ve uzmanları yıpratılmaması,
- Toplam kalite yönetimi bazlı kişisel gelişim ve kurumsal gelişim platformlarının oluşturulması ve stratejilere uygun görev tanımları geliştirilmesi,
- İş süreçlerine yönelik sorumlulukların belirlenmesi, en üst düzeyden en alt düzeye kadar kurumsal sahiplenmenin gerçekleştirilmesi,

Sektörel Beklentiler

Yerel Yönetimler

- Bilişim Kenti (Akıllı Kente Dönüşüm), Entegre hizmetler
- MERNİS , TAKBİS , SGK , VEDOP ile çevrimiçi bağlantı
- Afet durumlarında sosyal yardım sistemleri
- Kentteki tüm kurumlar arasında veri paylaşımı
- Kişisel verilerin korunması
- Kent bilgi sistemi kullanan vatandaşların sisteme rahat erişimi
- Hizmet memnuniyetini ölçmek için geri bildirim mekanizmaları

Emekli Gözüyle Beklentiler

Yaşadığı yerle ilgili her tür bilgilerin yer aldığı *Kent Rehberi*

- Kurslar (Bilgisayar-internet kullanımı, resim, müzik, patchwork)
- Sağlık (Güncel doktor ve sağlık merkezi bilgileri, adres, doktor değişiklikleri, çalışma saatleri)
- Ulaşım bilgileri (Güzergah, saat, gecikme bilgileri)
- Çalışma izinleri ve sosyal güvenlik ile ilgili hizmetlerin entegrasyonu
- Trafik (trafik cezaları, vergi borçları)
- Çevre Asayişle ilgili şikayet kanalları

- Bilişim ile ilgili STK'lara yetkinlik ve sorumluluk verilmesinin sağlanmasıdır.

Çocuklara yönelik eğitici ve öğretici yayınların olduğu bir platform

İnterneti, bilgiye erişim, sosyal paylaşım ve oyun amaçlı kullanan çocukların eğitim ve kültürel faaliyetlerin yaygınlaşmış olmasını, e-devlet kavramı içerisinde tutulma ve onların gözüyle de bakılması ihtiyacı duydukları kaydedilen raporda, çocuk gözüyle ifade edilen bazı beklentilerin bazıları şunlar:

- e-Devlet üzerinde e-çocuk olgusu yaratılmalı,
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından dağıtılan kitaplara interaktif olarak ulaşılmalı,
- İnternet üzerinden kendi hazırladıkları videolar, çektikleri fotoğraflar ve yaptıkları çalışmaları paylaşabilme olanakları sunulmalı,
- Okulda gördükleri derslere puan vermeyi,
- Bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve özel sektör tarafından hazırlanmış çocuklara yönelik eğitici ve öğretici yayınların olduğu bir platform oluşturulmasını beklemektedir.

Yetişmiş insan kaynağı, liyakat esaslarına uygun olmalı ve sürekliliği sağlanmalı

Doğru bilgiye doğru kanallar aracılığı ile erişimin akademik hayatın en önemli beklentileri arasında yer aldığı vurgulanırken üniversite ve kamu kurumları arasında yürütülmesi beklenen işbirliklerinin önemli unsurlarından birisinin kamunun hizmet sunumu gereklerine uygun araştırmaların gerçekleştirilmesi ve maliyet ekili projelerin belirlenerek hayata geçirilmesi olduğuna işaret edildi. Bilişimci akademisyen bakış açısıyla e-devlet hizmetlerinden beklentiler ise şöyle özetlendi:

- Bilişim teknolojileri alanında yetişmiş insan kaynağının liyakat esaslarına uygun bir şekilde kurumlarda değerlendirilmesi ve sürekliliğinin sağlanması,
  - e-Devlet hizmetleri gereklerine uygun insan kaynaklarının yetiştirilmesine yönelik sürekli güncellenen müfredatın tasarlanarak erişilebilir ve paylaşılabilir olması sağlanmasıdır.
- E-Devlet platformunun, sadece genç ve öğrencileri, kamu hizmetleriyle buluşturan değil, güvenilir bir kaynak, kesintisiz erişim ve günlük kullanılan bir yapı haline getirerek tek bir çatı altında bütün hizmetlere ulaşılabilmesi sağlaması istendi. Raporda, e-devlet platformu ile genç ve öğrencilerin doğru bilgiye erişmesi; günlük hayatta kullandığı birden çok uygulamaların tek bir noktadan ve tek bir şifreyle erişilebilmesi; e-devlet

hizmetine sürekli erişebilmek için "bütün genç ve öğrencilere sınırsız ve ücretsiz internet hizmeti" de sağlanarak "bunun bir devlet politikası" haline getirilmesi önerisi de getirildi. Ayrıca, "Uzaktan eğitim kurumlarının içeriklerine erişimi; Özellikle görme engelli öğrenciler için sistemin kullanışlı hale gelmesi ve ders kitaplarının sesli hale getirilmesi" önerilirken engelli öğrenciler için devlet tarafından yapılacak yardımların, e-devlet üzerinden sadece kişi ve kurumların bilgisiyle yapılarak, 3.tekil kişilere iletilmeden çözülmesinin memnuniyeti arttıracığı belirtildi.

"Sektörel Beklentiler" bölümünde, "Yerel yönetimler"in bilgi toplumu olma doğrultunda "Bilişim kenti'ne (Akıllı kent)" dönüşmesi gerektiği vurgulanırken "İnsanı esas alan, teknolojiyi en iyi şekilde kullanan ve e-hizmetleri gerektiği şekilde" gerçekleştiren yerel yönetimlerde e-devlet entegrasyonunun mutlaka olması istendi.

Rapordaki, diğer öneriler ise şöyle:

- MERNİS, TAKBİS, SGK, VEDOP gibi projelerle çevrim-içi bağlantı kurulmalıdır.
- Belirlenecek standartlarda donanım ve yazılımlara sahip olmalıdır.
- Bilişim ekibinin eğitim durumu yeterli düzeyde olmalıdır.
- Sağlık, itfaiye, doğal afet için acil durum ve sosyal yardım sistemleri oluşturulmalıdır.
- Kentteki tüm kurum kuruluşlar arası veri paylaşımı olmalıdır. Kimin hangi veriyi üreteceği, hangilerini paylaşabileceği belirlenmelidir.
- Uygulamalar vatandaş odaklı olmalıdır.
- Güvenilir, hızlı bir internet altyapısı ile vatandaşlara hizmet sunabilmelidir.
- Kişisel verilerin korunması sağlanmalıdır.
- Yerel yönetimlerdeki Kent Bilgi Sistemini kullanan vatandaşların sisteme rahat erişimleri, kolay kullanımları ve tüm gereksinimlerine yanıt alabilmeleri önemlidir.
- Gerçekleştirilen tüm hizmetlerin kullanımı sırasında vatandaş memnuniyetini tespit edecek geri bildirim (feedback) yöntemleri geliştirilmelidir.

Gıda güvenliği ürün takip sistemi geliştirilmeli

Raporda, gıda çeşitliliği, çevre etkisi ve üretim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle birlikte kalitenin sağlanması ve sürdürülebilirliğinin önem

taşıdığı belirtilerek gıda sektörünün e-Devlet hizmetlerinden beklentileri şu şekilde yer aldı:

- Etkin gıda güvenliğini sağlamaya yönelik üretim aşamasından tüketiciye kadar olan tüm süreçlerin takip edilebildiği gıda güvenliği ürün takip sisteminin geliştirilmesi,
- Tarım ürünlerinin güvenliğini sağlamaya yönelik çiftçi kayıt sistemi destekli ürün güvenliği bilgi sistemlerinin geliştirilmesi,
- Gıda denetiminde yerel yönetimler ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile güvenli veri paylaşım mekanizmalarının oluşturulması,
- Ziraat mühendislerine gıda ürünlerinde kullanılan ilaçların reçete edilebilme yetkisi verilmesi ve sağlıkta e-reçete ve ilaç takip sistemi benzeri uygulamanın geliştirilmesi,
- Avrupa Birliği iyi ürün uygulamalarının takibi ve gıda güvenliği sisteminin AB uyumlu tasarlanması,
- Ürünlerde E harfi ile başlayan katkı maddelerin açık adlarının yazılması, katkı maddesi konmadan ve iyi ürün üretimi kurallarına uygun üretilen gıdalarda organik ibarelerinin barkod destekli konması,
- Denetimlerde tespit edilen uygunsuz ürünlerin e-Devlet altyapısı üzerinde teşhir edilmesinin yanı sıra yaptırıma ilişkin mevzuat düzenlemesi yapılması,
- Paketli ürünlerin barkodlarını okutarak ürünlerin özelliklerini, yetiştirme koşulları vb. bilgilerin öğrenilebilmesi,
- Evlerimizde kullanılan suların barkodlarını okutmak suretiyle güncel analiz değerlerinin görülebilmesi.

İşletmelere özel e-ticaret eğitimleri, bir e-devlet hizmeti olarak verilmeli

KOBİ'lerin e-devlet hizmetlerinde kendilerine yönelik eksiklerin giderilmesine ilişkin beklentileri ise raporda şöyle açıklandı:

- Oda ve meslek kuruluşlarının da e-devlet sistemine dâhil olarak işlemlerini devlet hizmetlerinde olduğu gibi yapabilmek
- İnternet üzerinden elektronik imza ile gerekli belgelere ulaşabilmek,
- Belge ve evrak bedellerinin internet üzerinden ödeyebilmek,
- Teşvik ve hibelere çevrimiçi başvurabilmek,

- Sosyal-medya da yer alabilmek için gerekli eğitim ve desteği almak,
- e-Devlet web sitelerinde güncellenmiş bilgilere ulaşmak,
- İşletmelere özel e-ticaret eğitimlerini bir e-devlet hizmeti olarak almak,
- Kamu kesimi ile yapılan ticari işlerde tedarik zinciri süreçlerini çevrimiçi olarak takip edebilmek,

- Sektör bazında gruplanmış kayıtlı işletmelerin iletişim bilgilerine e-devlet hizmetleriyle ulaşmak.

“Büyük veri” kullanılarak doğal afetlerle ilgili güncel tahmin bilgileri oluşturulmalı

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin doğal afetle mücadele sürecinin her aşamasında toplumun en çok ihtiyaç duyduğu unsurlardan biri olduğu değinilen raporda, “Bir eğitim

ve bilgilendirme aracı olarak afet öncesinde, haberleşme ve tespit aracı olarak afet boyunca ve sonrasında bilgi teknolojilerinden yararlanılarak afetlerin olumsuz sonuçlarının azaltılması mümkündür” denildi.

Raporda bilgi-iletişim teknolojileri ve e-devlet hizmetlerinden nasıl

yararlanılabileceğine ilişkin şu öneriler getirildi:

- Sel, deprem, heyelan gibi doğal afetler konusunda afet öncesi ve sonrası yapılacaklar (ilk yardım dahil) ; tüm televizyon kanallarında ve internet ortamında haftada bir gün gündüz yayınlarında belirlenen bir saatte eğitici ve öğretici bilgilerin görsel programlarla verilmesi,
- “Büyük veri” nin (big data) kullanılarak doğal afetlerle ilgili güncel tahmin bilgilerinin oluşturulması,
- Tahmin bilgisinin önlem alınması açısından uyarı bilgilerine dönüştürülmesi,
- Uyarı sistemlerinin oluşturularak bu sistemlerinin işlerliğinin sürekli olarak kontrol edilmesi,
- Uyarı sistemlerinin internet erişimi kısıtları göz önünde bulundurularak SMS servisleriyle entegre olması ve uyarıların SMS yoluyla halka ulaştırılması,
- Uyarı sistemlerinin kurtarma ekiplerine ait sistemlerle entegre olması,
- Telefon altyapısının çalışmaz olduğu durumlarda halka açık bir ağ yoluyla internet ve bağlı sistemlerin kullanılabilir olmasıdır. (ör:Global Positioning System –GPS “Küresel Konumlama Sistemi”nin kullanılabilir olması),

Tüm ulaşım modlarını kapsayacak entegre bir e-bilet sistemi kurulmalı

Çevre bilincini yayabilmek için çevre konularına (şikâyet, bilgilendirme, tasarruf yöntemleri vb.) tek noktadan ulaşabilmenin önemli bir adım olabileceğine işaret edilen raporda, ulaştırma sektörünün yukarıdaki hizmetlere ilave olarak e-hizmetlerden beklentileri şu şekildedir:

- Tüm ulaşım modlarını kapsayacak entegre bir e-bilet sisteminin kurulması gerekmektedir.
- Tüm yerel yönetim toplu taşıma sistemlerinde geçerli olabilecek kartlı bilet uygulamasının kurulması ve üye şehirlerle ve bu şehirlerdeki toplu taşıma sistemleri ile (banliyö, metro, otobüs, metrobüs vapur vb.) entegre edilmesi gerekmektedir.
- Sektörel istatistiklerin (altyapı, yatırımlar, gerçekleştirmeler, kaza istatistikleri, yol durumları, ruhsat durumları, sertifikalar vb.) üye kamu kurum ve kuruluşlarca ortak bir noktada toplanması ve ilgililerin bu bilgilere erişiminin sağlanması gerekmektedir.

Raporun sonuç bölümünde yapılan çalışmada elde edilen bulguların, e-devlet hizmet sunumunda kanalların çeşitlendirilmesi ve ihtiyaç gruplarına özgün etkin hizmet sunumu modellerinin geliştirilmesine katkıda bulunması öngörüldü.

Bir Azerbaycan markası: ASAN (KOLAY) Hizmet

2012’de Cumhurbaşkanı kararıyla başlatılan ve 36 ayda tamamlanan Azerbaycan Servis ve Değerlendirme Ağı (ASAN), 2015’te BM’de “Kamu Hizmetlerinin Sunumunun Geliştirilmesi” kategorisinde Birincilik Ödülü ile, eski Sovyet ülkeleri arasında birincilik ödülü alan ilk kurum olarak tarihe geçti. 10 kamu ve 30 özel kurum tarafından toplamda 280’den fazla hizmetin verildiği proje kapsamında 9 merkez faaliyet gösteriyor ve şimdiye dek 6 milyondan fazla insan, ASAN hizmetlerden yararlandı.

Aslıhan Bozkurt

17. Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği (Türkiye Bilişim Derneği-TBD Kamu-BİB) Kamu Bilişim Platformu etkinliğine katılıp bir sunum yapan Azerbaycan Vatandaşlara Hizmet ve Sosyal Yenilikler Devlet Ajansı Elektronik Hizmetlerin Geliştirilmesi ve Sosyal Yenilikler Dairesi Başkan Yardımcısı Fariz Jafarov ile bir söyleşi gerçekleştirdik.

Bir “Azerbaycan Markası” olarak tanı tılan “Kamu hizmetlerinde one-stop shop’dan non-stop shop’a doğru” sloganıyla yürütülen Azerbeycan Servis ve Değerlendirme Ağı (Azerbaijan Service and Assessment Network- ASAN) Projesi hakkında ayrıntılı bilgi aldığımız Jafarov’un verdiği bilgiye göre, proje Azerbaycan Cumhurbaşkanı tarafından 2012’de verilen kararnameye dayanarak başlatıldı ve 36 ayda tamamlandı. İlk “ASAN Xidmat” merkezi, 2013’te hizmete sunuldu. Proje, Haziran 2015’te Birleşmiş Milletler’in “2015 Kamu Hizmetleri” ödülünü kazandı ve “Kamu Hizmetlerinin Sunumunun Geliştirilmesi” kategorisinde Birincilik Ödülü aldı. “ASAN Hizmet” merkezlerinde vatandaşlara 10 kamu ve 30 grup özel kurum tarafından toplamda 280’den fazla hizmet veriliyor.

Azerbeycan genelinde 5’i Başkent Bakü’de olmak üzere toplamda 9 merkez faaliyet gösteriyor ve şimdiye dek 6 milyondan fazla insan, ASAN hizmetlerden yararlandı. “ASAN Hizmet” merkezlerinde toplamda 1200 civarında personel çalışıyor.

Bu arada “ASAN Seyyar Hizmeti”nin sunulması için kullanılan 10 araç, Türkiye’de hazırlandı. Araçların tasarımı ile ilgili öneri, Azerbeycan tarafından verildi. Otobüsler aracılığı ile hem Bakü şehri dahilinde, hem de Azerbaycan’ın diğer şehir ve bölgelerinde vatandaşlara yerinde hizmet sunuluyor. Kesintisiz elektrik enerjisi sağlayan güneş panelleri yerleştirilen otobüslerde ATM’ler ve e-sıra makinesi de yer alıyor.

Merkezlerin bir özelliği de “gönüllü” çalışanlar. Bugüne kadar 10 bin gencin başvuru yaptığı projede halen 5464 kişi gönüllü olarak görev alıyor.

Jafarov, kamu sektörünün elektronikleşmesi kararının Cumhurbaşkanı tarafından verilen kararname ile belirlenmesi nedeniyle kamudaki elektronik hizmetlerinin değerlendirilmesinde problem yaşanmadığına aksine daha kaliteli hizmet sunumunun sağlanmasında karşılıklı işbirliği yapıldığına dikkat çekti.

- Azerbaycan Servis ve Değerlendirme Ağı (Azerbaijan Service and Assessment Network- ASAN) Projesi, ne zaman başladı? Proje ile ne hedeflendi?

“Vatandaşlara Hizmet ve Sosyal Yenilikler Devlet Ajansı” ve ona tabi “ASAN Hizmet (Xidmat)” merkezlerinin kurulması ile ilgili Azerbaycan Cumhurbaşkanı tarafından 13 Temmuz 2012 yılında verilen kararname esasında Azerbeycan Servis ve Değerlendirme Ağı (Azerbaijan Service and Assessment Network- ASAN) Projesi başlatıldı. 15 Ocak 2013 yılında ilk “ASAN Xidmat” merkezi vatandaşların hizmetine sunuldu. “ASAN Hizmet” projesi ile şu hedeflenenler şunlar:

Vatandaşlar için ek maliyetleri ve zaman kaybını azaltmak; Kamu görevlileri tarafından vatandaşlara karşı etik kurallar çerçevesinde davranılmasını sağlamak; Kamu görevlilerinin profesyonellik düzeyini artırmak; Kamu kurumlarına olan güveni artırmak ve Elektronik hizmetlerden daha geniş şekilde kullanılmasını sağlamak.

-ASAN’ın aldığı ödüller ve uluslar arası sertifikalar hakkında kısa bilgi verir misiniz? Proje ile hangi (önemli ve yaygın olan) hizmetler veriliyor?

-Kamu Ajansı ve ASAN Hizmet merkezlerinin kazandığı uluslar arası sertifikaları şöyle sıralayabiliriz:

-26 Haziran 2015 tarihinde "ASAN Hizmet" Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın "2015 Kamu Hizmetleri" ödülünü kazandı ve "Kamu Hizmetlerinin Sunumunun Geliştirilmesi" kategorisinde Birincilik Ödülü aldı. "ASAN Hizmet" bu kategoride eski Sovyet ülkeleri arasında birincilik ödülü alan ilk kurum olarak da tarihe geçti. Devlet Ajansı ve ona tabi "ASAN Hizmet" merkezleri İngiltere İş Güvenliği Konseyi tarafından 13 alan üzerinde düzenlenen ve çeşitli ülkelerden olan 700'den fazla işletmenin başvurduğu yarışmanın "kamu hizmetlerinin organizasyonunda güvenli çalışma koşulları kurulması" ödülünü kazandı.

-Devlet Ajansı, 19 Şubat 2014 tarihinde "ASAN Hizmet" merkezlerine başvuran vatandaşların hak ve çıkarlarını dikkate alarak daima vatandaş memnurluğu ve sürekli verimlilik sağlamak yönünde ISO 9001: 2008 standardı üzere uluslararası derece sertifikası aldı.
-Devlet Ajansı, OHSAS 18001: 2007 standardı üzere uluslararası derece sertifikası kazandı.

"ASAN Hizmet" merkezlerinde vatandaşlara sunulan hizmetlerin bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

Ana hizmetler

Noter hizmetleri, Nüfus işlemleri, Pasaport işlemleri, Tutuklulukla ilgili belgenin verilmesi, Ehliyetin yenilenmesi, Arşiv belgelerinin verilmesi, Emekliliğin belirlenmesi, Gayrimenkul ile ilgili kayıt işlemleri, Yabancı kişilere geçici ikâmet izninin verilmesi, Ticari tüzel kişiler ve diğer vergi ödeyicilerinin kayıt işlemleri, Kamu kurumları tarafından sunulan tüm hizmetlerle ilgili bilgilendirme ve Yerleşim yeri üzerinde kayıtlı bulunan şahıslara yerleşim yeri ilgili belgelerin verilmesi.

Yardımcı hizmetler

Banka hizmetleri, Sigorta hizmetleri, Hukuki yardım hizmetleri, Her türlü belgelerin devlet diline veya devlet dilinden diğer yabancı dillere tercüme edilmesi ile ilgili hizmetler, Tıp hizmetleri, Merkezlerde yüklenebilen özel terminaller vasıtası ile gösterilen hizmetler, Foto hizmetleri, "Azeriqaz" hizmeti, "Azarişiq" hizmeti, Mobil telefon hizmetleri (Azericell, Bakcell ve Azerfon Nar Mobile), Merkezi Banka hizmetleri, Çocuk Hukuk Merkezi ve "Azersu" müşteri hizmetleri.

Azerbaijan
Service and
Assessment
Network

ASAN Xidmət – KOLAY Hizmet

"ASAN XİDMƏT" NEDİR?

ASAN Seyyar Hizmeti

Toplam başvuru:
271,000

Otobüs sayı:
10

İNOVASYON MERKEZİ

"ASAN XİDMƏT" MERKEZLERİ

-23 Ekim 2015 itibariyle ASAN Hizmet Merkezi'nde kaç kurum ve kaç hizmet veriliyor?

- "ASAN Hizmet" merkezlerinde vatandaşlara 10 kamu kurumu ve 30 grup özel kurum tarafından toplamda 280'den fazla hizmet sunuluyor. Devlet Ajansı, 10 şube ve ona bağlı İnovasyon merkezinden ibaret idari yapılanma esasında yönetiliyor. Azerbaycan genelinde 5'i Başkent Bakü'de olmak üzere toplamda 9 "ASAN Hizmet" merkezi faaliyet gösteriyor. Gelecek yıl yeni "ASAN Hizmet" merkezlerinin açılması için çalışmalar yürütülüyor. Şimdiye dek 6 milyondan fazla insan ASAN hizmetlerden yararlandı.

-Proje kapsamında "Vatandaşlara Hizmet ve Sosyal İnovasyonlar Kamu Ajansı" kuruldu. Ajans'ın kuruluş tarihi, ASAN Projesi'ndeki rolü, görevleri nedir? Kime bağlı, kaç personeli bulunuyor?

- "Vatandaşlara Hizmet ve Sosyal Yenilikler Devlet Ajansı", Azerbaycan Cumhurbaşkanı tarafından 13 Temmuz 2012 yılında verilen kararname esasında faaliyete başladı. Devlet Ajansı'nın temel görevlerini şöyle belirtebiliriz: Vatandaşlara "ASAN Hizmet" merkezlerinde hizmet sunumu için:

-Kamu kurumlarının tek çatı altında entegre şekilde işleyişini yönetmek; Kamu görevlerinin faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlamak ve Kamu kurumlarının veri tabanlarının karşılıklı entegrasyonunu gerçekleştirmek. Vatandaşlara elektronik ortamda hizmet sunumu için: -Elektronik hizmetlerin sağlanması için gerekli teknik normlar, standartlar ve ihtiyaçların belirlenmesiyle ilgili teklifler hazırlamak; Kamu kurumlarının elektronik hizmetlerini değerlendirmek ile Kamu kurumlarına e-hizmetlerin sunumu için metodik ve pratik yardım sağlamak. İsminden de anlaşılacağı üzere Devlet Ajansı, Azerbaycan Cumhurbaşkanına bağlıdır. Devlet Ajansı ve ona bağlı olan "ASAN Hizmet" merkezlerinde toplamda 1200 civarında personel çalışıyor.

-ASAN Seyyar Hizmeti için Türkiye'den 10 otobüs üretildiğini bildirdiniz. Otobüsleri, Azerbaycan hükümeti mi istedi, Türkiye Cumhuriyeti hükümeti mi önerip teklif etti? Otobüsler yaygın olarak nelerinde kullanılıyor?

-ASAN Seyyar Hizmeti'nin sunulması için kullanılan 10 aracın tasarımı ile ilgili öneriler, Azerbaycan Cumhuriyeti tarafından verildi. Otobüsler aracılığı ile hem Bakü şehri dahilinde, hem de Azerbaycan'ın diğer şehir ve bölgelerinde vatandaşlara yerinde hizmet sunuluyor. Otobüslerde 12 saat civarında kesintisiz olarak elektrik enerjisi sağlayan güneş paneli yerleştirdi. Daha sonra otobüslerde ATM'ler, e-sıra makinesi ve diğer özellikler bulunuyor. Seyyar hizmetlerin sunulacağı bölgelerle ilgili önceden "ASAN Hizmet" in ve Devlet Ajansı'nın internet sayfasında ilanlar veriliyor.

-Projede gönüllüler önemli bir rol üstleniyor. Şimdiye kadar kaç başvuru yapıldı? Halen gönüllü sayısı nedir? Kaç gönüllü işçi olarak çalışıyor?

-Merkezlerde gönüllü olarak çalışmak için bugüne kadar 10 bin genç, başvuru yaptı. Gönüllü olarak çalışanların sayısı ise 5464 kişidir. Artık 500 den fazla gönüllü işçi olarak çalışmaktadır. Kamu sektöründe ülkemizde ilk olarak Kamu Ajansı'nda toplu olarak bu kadar gönüllü çalışıyor. Gençler, "ASAN Hizmet" merkezlerinde gönüllük sürecinde vatandaşlara kaliteli hizmet sunumuna, vatandaş memnuniyetinin ölçülmesine yardımcı olmalarının yanı sıra büyük sosyal projeleri

organize ediyorlar. Sosyal projelerden bazılarını, ihtiyacı olan çocuklar için yardım toplanması; bölgelerde gençlerin bilgisayar kullanım oranının artması için derslerin organize edilmesi ile kâğıtların tekrar imali için toplanması olarak belirtebilirim.

-ASAN Projesi çerçevesinde ne gibi inovasyonlar gerçekleştirildi?

-Projemiz kapsamında gerçekleştirdiğimiz bazı inovasyonlar ise şunlar:

ASAN Bank

ASAN Bank, ASAN logosu şeklinde güneş panelleri ile donatıldı. ASAN Banka yerleştirilmiş modem aracılığıyla merkezlere hizmet almak için başvuran vatandaşlar internetten ücretsiz yararlanabiliyor.

Anket makinesi (Exit poll)

Vatandaşlar hizmetlerden yararlandıktan sonra "ASAN Hizmet" merkezlerinin çıkış kapılarına yerleştirilen Anket makinesi aracılığıyla, hizmetten memnun kalıp kalmadıkları hakkındaki fikirlerini elektronik ortamda bildirebiliyorlar.

Elektronik başvuru köşkü

Elektronik başvuru köşkü, vatandaşlara "108 Çağrı" merkezine arama yaparak, canlı videobağlantı aracılığıyla önerilerini, başvurularını bildirmek imkânı sağlıyor. Köşk, özel monitör ve kamera ile donatıldı. Şahıs, köşke girdiği ve düğmeye bastığı zaman "Çağrı" merkezi ile doğrudan görüntülü bağlantı kurabiliyor.

Help point

Vatandaşların ve ülkemize gelen misafirlerin bilgi edinmeleri için hazırlanan "HELP POINT" de, dinlenme bölgeleri, görülmüye değer yerler, restoranlar, devlet kurumları, "ASAN Hizmet" merkezleri hakkında bilgiler ve diğer gerekli bilgiler veriliyor.

ASAN ödeme sistemi

Trafik cezalarını ve mahkeme kararları üzere para cezalarının ödenmesi sağlayan çok fonksiyonlu sistemdir. Vatandaşlara internet portalı ve ödeme terminalleri üzerinden ödemelerin gerçekleştirilmesi olanağı sağlıyor.

-Proje kapsamında hizmetlerini elektronik ortam taşıma sürecinde kurumlar arasında birlikte çalışılabilirlik ve standartlar konusunda bir sıkıntı yaşandı mı, bunu nasıl aştınız?

-Kamu Ajansı'nın kamu sektörünün elektronikleşmesi alanında üstlendiği tüm görevler, Cumhurbaşkanı tarafından verilen kararname esasında belirlendiğinden diğer kamu kurumlarının elektronik hizmetlerinin değerlendirilmesinde problem yaşanmıyor, aksine daha kaliteli hizmet sunumunun sağlanmasında karşılıklı işbirliği yapılıyor.

-Sosyal medyadan (Facebook, twitter, vb.) ASAN, nasıl yararlanıyor?

-Devlet Ajansı, "ASAN Hizmet" in facebook, twitter, instagram, google+ gibi sosyal ağlarda (sayfalarda) tanıtımına önem veriyor. Devlet kurumları arasında en fazla takipçi (334,105 kişi), "ASAN Hizmet" in facebook sayfasını izliyor. Vatandaşlar sosyal ağlarda sayfamızı izlemekle "ASAN Hizmet" in, Devlet Ajansı'nın tüm faaliyeti hakkında bilgi sahibi oluyor. Devlet Ajansı'nın ayrıca bir şubesinin görevlileri, sosyal ağlarda verilen her soruyu cevaplandırıyor.

Öğretim Görevlisi Ünalı:

e-ticaret, internet gibi her an devinim halinde olan çok özel bir konu

Ticarete başarılı olan her şirketin e-ticarete de başarılı olacağı yolundaki yorumun yanlış bulan Ünalı, e-ticarete atılmak için doğru zamanın “dün” olduğunun altını çizdi.

Aslıhan Bozkurt

E-ticaret yapma konusunda şirket ve kurumlara danışmanlık ve destek veren Süleyman Demirel Üniversitesi Öğretim Görevlisi Atıf Ünalı ile bir söyleşi de yaptık.

“e-ticaret, internet gibi her an devinim halinde olan çok özel bir konu” diyen Ünalı, işin beşeri kısmını da unutmadan öngörülerde bulunmanın şart olduğunu söyledi. İnsanların e-ticarete ayak uydurdukça, öncelikle bütün mecraların e-ticaretin parçası haline geleceği belirten Ünalı, ticarete başarılı olan her şirketin e-ticarete de başarılı olacağı yolundaki yorumun yanlış bulunduğunu vurguladı. Ünalı, “E-ticarete atılmak için doğru zaman, dündü. Her şirket faaliyet alanı ne olursa olsun bunu mutlaka çoktan düşünmüş olmalı” diye konuştu.

-Bilişim danışmanı ve akademisyen olarak öncelikle e-ticaretteki en son ve en yeni yenilikçi yaklaşımların neler olduğuna ilişkin değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-e-ticaret, internet gibi her an devinim halinde olan çok özel bir konu. İnternette farklı olarak hem teknik hem de beşeri bağlantıları devinim halinde. Sözelimi 90’lı yılların sonunda e-ticareti anlatırken, herkes bana “Hocam biz Türk’ler domatesi koklayarak alırız, kimse internette almaz derken” ilk başarılı e-ticaret projelerinden biri domates satarak gerçekleşen bir zincir markete aitti. O nedenle işin beşeri kısmını da unutmadan öngörülerde bulunmak şart. İnsanlar e-ticarete ayak uydurdukça, öncelikle bütün mecralar e-ticaretin parçası haline gelecek, müşteri alışverişini bitirdiğinde aldığı ürünün eline hemen geçmesini isteyecek. Bu da e-ticaret sitelerini müşteri alışverişi gerçekleştirilmeden tahmin etmesini gerektirecek gelişmeleri ortaya koyacak. Biz buna predictive analytics yani “anticipatory” diyoruz.

-e-ticaret faaliyetlerinde bilinen klasik ticaretten farklı hangi yönler kullanılıyor?

-e-ticaret klasik ticaretten neredeyse her şekilde farklı. Yatırım, yatırımın yönetimi, proje, proje yönetimi, finansal yönetimler neredeyse taban tabana zıt. Bu nedenle ticarete başarılı olan her şirketin e-ticarete de başarılı olacağı yolunda bir yorum son derece yanlıştır. Hatta geleneksel yöntemlerle yapılan ticaretle neredeyse taban

tabana zıt olduğundan başarısızlık oranı daha da yüksektir.

-15-18 Ekim 2015 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Girne’de gerçekleştirilen 17. Kamu BİB etkinliğindeki konuşmanızda, dünyadaki büyük şirketlerin çoğunun gelecek 10 yıl içinde büyük bir ihtimalle olmayacağını belirttiniz. Ayrıca “10 yıl önce e-ticaret dediğimiz artık sadece ticaret” dediniz. Şirketlerin ekonomideki yeni yaklaşımlara ayak uydurup ayakta kalması için neleri dikkat etmesi ve yapması gerekiyor? Şirketleri “yok” olmaktan ne kurtarır, kurtuluş yolu nedir?

15-18 Ekim 2015 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Girne’de gerçekleştirilen 17. Kamu BİB etkinliğindeki konuşmamı merak edenler ve dinleyiciler için <http://atifunalı.com.tr/2015/10/26/e-ticaret-ve-yenilikci-yaklaşımlar-kamu-bib-konusmam/> adresine yükledim. Bu konuşmanın en can alıcı kısımları sizin bahsettiğiniz gibi gelecek 10 yılda özellikle Fortune 500 şirketlerinin birçoğunun yok olacağını gösteren araştırma.

Bu yıkıcı akımdan kurtulmanın tek yolu dijital dönüşüm. Şirketler bunu en kısa zamanda gerçekleştirmek durumundalar. Üstelik sanılanın aksine finans sektöründen bilişim sektörüne kadar birçok firma da bu dönüşümü sanılanın aksine gerçekleştirebilmiş değil. Yani bu sadece dijitalle ilişkisi olmayan şirketler için geçerli değil.

-Yine aynı konuşmanızda, “Sosyal CRM” kavramını kullandınız. “Sosyal CRM”ı tanımlar mısınız?

-Sosyal CRM, dijital dönüşümün kavramları da nasıl değiştirdiğini gösteren ilginç bir örnek. Ülkemizde de birçok marka geleneksel CRM’de başarılı olamazken sosyal CRM sayesinde müşterisine hem daha hızlı hem de daha ucuz ulaşma imkânını buldu. Bu da CRM’de yüksek verimlilik getirdi. İşte dijital dönüşüm tam da böyle bir şey sizi hızlandırıp, verimliliğinizi artırırken çoğunlukla maliyetlerinizi düşürüyor. Ancak tabii iyi bir rehberle ciddi anlamda ihtiyaç var. Yoksa tam bir masraf kapısı olabilir.

-Boğaziçi Üniversitesi Fizik Bölümü’nde eğitim aldığınız yıllarda Türkiye’de ilk kez iki bilgisayarı telefon hatları üzerinden konuşturan BBS sistemini kurarak, Türkiye’deki ilk internet ağını oluşturduğunuz öğrendik. BBS sistemini kısaca anlatır mısınız? Halen bu sistem kullanılıyor mu? Nereelerde kullanılıyor?

-BBS Bulletin Board Systems’in kısaltılması. Biz o dönemlerde bağlan bilgi al servisi olarak Türkçeleştirmiştik. Bu sistem iki bilgisayarın birbiri ile bağlanması ve menüler yoluyla sunucuya bir takım bilgileri bırakmasını sağlayan bir dial-up sistemdi. İlk kullandığımız yazılım, Remote Access v1.0 bu işlemi oluşturduğumuz menu ve açılış ekranları ile gerçekleştiriyordu. Türkiye’de ilk kurduğumuz BBS SoftCom’dan sonra, İstanbul, Doruk gibi BBS’ler kuruldu. SoftCom artık Kanada’da bir hosting şirketi olarak hizmet veriyor. Benim ilişkim Kanada’ya giderken kesildi. İlginçtir diğer BBS’ler de çoğunlukla hosting hizmeti vererek devam ediyor.

-Bilişim ve bilgi teknolojileri sektörüne yönelik gerçekleştirdiğiniz ilkleri, (Farenin Kuyruğu ve RadyoNet programları, ve Anadolu.Net vb) bizimle paylaşır mısınız?

-Anadolu.net, Softcom BBS’den sonra BES ile ortak kurduğumuz, ortakları arasında Müjde Ar ve Atilla Özdemiroğlu’nun bulunduğu Türkiye’nin ilk ISS idi. Ben bu şirketin genel müdürlüğü görevini üstlendim. Farenin Kuyruğu o zamanki ismi ile Radyo Kulüp, şimdiki ismi ile Radyo D’de yapılmış

Türkiye’nin ilk bilişim tabanlı radyo programıydı. Konuklarımız telefonla bağlanır teknoloji hakkında sorular sorar, fikirlerini paylaşırlardı. Radyo Kulüp’ün genel müdürü Haluk Ar o dönemde geleceği görmüş ve programımızı yayın akışına almıştı. Haluk bey daha sonra bu vizyonu geliştirerek, RadyoNet isimli bir kuşağı başlattı. RadyoNet, Radyo D ve Kanal D ortak yayınıydı. Yayının sesi radyodan, görüntü ise bilgisayarlar aracılığı o an render edilerek iletiriliyordu. Sistemin yayın koordinatörü, gösterilen yazılımların programcısı ve operatörlüğünü yaptım. Bu yayını daha sonra Kanal 6’da da yaptık.

-Elektronik ticarete atılmak için doğru zaman nedir? E-ticarete adım atmak isteyenler adım adım neler yapmalı? E-ticaret uygulamasının başarısızlıkla sonuçlanmaması için nelere dikkat edilmeli? Bu işin riskleri nelerdir, kısaca anlatır mısınız?

- E-ticarete atılmak için doğru zaman, dündü. Her şirket faaliyet alanı ne olursa olsun bunu mutlaka çoktan düşünmüş olmalı. Ancak tabii ki her yatırım gibi bu yatırımı da ölçüp biçmeden yapamazsınız. Öncelikle hangi alanda nasıl bir çalışma yapılacağı konusunda bir bilene danışmak önemlidir. Bir feasibility raporu çıkarmak şarttır. Danışmanlık e-ticaretin en önemli parçalarından biridir. Bir projenin başarısının arkasında ya inatla yapılmış denemeler ve para kayıpları ya da başarılı bir danışman vardır.

-Elektronik Ticaret Siteleri ve İşletmecileri Derneği (ETİCAD) yönetimindesiniz. Derneğin ne zaman ve hangi amaçla kuruldu? Çok geniş ve kapsamlı bir kavram olan e-ticaret ekosistemi hangi unsurlardan oluşuyor? Dernek olarak ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

-ETİCAD, 2011 yılında e-ticaret’in bilinirliğinin artırılması ve ekosistemin tamamının birlik içinde olması amacı ile kurulmuştur. Bu ekosistem ödeme sistemlerinden, programcılara, sunucudan lojistik sistemlerine kadar her parçayı içerir. Derneğimiz bahsi geçen her alanda faaliyet gösteren partilerle ilişkide bulunur, onları birbirleri ile ilişkilendirir.

-Türkiye’deki e-ticaret siteleri ve işletmecileri, mevcut teknik ve yasal sıkıntıları aşabilmek için bir arada olmanın öneminin farkındalar mı? E-ticaret siteleri ve işletmecilerinin halen yaşadıkları en önemli teknik ve yasal sıkıntı nedir? E-ticaretin önündeki engelleri aşmak için dernek olarak çözüm önerileriniz var mı?

-Tabii ki Türkiye’deki e-ticaret siteleri işletmeleri ve hatta bu ekosistemin herhangi bir yerinde bulunan şirketler de, pazarı büyütmek adına ETİCAD’ın bir parçası olmanın öneminin farkındalar. Daha önce de bahsettiğim gibi e-ticaret çok dinamik bir pazar. Bu nedenle sorunlar devamlı değişiklik ve çeşitlilik gösteriyor. Bu değişiklik derginiz basılana kadar bile gerçekleşebilir ancak sorun tam olarak ne olursa olsun, ETİCAD bu sorunları çözmek için çalışmalarını yapmaya başlamıştır.

“Siber Devlet Yasası” acilen çıkarılmalı

“Siber Güvenlik ve Kritik Altyapı Güvenliği” Çalışma Grubu raporunda, Türkiye’nin dünya genelinde siber saldırıya uğrayan ve saldırı yapan ülkeler arasında ilk sıralarda yer aldığının altı çizilerek, ülkemizde siber güvenlik konusunu bütün yönleriyle ele alarak, bu alanda gerekli olan tüm düzenleme ve denetlemeleri yapacak, politika ve strateji geliştirecek bir kurum ve kuruluş bulunmadığı vurgusu yapıldı.

Fatma Ağa

TBD Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği’nin (TBD Kamu-BİB) on yedinci dönem çalışmaları kapsamında “Siber Güvenlik ve Yenilikçi Yaklaşımlar” oturumu gerçekleştirildi. Başkanlığını Gazi Üniversitesi, Bilgi Güvenliği Mühendisliği Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Mustafa Alkan’ın yaptığı oturumun açılış konuşmasını Barikat Genel Müdürü ve Siber Güvenlik Uzmanı Murat Hüseyin Candan yaptı. Candan, 5 yıl içerisinde dünya çapındaki siber güvenlik personel ihtiyacının 1.5 Milyon olacağını öngördü. Bilişim güvenliği ile ilgili eğitimin şart olduğunun üzerinde duran Candan, bilişim güvenliği konusunda problem yaşamamamızın sorun yaşamadığımız kaçınılmaz olduğunu dile getirdi. Kamuda bilişim güvenliği sigortasının zorunlu hale getirildiğini anlatan Candan, finans kurumları açısından da bu zorunluluğun olması gerektiğine işaret etti.

“Siber Güvenlik ve Kritik Altyapı Güvenliği” Çalışma Grubu (1. Çalışma Grubu-ÇG1) Başkanı, Bilgi Güvenliği Derneği ASELSAN Temsilcisi Ali Yazıcı, hazırladıkları raporun sunumunu gerçekleştirdi. Yazıcı, siber güvenlik için tek birey ya da kurum olarak değil, bütüncül bir yaklaşım gerektiğine değindi. Siber Güvenlik Kurulu’nun etkin çalışmayan bir mekanizma olduğunu belirten Yazıcı, 2015-2017 dönemi Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı’nın uygulamaya geçirilmediğine dikkati çekti. Yazıcı, Türkiye’nin siber saldırı yapma ve maruz kalmada dünyada ilk 10’da bulunduğunu ifade ederek, “Türkiye Cumhuriyeti’nin siber saldırı politikası yok” dedi.

Yazıcı, sivil toplum kuruluşları ve uzmanların yer alacağı bir kurul oluşturularak eylem planının harekete geçirilmesini istedi.

Türkiye, dünyada siber saldırıya uğrayan ve başlatan ülkeler arasında ilk sıralarda

“Siber Güvenlik ve Kritik Altyapı Güvenliği” Çalışma Grubu’nun nihai raporunda, siber güvenliğin ülkeyi, ülkenin kurum ve kuruluşlarını ve toplumun tüm kesimlerini ilgilendiren ve genel anlamda bir koordinasyon içerisinde yürütülmesi gereken bir konu olduğu vurgulandı.

Raporda, bugün bilgisayar, akıllı telefon, tablet bilgisayar gibi herhangi bir cihaz kullanan kişiler ve bu altyapıya sahip veya kullanan kurumların,

artık siber güvenlik sorunlarının muhataplarından birine dönüşmüş durumda olduğuna işaret edildi. Güvenlik zafiyetleri, zararlı yazılımlar, e-posta tehditleri - spam, phishing, siber casusluk ve sürekli tehditler (APT) ile mobil ve sosyal medya tehditlerinin siber dünyadaki varlığını, güvenliğimizi hedef aldığı kaydedilen raporda, şu değerlendirmelere yer verildi:

“Türkiye, dünya genelinde siber saldırıya uğrayan ve siber saldırı başlatan ülkeler arasında ilk sıralarda yer alıyor. Siber saldırı başlatma istatistikleri, genel kanının aksine parlak bir gösterge değil. Zira siber saldırıları başlatan bilgisayarların çoğu uzak kullanıcılar tarafından köleleştirilmiş (botnet/zombi) bilgisayarların yine uzaktan kontrolü ile gerçekleştirilen saldırılardır. Bu verilerin ortaya çıkardığı durum, gerek kamu, gerek kurum ve kişilerin siber güvenlik açısından gerekli özeni gösterip, gerekli tedbirleri almaktan uzak olduğudur.

Diğer yandan, farkındalığın ötesinde siber güvenlik tedbirleri için gerekli donanım ve yazılımın çok büyük bir bölümü ise yabancı kaynaklı olup, arka kapı gibi kasıtlı güvenlik açık ve zafiyetlerini de içeriyor.”

Ülkemizde yapılması hızla gereken işlerden birinin de kamu ve özel sektör işbirliğinde yerli siber güvenlik ekosisteminin oluşturulmasına vurgu yapılan raporda, ayrıca şu değerlendirmeler yapıldı:

Siber devlet mevzuatı

“Ülkemizde siber güvenlik konusunu bütün yönleriyle ele alarak, bu alanda gerekli olan tüm düzenleme ve denetlemeleri yapacak, ülke adına politika ve strateji geliştirecek bir kurum ve kuruluş bulunmuyor. Bu konuyla ilgili faaliyet yürüten kurumlar arasında da bir uyum, eşgüdüm ve koordinasyon yok.

Tüm bu alanları düzenleyen kapsamlı bir çerçeve yasanın önemi ve gerekliliği açıktır. Geçmişte hazırlanan ‘Siber Devlet Yasası’ taslağının gündeme alınması ve yasalaştırılması en acil konulardan ve en büyük önceliklerinden biridir.

Siber Güvenlik Kurulu

Bakanlar Kurulu’nun 11 Haziran 2012 tarihli

ve 2012/3842 sayılı kararıyla oluşturulan Siber Güvenlik Kurulu, esasen siber güvenlikle ilgili olarak alınacak önlemleri belirlemek, hazırlanan strateji ve planları onaylamak ve bunların uygulanmasını ve koordinasyonunu sağlamakla, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı (UDHB) ise onaylanan strateji ve planların uygulanması ile görevli kılındı. Kurul tarafından hazırlanan 'Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve 2013-2014 Eylem Planı' 20 Haziran 2012'de Bakanlar Kurulu tarafından onaylandı. Siber Güvenlik Kurulu tarafından yürütülen faaliyetlerin etkinleştirilmesi ve sürdürülebilir kılınmasına ihtiyaç duyuluyor.

Siber güvenlik eylem planları

Siber güvenlik alanında ülkemizde atılan en büyük adımlardan biri, kuşkusuz 20 Aralık 2012 tarihinde Ulusal Siber Güvenlik Strateji Belgesi'nin yayımlanması. Bunun ardından Ulusal Siber Güvenlik Koordinasyon Kurulu'nun oluşturularak Siber Güvenlik Eylem Planı (2013-2014) hazırlanması, UDHB'nın Koordinasyon Makamı olarak belirlenmesi ve Siber Olaylara Müdahale Ekiplerinin (SOME) oluşturulması, Türkiye'de devletin ve kurumların siber güvenlik algısını ve yaklaşımını tamamen değiştirilmesi. Eylem planı kapsamında temel görevi koordinasyon ve işbirliği olan Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi (USOM) kurulması.

2015 yılında UDHB, 2015-2017 Siber Güvenlik Eylem Planı'nı çok daha geniş katılımlı çalıştaylar ile daha etkin ve verimli bir sürece taşıdı. Bu Eylem Planı'nın en çarpıcı yanlarından biri ise, Eylem Planı kalemlerinden bazılarının Türkiye Bilişim Derneği (TBD) ve Bilgi Güvenliği Derneği (BGD) gibi sivil toplum kuruluşlarının (STK) sorumluluğuna verilmesi yaklaşımıdır.

Siber güvenlik standartları ve ürün sertifikasyonu

Siber güvenlikte en önemli konu standartlara uyumdur. Siber güvenlik standartları, kullanılan güvenlik sistem ve/veya ürünlerine yönelik oluşabilecek risklerin belirlenmesi ve gerekli olan risk analizlerinin sağlıklı ve maliyet etkin olarak yapılabilmesine olanak sağlıyor. Siber güvenlik konusunda ilgili STK ve sektörün de katılımıyla daha üst güvenlik seviyelerinde ürün

veya hizmetlere yönelik olarak asgari güvenlik istekleri tanımlanıyor.

Siber güvenlik eğitimleri ve uzmanlar

Yüksek seviyede bir siber güvenliğin sağlanması için her seviyede farkındalığa ve farkındalığın oluşturulmasına ihtiyaç var. Bunun ilk ve orta öğretimden başlamak üzere her seviyede eğitim kurumlarında verilmesi gerekli. Özellikle siber güvenlik farkındalık eğitimlerinin üniversite müfredatına eklenmesi, yüksek lisans ve doktora programlarının daha fazla açılması, Ar-Ge laboratuvarlarının desteklenmesi, test merkezlerinin açılması orta ve uzun dönemli başarı için temel şartlardan bir kaç. Siber güvenlik strateji belgesi ve eylem planı kapsamında, ülkemizde bu alanda yetişmiş insan gücü açığını kapatmaya yönelik çalışmalar yürütülmesi, belirli hedefler koyarak konuyla ilgili

uzman yetiştirilmesi ise oldukça kritik bir konu. Siber saldırıların yaygınlık ve etkisinin kamuoyunda gündeme geldiğinden ve bilinirliğinden çok daha yüksek olduğu tahmin ediliyor. Siber saldırıların çok düşük bir oranı mağdur tarafından fark edilip bildiriliyor, büyük çoğunluğu ise ya fark edilemiyor veya ekonomik / politik kaygılar ile açıklanmıyor. Dolayısıyla siber tehditlerin oluşturduğu tehlikenin algımızdaki boyutu ile gerçekteki boyutu arasında ciddi uçurumlar bulunuyor. Siber saldırılar istemli veya istem dışı, etkin veya edilgen olabiliyor. Siber saldırıların amacı ise yetkisiz olarak bilgiye ulaşmak dolayısıyla değiştirmek silmek veya ifşa 5 etmek ve hizmetlerin engellenmesi olarak iki ana grupta toplanıyor.

Siber güvenlik farkındalığı yaratma

Kamu kurum ve kuruluşlarında yönetici personel ve bilgi işlem personelleri başta olmak üzere tüm personelde siber güvenlik farkındalığı oluşturulmasına yönelik bir programın oluşturulması ve bu programın pilot seçilen kamu kurum ve kuruluşlarında acilen uygulanmasına başlanması bu sorunun çözümü için önemli bir kilometre taşı olacak. Ayrıca; Kısa, orta ve uzun vadeli uzman yetiştirme programları kapsamında Kurumsal ve Sektörel SOME'ler başta olmak üzere Siber güvenlik sektöründeki nitelikli insan kaynağının artırılmasına yönelik programların düzenlenmesinin gerekli olduğu değerlendiriliyor. Bu programlar kapsamında eğitilen nitelikli insan kaynağının sertifikalandırılması ve kayıt altına alınması önem arz ediyor. Bu kapsamda gerekli olan düzenlemelerin Ulaştırma Denizcilik ve

Haberleşme Bakanlığı tarafından; Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kurumu (BTK), Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ve Bilgi Güvenliği Derneği (BGD) ve Türkiye Bilişim Derneği (TBD) işbirliği ile yapılması sağlanacak.

Yerli ve sertifikalı siber güvenlik ürünü kullanılması

Türkiye siber suçlar ve saldırılar açısından hedef ilk 10 ülke arasında. Türkiye aynı zamanda siber saldırı yapan ülkeler arsında ilk sıralarda gözüküyor. Başta kamu kurumları olmak üzere kurumsal ve bireysel düzeyde siber güvenlik açısından yeterli farkındalık, bilinç ve bilgi seviyesine henüz ulaşamadı. 2013-14 döneminde 9 banka, 13 sigorta şirketi, 2 telekomünikasyon şirketi, 27 üniversite, 30 kamu kurumu saldırıya uğradı. Yerli siber güvenlik çözümlerinin geliştirilmesi ve kullanımının teşvik edilmesinin bu alanda gelişimimize katkı sağlayacağı değerlendiriliyor. Kullanılan çözümlerin yüzde 97'si yabancı (ithal) olup, bunların yüzde 55'i İsrail, yüzde 35'i ise ABD kökenli. Türkiye'de çoğu küçük ölçekli 40 civarında firma bu alanda faaliyet göstermekte gösteriyor, ancak bunlar arasında bir sinerji ve güç birliği mevcut değil. Aynı zamanda bu firmalar bir ulusal strateji doğrultusunda değil dağınık bir yaklaşım ile iş yapmaya çalışıyor. Gerek yerli geliştirilen ve gerekse ithal edilen siber güvenlik çözümleri milli bir sertifikasyona sürecinden geçmeden ve yeterince güvenli olup olmadıkları bilinmeden kullanıma sokuluyor. Yerli ürün ve teknoloji eksikliğinin ulusal sevide siber güvenlik zafiyeti yarattığı görülüyor. Başta kritik altyapılar olmak üzere güvenlik sertifikasına sahip yerli siber güvenlik teknoloji, çözüm ve ürünlerinin yaygın olarak kullanılmasını destekleyen teşvik ve zorunlulukların getirilmesi gerekiyor.

Siber güvenlik ekosisteminin kurulması

Ulusal seviyede siber güvenliğin etkin ve sürdürülebilir olarak sağlanması amacıyla kapasite planlaması ve yetenek kazanımı yapılması ile mevcut yeteneklerin bir hedef doğrultusunda artırılabilmesi ancak ulusal siber güvenlik

ekosisteminin oluşturulması ile sağlanabilir. Bu ekosistemde yer alacak olan kamu, özel sektör, STK ve diğer paydaşların koordineli katkılarıyla mevzuattan teknolojiye kadar gereksinimlerin gerçekçi olarak belirlenmesine ve uygulamaya yönelik eylemlerin gerçekleştirilmesine katkı sağlanacak.

Ekosistemin en önemli unsuru nitelikli insan kaynağı. Bu nedenle tüm uzmanlık alanlarında siber güvenlik elemanları yetiştirilmesi önemli kazanımlar sağlayacak. Türkiye'deki saygın üniversiteler siber güvenlik alanında uzman hale getirilmeli ve çalışmalar nitelikli öğretim elemanları ve yeterli altyapı oluşturularak yürütülmeli. Üniversiteler tarafından yürütülen lisansüstü eğitim programlarında tez konuları kamu ihtiyaçları ile BT ve siber güvenlik sektörü faaliyet alanları göz önünde bulundurularak belirlenmeli.

Ekosistemin güçlendirilmesi ve yaygın etkisinin arttırılmasına yönelik gerekli kaynak planlamalarının yapılması ve destek mekanizmalarının oluşturulması önemli katkılar sağlayacak.

Ulusal Siber güvenlik ekosistemi içinde iyi örneklerin yaygınlaştırılması, danışmanlık hizmetlerinin verilmesi, açıklık, tehdit ve faydalı uygulamaların paylaşılması önemli kazanımlar sağlayacak.

Gerçekleştirilen eylem planlarının yaygın etkisinin ölçümü

Gerçekleştirilen eylem planlarının etkisinin ölçülmesi ve raporlanmasının objektif olarak gerçekleştirilmesi çok önemli. Kamunun çalışma anlayışı ve yapısı nedeniyle bu henüz başarılabılır görülüyor. En azından bazı güçlü kurumlar bilgi paylaşmada istekli davranıyor. Diğer yandan, mevcut yapıda gerçekleştirilen eylemler sadece nicelik bakımından değerlendiriliyor. Bunun sonucunda gerçekleştirilen eylem ile hedeflenen isteklerin karşılanıp karşılanmadığı ve sürdürülebilir yaygın etkisi ölçülemiyor. Bu amaçla STK ve üniversitelerdeki yetkin ve uzman personellerden oluşan bir değerlendirme kurulunun oluşturularak periyodik

olarak rapor hazırlanması önemli bir kazanım sağlayacak. Somut ve gerçekçi veri alınabilecek bir mekanizma kurulmalı.

Ulusal siber güvenlik makamının güçlendirilmesi

Siber Güvenlik Kurulu tarafından yürütülen faaliyetlerin etkinleştirilmesi ve sürdürülebilir kılınmasına ihtiyaç duyuluyor. Bu nedenle; ulusal siber güvenlik makamının, kamu, özel sektör, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları ile koordinasyon ve eşgüdümü sağlayacak şekilde yeniden tanımlanmasının ve güçlü bir merkezi yapıya dönüştürülmesinin gerekli olduğu değerlendiriliyor. Siber Güvenlik Kurulu'nun belirtilen görevleri daha etkin ve sürdürülebilir olarak yerine getirebilmesi amacıyla, bu kurulu destekleyen siber güvenlik

alanında uzman kişilerden (STK, üniversite ve sektör temsilcileri) oluşan "Siber Güvenlik Teknik Çalışma Grubu" kurulmasının faydalı olacağı öngörülmüyor. Bu çalışma grubu tarafından

aşağıda belirtilen faaliyetlerin yürütülmesi gerçekleştirilecek;
-Hangi siber güvenlik teknolojilerinin yerli olarak geliştirilmesi gerektiğinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi,
-Kritik altyapılarda ne tür önlem alınmasına gerek olduğunun analiz edilmesi ve belirlenmesi,
-Lisan ve lisan üstü eğitimlerle araştırılması ve geliştirilmesi hedeflenen siber güvenlik alanlarının belirlenmesi ve önceliklendirilmesi,
-Siber güvenlik strateji ve planlarının hazırlanmasına teknik destek verilmesi,
-Eylem planlarının hazırlanmasına teknik destek verilmesi ve
-Gerçekleştirilen eylem planlarının etkisinin ölçülmesi ve raporlanması.
Kurumsal ve Sektörel SOME'lerin etkinliğinin arttırılması amacıyla, mali düzenlemelerin

yapılması, yetkin personel ihtiyacının karşılanmasına ve ulusal siber olaylara müdahale organizasyonu kapsamında bilgi paylaşımının geliştirilmesine yönelik mevzuat desteğinin sağlanması gerekli.

Ekosistemde sektörün beklentileri ve uluslararası işbirliği

Sürdürülebilir siber güvenlik ancak yeni nesil teknolojiler ile mümkün olabilir. Yeni nesil ve yenilikçi teknolojilerin satın alma yolu ile yurtdışından tedarik edilmesi mümkün değil. Ayrıca yurtdışından tedarik edilecek siber güvenlik teknolojilerinin arka kapı ve/veya Truva Atı gibi zararlı yazılımlar içermediğinin bilinmesi veya belirlenebilmesi de mümkün değil. Bu nedenle yeni nesil,

yenilikçi ve akıllı teknolojilerin yakından takip edilmesi, yerli ve özgün olarak geliştirilmesi ve üretilmesi çok önemli. Ülke çapında güvenilir, yüksek güvenlik seviyesine

sahip, maliyet etkin ve sürdürülebilir bir siber güvenlik kalkanının gerçekleştirilebilmesi ancak yerli siber güvenlik ekosisteminin oluşturulması ile sağlanabilir. Bu ekosistem içerisinde; müşteriler, tedarikçiler ile teknoloji, ürün ve hizmetlerin geliştirilmesine katkı sağlayan kilit paydaşlar, standardizasyon ve sertifikasyon kuruluşları, akreditasyon ve eğitim tesisleri, üniversiteler ve STK'lar başta olmak üzere tüm paydaşlar yer almalı. Söz konusu ekosistem içerisinde ekosistemin politika ve stratejilerini belirleyen bir makam olmalı. Bu kapsamda Ar-Ge destek programları ve yasal mevzuatlar STK'lar ile işbirliği yapılarak oluşturulmalı. Bu makam tarafından geri besleme ve edinilen tecrübelerle ekosistemin politika ve stratejileri periyodik olarak güncellenmeli.

Siber Güvenlik Eylem Planı 2015-2017

Gelişen teknolojiler, değişen güvenlik gereksinimleri ve 2013-2014 eylem planından edinilen geri beslemeler doğrultusunda UDHB tarafından 2015-2017 dönemini kapsayan eylem planı taslak olarak hazırlandı. Henüz Resmi Gazete'de yayımlanmayan söz konusu eylem planı, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile yapılan toplantılar ve kamu kurumları, kritik altyapı işletmecileri, bilişim sektörü, üniversiteler ve sivil toplum kurumlarını temsilen 73 kurum ve kuruluştan toplam 126 uzmanın katılımı ile gerçekleştirilen Ortak Akıl Platformu sonucunda nihai hale getirildi.

2015-2017 Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı'nda olası siber güvenlik riskleri göz önünde bulunduruldu ve stratejik amaçlara ulaşmak için gerçekleştirilecek eylemler beş stratejik eylem başlığı altında toplandı. Söz konusu stratejik eylem başlıkları eylemlere ayrılmış, planlanan bitirilme tarihleri, sorumlu ve ilgili kuruluşlar belirlenmiştir. 2015-2017 döneminde gerçekleştirilmesi planlanan toplam 39 adet stratejik eylem maddesi aşağıdaki başlıklar altında gruplandı;

- Siber Savunmanın Güçlendirilmesi
- Siber Suçlarla Mücadele
- Farkındalık ve İnsan Kaynağı Geliştirme
- Siber Güvenlik Ekosistemi'nin Geliştirilmesi
- Siber Güvenliğin Milli Güvenliğe Entegrasyonu."

Gazeteci Oğuz:

Türkiye, yeni savaş konseptini kurumsallaştırmada geç kaldı

Bilginin “tek büyük silah” olduğuna dikkat çeken Oğuz, Türkiye’nin gün içerisinde hem siber atak hem de saldırı yapılan 6 ülkeden biri haline geldiğini söyledi.

17. Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği (TBD Kamu-BİB) Kamu Bilişim Platformu etkinliğinde konuşan Gazeteci Şeref Oğuz, “Yeni Savaş Konsepti” kapsamında “Siber kuvvetler” konusunu ele aldı.

Dünyada yeni bir kavram olan “Siber savaş”ın ülkelerin öncelikleri arasında yer aldığına işaret eden Oğuz, “3. Dünya Savaşı, düşük yoğunluklu olarak başlamış durumda” dedi. Oğuz, savaş ve ekonominin, tarihin akışını yönlendirdiğini belirten Oğuz, her iki alandaki başarının, ileri teknolojiyi en iyi kullanan uluslarca sağlandığını vurguladı.

“Bugün bilgi, silahın; elektron, merminin yerini aldı. Asker de ‘yüksek kontrol gücüne sahip’ unsur oldu” diyen Oğuz, teknolojinin, 1330 yıl önce atların koşum ve dizgini, 600 yıl önce top, 100 yıl önce de çelik makineli tüfek olduğunu aktardı.

2000 yıldır çetin coğrafyalarda başkasının silahıyla savaşa gelen Türkiye’nin kendi silahını üretmeye

başladığına değinen Oğuz, yeni dönemin akıllı silahlar dönemi olduğunu, “kurşunun adres sormaya” başladığını, bilişim teknolojilerinin savaşın cephesini, şeklini ve askerini dönüştürdüğünü anlattı. Oğuz, sözlerine “Geleceğin savaşçısı bir elinde tablet, ötekinde protez lazer taşıyanlar olacak. Süngü ve kelle sayısı güç ölçeği olmaktan çoktan çıktı ve ileri teknoloji uydularla çevrili atmosferde, sanal dünyayı en iyi kullanana avantaj sağladı. İleri teknoloji, uydularla çevrili atmosfer ve bilgisayarların haritaldığı yeryüzü en dramatik gelişmeyi, savunma konseptleri üzerinde yaşıyor. Yeni tarz ordularla bir asker, 14 bin metrekareyi kontrol ediyor. Güç, yeniden tanımlanmaya başladı” diyerek devam etti.

Oğuz, yarının savaşçıların robotlar olacağını, şimdiden yüzlerce prototip üretildiğini, bazılarının seri üretime bile geçtiğine işaret edip bu durumun, gücün yeniden tanımlanmasını sağladığını anımsatıp dünyanın robot savaşçıların “etik düzenlemesi” konusunu tartıştığını söyledi. 1 makineli tüfeğin 1760 kılıca bedel olduğu 150 yıl öncesindeki gibi, yeni savaş konsepti olan siber güçlerin, devlet kavramını yeniden şekillendirecek potansiyel taşıdığına dikkat çeken Oğuz, bu noktada Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri’nin

yanı sıra “Siber Kuvvetler” kurmanın zorunlu hale geldiğini bildirdi. ABD’nin geçen yıl “Siber Kuvvetler” için 100 Milyar Dolar bütçe ayırdığının altını çizen Oğuz, Türkiye’de de nihayet “Siber Kuvvetler” kavramının “Güvenlik Belgesi”ne girdiğini ve Genel Kurmay Başkanlığı’nın konu üzerinde durduğunu anımsattı. Oğuz, “Başladık ama sadece kamu kaynaklarının değil, özel sektörün, bilişimcilerimizin de bu yeni konseptte aktif destek vermesi şart” dedi.

Oğuz, dünyada siber güvenlik ile ilgili birçok kurumun oluşturulduğu, Türkiye’de 400 bin güvenlik görevlisine karşılık bir siber güvenlik merkezinin bile olmadığına işaret etti. “Akıllı silah, akıllı savunma” çağında olduğumuzu ifade eden Oğuz, “Bilgi tek büyük silah, big data ise en önemli cephane halini aldı. Türkiye askeriyesi, hükümeti ve bilişimcisi yeni savaş konseptini kurumsallaştırmada geç kaldı” diye konuştu. Türkiye askeriye, hükümeti ve bilişimcisinin yeni savaş konseptini kurumsallaştırmada geç kaldığını ileri süren Oğuz, Türkiye’nin gün içerisinde hem siber atak hem de saldırı yapılan 6 ülkeden biri haline geldiğini iddia edip siber saldırıların verdiği zararın ölçülemediğini de kaydetti.

“Güven damgası” verecek kurumlar oluşturulmalı, Kişisel Verilerin Korunması Yasası çıkarılmalı

Türkiye’deki mevzuatın e-ticareti ana hatlarıyla düzenlediği belirtilen “E-Ticaret Güvenlik Sertifikasyonu ve Hukuksal Düzenlemeler” raporunda, yasal düzenlemelerin yetersizliğine dikkat çekildi. AB Sayısal Gündem çerçevesinde, “güven damgası” verecek kurumların oluşturulması ve işleyişinin düzenlenmesi öngörüldüğü anımsatılan raporda, TSE bünyesinde bunun yapılması, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı’nın da e-ticaretin önündeki engelleri belirleyip önlem alacak bir yapı oluşturması önerildi. Raporda, ayrıca kişisel verilerin korunmasını sağlayan yasanın çıkarılması istendi.

TBD Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği’nin (TBD Kamu-BİB) on yedinci dönem çalışmaları kapsamında, 2. Çalışma Grubu (ÇG2) tarafından hazırlanan “E-Ticaret Güvenlik Sertifikasyonu ve Hukuksal Düzenlemeler” raporunu grup başkanı Türk Standartları Enstitüsü (TSE) BT Belgelendirme Müdürü Ayşegül İbrişim sundu. Rapor, Kamu-BİB YK Temsilcileri Furkan Civelek (Kalkınma Bakanlığı), Ayşenur Akıncı (Kalkınma Bakanlığı) ve Lütfi Özbilgen (Focus Akademi) tarafından hazırlandı. Çalışma, güvenli e-ticaret için uygulanması gereken standartların belirlenerek e-ticaret yapan firmaların yetkilendirilmiş kuruluşlarca bu standartlara uygunluk açısından denetlenmesini esas alan bir sertifikasyon mekanizmasının kurulması; İnternet üzerinden yapılan alışverişin güvenli ve güvenilir olması için uygun ortam oluşturulması ve yürürlüğe giren e-Ticaret Kanunu’nu tamamlamak üzere hazırlık çalışmaları devam eden ikincil düzenlemeler kapsamında odaklanması gereken temel sorun ve ihtiyaçlara yönelik önerilerin geliştirilmesi için yapıldı.

Raporda, elektronik ticaret (e-ticaret), “bilgi toplumu hizmetlerinin ve malı temsil eden ticari, resmi, taşıma, sigorta ve finans belgelerinin (poliçe, bono, rehin senedi) iletişim şebekesine erişim olanağı veren veya hizmet alanlar tarafından sağlanan bilgileri tutan bir iletişim ağı yoluyla ilgili tarafa (alıcıya) iletilmesi ve ilgili tarafın semeni (mal bedelini) yine aynı elektronik ortamı kullanarak satıcıya ulaştırması hizmeti” olarak tanımlandı.

20. yüzyılın son döneminde karşımıza çıkan e-ticaret işlerinin güvenliğinin önemine işaret edilen raporda, işlemlerin güvenli ve özel olmasını sağlamak için esasın belirlenmesi; makbuz ve gelen bilginin bütünlüğünün oluşturulması için ise hem altyapısal hem de hukuksal bazı düzenlemeler yapılması gerektiği vurgulandı. Ayrıca; elektronik çevrede ödeme mekanizmalarının bir parçası olarak kimlik ve hakların tesis edilmesi için resmi onaylamaya ihtiyaç bulunduğu (Örneğin akıllı kart ya da şifreleme yoluyla biyometrik tekniklerin paylaşılması) dikkat çekildi. Küresel olarak tanınan resmi onay ve sertifikasyon teknolojileri/ mekanizmaları/enstitülerinin gereksinimleri

karşılamada ve elektronik işlemlere olan güvenin tesisinde önemli bir rol oynadığı belirtilen raporda, bu sertifikasyon mekanizmasının, elektronik çevredeki organizasyonun ve bilginin güvenilirliğini sertifikalar yoluyla sağlayarak sistemler ve taraflar arasındaki işlemlerin belirsizliklerini azaltığının altı çizildi.

4 bölümden oluşan raporun birinci bölümde “Giriş”; ikinci bölümde, “Güvenlik ve Sertifikasyon”; üçüncü bölümde, “Dünyada ve ülkemizde Hukuksal Düzenlemeler” ve dördüncü bölümde ise önümüzdeki dönemde yürütülecek tamamlayıcı nitelikteki çalışma ihtiyaçlarına ilişkin önerilere “Sonuç” yer verildi.

AB’nin e-ticaret hukukunun temel önceliği ,“güven ortamının tesisi”

Raporda Avrupa Birliği’nin (AB) , e-ticarete ilişkin yasal düzenlemeler konusunda en etkin çalışan örgütlenmelerden biri olduğu belirtilirken AB’nin elektronik ticaret hukuku ortamının oluşturulması bakımından temel önceliğinin “güven ortamının tesisi”ne verildiği, tüketiciler ve işletmeler bakımından e-ticaretin güvenliğinin sağlanması gerektiği aksi halde e-ticaretin gelişemeyeceğinin Birlik içerisinde önemle vurgulandığı; bu çerçevede e-ticaretle alakalı hukuki çerçevenin oluşturulmasında güvenilirlik ve “Ortak Pazar” serbestisi konularının öncelikle göz önünde bulundurulduğu kaydedildi.

AB mevzuatı içerisinde e-ticareti düzenlemek ve belirli standartlar getirmek amacıyla oluşturulan en önemli AB direktifleri şöyle sıralanıyor:

- Kişisel Bilgilerin İşlemler ve Veri Transferi Sırasında Korunması Direktifi(95/46/EC)
- Verinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Korunması Direktifi(97/66/EC)
- Mesafeli Satış Sözleşmelerinde Tüketici Haklarının Korunması Direktifi (97/7/EC)
- Bilgi Toplumu Hizmetlerinin, Özellikle Elektronik Ticaretin Ortak Pazardaki Bazı Yönleri Hakkındaki Direktif (2000/31/EC)
- Elektronik İşlemlerde Mahremiyetin Korunması Direktifi(2002/58/EC)

Ayrıca, “Avrupa Sayısal Gündem”i kapsamında

kişisel bilgilerin gizliliği, tüketici hakları ve e-ticareti sözleşmeler, güvenli ödeme sistemleri, e-imza ve e-kimlik, vergilendirme, güven damgası ve pazarlara erişim engellerinin kaldırılması gibi konularda düzenlemeler yapılması öngörülmektedir. Sayısal Gündem kapsamında yayımlanan “AB Sayısal Haklar Kanunu” pek çok açıdan OECD Tüketici Hakları Yönlendirmesiyle benzerlik gösteriyor.

Türkiye’de ilk e-ticaret ağı, 1997’de kuruldu

Ülkemizde 90’lı yılların ikinci yarısında e-ticarete ilişkin çalışmaların başladığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı koordinatörlüğünde 1997’de e-ticaret ağına kurulduğu, 2008’de e-ticaret düzenlemelerinin AB’nin 2000/31/EC sayılı direktifine kısmen uyumlu olduğu, bununla birlikte dağınık bulunduğu ve genellikle direktifle doğrudan örtüşmediğinin ifade edildiği anımsatıldı.

AB mevzuatına uyum sağlamak adına ilk kez Adalet Bakanlığı tarafından 26.07.2010’da “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı” hazırlandığı, kanunun 23.10.2014’te Türkiye Büyük Millet Meclis’inde kabul edilip 5.11.2014 tarih ve 29166 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 1.5.2015 tarihinde yürürlüğe girdiği anlatıldı.

Ülkemizde elektronik ticarete ilişkin hükümlerin yer aldığı düzenlemeler ise şöyle sıralanıyor.

- 1982 tarihli “Türk Anayasası”,
- 14.2.2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6102 sayılı “Türk Ticaret Kanunu”,
- 4.2.2011 tarih ve 27836 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6098 sayılı “Türk Borçlar Kanunu”,
- 5.11.2014 tarih ve 29166 sayılı Resmi gazetede yayımlanan 6563 sayılı “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun”,
- 8.3.1995 tarih ve 22221 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4077 sayılı “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun”,
- 14.3.2003 tarih ve 25048 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4822 sayılı “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”,
- 12.10.2004 tarih ve 25611 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5237 sayılı “Türk Ceza Kanunu”,
- 4.5.2007 tarih ve 26530 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5651 sayılı “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun”,
- 10.11.2008 tarih ve 27050 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5809 sayılı “Elektronik Haberleşme Kanunu”,
- 23.1.2004 tarih ve 25355 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5070 sayılı “Elektronik İmza Kanunu”,
- 27.6.2013 tarih ve 28690 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6493 “Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun”,
- 6.6. 2006 tarih ve 26190 sayılı Resmi Gazetede

2.3 E-Ticaret Güvenlik Gereksinimleri

KURAL	NOT/ÖRNEK/REFERANS
BİLGİ GÜVENLİĞİ POLİTİKASI	
1	Bir politika belgesi, yönetim tarafından onaylanmalı, yayınlanmalı ve tüm çalışanlara bildirilmelidir. Yönetimin bağlılığını belirtmeli ve bilgi güvenliğini yönetmek için işletmenin yaklaşımını ortaya koymalıdır.
2	Bu politika, tüm işletme içinde kullanıcılara, hedeflenen okuyucu için uygun, erişilebilir ve anlaşılır bir biçimde bildirilmelidir.
AĞ GEREKLERİ	
3	Sunucu; ağ katmanındaki bir güvenlik duvarı vasıtası ile diğer bileşenlerden izole edilmelidir. Güvenlik duvarı sadece İnternet’ten sunucuya değil, sunucudan diğer ağlara doğru da sadece tanımlanan ve beklenen verileri aktarmalıdır.
4	Sunucu internete IDS veya IPS sistemi ile bağlanmalıdır http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0ntrusion-detection_system

FİZİKSEL GÜVENLİK GEREKLERİ	
5	Sisteme fiziksel erişim yetkili kişilerle sınırlandırılmalı ve erişim 7x24 izlenmelidir. Sisteme yapılacak fiziksel atakları engelleyecek güvenlik önlemleri alınmalıdır (Çelik kapı, demir parmaklık, kilitli kabinet vb.)
ERİŞİM YÖNETİMİ	
6	Veri erişimi yetkili kişilerle ve uygun yetkilendirme ile olmalıdır.
7	Resmi yöntemler, bilgi sistemleri ve hizmetleri için erişim haklarının ayrılmasını denetlemek üzere yer almalıdır. (yılda en az bir kez)
8	Yeni kullanıcıların kayıt başlangıçlarından, bilgi sistemlerine ve hizmetlerine erişim gereksinimi artık kalmamış kullanıcıların son kayıttan çıkışlarına kadar olan, kullanıcıların tüm yaşam döngüsü basamaklarını kapsayan erişim yönetimi uygulanmalıdır.
9	Sistem yönetimi, veri manipülasyonu ve raporlama sistemlerine erişim için doğrulama gerekmelidir.
10	Veri transferi güvenli protokoller üzerinden yapılmalıdır. Ör: SSL Encryption SET
11	Müşteri, kart sağlayıcısı banka ve işyeri arasındaki bilgi akışının güvenliği için 3D Secure (3 Boyutlu Güvenlik) Sistemi’nin kullanılması kuvvetle önerilmektedir
ERİŞİM SEVİYELERİ VE İZİNLER	
12	E-Ticaret verisine erişme hakkı olan her kullanıcıdan Gizlilik Anlaşması imzalaması istenmelidir.
13	En15480 standardı gereğince rol tabanlı erişim kontrolü sağlanarak ticari firmaların bilmesi gereken verileri kendisine tanınan yetki ile erişebilmesinin sağlanması ve bunun ötesinde bilmesi gerekmeyen verilere erişememesinin öneminden bahsedilebilir.

yayımlanan İhracat Yönetmeliği.

- 26.08.2015 tarih ve 29457 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Elektronik Ticarete Hizmet Sağlayıcı ve Aracı Hizmet Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik”,
- 30.11.2007 tarih ve 26716 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”,
- 14.6.2003 tarih ve 25137 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Mesafeli Sözleşmelere Dair Yönetmelik”.

6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, AB’nin ilgili direktiflerine uyum sağlanması ve Türk Hukukunda borçlar, ticaret ve tüketicinin korunması hakkında mevzuat hükümleri tekrar edilmeksizin bilgi toplumu hizmetleri ile e-ticaretin genel ilkelerinin düzenlenmesini amaçlıyor. Kanunda öncelikle ticari elektronik sözleşmelerde bilgilendirme yükümlülüğü, ticari elektronik iletişim ve istenmeyen elektronik iletiler ile elektronik ticarete kişisel verilerin korunması olmak üzere üç temel konu düzenleniyor.

Kanununun ele aldığı önemli konulardan biri de, elektronik ticarete kişisel verilerin korunmasıdır. Bu kanun kapsamında hizmet sağlayıcılarının

müşterilerinin kişisel verilerini onayları olmaksızın kullanmasını engelliyor. Kanunun “Kişisel Verilerin Korunması” başlıklı 10. Maddesinde, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcıların yapmış oldukları işlemler nedeniyle elde ettikleri kişisel verilerin saklanması ve güvenliğinden sorumlu oldukları ifade ediliyor. Bu çerçevede hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcılar kendilerinde bulunan kişisel verileri ilgili kişinin onayı olmaksızın üçüncü kişilere iletemeyecek ve başka amaçlarla kullanamayacaklar.

“Güven damgası”, verecek kurumlar oluşturulup işleyişi düzenlenmeli

Raporun “Sonuç” bölümünde, Türkiye’de e-ticaret “güvenliği” ve “mevzuatı”na ilişkin yapılması gerekenler konusunda değerlendirmeler yapılıyor. E-Ticarete tüketicilerin güven ve güvenlik endişelerini gidermek ve tüketicileri rahatlıkla alışveriş yapabilecekleri e-ticaret sitelerine yönlendirmek amacıyla Avrupa’da ve dünyanın farklı ülkelerinde devlet ve özel sektör kurumlarınca çalışmalar yapıldığı ve “güven damgası” uygulamalarının oluşturulduğu bildiriliyor. Bu kurumların e-ticaret sitelerinin işleyişlerini değerlendirerek belirlenen standartlara uyup uymadıklarını denetledikleri ve belirli minimum standartlara uyum gösteren e-ticaret sitelerini “güven damgası” ile onaylayarak tüketicilerce ayırt edilmesini sağladıkları vurgulanıyor.

AB Sayısal Gündem çerçevesinde “güven damgası” verecek kurumların oluşturulması ve işleyişinin düzenlenmesi öngörülüyor.

“Ülkemizde de tüketicilerin güven ve güvenlik endişelerini gidermek ve

14	Satışlar, alıcının reşit bilgisi göre (+18) yapılmalıdır.	E-Ticaret Uygulamalarında Kişilere Özgü Bilgilerden Biri De Doğum Tarihi Bilgisidir. Günümüzde Telefonla Yapılan Doğrulamalarda Kişisel Bilgi Olarak Doğum Tarihi Sorgulanabilmektedir. Ayrıca, Kişi, Reşit Olmadığı Halde İntemet Üzerinden Ticari Alışveriş Gerçekleştirilebilmektedir. Bu Nedenle E-Ticaret Uygulamalarında Doğum Tarihi Bilgisi Yerine Kimlik Doğrulaması Yapılırken Reşit Bilgisinin (Reşit, Reşit Değil Şeklinde Doğrulananak) Kullanılması Önerilmektedir.

DEPOLAMA GEREKLERİ

15	E-Ticaret verisi güvenli bir sunucu terminalinde saklanmalıdır.

EĞİTİM GEREKLERİ

16	Sistem yönetimine, veriye ve raporlama mekanizmalarına erişimi olan tüm çalışanların güvenlik farkındalığı eğitimleri almaları gerekmektedir.

SİSTEM GÜVENLİĞİ

17	Sistem konfigürasyonu açıklık analizi yapılarak güvenlik açısından test edilmelidir.	Açıklık analizleri kurum tarafından gerçekleştirilebileceği gibi, dış firmalardan da güvenlik değerlendirme hizmeti kapsamında temin edilebilir.

UZAKTAN ERIŞİM GEREKLERİ

18	Sisteme Uzaktan erişim VPN ile yapılmalıdır.

YEDEKLEME

19	Gerekli iş bilgisi ve yazılımın yedekleme kopyaları düzenli olarak alınmalıdır.	
20	Gerekli tüm iş bilgileri ve yazılımın bir felaket ya da ortamın zarar görmesi sonrası yeniden kurtarılabilmesi için yeterli yedekleme tesisleri bulunmalıdır.	Tüm planların tutarlı olmasını sağlamak, tutarlı şekilde bilgi güvenliği şartlarını ifade etmek ve test ve bakım önceliklerini tanımlamak için tek bir iş sürekliliği planları çerçevesi oluşturulmalıdır.
21	Yazılı koruma prosedürleri ve yedekleme kopyalarının tam ve doğru kayıtlarıyla birlikte en alt yedekleme bilgi seviyesi, ana sitede meydana gelebilecek bir felaketten kaçmaya yetecek kadar uzaklıktaki bir uzaktan erişim istasyonunda saklanmalıdır	Bu altyapı kurum tarafından oluşturulabileceği gibi, alternatif bir kurumdaki da temin edilebilir.
22	En az üç yedekleme süresi ya da kuşağı muhafaza edilmelidir.	Farklı yedek kopyalarının çalışır halde olduğu dönemsel olarak kontrol edilmelidir.

tüketicileri rahatlıkla alışveriş yapabilecekleri e--ticaret sitelerine yönlendirmek amacıyla bu türlü uygulamaları oluşturulmasının yararlı olacaktır” denilen raporda, bu noktada Türk Standartları Enstitüsü bünyesinde ve belirlenen diğer kurumların katılımı ile oluşturulacak yeni bir sertifikasyon programının oluşturulması (güven damgası) ve gereksinimlerin denetiminin yapılması gerektiği kaydediliyor.

Yine kurulacak sertifikasyon programı bünyesinde herhangi bir problem ortaya çıktığı durumlarda müşteri mağduriyetini önlemek üzere tüketiciler için tüm vatandaşlarımızın ulaşımına açık bir şikâyet sistemi kurulmalıdır.

E-ticaret sisteminin yaygınlaştırılması için bilgilendirme toplantıları, çeşitli seminerler ve eğitimler düzenlenebilir, özellikle dijital imza kullanma sürecinin kullanıcılara anlatılması, vatandaşlarımızda bilinçlilik sağlanması konularına önem verilmelidir.

Raporda, Türkiye’de e-ticaret mevzuatına ilişkin yapılması gerekenler şöyle sıralanıyor:

a)Türkiye’de var olan yasal mevzuat, e-ticareti ana hatlarıyla düzenlemektedir. Ülkemizde

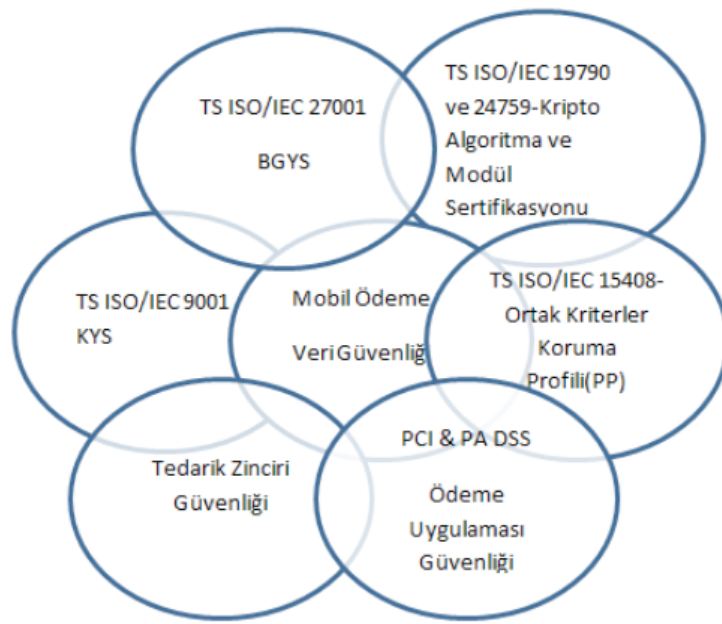
var olan yasal mevzuat (Türk Ticaret Kanunu, Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Mesafeli Sözleşmelere dair Yönetmelik gibi) e-ticaretteki gizlilik, müşteri hakları, güvenlik/güvenilirlik, güvenli ödeme gibi konuları ana hatlarıyla düzenlemektedir. Ancak kişisel verilerin korunmasını sağlayan kanun henüz tasarı aşamasındadır ve sonuçlandırılmamıştır.

•Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı: Kişisel verilerin yasal ve dürüst bir şekilde toplanması ve işlenmesi ve kullanım amaçlarına uygun süre için muhafaza edilmesi, verilerin amaca aykırı olarak paylaşılmaması, veri sahibi kişinin hakkındaki verileri öğrenme, değiştirme ve gerekirse silme haklarını düzenlemektedir. Türkiye’de kişisel verilerin korunmasıyla ilgili mevcut bir kanuni düzenleme bulunmamaktadır. Türk Ceza Kanunu’nun 135. Maddesinde “Kişisel verilerin kaydedilmesi” konusu ele alınmakta ve hukuka aykırı olarak kaydedenlere ceza öngörülmektedir. Türkiye’nin, Avrupa Konseyi’nin 108 sayılı Sözleşmesi’ne imza koyan ve Avrupa Birliği’ni hedefleyen, bu nedenle de mevzuatını AB mevzuatı ile uyumlaştırmaya çalışan bir ülke olmasından hareketle, kişisel verilerin korunması ile ilgili bir mevzuat çalışması planlanmış ve bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Söz konusu kanun tasarılarının hazırlanmasının üzerinden zaman geçmiştir; teknolojinin ve pazarın gelişimiyle birlikte yeni ihtiyaçlar ortaya çıkmaktadır. Hem bu konulardaki AB çalışmaları ve yönlendirmeleri hem de gelişmiş ülkelerin ilgili mevzuatlarının incelenmesiyle güncelleme gerektirmektedir.

b)Kalkınma Bakanlığı Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan “2015-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı”nda yer alan “e-Ticaret Mevzuatının Tamamlanması” başlıklı 51 numaralı eylem ile; ülkemizde, e-ticaretin daha güvenli bir zeminde yapılması ve bu konudaki yasal eksikliklerin giderilmesi adına, 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi

KOPYALAMA/ÇOĞALTMA		
23	E-Ticaret ile ilgili veriler/bilgiler sadece yetkili ve Gizlilik Anlaşması imzalamış kişiler tarafından yetkileri paralelinde görülebilir, kopyalanır, çoğaltılır.	
24	Hassas ve sınıflandırılmış bilgi basıldığında yazıcıdan hemen temizlenmelidir.	
ÇALIŞAN GEREKSİNİMİ		
25	Uygulama geliştirme, operasyon sistem yönetimi ve güvenlik yönetimi ayrı personeller tarafından idame ettirilmelidir.	
VERİ TABANI GEREKLERİ		
26	Veri tabanları uç kullanıcı sistemlerinden fiziksel olarak ayrılmış donanımlar üzerinde muhafaza edilmelidir.	
27	Veri tabanların yapılan tüm işlemlerin izlenebilirliği sağlanmalıdır.	
e-POSTA İLE SİPARİŞ		
28	Müşteri Siparişlerinin e posta yolu ile alındığı süreçleride bilgi PGP veya benzeri bir yazılım ile şifrelenmelidir.	Kimlik doğrulama amacıyla elektronik imza ya da mobil imza kullanılabilir.
KREDİ KARTI İLE ÖDEME – DOĞRULAMA – GEÇERLEME		
29	Kredi kartı bilgileri online alınıp daha sonra işletilecek ise barındırma firmasının web sunucusu güvenliği önemslenmeli, güvenilir bir barındırma firması seçilmelidir.	(güvenlik açısından Kredi kartı bilgilerinin daha sonra işletilmek üzere barındırılması önerilmektedir) Barındırma firması ile yapılan sözleşmede bilgilerin gizliliğini içeren maddeler eklenmelidir.
30	Kredi kartı bilgileri online alınıp gerçek zamanlı işletiliyor ise; firma ya kendi dijital sertifikasını veya barındırma firması tarafından sağlanan dijital sertifikayı kullanmalıdır.	
ANAHTAR YÖNETİMİ		
31	Tüm anahtarlar değiştirilmeye ve tahrip edilmeye karşı korunmalıdır	
32	Anahtarları üretmek, saklamak ve arşive kaldırmak için kullanılan ekipmanın korunması için fiziki koruma kullanılmalıdır.	
33	Anahtar boyları seçilirken kriptografik kapsamda güvenlik zafiyeti oluşturmayacak anahtar boyları seçilmelidir. Anahtar boylarının yeterliliği hususunda şifreli yazı konusunda otorite olan bir kurumdan onay alınmalı ve/veya TSE-CAVP ve TSE-CMVP programlarına referans standartları olan TS ISO/IEC 19790: Kripto Modülleri için Güvenlik Gereksinimleri ve TS ISO/IEC 24759: Kripto Modülleri Test Gereksinimleri’nden sertifikalanmak önerilir.	
ÜRÜN GÜVENLİĞİ		
35	E-Ticaret Yazılımlarının, Bilgi Teknolojileri Ürün Güvenliği Standardı olan TS ISO/IEC 15408-Ortak Kriterler (Common Criteria) standardından bağımsız akredite laboratuvarlar tarafından teste tabi tutulması ve sertifikasyonu kuvvetle önerilir.	
36	PCI DSS & PA DSS Ödeme Uygulaması Güvenliği Kart sahibinin gizli bilgisinin korunması için önemlidir.	
37	Tedarik Zinciri Güvenliği (Supply Chain Security) de yukarıda sayılan güvenlik önlemlerine ek olarak düşünülebilir.	

Tablo 2: E-Ticaret Sertifikasyon Bileşenleri

Hakkında Kanun çerçevesinde vergilendirme, tüketici hakları, kişisel bilgilerin gizliliği, fikri mülkiyet, güvenli ödeme sistemleri ve benzeri alanlarda, e-ticaret ortamının gelişimini destekleyecek ikincil düzenlemelerin yapılacağı ve gerekli tedbirlerin alınacağı ifade edilmiştir.

Türkiye’de e-ticaretin yaygınlaşmasının önündeki en önemli engellerden biri, bu alandaki yasal düzenlemelerin yetersizliğidir. E-Ticaret alanında başarılı ve gelişmiş ülkelerin tümünde, e-ticareti düzenleyen ana kanunlar yürürlüğe sokulmuş durumda olup, bu alandaki belirsizlikler büyük ölçüde giderilmiştir.

Örneğin ABD, OECD’nin e-ticarette ilgili ilkelerini benimseyerek e-ticaretin gelişimini artırmak için zaman içinde gerekli tüm düzenlemeleri gerçekleştirmiştir. ABD’de internette tüketici bilgilerinin gizliliğinin ve genel tüketici haklarının korunması, güvenli ödemenin sağlanması, internette yapılan reklam faaliyetleri ve e-posta gönderiminin düzenlenmesi, elektronik imza ve kayıtlar ile vergilendirme konuları belirli kurumlarca düzenlenmekte ve denetlenmektedir. Türkiye’nin AB’ye katılım müzakereleri sürecinde, AB tarafından e-ticareti düzenleyen direktiflere uyum sağlanması amacı ile “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısının”

hazırlanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu kanun tasarısı ile ticari iletişimin, elektronik iletişim araçlarıyla yapılan sözleşmelerin ve e-ticarete ilişkin bilgi verme yükümlülükleri ile uygulanacak yaptırımların düzenlenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu Kanun 23.10.2014 tarihinde Meclis Genel Kurulunda kabul edilerek 6563 sayılı “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun” adı ile 5.11.2014 tarih ve 29166 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Kanun 1.5.2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun çerçevesinde ikincil düzenlemeler ile rehber ve kılavuzların hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Strateji Uygulama Adımları çerçevesinde:

- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda, e-ticaretin önündeki engelleri tespit ederek buna yönelik tedbirleri belirleyecek bir yapı oluşturulacaktır.
- e-Ticarete ilişkin mevzuat altyapısı, teknolojik gelişmeler ışığında gözden geçirilecek; özel sektörün gereksinimleri doğrultusunda ilave öneriler geliştirilecektir.
- Başta vergilendirme ve tüketici haklarının korunması olmak üzere e-ticaretin gelişimini

ilgilendiren alanlarda ikincil mevzuat düzenlemeleri hazırlanacak ve gerekli tedbirler alınacaktır.

- Mevzuata uygun olarak, kılavuz niteliğinde e-ticaret sözleşmeleri oluşturulacaktır.
- Mevzuata ilişkin bilgilendirme ve yaygınlaştırma etkinlikleri düzenlenecek ve mevzuatın işletmeler ve tüketiciler tarafından benimsenmesi sağlanacaktır.

c)Başta AB’nin e-ticarette ilgili direktifleri olmak üzere AB Sayısal Gündemi’nin ana başlıklarından biri olan “Sayısal Tek Pazar” başlığı altında yer alan kişisel bilgilerin gizliliği, güvenli ödeme, e-imza/e-kimlik ve vergilendirme gibi e-ticaret konuları hakkında tek bir AB standardı belirlenmekte ve üye ülkelerin uyumu istenmektedir. Avrupa Sayısal Gündemi çerçevesinde yayımlanmış bulunan “Avrupa Sayısal Haklar Kanunu” da ülkemizin uyum sağlamasının faydalı olacağı düzenlemeler arasında yer almaktadır.

d)6563 sayılı “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun” ile elektronik ticaretin güvenlik boyutu ile ilgili kapsamlı bir düzenleme getirilmemektedir. Bilgi güvenliğinin sağlanmasına ilişkin kriter, standart ve yaptırımların mevzuatla belirlenmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Bilişim hukukunda bilirkişilik; serbestten, resmi bilirkişiliğe dönüştü

KKTC yargıç ve avukatlarına yönelik düzenlenen “Siber Güvenlik ve Farkındalık” panelinde, Türkiye ve KKTC’de bilişim suçları ile ilgili direk bir yasa olmadığına dikkat çekildi. Siber suçlarla ilgili uzmanlaşmış bir mahkemenin olmadığı belirtilirken düzenlemelerde bilişimci ve hukukçuların ortak çalışmaları gerektiği vurgulandı. Toplumun farkındalığı ve suç işlenmeden önlenmesinin altı çizildi.

Fatma Ağa

17. Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği (Türkiye Bilişim Derneği-TBD Kamu-BİB) Kamu Bilişim Platformu kapsamında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) yargıç ve avukatlarına yönelik “Siber Güvenlik ve Farkındalık” paneli düzenlendi.

Panel başkanlığını yürüten TBD İzmir Şubesi Hukuk Çalışma Grubu Başkanı Avukat ve Öğretim Görevlisi M. Nevhan Akyıldız, siber suç kavramı üzerinde durdu. Siber suçlarla ilgili anlayışın nasıl doğduğuna değinen Akyıldız, askeri alandaki teknolojik ilerlemelerin, bilişim teknolojilerini gündeme getirdiğini söyledi. Daha sonra da internetin yaygınlaştığını anlatan Akyıldız, internet

teknolojisinin de sosyal medya haline geldiğini kaydetti.

Siber suçların internet teknolojileri ve sosyal medya orantılı arttığını ifade eden Akyıldız, suçların teknik ve hukuki olarak nasıl önleneceğinin altının çizilmesi gerektiğini vurguladı. Akyıldız, suçluların nasıl gizleneceklerini çok iyi bildiklerini söyleyerek siber suç, elektronik ortamda işlenebilen, hukuka aykırı fikirler olarak tanımladı.

Bilişim hukuku ile ilgili “bilirkişi” anlayışının serbest bilirkişilikten, resmi bilirkişiliğe dönüştüğüne dikkati çeken Akyıldız, bu görevin çok

fazla bilinmeyen, tanınmayan kişilerce yapıldığını dile getirdi. Akyıldız, Türkiye ve KKTC’de bilişim suçları ile ilgili direk bir yasa olmadığına işaret etti.

Siber suçlar her türlü yöntemle işleniyor

Akyıldız, siber suçların her türlü yöntemle işlendiğini belirterek, siber suçlarda yüzde 23 oranla ABD’nin başı çektiğini söyledi. Almanya ve Türkiye arasında bu konuda bir etkileşim olduğunu vurgulayan Akyıldız, Arap Yarımadası’nın siber suçlardan en çok zarar gören bölge olduğunu anlattı. Türkiye’de kıyı ve büyük şehirlerden doğuya

kaydıkça siber suç oranının azaldığının vurgusunu yapan Akyıldız, suç işlemede sosyal medyanın seçildiğini kaydetti.

Siber suçlarla ilgili hukukçuların bilgilerinin çok az olmasının Türkiye’ye özgü sorunlardan birisi olduğunun altını çizen Akyıldız, “Siber suçlarla ilgili uzmanlaşmış bir mahkeme yok” diye konuştu. Akyıldız, her zaman kuşkuyla karşılanan dediler nedeniyle mahkemelerin uzun sürdüğünü ifade ederek, bilgisayar bakım-onarım işini yapan kişilerin mahkemelerde bilirkişi olarak görev yaptığını kaydetti.

Hâkimler raporları anlamıyor

Bilirkişi raporlarında teknik terimlerin çok fazla kullanılması nedeniyle hakimlerin raporları anlamada sıkıntı çektiklerinden söz eden Akyıldız, Türk mevzuatında siber suçla ilgili olarak, sadece şüpheli bilgisayarların aranmasının belirtildiği, ancak, ortamda yer alan bütün bilgisayarların aranarak bu konuda ihlal yaşandığının altını çizdi. Akyıldız açıklamasını şöyle sürdürdü: “Polis neyi arayacağını bilmiyor. Uygulamada hukuka güven sarsılıyor. Raporlar tatmin edici değil. Bilgisayardaki her şeyi aramak da ihlale yol açıyor. Arama kararları hukuka aykırı oluyor ve davalar hep beratla sonuçlanıyor.”

Stajyer avukatlara verilen derslerin arasına bilişim de girdi

“Siber Güvenlik ve Farkındalık” panelinde bir sunup gerçekleştiren Avukat Özgür Eralp, 2000 yılından beri serbest avukatlık yaptığını anlattı. 2004 yılından itibaren de Ankara Barosu’nda 4 yıl bilgi işlem müdürlüğü yaptığını dile getiren Eralp, 2007 yılında stajyer avukatlara verdikleri derslerin arasına bilişimin de girdiğini söyledi. Belirledikleri 800 stajyer avukat sayısına 650 başvuru olduğunu ve 4 bilgisayarla derslere başladıklarını anlatan Eralp, “İlk etapta bilgisayar açıp-kapatmayı öğrettik” diye konuştu.

Daha sonraki neslin sosyal medya kullanmaya başladığına değinen Eralp, 2011 yılından sonra avukatlıktan daha çok eğitim çalışmalarına yöneldiğini kaydetti.

Eralp, yasa uygulayıcılarının (hâkim ve savcılar) yasal düzenlemelere yeterince katılmaları gerektiğinin altını çizerek, hâkim ve savcıların görüşleri alınmadan, “Yasalar doktrinlere göre yapılır” dendiğini belirtti. Düzenlemelerde bilişimcilerin ve hukukçuların ortak çalışmaları gerektiğine işaret eden Eralp, bilişim suçlarıyla doğrudan ilgili bir yasamız olmadığından söz etti. Eralp, Yargıtay kararlarında bilişim suçu işleyen kişinin, “Bilişim sistemine (bütün veya bir kısmına) hukuka aykırı olarak giren veya orada kalmaya devam eden kimse” olarak tanımlandığını söyledi.

Şifre hep hayatımızda olacak

Panelde, “Erişim Sağlama” konusunu anlatan TÜRKSAT A.Ş. Bilişimden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Halil Yeşilçimen, bilişim sistemlerinin güvenlik kriterlerini sağlayacak altyapının mutlaka olması gerektiğini belirterek, “Şifre hep hayatımızda olacak” dedi. Tehditlerin hep olduğuna işaret eden Yeşilçimen, güvenlik için farkındalık, kişisel bilinç ve gerekli altyapıya ihtiyaç olduğunu söyledi. Yeşilçimen, şifre kaydetmenin de ayrı bir tehdit yarattığını dile getirerek, “Şifre bir algı meselesidir” şeklinde konuştu.

Panel izleyicileri arasında bulunan Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Alkan da, bilişim suçlarında hâkim, savcı ve herkesin işinin zor olduğunun altını çizerek, bilişim suçlarının işlenmeden önce nasıl önlenebileceğinin çok önemli olduğu vurgusunu yaptı. Alkan açıklamasına şu sözlerle devam etti:

“Toplumun farkındalığı ve suç işlenmeden önlenmesi, güvenliğin alınması gerekir. Büyük tehdit altındayız. Kişisel, ulusal, kurumsal güvenliğimiz risk altında. Tehdit cebimizde 7/24 saat taşıyoruz. Cep telefonlarımıza uzaktan casus telefonlar yüklenebilir. Önce bireyler olarak, hangi branştan olursak olalım; bu konularda bilgilendirilmemiz lazım. Dünyada en çok saldırının yapıldığı yerlerden birisi de bizim ülkemiz.”

Siber saldırılar, basit saldırılar olmaktan çıktı

Bilge SGT Genel Müdürü Burak Çifter, bilgi güvenliği alanında “alaylı” olarak çalıştığının altını çizerek, merakından dolayı bu işe başladığını anlattı. Çifter, bilgisayar mühendisliği okurken, okulu bıraktığını dile getirdi. Delillerin alınmasında hukuki sürece yardımcı olduğunu söyleyen Çifter, suçluların karşı sistemlere karşı sistemler geliştirdiklerine işaret ederek, “Bu bir bayrak yarışı. Sonuna kadar devam edecek. Hacker’ların motivasyonu parayla birlikte arttı. Suçlar finans tarafına kaydı. Siber saldırılar, basit saldırılar olmaktan çok çıktı” diye konuştu.

Bilgi toplumu idari yapısının oluşturulması zorunlu

Mevcut kurumsal yapıların, yönetsel süreçlerin ve mevzuatların yeni ekonomiye göre yapılandırılması gerektiğine dikkat çekilen “Türkiye’de Bilgi Toplumu Üst Yapısı” raporunda, Bilgi Toplumu Bakanlığı ya da sektörün dinamizmine uygun, ihtiyaçlara hızlı reaksiyon verebilecek, uluslararası kabul görmüş, Başbakana doğrudan bağlı bir Bilişim Ajansı kurulması öneriliyor.

Fatma Ağaç

TBD Kamu-BİB, 17. Kamu Bilişim Platformu kapsamında gerçekleştirilen “Bilgi Toplumu ve Yenilikçi Yaklaşımlar” oturumunu Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Yüksek İstişare Kurulu Başkanı Rahmi Aktepe yönetti. Aktepe, bilişim sektöründe nitelikli insana ihtiyaç bulunduğuna işaret ederek eğitimin altını çizdi. Bilişim sektörünün tek yetkili elden yönetilmesi için TBD’nin bakanlık kurulmasını ısrarla istediğini anımsatan Aktepe, sektör içerisinde bu konuya ilişkin ortak akıl oluşturularak, bilişim bakanlığı ya da bilişim ajansı kurulmasının zorunlu olduğunu ifade etti.

Sağsan: Bilgi toplumu hedefi, nitelik ve yenilik ikileminin ötesinde bilgelik konseptinde gizli Oturumun davetli konuşmacılarından, Yakın Doğu Üniversitesi, İnovasyon ve Bilgi Yönetimi Bölüm Başkanı ve Bilgi Yönetimi Araştırmaları Merkezi (BİYAMER) Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Mustafa Sağsan, Türkiye’nin 2023 Bilgi Toplumu hedefinin nitelik ve yenilik ikileminin ötesinde bilgelik konseptinde gizli olduğunu öne sürdü. Sağsan, “Bilgi Toplumu Stratejisinde İnsan Gücü Açığı: Nitelik ve Yenilik İkileminin Bilgelikle Sınırı” başlıklı sunumunda, Türkiye’nin entelektüel sermaye kapasitesinin ve buna dayalı olarak patent sayısı, ticari marka kapasitesi, telif hakları vb. gibi soyut varlıklarının nasıl geliştirileceği konusunda eylem planlarına ihtiyacı olduğunu dile getirdi. İnsan gücü yetiştirilmesi açısından üniversitelere

büyük sorumluluklar düştüğüne değinen Sağsan, bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik bölümlerin ders programlarını çağın gerektirdiği yönde ivedilikle değiştirmesi gerektiğini söyledi. İnsan gücü yetiştirme bakımından Yakın Doğu Üniversitesi’nin İnovasyon ve Bilgi Yönetimi Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora Programları’nı aktaran Sağsan, üniversitelerinin bu açığı kapatabilecek şekilde kurulduğu ve söz konusu niteliklere dayalı olarak “Bilgelik Toplumu”nda çalışabilecek elemanlar yetiştirdiğini açıkladı. Davetli bir diğer konuşmacı Avrupa Birliği (AB) Bakanlığı Bilgi İşlem Haberleşme Daire Başkanı Mustafa Yılmaz ise, insanlığın bilgi ve bilgiyi aktarabileceği yapılara ilişkin çalışmaları her dönem yürüttüğünü anlattı. Yılmaz, e-Dönüşümün bir önceki aşamasının bilgi toplumu ve bilginin yönlendirdiği ekonomi olduğunun altını çizerek, 2023 Türkiye’sine giderken nitelikli insan gücüne ihtiyaç bulunduğuna dikkat çekti. Bilgi teknolojileri sektörü istihdam politikalarına ilişkin mevzuat hazırlanması gerektiğinin üzerinde duran Yılmaz, insan gücünü regüle edecek bir altyapıya ihtiyaç olduğunu vurguladı. Yılmaz, sektörü yönetecek Bilgi Toplumu Bakanlığı kurulması veya başka bir yapının oluşturulmasının kaçınılmaz olduğunu söyledi.

Bilgi toplumu için, kamu ve özel sektör birlikte çalışıyor

TBD Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği (TBD Kamu-BİB), 17. Kamu Bilişim Platformu 4. Çalışma Grubu’nun (ÇG4) hazırladığı “Türkiye’de Bilgi Toplumu Üst Yapısı” konulu nihai raporda, bilgi toplumu olma yolunda gayret gösteren Türkiye’nin, bilgi teknolojilerinin getirdiği yeniliklere ayak uydurabilmesi amacıyla gerek kamu, gerekse özel sektör eliyle çalışmalar yürüttüğüne değiniliyor. Türkiye’nin, bilim ve teknoloji üretiminde odak noktası olan, bilim ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten bir ülke olduğunun altı çizildiği raporda, bilgi toplumu için teknolojik, yasal, toplumsal, kamu ve özel sektör yönleriyle eşgüdüm içinde çalışılmasının önemi vurgulanıyor. Raporda, mevcut koşullar altında bir “Bilgi Toplumu Bakanlığı” kurulmasının her ne kadar bu konudaki tüm sorunların çözümü gibi görünse de böyle bir bakanlığın pratikte sorunsuz olarak faaliyet göstermesinin imkânını

bulunmadığına işaret ediliyor. Kurumsal yapılanmada ikinci seçenek olarak raporda, sektörün dinamizmine uygun bir şekilde, gerekli ihtiyaçlara hızlı reaksiyon verebilecek, uluslararası kabul görmüş kurumsal yönetim ilkelerine tam uygun, Başbakana doğrudan bağlı, tüzel kişiliği haiz bir Bilişim Ajansı kurulması öneriliyor. Üçüncü seçenek olarak, yeni bir kurumsal yapının, mevcut şartlar altında anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmaması durumunda, “mevcut bakanlıklardan uygun olanın yeniden yapılandırılarak” mevcut yapının iyileştirilmesi önerilen raporda şu değerlendirmelere yer veriliyor: “Bilgi toplumundaki gelişmeler, insanın verimliliğinin artmasına, ekonomik gelişme düzeyinin yükselmesine, ayrıca bilim ve teknolojiye yeni gelişmelerin ortaya çıkmasına yol açıyor. Daha çok gelişmiş ülkelerin ulaştığı olduğu bir aşama olan bilgi toplumu, gelişmekte olan ülkelerin de kalkınmaları ve globalleşme sürecine entegrasyonu açısından süratle ulaşmak için çaba içerisinde olmaları gereken bir aşama. Bilgi sektöründeki bu baş döndürücü gelişmeler, başta insan faktörünün verimliliğine etkilerinden dolayı ekonomik sonuçları yanı sıra sosyal, siyasal ve kültürel alanlarda da hızla yapısal değişimleri beraberinde getiriyor. Türkiye’nin ve gelişmekte olan ülkelerin uluslararası alanda gelişmiş ülkelerle olan aralarındaki gelişmişlik farkının daha fazla açılmaması, ulusal alanda ise kalkınmanın sağlanması açısından, bilim ve teknolojinin sunduğu olanaklara dayanan akılcı strateji ve politikalarla, güçlü konuma erişebilmeleri ve globalleşme sürecine süratle ulaşabilmeleri açısından mevcut kurumsal yapılarını, yönetsel süreçlerini ve mevzuatlarını bu yeni ekonominin gereklerine göre yeniden yapılandırmaları zorunlu hale geliyor.”

Türkiye’de bilgi toplumu süreci

Raporda, Avrupa Birliği’ndeki (AB) gelişmelere paralel olarak yürütülen Türkiye’de bilgi toplumu olma süreci de şöyle özetleniyor: “Türkiye’de Bilgi Toplumu’na geçiş yönündeki çalışmaların başlangıcı olarak 1991 yılındaki hazırlanan ‘Türkiye, Enformatik ve Ekonomik Modernizasyon: Bir Dünya Bankası Çalışması’ olarak kabul ediliyor. 1990’lar boyunca süren ekonomik krizler ve siyasi istikrarsızlıklar

nedeniyle Türkiye bu alanda gereken girişimleri zamanında başlatamamıştır. 1998 yılında başlatılan TUENA (Türkiye Ulusal Enformatik Ana Planı) ve Kamu-NET çalışmaları bilgi toplumuna geçişte atılan somut adımlar olarak nitelendirilebilir.

Ancak, bu dönemde, bilgi toplumuna yönelik çalışmalar Başbakanlık, TÜBİTAK, Ulaştırma Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı gibi çeşitli kurum ve kuruluşlarca farklı çatılar altında yürütülmüş ve bu çok başlılık istenilen düzeyde sonuç alınmasına engel olmuştur. 1990'ların sonundan 2002'ye kadar geçen süreçte bilgi toplumuna yönelik ülkemizin en büyük eksikliği kurumsal yapının belirlenmemiş olması.

2001 yılında çalışmalar Başbakanlık önderliğinde ve Türkiye Bilişim Derneği (TBD) koordinasyonunda hazırlanan e-Türkiye Girişimi Eylem Planı ile başladı. Bu Eylem Planı, Avrupa Birliği'nin e-Avrupa+ Eylem Planı'na uygun ve uyumlu bir ulusal eylem planı hazırlanması ihtiyacından kaynaklandı."

e-Dönüşüm Türkiye Projesi

Raporda, e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında bilgi toplumuna ilişkin Türkiye'deki görevli kurum ve kurullardan da şöyle söz ediliyor:

"Ülkemizde bilişim alanında politikalar geliştirme, uygulama ve izleme konusunda Türkiye'nin bilgi toplumuna geçiş çalışmalarının hızlandırılması, başta bilgi ve iletişim teknolojileri politikaları olmak üzere bilgi toplumu strateji ve politikalarının belirlenerek bu alandaki tüm faaliyetlerin bir bütünlük içerisinde yürütülmesi ve küresel rekabet koşullarına uyum sağlamak üzere ekonomik ve sosyal dönüşümün gerçekleştirilmesi amacıyla yeni bir proje başlatılması 2003/48 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile kararlaştırılmış, bu bağlamda, 58. Hükümet tarafından hazırlanan Acil Eylem Planı'nda e-Dönüşüm Türkiye Projesi'ne yer verilmiş. 16 2003/48 sayılı Genelge ile Projenin üst seviyede yönlendirilmesi ve izlenmesi amacıyla Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı başkanlığında 'e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu' oluşturulmuş. Buna göre; Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde görev alması öngörülen başlıca kurumsal yapıları olarak e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu, Dönüşüm Liderleri Kurulu ve e-Dönüşüm Türkiye Danışma Kurulu'nun kurulması uygun görülmüş. Türkiye'nin

bilgi toplumuna dönüşümü ve Bilgi Toplumu Stratejisi'nin etkin bir şekilde uygulanması için de 2007/7 sayılı Başbakanlık Genelgesi yayımlanmış.

Türkiye'de bilim ve bilişim alanında hizmet veren kurumsal yapılar

Başbakanlık (Kamu-Net Üst Kurulu), Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK), TÜBİTAK Bilgi Teknolojileri ve Elektronik Araştırma Enstitüsü (BİLTEN), Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Elektronik Ticaret Koordinasyon Kurulu (ETKK), Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), Kalkınma Bakanlığı, Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) ve İnterneti Geliştirme Kurulu.

Geçmiş dönemde yapılmış mevzuat çalışmaları

AB üyelik müzakere süreci içerisinde 57. Hükümet döneminde, Türkiye'yi Bilgi Toplumu'na taşıma misyonunu taşıyan ve bu misyonla gerekli yetki ve sorumlulukla donatılmış bir kurumsal yapı 'Bilgi Toplumu Bakanlığı' kurulması ile gerekli yasal adımlar atılmış.

Bu amaçla Başbakanlık, 'bilgi toplumu' konusunda kurumsal yapının güçlendirilmesi, e-devlet koordinasyonunun tek elden yürütülmesi ve mevzuattaki yetersizliklerin düzeltilmesi gereksinimlerini vurgulayarak 'yatırımlar için harcanan kaynakların en verimli şekilde kullanılmasını temin etmek ve tek elden planlama

ve merkezi koordinasyonu sağlayarak, e-devlet hizmetlerini daha entegre hale getirmek ve ülkemizin bu alanda uluslararası indekslerde bulunduğu noktadan daha ileri sıralara taşımayı' amaç edinen 'e-Devlet ve Bilgi Toplumu Kanun Tasarısı' taslağını 18 kamuoyunun görüşlerine açmış, ancak tasarı yasalaşamamış. E-dönüşüm ve e-devlet hizmetlerinin sürdürülebilirliği konusunda politika üretici ve düzenleyici üstyapının kurulması gerekliliği bilişim sektöründe uzun zamandan beri önemli bir beklenti oluşturmakla birlikte Başbakanlık, 'E-Devlet ve Bilgi Toplumu Yasa' tasarısı taslağında, Bilgi Toplumu Ajansı'nın kurulması ve söz konusu Ajansın koordinasyon ve planlamayla görevlendirilmesi uygun görülmüş."

Bilgi Toplumu Stratejisi (2015-2018)

Raporda, Bilgi Toplumu Stratejisi (2015-2018) Eylem Planı'nda "uygulama, koordinasyon, izleme ve değerlendirme" de görevli kurum ve kuruluşlara ilişkin de şunlar yer alıyor: "Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı, Kalkınma Bakanlığı'nın koordinasyonunda Eylem Planı'nda sorumluluğu belirlenen kurum ve kuruluşlar tarafından ilgili kuruluşların katkı ve destekleriyle yürütülüyor. Uygulama, Kalkınma Bakanlığı'nın kamu kurum ve kuruluşları, STK'lar ve özel sektör arasındaki koordinasyonu sağlama yetki ve görevleri dâhilinde takip edilecek; ihtiyaç duyulması halinde Kalkınma Bakanlığı tarafından uygulamanın takibi ve yönlendirilmesine ilişkin geçici ya da sürekli çalışma grupları oluşturulabilecek.

Kalkınma Bakanı başkanlığında Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'nın katılımı ile Bilgi Toplumu Stratejisi Yönlendirme Kurulu oluşturulacak. Yönlendirme Kurulu toplantılarına gündeme bağlı olarak ilgili bakanların yanı sıra diğer kurum ve kuruluş temsilcileri de davet edilebilecek. Strateji ve Eylem Planı'nın uygulama süreci; Yönlendirme Kurulu tarafından izlenecek, değerlendirilecek ve yönlendirilecek. Yönlendirme Kurulu'nun sekretarya hizmetleri Kalkınma Bakanlığı tarafından karşılanacak. Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı'nda, uygulama sürecinde güncelleme ihtiyacı ortaya çıkması halinde bu güncellemeler Yönlendirme Kurulu kararı ile gerçekleştirilecek. Yönlendirme Kuruluna görüş ve önerileri ile destek olmak üzere Bilgi Toplumu Stratejisi Danışma Kurulu kurulacak. Danışma Kurulu, Kalkınma Bakanlığı Müsteşarı başkanlığında ilgili kamu kurum ve kuruluşları, STK'lar, üniversite ve özel kesim yönetici ve temsilcilerinden oluşacak. Danışma Kurulu'nun oluşturulması, çalışması, görev ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar ilgili kesimlerin katkısı ile Kalkınma Bakanlığı tarafından belirlenecek. Danışma Kurulu'nun sekretarya hizmetleri Kalkınma Bakanlığı tarafından karşılanacak. Uygulamanın izleme ve değerlendirmesinde etkinliğin artırılması ve uygulama sonuçlarının süreç boyunca etkin ve şeffaf biçimde raporlanması amacıyla STK'lar ve ilgili diğer kesimlerle yakın işbirliği yapılacaktır. İzleme ve değerlendirme sürecine ilişkin raporların

paylaşılması ve kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla bir elektronik platform hayata geçirilecek. Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda Strateji ve Eylem Planı'ndaki ilerlemenin takibi amacıyla İzleme ve Değerlendirme Raporları hazırlanacak. Yönlendirme Kurulu bu raporlarda tespit edilen sorunların çözüme kavuşturulmasına ilişkin tedbirleri alacak. Yönlendirme ve Danışma Kurulu'nun çalışmaları ile Strateji ve Eylem Planı'ndaki ilerlemeler Kalkınma Bakanı tarafından Bakanlar Kurulu'na arz edilecek."

Türksat A.Ş. Genel Müdürü Prof. Dr. Gül:

Kullanıcıların hizmet geliştirme sürecine katılımına önem veriyoruz

Bakanlık düzeyinde 20 kurumda 100 bini aşkın kullanıcı tarafından kullanılan Belgenet'i "Kamunun Ortak Elektronik Belge Yönetim Sistemi" yapmayı amaçladıklarını belirten Prof. Dr. Gül, Türksat olarak hizmet kalitesine çok önem verdiklerinin altını çizdi. Prof. Dr. Gül, yaklaşık 25 milyon kişi tarafından aktif kullanılan e-Devlet Kapısı'nda, hizmet sayısının 1.316 olduğunu, 199 kurum ile işbirliğine gidildiğini ve günlük yaklaşık 600 bin giriş yapıldığını söyledi.

Aslıhan Bozkurt

Bu sayımızda Nisan 2014'te Türksat A.Ş. Genel Müdürü olarak görevi devralan Prof. Dr. Ensar Gül ile bir söyleşi gerçekleştirdik. Yerli Haberleşme Uydusu Projesi Türksat 6A ve TÜRSAT 4B'ye ilişkin bilgiler veren Prof. Dr. Gül, Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test Merkezi'nde (USET) üretilecek olan Türksat 6A uydusunun, 2019'da tamamlanacağını, 2020'de de uzaya fırlatılmasının hedeflendiğini belirtti.

Prof. Dr. Gül, mühendisleri tarafından geliştirilen, kurumsal belgelerin yasal mevzuat ve standartlara uygun şekilde elektronik ortamda güvenli ve etkin olarak yönetilmesini sağlayan Belgenet uygulamalarının, çoğu bakanlık düzeyinde 20 kurumda ve 100 bini aşkın kullanıcı tarafından kullanıldığını aktarırken amaçlarının Belgenet'i "Kamunun Ortak Elektronik Belge Yönetim Sistemi" yapmak olduğuna dikkat çekti.

"Türksat olarak hizmet kalitesine çok önem veriyoruz" diyen Prof. Dr. Gül, sundukları ürün ve hizmetlerde hizmet kalitelerini tescillemek için standartları çıkar çıkmaz gerekli çalışmaları başlatmalarının hizmet kalitesine verdikleri önemin göstergesi olduğunu ifade etti.

KKTC vatandaşlarına güvenli kimlik kartı sağlanması ve vatandaşların e-imza içeren kartla elektronik ortamda kamu hizmetlerinden yararlanması amacıyla 2012'de e-Kimlik Projesi başlatıldığını anımsatan Prof. Dr. Gül, sistemin 2015 Mayıs'ında KKTC Nüfus Kayıt Dairesi'nde kullanıma girdiğini halen Girne ve Gazimağusa kaymakamlıklarında pilot çalışmalar yürütüldüğünü kaydetti. Prof. Dr. Gül, 2016'da tüm ilçelerden kimlik başvurusu ve dağıtımı yapılabileceğini açıkladı.

Prof. Dr. Gül, e-Devlet Kapısı'na dair şu güncel rakamsal bilgiler vererek söyleşiyi tamamladı:

Hizmet sayısı: 1.316; Aktif kullanıcı sayısı: 24.736.810; 199 kurum ile işbirliği; 46 ilde bulunan 129 adet belediye ve 4 adet yerel hizmet kurumu ve günlük yaklaşık 600 bin tekil giriş.

-Özellikle Türksat 6A haberleşme uydusunun yurtiçinde üretilen ilk iletişim uydusu olacağını açıklamıştınız. Bu konuda biraz ayrıntı verebilir misiniz?

-Yerli Haberleşme Uydusu Projesi Türksat 6A'nın sözleşmesi, 15 Aralık 2014 tarihinde imzalandı. Ülkemizin ilk yerli üretim haberleşme uydusu olan Türksat 6A uydusu Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ve Türksat'ın müşteri kurum, TÜBİTAK Uzay Enstitüsü'nün proje yöneticisi kurum, TAI, ASELSAN ve CTECH proje yüklenicisi kurumlar olarak katılımıyla üretiliyor. Projeye Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın 368 milyon 830 bin 776 TL, TÜBİTAK'ın 147 milyon 397 bin 547 TL, Türksat'ın ise 29 milyon 728 bin 716 TL katkı vermesi kararlaştırıldı.

42° Doğu yörüngesinde işletilecek olan uydumuz, bu yörüngede TV yayıncılığı ve askeri haberleşme için kapasite artışı sağlayacak; Hindistan ve Güneydoğu Asya ülkelerinin bir kısmını da kapsama imkânına sahip olacak. Uydumuzun, 15 yıl tasarım ömrü bulunuyor.

Türksat'ın Japonya'da teknoloji transfer programında yetişen mühendisleri de bu projede yer alıyor.

Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test Merkezi'nde (USET) üretilen Türksat 6A uydusunun, 2019 yılı sonunda tamamlanması ve 2020 yılı içerisinde uzaya fırlatılması hedefleniyor.

-Yeni fırlatılan TÜRSAT 4B Uydusu hakkında bilgi verebilir misiniz?

-7 Mart 2011 tarihinde Japon Mitsubishi Electric Corporation (MELCO) firması ile yapılan sözleşme ile yapımına başlanan TÜRSAT 4B uydusunun üretimi 4 Haziran 2014'te tamamlandı. 16 Mayıs 2014 ve 16 Mayıs 2015 tarihlerindeki Proton roketi arızaları sebebi ile fırlatma, 16 Ekim 2015 tarihine ertelendi. Bu tarihte Kazakistan'da bulunan Baykonur Uzay Üssü'nden Proton roketi ile uzaya fırlatıldı.

Uydumuzun Aralık ayı başında teslim alınarak hizmete başlamasını beklemekteyiz. Türksat 4B

uydusu üzerinde Ku, Ka ve C frekans bantlarında transponderlar bulunuyor. Ku bantta, diğer uydularımıza benzer şekilde Avrupa, Asya ve Türkiye kapsama alanlarında hizmet verilecek. Ku frekans bandı canlı yayın geçişleri için de kullanılması bekleniyor.

Ka band ise data haberleşmesi için kullanılacak. Ka bandında 12 adet spot kapsama alanı bulunuyor. Bu kapsama alanları Türkiye, Azerbaycan, Filistin, İsrail, Lübnan, Ürdün, Irak, Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Slovakya, Pakistan, Kırgızistan, Afganistan, Pakistan ve Türkmenistan'ı içeriyor. Toplam 1800 MHz'lik haberleşme kapasitesine ile 3 Gbps veri haberleşme kapasite artışı sağlıyor. KA band ile ekonomik ve yüksek hızlı internet erişim imkanı sağlanabiliyor.

Ayrıca, TÜRSAT 4B uydusunun sahip olduğu C bant üzerinden ise Türkiye ve Afrika kıtasının tamamına Türksat 4B uydusu ile erişim sağlanabilecek.

-Ürün ve hizmetleriniz arasında bulunan BELGENET hakkında kısa bilgi alabilir miyiz? Bu ürün ve hizmetlerinizin şu anki durumu nedir?

-Belgenet™, mühendislerimiz tarafından geliştirilen, kurumsal belgelerin yasal mevzuat ve standartlara uygun şekilde elektronik ortamda güvenli ve etkin olarak yönetilmesini, teknolojik ve yasal gelişmelerin sisteme hızlı ve doğru biçimde uygulanmasını sağlayan "Elektronik Belge Yönetim Sistemi" çözümüdür.

Belgenet kullanan kurumlar, yazışmalarını elektronik ortamda kolaylıkla oluşturmanın yanı sıra imza süreçlerini de dijital ortamda yönetebiliyor. Ayrıca dijital arşivleme özelliği ile geçmişe ait basılı belgeler Belgenet'e aktarılıp sisteme dâhil edilebiliyor. Böylelikle kurumlar eski belgelerini de saklayıp arşiv bütünlüğüne sahip olabiliyor. Ayrıca Belgenet, e-imza/ mobil imza uyumu ile yöneticilerin zamandan ve mekândan bağımsız çalışabilmesine de olanak sağlayan bir ürün

konumunda. Belgenet, bugün çoğu bakanlık düzeyinde 20 kurumda, 100 bini aşkın kullanıcı tarafından kullanılıyor. Amacımız Belgenet'i "Kamunun Ortak Elektronik Belge Yönetim Sistemi" yapmak. Bu hedef doğrultusunda ürünümüzün hizmet kalitesini zirveye taşımak ve daha fazla kamu kurumuna, üniversiteye ve belediyeye ulaşmak konusunda çalışmalarımız devam edecek.

-TÜRSAT, Türk Standartları Enstitüsü'nden (TSE) 6 Eylül 2015'te A Seviye Sızma Testi Firması Belgesi'nin yanı sıra, personellerinin TSE'nin Sızma Testi Uzmanı eğitim ve sınavlarına girerek başarıyla geçmesiyle Kıdemli, Sertifikalı ve Kayıtlı Sızma Testi Uzmanlıkları Belgelerini de almaya hak kazandı. Bu belgelerin "siber güvenlik" açısından anlam ve önemi nedir?

-“Türksat olarak kamu kurum ve kuruluşlarına bilişim hizmetleri sunuyoruz. Sunduğumuz hizmetlerin kalitesi personelin yetkinliği ile doğru orantılı. Siber güvenlik uzmanlarımızın bilgi ve becerilerini artıracak eğitimlerle sürekli gelişmelerini sağlamaya çalışıyoruz.

Bu kapsamda ekibimizin gelişimini ve yetkinliğini belgelendirme açısından sertifikasyonun önemi çok büyük. Sonuçta sızma testi hizmetini en iyi şekilde yapan firmaları belirlemek için kamu kurum ve kuruluşlarının kriter olarak kullanabilecekleri birkaç parametreden biri sertifikasyon. Sertifikasyon sayesinde kurumlar, siber güvenlik konusunda kime güveneceklerini çok daha kolay belirleyebiliyorlar.

Biz Türksat olarak hizmet kalitesine çok önem veriyoruz. Verdiğimiz önemin en bariz göstergesi, sunduğumuz ürün ve hizmetlerde hizmet kalitemizi tescillemek için standartlar çıkar çıkmaz gerekli çalışmaları başlatmamız ve TSE tarafından düzenlenen zorlu sınavlardan ve denetimlerden geçerek sertifikayı ilk alan firmalardan olmamızdır. Yine bu standartta da “A seviye Sızma Testi Firması Sertifikası”nı ilk alan iki firmadan biri olduk.

-Mayıs 2015'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) e-Devlet Programı kapsamında, e-kimlik kartlarının dağıtımını başladı ve ilk fazı tamamlandı. KKTC e-Kimlik Projesi'nde TÜRSAT'ın rolü nedir? Projenin sistem entegratörlüğü ve alt yükleniciliğini kimler üstlendi? İkinci faza ne zaman başlanacak? KKTC e-Kimlik Kartı Projesi nedir, ne zaman tamamlanması hedefleniyor?

-TÜRSAT, T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı adına e-KKTC Programı Ana

Yüklenicisi ve Sistem Entegratörü konumundadır. TÜBİTAK, e-Kimlik Projesi kapsamında TÜRKSAT'ın alt yüklenicisidir.

İkinci faz için hazırlık çalışmaları tamamlandı. Önümüzdeki aylarda ikinci faza başlayacağız.

e-Kimlik Projesi ile KKTC vatandaşlarına güvenli kimlik kartı sağlanması ve vatandaşların e-imza içeren bu kart ile elektronik ortamda kamu hizmetlerinden yararlanması amaçlandı. Projeye 2012 yılının Mayıs ayında başlanmış olup sistem 2015 yılının Mayıs ayında kullanıma merkez birim olan KKTC Nüfus Kayıt Dairesi'nden başlanmıştır. Şu an için Girne ve Gazimağusa kaymakamlıklarında pilot çalışmalar yürütülmektedir. 2016 yılında tüm ilçelerden kimlik başvurusu ve dağıtımı yapılabilecektir.

-Bilgi Toplumu Stratejisi (BTS) içinde önemli bir proje olan ve TÜRKSAT'ın yürütmekle görevli olduğu "e-Devlet Kapısı" konusunda gelen son nokta hakkında bilgi verir misiniz? e-Devlet Kapısı'nda halen hangi hizmetler veriliyor? e-Devlet kullanıcı sayısı Eylül 2015 sonu itibarıyla neye yükseldi? e-Devlet Kapısı'nın kapsamı hakkında bilgi verebilir misiniz?

-Öncelikle kullanıcıların hizmet geliştirme sürecine katılımına önem veriyoruz. Sosyal Medya, Çağrı Merkezi ve diğer kanallardan gelen kullanıcı yorumları, çalışmalarımıza yön veren en önemli unsurlardan arasında yer alıyor. Vatandaşlara kulak veriyoruz; vatandaşların önerilerini önemsiyoruz. Kullanıcıların almak istediği hizmetleri öncelikli olarak e-Devlet Kapısı'na entegre etmek için uğraşıyoruz. Bu kapsamda, geçtiğimiz günlerde sosyal medya hesabımız üzerinden bir mini anket yaparak, vatandaşların e-Devlet Kapısı üzerinden almak istedikleri hizmetleri sorduk. Buna benzer anketler ile vatandaşlardan gelen önerileri alıyor ve hizmet geliştirmelerimizde kullanıyoruz.

Mobil Uygulamalarımız

Günümüzde internet kullanımı daha çok mobil cihazlar üzerinden gerçekleşiyor. Biz de bu teknolojileri yakından takip ediyor, e-Devlet Kapısı hizmetlerinin mobil cihazlar üzerinden

ulaşılabirliğini arttıracak çalışmalar yapıyoruz. Bu anlamda m-Devlet bizim öncelikli alanlarımızdan birisini oluşturuyor. Mart ayında yeni mobil uygulamalarımızı Android ve iOS platformunda yayınlamaya başladık. Bugüne kadar turkiye.gov.tr kullanıcılarımız mobil uygulamalarımıza da büyük bir ilgi gösterdiler. Yaklaşık 2 milyon kişi mobil uygulamalar üzerinden, ortalama 65 saniye gibi kısa bir sürede ihtiyaçlarını karşılıyorlar. Kullanıcı kitlesinin yaş gruplarında oldukça geniş bir aralıkta yer almasına rağmen, bu 65 saniyelik ortalama işlem yapabilme süresini daha da anlamlı kılmaktadır. Mobil uygulamalarımızda Eylül ayında 11 milyondan fazla işlem gerçekleşti.

e-Devlet Kapısı üzerinden sunulan barkodlu belgelerin doğrulamasının mobil cihazlar üzerinden kolayca yapılabilmesi için karekod uygulaması geliştirildi ve aktif olarak kullanılıyor. www.turkiye.gov.tr üzerinden sunulan hizmetleri belli bir öncelik sırasına göre mobil uygulamamıza da ekliyoruz. Örneğin Üniversite e-kayıt hizmetini mobil uygulamamız üzerinden de sunduk.

Hizmet çeşitliliği ve kalitesinin artması, mobil kanallardan daha özelleşmiş ve kolay ulaşılabilen e-Devlet Hizmetlerinin sunulması ile tüm İnternet kullanıcılarına ulaşmayı hedefliyoruz.

Aktif bilgilendirme sistemi

Profilinde cep telefonu ve e-posta bilgisi tanımlı olan kullanıcılarımızı kendileriyle ilgili gelişen durumlardan SMS, e-Posta ve mobil cihazlarına yükleyecekleri program vasıtasıyla gelen anlık bildirimlerle bilgilendiriyoruz. Yani, kullanıcıların tek tek bilgilerini sorgulamak yerine gerektiğinde bilgilendirmeyi biz yapıyoruz. Buna Aktif Bilgilendirme Sistemi diyoruz. Böylece, kullanıcıların kendileriyle ilgili gelişmelerden daha hızlı ve kolay haberdar olmalarını sağlayarak, itiraz süresi bulunan hizmetler için daha önce yaşanan mağduriyetlerin önüne geçilmesi planlanıyor.

Yeni açılan hizmetlerimiz ile kullanıcılarımızın hayatlarını daha da kolaylaştırıyoruz

e-Kayıt

Geçtiğimiz yıl Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) ile Türksat A.Ş. arasında yapılan işbirliği çerçevesinde ilk olarak 32 devlet üniversitesinde başlatılan e-Devlet Kapısı üzerinden e-Kayıt uygulamasının kapsamı bu yıl genişletildi. YÖK işbirliği ile tüm devlet üniversiteleri kayıtlarının e-Devlet Kapısı üzerinden yapılmasına ilişkin çalışmalar tamamlandı ve 2015-2016 öğretim yılı kayıt döneminde 106 devlet üniversitesine yerleşmiş öğrenci adayları, e-Devlet Kapısı mobil ve web uygulamaları (www.turkiye.gov.tr) üzerinden, üniversite kayıtlarını güvenli bir şekilde e-Kayıt ile yaptırdı. e-Kayıt hizmeti ile 311.355 kişi üniversite kaydını yaptırdı. Böylece öğrenciler yaşadıkları şehirde bulunmayan okullarına gitme gereği duymadan üniversite kaydını online yaptırabildi ve yaklaşık olarak 100 milyon TL maddi tasarruf sağlanmış, yaklaşık olarak 14 bin saatlik bir işgücü kaybının önüne geçilmiş oldu.

KYK- yurt kayıt

Üniversite e-Kayıttan sonra öğrencilerinin hayatlarını kolaylaştıran bir hizmet daha e-Devlet Kapısı'na eklenerek öğrencilerin yurt kayıtlarını www.turkiye.gov.tr üzerinden gerçekleştirmeleri sağlandı. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavına girerek ilk defa bir yükseköğretim programına girmeye hak kazanan hazırlık ve birinci sınıf öğrencileri ile ara sınıf öğrencileri (hâlihazırda bir yükseköğretim programında öğrenim gören ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri ile yurtiçi ve yurtdışı değişim programına katılan öğrenciler), yurt kayıtlarını e-Devlet Kapısı üzerinden yapabiliyor. Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü'ne bağlı yurtlara, yurt başvurusunda bulunmuş ve kayda hak kazanmış öğrenciler, yurt kayıtlarını e-Devlet Kapısı üzerinden yapıyor. Böylece öğrenciler, daha önce üniversitelerinin bulunduğu şehre bizzat giderek tamamlayabildikleri yurt kayıt işlemlerini artık e-Devlet Kapısı üzerinden vermeye başlanan "Yurt Kayıt İşlemleri Hizmeti" ile elektronik ortamda gerçekleştirebiliyor. Şimdiye kadar bu hizmet aracılığı ile 138.662 kişi yurt kaydını yaptırdı. Ara sınıfların yedek yerleştirmeleri için yurt kayıtları devam ediyor.

İnternet Bankacılığı

Denizbank, Garanti, İş Bankası, Yapı kredi ile ayrı ayrı yürütülen çalışmalar neticesinde bu bankaların müşterileri İnternet Şubeleri üzerinden e-Devlet Kapısı'na (türkiye.gov.tr) başka bir şifreye ihtiyaç duymadan güvenli bir şekilde giriş yapabiliyor.

Uygulamanın ilk kez açıldığı günden bu yana internet bankacılığı üzerinden e-Devlet Kapısı'na yaklaşık 421 bin kez giriş yapıldı. Yaklaşık 68 bin kişi de e-Devlet Kapısı'na ilk kez internet bankacılığı üzerinden giriş yaparak e-Devlet Kapısı kullanıcısı oldu.

Bu uygulama aracılığıyla e-Devlet Kapısı şifresi olmayan söz konusu bankaların müşterileri de e-Devlet Kapısı kullanıcısı olabiliyor. İnternet şubesi üzerinden turkiye.gov.tr'ye giriş yapan ve daha önce şifresi olmayan kullanıcılar, profil sayfası üzerinden e-Devlet Kapısı şifresi oluşturabiliyor. Uygulamayla ayrıca, söz konusu bankaların müşterisi olup e-Devlet Kapısı şifresini unutmuş kullanıcılar için de kapiya giriş imkânı sağlanmış oluyor. e-Devlet Kapısı girişi için yeni bir alternatif olan uygulama, kamu kurumlarının

e-Devlet Kapısı'na eklenmiş olan elektronik hizmetlerine 7/24 ve ücretsiz olarak erişime olanak sağlıyor.

Bankalarla görüşme yapılarak uygulamanın yaygınlaştırılması için çalışılıyor. Bu uygulama dünyada başka bir örneği bulunmayan başka ülkelere de örnek olacak bir uygulama. İşitme engellilerin e-Devlet Kapısı hizmetlerinden daha etkin yararlanması amacıyla "e-Devlet'te Engel Yok Projesi" hayata geçirildi.

Türkiye'de yaklaşık 3 milyon işitme engellinin e-Devlet Kapısı hizmetlerinden daha etkin yararlanması amacıyla "e-Devlet'te Engel Yok Projesi" hayata geçirildi.

Proje kapsamında işitme engellilere yönelik olarak yazılı ve işaret diliyle görüntülü hizmet veren bir çağrı merkezi oluşturuldu. Söz konusu çağrı merkezinde işaret dili bilen operatörlerimiz, işitme engelli e-Devlet Kapısı kullanıcılarının istek, öneri ve şikâyetleriyle ilgili olarak yazı veya işaret dili kullanarak karşılıklı görüntülü canlı destek ortamı üzerinden destek sağlıyor.

e-Devlet Kapısı üzerindeki hizmetlerin işitme engellilere uygun şekilde işaret diliyle de sunulması çalışmaları kapsamında ilk olarak www.turkiye.gov.tr üzerindeki sıkça sorulan sorular işaret diline çevrilerek erişime açıldı.

HGS

e-Devlet Kapısı üzerinden açılan ve köprü ile otoyollardan hızlı ve kolay geçiş için kullanılan Hızlı Geçiş Sistemi (HGS) hizmetiyle kullanıcılar HGS Hesap Bilgilerini ve HGS ihlali geçiş bilgilerini sorgulayabiliyor. İhlalli geçişlerde kullanıcıya SMS ile bilgilendirme yapılıyor. Bu uygulamayla bakiyesi yetersiz olan HGS kullanıcılarına, geçiş ihlali yapmaları durumunda, geçiş tarihinden itibaren başlayan 15 günlük yasal süre dolmadan önce iki defa (1 gün ve 5 gün önce) bilgi ve uyarı amaçlı SMS gönderiliyor. Böylece, HGS kullanıcıları -yasal süre içinde- yeterli bakiyeyi yatırmaları gerektiği konusunda uyarılmış ve sistem üzerinde cezaya girmeleri önlenmiş oluyor.

İhlalli geçişlerde yapılacak SMS bilgilendirmesinden e-Devlet Kapısı profilinde cep telefonu numaralarını ve e-posta adreslerini tanımlamış e-Devlet Kapısı kullanıcıları faydalaniyor.

OGS

HGS hizmetlerine benzer şekilde köprü ile otoyollardan hızlı ve kolay geçişte kullanılan Otomatik Geçiş Sistemine (OGS) ilişkin veriler, e-Devlet Kapısı'ndan sorgulanabilecek.

Hızlı Geçiş Sistemi (HGS) Hesap Bilgileri Sorgulama hizmetlerinin ardından, OGS sorgulama hizmetleri de Karayolları Genel Müdürlüğü ve Türksat işbirliği ile e-Devlet Kapısı'na eklendi.

Araç sahipleri, www.turkiye.gov.tr adresinden sunulan yeni hizmetle adlarına açılmış OGS'ye ait hesap detaylarını, OGS geçiş ve OGS ihlal bilgilerini sorgulayabilecek.

Belediye Hizmetleri

Belediye hizmetleriyle ilgili hizmet geliştirmeleri tamamlandı. Standart belediye hizmetlerinin yanı sıra, Pendik Belediyesi ile yapılan pilot çalışma neticesinde kısa bir süre önce Pendik Belediyesinin Nikah Salonu Durum Sorgulama, Encümen Kararı Sorgulama, Etkinlik Bilgisi Sorgulama, Evrak Takibi, Günlük Faaliyet Planı Sorgulama, İhale Sorgulama, İmar Durum Bilgisi Sorgulama, Meclis Gündem Sorgulama, Meclis Kararı Sorgulama ve Vefat Bilgisi Sorgulama hizmetleri kullanıma açıldı.

e-Devlet Kapısı'na Artık, Vodafone Mobil İmza ile de Giriş Yapabilirsiniz

Vodafone ile yapılan çalışmalar tamamlandı ve e-Devlet Kapısı mobil imza ile giriş seçeneklerine "Vodafone" da eklendi. Bundan böyle mobil imza kullanan Türkcell ve Avea gibi Vodafone aboneleri mobil imzaları ile e-Devlet Kapısına kolayca giriş yapabilecek.

e-Devlet Kapısı'nda mobil imza ile hangi işlemler yapılabilir?

-Mobil imza ile e-Devlet Kapısı'na giriş yaparak sunulan tüm hizmetlerden faydalanılabilmektedir. Bununla birlikte e-Devlet Kapısı'na mobil imza ile giriş yapılarak şifre de oluşturulabilir.

Nüfus müdürlüğüne gitmeden e-Devlet Kapısı üzerinden e-imza ve mobil imza ile adres değişikliği yapılabilir, Milli Kütüphane Üyelik Başvurusunda bulunulabilir, UYAP Avukat Portalı Girişi, UYAP Portalı Baro Girişi ve UYAP Portalı Kurum Girişi de yine e-Devlet Kapısı üzerinden e-imza ve mobil imza ile yapılabilir.

Türksat A.Ş. Genel Müdürü Ensar Gül kimdir?

Ankara Fen Lisesi mezunu olan Ensar Gül, 1982'de Boğaziçi Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nü bitirdi. Yüksek lisansını İngiltere Loughborough Teknoloji Üniversitesi, Elektronik Mühendisliği Bölümü'nde, doktorasını İngiltere Sussex Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nde tamamladı.

Aynı üniversitede post-doktora çalışması yapan Prof. Dr. Gül, 1991'de Türkiye'ye döndü. Askerlik hizmetinden sonra Uludağ Üniversitesi Mühendislik Bölümü'nde Yardımcı Doçent olarak görev aldı. 1993'te bilgisayar yazılımı alanında Doçent unvanı alarak, 2009'da Marmara Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'ne atandı.

1997 - 1998 yıllarında Marmara Üniversitesi İnternet Merkezi Sorumlusu olarak görev yapan Gül, 1993 - 1997 yılları arasında TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Bilişim Teknolojileri Araştırma Enstitüsü'nde Danışmanlık görevinde bulundu.

1998'de üniversiteden ayrılarak yurtiçinde ve yurtdışında haberleşme sistemleri üreten firmalarda uzman yazılım mühendisliği / yazılım mimarı, uzman araştırmacı, yazılım baş mimarı ve genel müdür olarak çalışan Gül, 2009'da Marmara Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'ne Profesör olarak atandı.

Ekim 2010 - Ekim 2012 döneminde ÖSYM Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapan ve ÖSYM bilgi işlem altyapısının yenilenmesi ve ölçme değerlendirme soru havuzu programlarının yeniden yazılması çalışmalarına destek veren Gül, 12 Eylül 2011'de TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi oldu. Prof. Dr. Gül, 21 Nisan 2014'te Türksat A.Ş. Genel Müdürlüğü görevine atandı.

e-Devlet Kapısı'na Dair Güncel Rakamsal Bilgi

Hizmet Sayısı: 1.316
Aktif Kullanıcı Sayısı: 24.736.810
199 kurum ile işbirliği
46 ilimizde bulunan 129 adet belediye
ve 4 adet yerel hizmet kurumu
Günlük yaklaşık 600 bin tekil giriş

Microsoft Türkiye
Genel Müdür Yardımcısı Koç:

Yazılım geliştirmenin büyüğü, Microsoft'ta çalışan herkesin DNA'sına kazınmış bir tutku

Sadece bir yazılım şirketi değil, geliştirdiği donanımlar, sunduğu servisler, tüm dünyada binlerce iş ortağı ve çözümleri ile dev bir teknoloji şirketi olduklarını belirten Microsoft Türkiye Genel Müdür Yardımcısı Koç, “Ama hâlâ yazılım geliştirmenin büyüğü, Microsoft'ta çalışan herkesin DNA'sına kazınmış bir tutku” diye konuştu.

Fatma Ağaç

-Teknoloji dünyayı nasıl değiştirip dönüştürdü? Dünyanın en büyük teknoloji firması olarak Microsoft bu değişimin neresinde?

-Teknoloji dünyayı çok hızlı bir ivme ile değiştiriyor. Daha önce bilim kurgu filmlerinde gördüğümüz senaryoların hayatımızın parçası haline gelmesini sağlıyor. Önemli yeni trendlerden örnekler vermek gerekirse:

Microsoft Türkiye Genel Müdür Yardımcısı Onur Koç ile yaptığımız söyleşide; teknolojinin dünyayı nasıl değiştirdiğini, Microsoft'un Türkiye'deki hedeflerini, Microsoft'un özgür yazılıma bakış açısını, Türkiye bilişim sektörü 2015 değerlendirmesini, 2016 yılı hedefleri ve Microsoft'a katılış hikâyesini konuştuk.

Teknoloji iletişimi değiştiriyor: Çok yakın bir zamanda dünya üzerinde biri ile iletişim kurmak için ana dilini bilmeniz gerekmeyecek. Bu sosyal ve iş hayatımızda çok önemli etkiler kolaylıklar sağlayacak. Microsoft Skype ile 3 dilde şu anda yaptığımız çeviri buna örnek.

IoT (Internet of Things-Nesnelerin İnterneti) yeni fikirler ve iş modelleri yaratıyor: Cihazın tanımı değişiyor. İnternete bağlı cihaz sayısının 2020 yılında 24 milyara erişeceği söyleniyor, daha önce aklımıza gelmeyen senaryoların ve iş modellerinin oluşmasını sağlıyor. Microsoft Türkiye olarak, üretim bantlarına takılan sensörler ile üretim planlaması, akıllı şehir, akıllı ev, akıllı tarım çözümleri olan iş ortaklarımız var artık Türkiye’de. IoT’nin farklı sektörlerde 4 - 11 trilyon dolar arasında pazar yaratması bekleniyor.

Büyük Veri yeni Yapay Zekâ: Artık günümüzde bulut ve büyük veri teknolojileri sayesinde sınırsız veri depolama ve işleme yeteneğimiz var. Büyük veri sayesinde şirketler ürünlerini ve servislerini kullanan müşterilerini daha iyi tanıyor, aksiyon alabiliyor ve bunu rekabet silahı olarak kullanabiliyorlar. Bugün Türkiye de elektronik ticaretten, tedarik zinciri yönetimine kadar bir çok iş ortağımız büyük veri teknolojilerini kullanarak müşterilerine daha iyi servis vermenin yollarını arıyor.

Sosyal Ağlar: Günümüzde sosyal ağlar sadece kişiler için değil, şirketler içinde önemli bir pazarlama ve satış aracı haline geldi. Dünyanın önde gelen şirketleri artık 10 dan fazla sosyal medya ağı üzerinden müşterilerini takip edebiliyor. Yeni bir ürün piyasaya sunduklarında müşterilerinin tepkilerini dinleyebiliyorlar.

Mobile bir dünya: Artık günümüzde herkesin birden fazla cihazı var. Kişiler hem iş hem de sosyal hayatlarında farklı cihazlardan bilgiye ve uygulamalarına her an erişmek istiyor. Hafta sonu cep telefonu ile çektiği bir resmi eve gelince Xbox konsolunuzdan görmek, Starbucks da kahve içerken cep telefonunuz üzerinden bir şirket dokümanına ulaşip acilen değişiklik yapıp müşterinize yollamak artık hayatımızın parçası. Mobilite yaygınlaşırken,

dünyada bugün 1 milyar akıllı telefonun var olması tesadüf değil. Türkiye’de ise her 10 telefonda 9’u akıllı.

Bulut: Aslında bulut yukarıda saydığımız bütün trendlerin hayata geçmesini sağlayan bir ana trend ve bir lokomotif gücü. Bulut teknolojileri sayesinde şirketler ve kurumlar projelerini daha hızlı, daha ucuz ve daha etkin bir şekilde hayata geçirebiliyorlar. Bulut aynı zamanda girişimciliği ateşleyen bir teknoloji. Bugün bulut teknolojileri sayesinde girişimciler fikirlerini hayata çok hızlı geçirebiliyor ve uluslararası pazarlara erişebiliyorlar. 2015 sonuna gelindiğinde bulut bilişimin dünyada 14 milyon yeni iş fırsatı yaratacağı, 1.1 trilyon dolara yakın bir gelir sağlayacağı ön görülüyor.

Güvenlik: Bulut teknolojileri güvenlik konusuna olan önemi artırıyor. Bugün başta Microsoft olmak üzere global bulut servis sağlayıcıları güvenlik konusuna, kişisel verinin korunmasına, bu konudaki standartların ve sertifikasyonların uygulanmasına çok önem veriyor, güvenlik konusunda dünya çapında deneyimli kişileri bünyelerinde barındırıyor.

Biz de Microsoft olarak yılda 10 milyar Amerikan Doları Ar-Ge bütçesini bu ana kavramlara harcıyoruz. Teknoloji bu kadar hızlı gelişip değişirken kişiler, şirketler, kurumlar ve ülkeler bu değişimden payını alıyor ve büyük bir dijital transformasyon yaşıyor.

-Microsoft, Türkiye’de özel sektörün ve kamunun (devletlerin) verdiği hizmetleri nasıl iyileştirdi ve hayata geçirdi? Gelecek projelerinizde açık kaynak kod kullanımı ve özgür yazılımlar yer alacak mı?

-Türkiye Microsoft için çok önemli bir pazar. KOBİ’ler (Küçük ve Orta Boy İşletme) ve kamuya odaklı bulut çözümlerimiz Türkiye’ye yatırım anlamında öncelikli olacak. Bulut bilgi işlem platformumuz Azure ve bulut üretkenlik platformumuz Office 365 ile kurumlarda bulut bilişim altyapısının güçlenmesi ve dijital dönüşümlerinde etkin rol almayı sürdüreceğiz. Windows ekosistemini geliştirmek için yatırım yapmaya devam edeceğiz. Tüm dünyada 110

milyon kullanıcıya ulaşan yeni işletim sistemimiz Windows 10 ile yazılım dünyasına ivme katacağız. Oyun pazarında ise Türkçe ara yüzle geçen sene çıkan Xbox One oyun konsolumuza yeni oyunlar entegre ederek sektörde oyunun kurallarını değiştireceğiz. Microsoft Türkiye olarak Türkiye'deki startup'ları (yeni girişimci) desteklemeye, yazılım sektöründe yetenekli iş gücünün oluşturulmasındaki faaliyetlerimize artan bir hızla devam edeceğiz. Kamu bizim için çok önemli. İş ortaklarımızla birlikte hedefimiz kamu da başarılı e-devlet, dijital sağlık, akıllı belediyeler ve akıllı tarım projelerini hayata geçirmeye devam etmek. Açık kaynak kod konusuna gelince; özgür yazılım Microsoft bulut stratejisinin çok önemli bir parçası. Bugün yazılım geliştiriciler, startup'lar, şirketler ve kurumlar "özgürce" istedikleri yazılım geliştirme teknolojilerini (yazılım dili, veritabanı, işletim sistemi...etc) kullanarak Microsoft Azure bulut platformu üzerinde çözüm geliştirebiliyorlar. Azure üzerinde tüm dünyada hayata geçen servislerin ve çözümlerin yüzde 30'dan fazlası açık kaynak kod kullanıyor. Microsoft, açık kaynak gruplarına katkı veren en önemli global yazılım şirketi haline geldi. O365 üretkenlik bulut servisimiz artık sadece Windows değil iOS ve Android platform kullanıcıları tarafından kullanılabilir.

-Çeşitli platformlarda ifade ettiğiniz üzere internet aracılığıyla eğitimin uzaktan verilmesinin mümkün olacağını belirtip, "Bulutta okul inşa ediliyor. Yakında kaliteli eğitim için sadece internet bağlantınızın olması yeterli olacak" sözünüzü daha da detaylandırabilir misiniz?

-Teknolojinin değiştirdiği önemli alanlardan biri de eğitim. Temelleri 200 yıl önce atılan, birbirinin kopyası kişiler üretmeye dayanan sistem artık çok değişiyor. Bugün artık Harvard, MIT (Massachusetts Institute of Technology-Massachusetts Teknoloji Enstitüsü) kalitesinde ders içeriğine internet üzerinden ulaşmak mümkün. Dünya çapında üniversiteler kendi ders içeriklerini internet üzerinden bedava veya çok cüzi bir bedelle servis olarak açmış durumdadır. Diğer taraftan Khan Academy gibi on milyonlarca öğrencisi olan, internet üzerinden çok farklı konularda ders içeriği sunan popüler servisler hayatımızın bir parçası oldu. Bütün bunların olmasını sağlayan yine teknoloji, özellikle bulut teknolojileri. Yani çok yakın zamanda MIT kalitesinde eğitim bedava olacak dünyada, bu da tüm dünyada eğitilmiş iş gücünün hızlı bir şekilde artmasını sağlayacak.

-Ekonomik büyümede araştırma-geliştirme (Ar-Ge) yatırımları ve inovasyon en önemli faktör. Kamu alımları büyümeyi olumlu yönde etkiliyor; elektronik devlet (e-devlet) hizmet ve uygulamalarının temelini kamu kurumları tarafından yapılan bilgi ve iletişim teknolojileri yatırımları oluşturuyor. Buna ilişkin sizin yorumlarınız nedir?

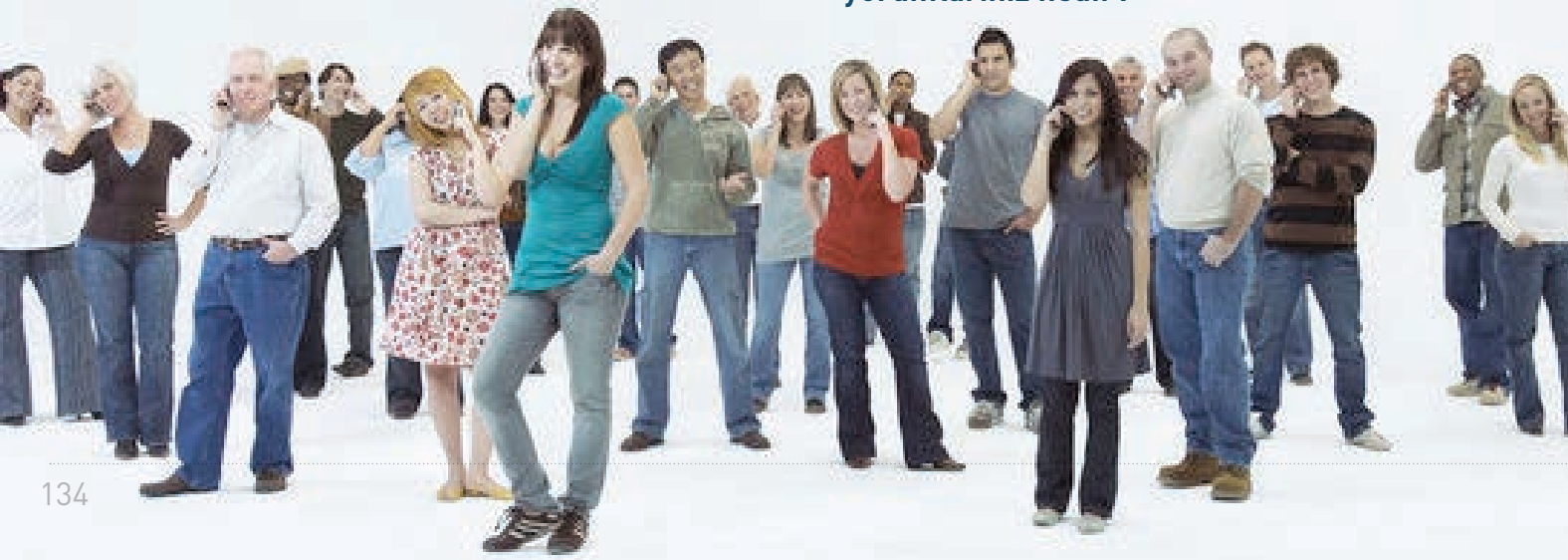

-Burada özellikle "yazılım" teknoloji üreten bir ülke olmamız çok önemli. Özel sektör ve kamu olarak amacımız Türkiye'den dünya çapında yazılım şirketleri ve projeleri çıkartmak olmalı. Kamunun verdiği hizmetler, yaptığı projeler ve destek politikaları ile liderlik rolü bu anlamda çok büyük. Kamunun önderliğinde e-devlet, dijital sağlık, geleceğin şehirleri gibi alanlarda dünya çapında başarı hikayesi çıkması; doğru programlar ile yazılım startup'larının desteklenmesi, KOBİ'lerin teknolojiyi kullanarak rekabet avantajı sağlaması çok önemli. Tabi bunları yapabilmek için teknolojiyi üretebilen bir insan gücüne sahip olmamız gerekiyor burada da eğitim politikaları devreye giriyor.

Teknoloji üretebilen bir toplum olabilmenin temelleri küçük yaşta eğitim sistemi içinde atılıyor. Biz de Microsoft Türkiye olarak bu sebeplerden yazılım startup'larına ve yazılım iş ortaklarına çok önem veriyoruz. Microsoft Türkiye olarak 1500'den fazla yazılım startup'ını destekliyor, 3 yıl boyunca ücretsiz teknoloji altyapısı sağlıyor, hem teknik hem de satış-pazarlama tarafında destek veriyoruz. Ülkede yazılım üretebilen bir insan gücü yaratmak için de Açık Akademi, Bilenler Bilmeyenlere Öğretiyor, Yaz Okulu, Küçük Parmaklar Programı gibi binlerce kişinin katıldığı programlarımız var.

-Bilgi ve iletişim teknolojileri sektörünün dünya ve Türkiye açısından 2015 değerlendirmesini yapabilir misiniz? 2016 yılı beklentileri; hedef ve politikaları neler olmalı?

- Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği'nin (TÜBİSAD) verilerine göre, bilgi ve iletişim teknolojileri pazarı 2014 yılında Türkiye'de yüzde 12,1'lik büyüme ile toplam 69,4 milyar TL büyüklüğe ulaştı. Söz konusu büyüklüğün 20,4 milyar TL'si bilgi teknolojileri, 48,9 milyar TL'lik kısmı ise iletişim teknolojileri pazarına ait. Bilgi teknolojileri pazarında önemli bir paya sahip olan yazılım sektörü ise 6,3 milyar TL büyüklük ile 2014'ü kapattı. Donanım pazarı ise 10,6 milyar TL'ye ulaştı. Ek olarak, 2013 yılına göre en yüksek büyüme yüzde 12,3 ile bilgi teknolojilerinin yazılım ve donanım kategorisinde gerçekleşti. Böylece, yazılım sektörünün toplam bilgi teknolojilerindeki payı, arzu edilen dağılım doğrultusunda yüzde 30 seviyelerine ulaşmış oldu. Yazılım sektörünün payı pazarda artarak devam edecek. Artık donanım tarafında katma değerli üretim azalırken (dünyada düşük maliyetle ve düşük katma değer ile donanım üreten birçok ülke var), yazılım pazarı hızla büyüyor. Kanımca yazılım geliştirme şu anda dünyada sihirbazlığa en yakın meslek. Dokunamadığınız, koklayamadığınız yarattığınız bir servis veya uygulama binlerce

belki de milyonlarca insanın hayatına etki ediyor. 40 kişilik bir yazılım şirketi miyarlarca Dolar değer üretebiliyor ve dünya devleri ile rekabet edebiliyor. Bu anlamda ülke ekonomisi içinde çok önemli ve artarak yatırım yapmamız gereken bir alan. Yazılım, Microsoft'un DNA'sının çok önemli bir parçası.

-Microsoft olarak misyonunuzu, “Kişi ve kuruluşların potansiyelleri ile birlikte değerlerimizin farkına varmalarına yardımcı olmak” olarak açıklıyorsunuz. Teknolojinin bu kadar ilerlediği süreçte aslında “insanı” öne çıkarıyorsunuz ve yerel değerlere vurgu yapıyorsunuz. Bu bakış açısı dünyayı nereye götürür sizce? Gerçekten merak ediyorum. Bir anlamda da insanlığın geleceğine işaret ediyorsunuz.

-Microsoft Türkiye olarak amacımız, teknolojinin gücünden faydalanarak ülkemizin gerçek sosyal ve ekonomik potansiyeline erişmesini, iş dünyası ve kişilerin yeni fırsatlara ulaşmasını ve hayallerini gerçekleştirmesini sağlamak. Gelişen teknoloji; kişiler, şirketler, kurumlar ve hatta ülkeler için çok önemli fırsatlar yaratacak. Bu fırsatlardan yararlanabilmek için eğitimli insan gücüne sahip olmak gerekiyor. Bu anlamda insanın önemi hiçbir zaman bu kadar önemli olmamıştı. Eğitim sisteminde teknoloji ile erken tanışan, teknoloji kullanarak çözümler üretebilen bir nesil yaratan ülkeler bu fırsatları değerlendirebilecek.

-Microsoft Corporation'ın tarihçesini ve sizin şirkete katılış öykünüzü yazmak isteriz.

-Microsoft 1975 yılında Seattle'da 2 üniversite öğrencisi (Bill Gates ve Paul Allen) tarafından kuruldu. Kurulduğu günden beri teknolojinin özellikle yazılım teknolojileri insan hayatını değiştirebilme büyümesine inan bir şirket oldu. Geçen 40 yıl içinde milyonlarca insanın hayatını değiştiren birçok ürün üretti ve dünyanın en büyük yazılım şirketi. Sadece 3 CEO görev aldı ve sonuncusu Satya Nadella. Microsoft günümüzde artık sadece bir yazılım şirketi değil, geliştirdiği donanımlar, sunduğu servisler, tüm dünyada binlerce iş ortağı ve çözümleri ile dev bir teknoloji şirketi. Ama hala yazılım geliştirme Microsoft'ta çalışan herkesin, Satya dahil, DNA'sına kazınmış bir tutku.

Yazılım geliştirme benim hayatımı da değiştirdi. Microsoft sayesinde farklı ülkelerde, farklı rollerde, birbirinden yetenekli insanlar ile çalışma fırsatı buldum. Benim Microsoft yolculuğum 15 yıl önce başladı. İlk görevim yeni kurulan Microsoft Saudi Ofisi'nde Servis ekibini yönetmek oldu. Daha sonra Seattle Microsoft ana merkezde kurulan özel bir SWAT takıma katıldım, yılda 500,000 km uçarak uluslararası birçok stratejik projeyi yönettim. Sonrasında Microsoft ürün geliştirme ekibine katıldım, High Performance Computing, Azure Bulut Platformu, XboxOne gibi birçok önemli üründe yazılım geliştirme ekiplerini yönettim. Yıllar sonra ülkeme dönmemin sebebi edindiğim tecrübeyi kullanarak doğduğum büyüdüğüm ülkemin dijital dönüşümüne katkıda bulunmak. Şu anda Microsoft Türkiye'de teknoloji stratejisinden sorumlu genel müdür yardımcısı olarak görev yapıyorum. Bu kadar yetenekli ve heyecanlı bir ekip ile çalıştığım için de ayrıca gurur duyuyorum.

BThaber Şirketler Grubu Başkanı Göçe: 22 yıllık markalarımızı, aynı çizgide ve geliştirerek sunmaya devam edeceğiz

Şirketler gruplarının mottosunun, “tüm dostlarla işbirliği” olduğuna işaret eden Göçe, TBD ile ortak projeler gerçekleştirmeyi hedeflediklerini bildirdi. “Sektörümüzün jenerik ve birlikte yapılacak etkinliklere ihtiyacı var” diyen Göçe, konuların masaya yatırılıp değerlendirileceği kapsamlı etkinliklere; sektöre yön verecek, vizyon yaratacak toplu kongre ve seminerlere ihtiyaç duyulduğuna dikkat çekti.

Aslıhan Bozkurt

Bu sayımızda BThaber Şirketler Grubu Başkanı Murat Göçe ile bir söyleşi gerçekleştirdik. 30 yılı aşkın bir süredir bilişim sektöründe birçok şirkette teknik, genel ve ülke müdürlüğü gibi çeşitli kadrolarda çalışan Göçe, 2000’den beri internet güvenliğine ağırlık verdi. Kaspersky ile birlikte İnternet güvenliği konusundaki ürünlerin Türkiye’ye gelmelerinde büyük emek vermiş. Göçe, geçen yıl BThaber Şirketler grubunu oluşturdu. Genç yaşlarda büyük projelerde bulunduğunu anlatan Göçe, bilgisayar sektöründen ayrılıp basın ve etkinlik alanına geçmesinin “köklü bir değişiklik” olarak görünse de işlerinin direk BT ile ilişkili olmasının elini rahatlattığını söyledi.

2014 yılında yeniden yapılanma sürecine girdiklerine değinen Göçe, BThaber A.Ş.’nin basın; M2S’in araştırma ve telemarketing; Bilişim Zirvesi A.Ş.’nin etkinlik ve BTburada’nın da minik bir teknoloji şirketi olduğunu anlattı.

Sahibi oldukları 22 yıllık markaları aynı çizgide ve geliştirerek sunmaya devam edeceklerini belirten Göçe, yayını dijital ortama da taşıdıklarını, hem BT sektörü, hem bu konudaki STK’lar ve kamudaki işbirliklerini geliştirerek yayını güçlendirmeyi, 8 bin olan tirajlarını en az 3 katına çıkarmayı hedeflediklerini açıkladı. Grup bünyesindeki şirketlerin güzel bir koordinasyonla çalıştıklarını ifade eden Göçe, bu yapıyı dostlarıyla gerçekleştirmek istediklerini belirtip “TBD gibi dev derneğimiz ile ortak projeler gerçekleştirmek de hedeflerimiz arasında. Şirketler grubumuzun mottosu, tüm dostlarla işbirliğidir” dedi.

Sosyal medyanın bilişim yayınlarını daha çok da blog sitelerini etkilediğine değinen Göçe, kendileri dışında kalan teknolojik yayınların büyük zarar gördüğünü, kapanmak veya küçülmek zorunda kaldıklarını aktararak “Bu hepimiz için büyük kayıp. BThaber’in eski ve köklü yapısı nedeniyle bu değişimden etkilenmemesi normal” diye konuştu.

Göçe, dünya devi kurumsal ürünler pazarlayan firmalara, teknoloji basını olmadan ürün ve hizmetlerini Türkiye’ye duyuramayacakları; ulusal bir yayına verdikleri reklamların algıda seçicilik nedeniyle teknoloji basınına verdikleri ilandan daha yararlı olmayacağını anlatmak gerektiğini işaret edip bunun için de birlikte hareket etmek gerektiğinin altını çizdi.

“Sektörümüzün jenerik ve birlikte yapılacak etkinliklere ihtiyacı var” diyen Göçe sözlerini, konuların masaya yatırılıp değerlendirileceği kapsamlı etkinliklere; bütün markaların bir arada olduğu, sonucunda sektöre yön verecek, vizyon yaratacak toplu kongre ve seminerlere ihtiyaç duyulduğunu dikkat çekerek bitirdi.

-Öncelikle BThaber Şirketler Grubu Başkanı Murat Göçe kimdir? Yolunuz, ne zaman ve nasıl bilişim ile karşılaştı? Türk bilişim sektöründe hangi pozisyonlarda hizmet verip ne gibi görevler üstlendiniz?

-1979 yılının yine böyle bir Kasım ayında Boğaziçi Elektronik Teknisyenliği'nden mezun olur olmaz, o zamanın parmakla sayılacak kadar az olan bilgisayar firmalarından İno'da işe başladım. Bir süre sonra müdürlük seviyesine çıkınca işyeri sahiplerinin desteği ile bir de Yıldız Teknik Elektrik Mühendisliği'ni bitirdim. 11 yıl bu firmada teknik müdürlük yaptıktan sonra irili ufaklı birçok firmada çalıştım. 2000 yılından itibaren ağırlığı İnternet güvenliğine vererek bu konudaki ürünlerin Türkiye'ye gelmelerinde büyük emek sarf ettim. Özellikle bilinen pek çok antivirüs ürünü de bunlara dahildir. 2006-2010 yılları arasında Kaspersky Ülke Müdürlüğü görevinden sonra bir süre danışmanlık ve akabinde 2013 yılında İnterpromedya'ya Genel Müdür oldum. Arada 4 yıl süreyle Bilgi Üniversitesi Bilişim Hukuku Yüksek Lisans Öğretim Görevlisi olarak da bulundum. 2014 yılının yaz aylarında İnterpro bünyesinden tamamen ayrılarak BThaber Şirketler grubunu oluşturdum. Şimdi ilgili markaları satın alarak bu bünyede geliştirmeye çalışıyoruz.

-Çalışma hayatınız boyunca yönetici olarak hangi kurumlarda hangi projeleri yürütüp uygulamaya koydunuz?

-Genç yaşlarda büyük projelerde bulunma olanağım oldu. Daha 1982 yılında Kordsa fabrikasının otomasyona geçiş projesinde bulunmak büyük şanstı. Hem bilgisayar sistemleri yenileniyordu, hem de tüm fabrika makineleri otomatik yönetilecekti. Büyük ve çok şey öğreten proje idi. Daha sonra o zamanki ismiyle PTT şimdiki adıyla Türk Telekom'un bilinmeyen numaralar ve arıza bildirim servislerinin bilgisayara geçiş projesinde de yönetici olarak bulundum. Hemen akabinde PTT analog santrallerin dijital arıza tespit projesini geliştirenlerden ve hatta proje yaratıcısı olarak şirketim adına büyük sükse yarattım. Kodak markasına ait lazer kontrollü mikrofilm sistemlerinin eğitimini alıp ülkede tek uzman olmak da şanslı hissettiğim konulardandı. O

dönem destekleri olan Cengiz Ultav, Babür Kireç ve Vedat Hayaloğlu abilerime buradan da teşekkür ederim. Onlara çok şey borçluyum. Belli başlılar arasında bir de Kaspersky hikâyesi var. Ülkemizde çok bilinmeyen Kaspersky markasını tüm Türkiye'ye tanıtmak ve satışlarını arttırmak amaçlı kanal oluşturma çalışmasını bizzat Türkiye'nin her noktasını ziyaret ederek gerçekleştirdim. O yıllarda ülke çapında ziyaret etmediğim bayi kalmamıştır.

-Daha önce firma tarafında yer alıyorken artık basın tarafındasınız. İki taraf arasındaki farklardan söz eder misiniz?

-34 yıl BT sonrasında basın ve etkinlik köklü bir değişiklik olarak gözüксе de, şimdiki işlerimizin direk BT ile ilişkili olması elimi rahatlatıyor. İki pencereden de bakma şansı sağlıyor. Diğer yandan itiraf etmeliyim ki her gün yeni bir şeyler de öğrenmiyor değilim. Her sektörün kendi dinamikleri var, kendi zorlukları yanından keyifli halleri de var. Önemli olan sahiplenip konsantre olmak, gerisi kendiliğinden geliyor.

-BThaber uzun yıllardır yayın hayatının içinde. Bu yayını çıkaran İnterpromedya, geçtiğimiz yıllarda yeniden yapılanma sürecine girdi. Kurumsal olarak yeniden yapılanma süreci ne zaman başladı, buna neden ihtiyaç duyuldu ve bu süreci nasıl tamamladınız? Yeni yapınız, hedefiniz ve vizyonunuz hakkında bilgi verir misiniz?

-İnterpromedya ile hiçbir alakamız kalmadı. 2014 yılında yeniden markaları satın alarak sıfırdan kurduk yapıımızı. Eskiden ayrı olan departmanlar şimdi kurumsal kimliği farklı birer şirket. BThaber A.Ş. Basın şirketimiz, M2S araştırma ve telemarketing şirketimiz (yapısında çağrı merkezi var), Bilişim Zirvesi A.Ş. Etkinlik şirketimiz (Bilişim500, ICT Summit now Bilişim zirvesi). Bir de bunların yanına minik bir teknoloji şirketi oluşturduk, ismi BTburada.

BThaber A.Ş. olarak sahibi olduğumuz 22 yıllık markaları aynı çizgide ve geliştirerek sunmaya devam edeceğiz. İlave çalışmalarımız oldu, yayını dijital ortama da taşıdık, ayrıca son sayfalara İngilizce bölüm oluşturduk. Hem BT sektörü, hem

bu konudaki STK'lar ve elbette kamu tarafındaki işbirliklerimizi geliştirerek yayıncımız güçlendirmeyi hedefliyoruz. 8 bin olan tirajımızı en az 3 katına çıkarmak da rakamsal hedef.

M2S,bizim gizli gücümüz. Sahibi olduğu BT sektörü ve kamu bilgi bankası sayesinde her türlü araştırma, inceleme, etkinlik ve telemarketing yapmak kolay hale geliyor. Bu faaliyetimizi yurtdışına taşımayı amaçlıyoruz.

İsmi Bilişim Zirvesi'nden alan Bilişim Zirvesi A.Ş., bizim 16 yıldır süregelen etkinlikleri yapan bacağımız. Bundan sonrasındaki hedef etkinlik çeşitliliklerini arttırmak ve mümkün olduğu kadar kendine iş ortakları yaratarak beraber hareket etmek. Çeşitlilik anlamında en güzel çalışmamız "Çocuklar için Bilişim Zirvesi" oldu. Bu yıl ikincisini gerçekleştirmenin heyecanı içindeyiz.

Grubun son üyesi teknoloji firmamız btburada ise, Bthaber müşterilerinin ürünleri dışında kalan iş ve kurumsal ürünleri pazarlamak amacıyla kuruldu. Amaç güçlü bir sistem entegratörü ve dağıtıcı firma yaratmak.

-BThaber olarak ağırlığı neye veriyorsunuz? Yayınlar mı, etkinlikler mi ön plana çıkacak?

-BThaber'in işi sadece yayın değil. Aynı zamanda kamu ile yuvarlak masa toplantıları yapıp, akabinde e-devlet dergisi çıkarmak da diğer işi. Fakat etkinlik düzenlemek Bilişim Zirvesi A.Ş. şirketimizin işi. Her şirketin kurumsal kimliği farklı olduğu kadar hedefleri ve öncelikleri de farklı tabi.

BThaber gazetemiz, "amiral gemisi" olmakla beraber e-devlet, finans, sağlık ve perakende gibi 3 ayda 1 kere çıkan dergilerimiz de var. Bunların yanı sıra kurumlara yayın da çıkarıyoruz. İlk yayıncımız, Arena A.Ş. için çıkmak üzere.

Bir de yeni heyecanımız BTmag var. Bthaber ile kurumsal, BTmag ile perakende pazarı hedefliyoruz.

Bilişim 500 katalogu ise her yıl çıkmaya devam ediyor. Güzel bir koordinasyon uygulaması olarak M2S araştırmayı yapıyor. BThaber A.Ş. katalogu basıyor, Bilişim Zirvesi töreni de düzenliyor. İşte bu yapıyı biz dostlarımızla da gerçekleştirmek

istiyoruz. Türkiye Bilişim Derneği (TBD) ile ortak projeler gerçekleştirmek de hedeflerimiz arasında. Şirketler grubumuzun mottosu, tüm dostlarla işbirliğidir.

-Sizce bilişim yayınlarının okur kitlesinde yıllar içinde nasıl bir değişiklik oldu? Sosyal medya bilişim yayınlarını nasıl etkiledi?

-Bunu BThaber ve diğerleri şeklinde açıklamayı uygun gördüm. Bizim dışımızda kalan teknolojik yayınlar büyük zarar gördü. Maalesef teker teker kapanmak ya da küçülmek zorunda kaldılar. Bu hepimiz için büyük kayıp.

BThaber'in eski ve köklü yapısı nedeniyle bu değişimden etkilenmemesi normal. Fan seviyesinde okuyucu kitlesi var, tek bir sayının bile eline geçmediği durumda olay çıkaran sevimli bir kitle. Bu kitle oldukça BThaber'in etkinlenmesi mümkün değil, eğer biz çalışmalarımızı daha da güzel yapabilirsek ileriye gitmesini beklemek ise tamamen normal. Sosyal medya daha ziyade blog sitelerini etkiledi. Artık ya yok, ya da sosyal medya enstrümanları ile desteklenmek zorundalar.

-Sektör basınının sorunları nelerdir? Sorunları aşabilmek üzere önerileriniz bizimle paylaşır mısınız?

-Son zamanlarda ortaya çıkan görece küçük ve yeni firmaların yaklaşımı, sektör basınına zarar veren en büyük etken. Genelde elektronik ortamda yayın yapan bu sitelerin bir şekilde takipçi ve tıklama sayıları yüksek oluyor. Ve yine maalesef ki BT firmalarının pazarlama yöneticileri bu tür sitelerin rakamlarını önemsiyor. Yani nicelik, nitelikten daha önemli hale geliyor. Bu durumda fiyatı ucuz olan bu sitelere bütçeler kayabiliyor. Bu siteler, ucuz ve sayıca çok. Bütçeden bizlere kalan payın azalması büyük derdimiz.

Bence bunu BT firmaların yöneticilerine bıkmadan usanmadan anlatmak lazım. Dünya devi kurumsal ürünler pazarlayan bir firmanın konudan uzak, komik ve izleyicisi çok küçük yaşlardan oluşan bir programa sadece izleyicisi çok diye bütçe ayırmasının ona bir fayda sağlamayacağını öğretmek lazım. Teknoloji basını olmadan ürün ve hizmetlerini Türkiye'ye duyuramayacaklarını anlatmak lazım. Ulusal bir yayına verdikleri reklamın algıda seçicilik nedeniyle teknoloji basınına verdikleri ilandan daha faydalı

olmayacağını anlatmak lazım. İnternet fenomeni birisine verilecek reklam markanın daha çok duyulmasını sağlayabilir ama bu kurumsal teknoloji ürünleri için geçerli değil. Çok şey anlatmak lazım. Bunun için de birlikte hareket etmek gerekiyor.

-Sektör yayınlarının kâğıttan dijitale doğru geçişine ilişkin değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-Evet genel anlamda kâğıttan dijitale geçiş süreci yaşanıyor fakat 10 yıl önce söylendiği gibi kâğıdın bitmesi gerçekleşmedi. Elle tutulan, hissedilen kültürel bir olguyu sıfırlamak mümkün değildir. Kâğıt hiçbir zaman bitmeyecektir.

-2015 yılı bilişim sektörü için nasıl geçti, 2016'ya nasıl giriyoruz? Bilişim sektörünün büyüme ivmesi, yaşanan ve yaşanacak değişiklikler, bilişim ve telekomünikasyon sektörünün geleceğe ilişkin öngörüleriniz nelerdir?

-Ben artık kriz ortamı diye bir konuya inanmıyorum. 90'lı yıllardan beri aynı ortamdayız. Demek ki alışılması gereken ya da beklenen 90 öncesi değil, şimdiki yapı olmalı. Bu süreçte bilişim teknolojileri ilerlemesini sürdürdü ve bence finansal açıdan çok da kötü gitmedi. Doğru zamanda doğru işi yapanlar hep kazanmıştır, yine kazandı. Belki son dönemdeki kur artışları ve seçim kaosu etkilemiştir ama ben tabloyu çok olumsuz görmüyorum

Asıl sorun ülkenin teknoloji geliştirememesinde. İyi bir tüketici olabiliriz ama üretici olamıyoruz. Elbette üreten nadir şirketlerimiz var, onları da yürekten alkışlıyorum ama sayıları çok az.

Neden bu böyle? Çünkü teknolojik atılım için uzmanlar, inovasyonu işaret ediyor, inovasyon için gereken Ar-Ge; Ar-Ge, için gereken üniversite tabanlı yapı ve hatta ilkokuldan başlayan bilişim eğitimi. Bunlar var mı? Yok. O zaman teknoloji geliştirmeyi beklemek tamamen bir hayal. Ne zaman ki anneler babalar "Başıma icat çıkarma" demeyi bırakır, o zaman umutlanabiliriz :)

-Son olarak "İlk 500 Bilişim Şirketi Araştırması" hakkında bilgi verir misiniz?

-16 yıldır yapılan çok değerli bir çalışma. Yeni yapıda M2S A.Ş. Araştırmayı, Bilişim Zirvesi A.Ş. Töreni, BThaber A.Ş.'de katalogu ortaya çıkarıyor.

Bilişim sektörünün her firmasına yapılan çağrı ile toplanan bilgiler değerlendirilip derecelendiriliyor ve bir ödül töreni ile kutlanıyor. Ülkemizde eşi benzeri yok. Tören, bütün şirketlerin en üst derece temsilcileri ile taçlanıyor.

Ortaya çıkan bilgiler bir katalog ile yayınlanıyor. Firmalar rakipleri ile ilgili durumlarını kontrol edebiliyor, yurtdışından yatırım yapacak firmalar kurum seçebiliyor. Katalogu satın alan en büyük kesim yurtdışı yatırımcı firmalar.

Bizim beklediğimiz bu kataloga bilgi verme konusunda firmalarımızın sayısının artması. İstenen bilgi ise sadece ciro bazlı. Yani her şirketin Ticaret Kanunu'na göre web sitelerinde açıklamak zorunda kaldıkları ciro rakamı. Bu nedenle verecekleri bilginin hiçbir sakıncası yok. Her şeye rağmen BİLİŞİM500 Araştırması bizim gözbebeğimiz. Bu araştırmayı bundan sonraki

yıllarda iş ortaklıkları ile geliştirip büyütmeyi hedefliyoruz.

Bütün grubumuz hem iş ortaklıklarına hem de organik ortaklıklara açık. Birlikte daha güçlü olacağımıza inanıyoruz.

Bir noktaya dikkat çekmek istiyorum. Markaların kendi etkinliklerini yapmaları çok doğal. Bir marka için bir bayi toplantısı ya da ürün lansmanı olabilir. Ve, çok daha güzel etkinlikler yapılıyor. Fakat sektörümüzün jenerik ve birlikte yapılacak etkinliklere ihtiyacı var. Konuların masaya yatırılıp değerlendirileceği kapsamlı etkinlikler yapmalıyız.

Bütün markaların bir arada olduğu, sonucunda sektöre yön verecek, vizyon yaratacak toplu kongre ve seminerlere ihtiyaç var. Bu ayrışmanın gerçeği gördükten sonra beraber hareket etmeye döneceğine eminim. Tekrar beraber Bilişim Zirvesi ve Bilişim Kurultayları yapacağız.

Arzu Kılıç
arzu.kilic@tbd.org.tr

Değerli okurlar,

Bu ay sizler için Sabah Gazetesi'nde Türkiye ekonomisi üzerine yazan, Gazeteci, Yazar Şeref Oğuz ile görüştük. 16 yıldan bu yana bilgi ekonomisi, yeni ekonomi ve değişim yönetimi üzerine araştırmalar yapan Oğuz, Internet Society kurucularından birisi. Çeşitli yerlerde KOBİ'lere yönelik "Yeni Ekonomi" konferansları veren gazetecinin, bedensiz özgürlük ve sanal kültür üzerine sayısız makale, yazı ve söyleşi bulunuyor.

Bilgi ekonomisi ve yeni ekonomi konusunda ilginç tespitleri bulunan Oğuz ile bilgi ekonomisinin ne olduğunu ve Türkiye'nin bilgi toplumu olma yolundaki engelleri ve çözüm önerilerini konuştuk.

Keyifle okumanız dileğiyle...

Şeref Oğuz kimdir?

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra aynı fakültede İstatistik ve Sosyal Siyaset disiplinlerinde master ve ekonomi alanında doktora derecesi aldı. Doktora sonrası Londra Üniversitesi'nde "Sufficient Knowledge" konusunda araştırmalar yaptı. Gazetecilik hayatına 1970 yılında Sabah Gazetesi'nde başlayan Oğuz, eğitiminden sonra Tercüman Gazetesi Ekonomi Yönetmenliği görevi ile meslek

hayatına geri döndü. Sırasıyla Günaydın Gazetesi Bölge Gazeteleri Yayın Sorumluluğu, Meydan Gazetesi Ekonomi Yönetmenliği, Milliyet Gazetesi Ekonomi Yönetmenliği ve Kanal 6 ve Yeni Yüzyıl tepe yöneticiliği görevlerinde bulundu. Internet'te ilk büyük Türk gazetesi olan Milliyet.com projesini yönetti.1996 Haziran'da dünyanın ilk sanal mitingini gerçekleştirdi. Son 2 yıldır bilgisayar destekli eğitim için geliştirdiği "Her Okula Internet" projesine yoğunlaştı. 1999 yılında Koç Holding Yeni Ekonomi danışmanlığı görevine getirilen Oğuz, Sabah Gazetesi'nde köşe yazarlığını sürdürüyor.

Gazeteci Oğuz: Ar-Ge genellikle bizde Ür-Ge'ye dönüşüyor

Bütün ulusların yarına kendilerini hazırlamak için şimdiden stratejiler kurduğuna dikkat çeken Oğuz, Türkiye'de işlerin bilgi ile değil kanaat ile yürütüldüğünü ve bunun da bizi orta sınıf tuzağında tutan en önemli faktörlerden birisi olduğunu söyledi. Oğuz, Türkiye'de hâlâ "Gelecek Enstitüsü" olmadığını da altını çizdi.

1 - Bilgi ekonomisi ve yeni ekonomi üzerine yazılar yazıyorsunuz. Bir yazınızda da, "Bilgi yerine kanaat ile yetiniyoruz" demiştiniz. "Bilgi ekonomisi" nedir, kısa bir değerlendirme yapar mısınız?

- Bilgi ekonomisi bilgiyi bir üretim faktörü olarak kullanan ekonominin algılanma biçimidir. Eskiden de emek, sermaye ve hammadde gibi faktörlerin yanında vardı ama kendi başına bu kadar değer olması daha sonra ortaya çıktı.

Türkiye, küresel ekonominin parçası olarak bilgi ekonomisinin içerisinde yer alıyor. Dünyadaki pek çok sektör, karşılıklı bağımlılık içerisindedir. Günümüzde bir ürünün üretim ve pazarlama bilgisi, üretimin kendisinden daha önemli hale geldi. Eskiden bir ürünün varlığı daha önemliydi. Pazarlaması ise yüzde 20 önem taşımaktadır. Artık her şey, bilgi ile yürümektedir. Ekonomide şirketler buna göre davranıyorlar. Müşteri odaklı oldular. Eskiden bankanın öbür tarafında olanların adı mudi idi. Sadece hesap numarası vardı. Şimdi ise onun adı müşteri ve bütün istek, eğilim ve özellikleri banka tarafından bilinmektedir.

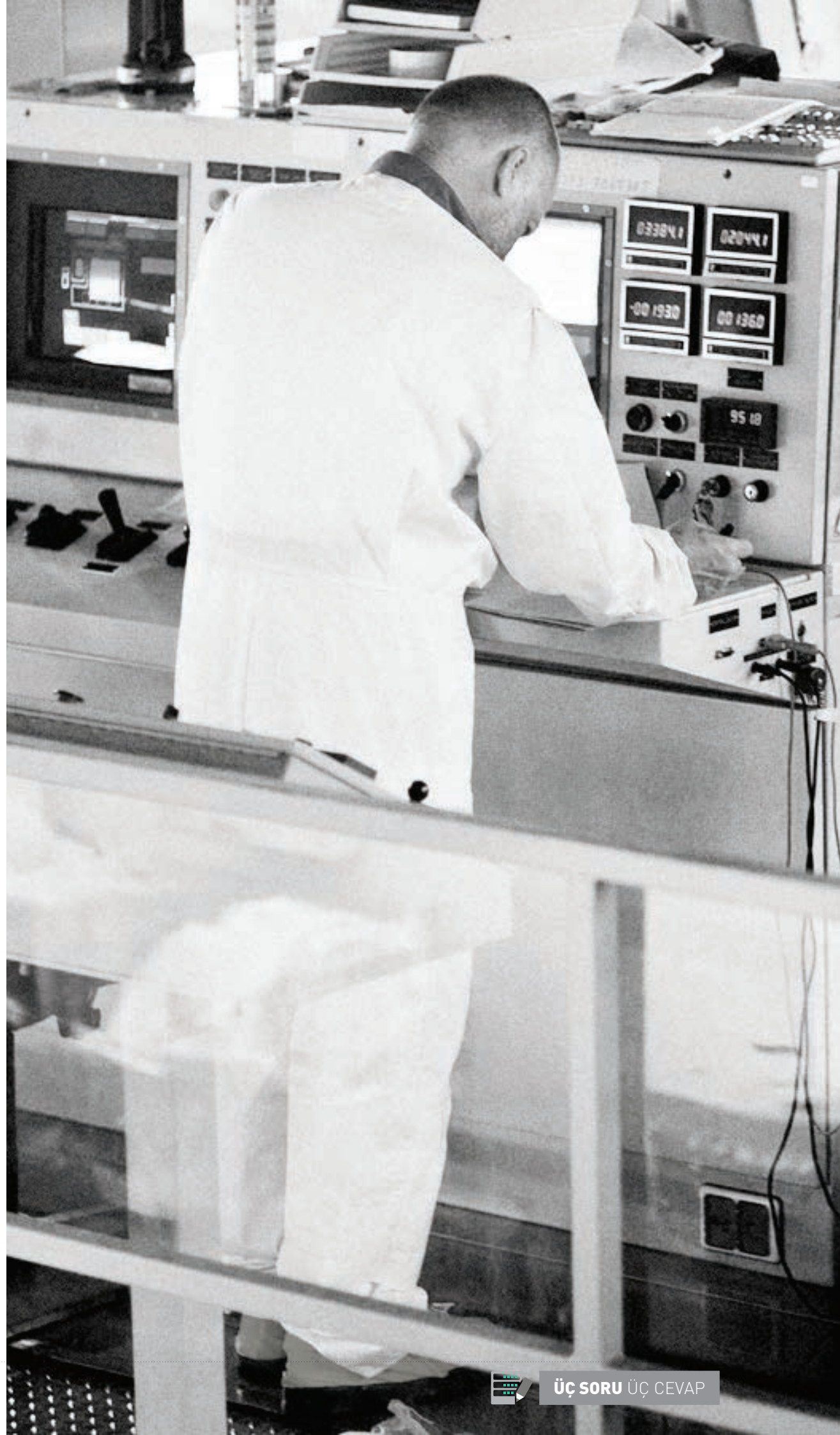
Türkiye’de bilgi, çok enteresan. Biz de, bilgiden ziyade kanaat var. Kanaat, bilginin yarım yamalak bilinmesidir. Referanssız bilgi şudur; malumat, enformasyon düzeyinde. Bunu bir üst seviyeye getirmek için mutlaka hayatla ilişkilendirmek gerekir. Değer üreten hale getirmek lazım. Bir sokak ismi tek başına enformasyondur ancak o sokak ismine bir kargo götürülecek ise değer üretmektir. Son zamanlarda Türkiye’de, bilgiye hürmet biraz artmakla birlikte işlerin bilgiyle değil kanaat ile götürüldüğünü görüyoruz. Maalesef bu da bizi, orta sınıf tuzağında tutan en önemli faktörlerden bir tanesidir.

2 -Yıllardır araştırma geliştirmeye (Ar-Ge) kaynak ayırıyoruz. Yasal sorunları ve “kaynak” sorununu önemli oranda çözdük. Ancak “zihniyeti değiştirme” yönünde adım atmamız gerektiğine dikkat çekiliyor. Ekonominin ihtiyaç duyduğu katma değerli üretimi geliştirmek, teknokentlerde amaca uygun yenilikçi üretim için neler yapılmalı?

- Ar-Ge’ye yılda 6.5 milyar dolar para harcıyoruz. 2023’te yıllık bunun 30 milyar dolara çıkması bekleniyor. Ar-Ge’ye para yatırıyoruz fakat kazandığımız söylenemez. Ar-Ge genellikle bizde Ür-Ge’ye (Üretim Geliştirme) dönüşüyor. Şu ana kadar 10 yıldır harcadığımız paranın geri dönüşü tatmin edici düzeyde değil. Bu çerçevede teknokentleri kurduk ancak amacından saptırttık.

Teknoloji geliştirmekten ziyade teknokenler, organize sanayi bölgesinin üniversitenin yamaçlarında yapılan, bazı avantajları devletin sunduğu bir kurum haline geldi. 50’den fazla teknokent var ve hepsi aynı işleri yapmaya çalışıyor. Sadece tek iş yazılmış gibi görünüyor. Yazılıma odaklanıyorlar sadece. Hâlbuki yazılımın da işin içinde olduğu yeni, yaratıcı ürünler sistemler olmalı. Bugün insansız hava araçları ile koli dağıtımı, kurye şirketi düşünenler varken biz farklı işlerle uğraşıyoruz.

Benim önerim, Türkiye’de ikinci nesil teknokentleri kurmak zorundayız. İkinci nesil teknokentler nedir? Birincisi ihtisaslaşmış teknokentler demek. İkinci olarak ölçek oluşturmalarını öneriyorum. Yani aynı alanda çalışan şirketleri bir araya getirerek, ortak sinerji ve kültür ile teşvikler sunmak lazım. Üçüncü önerim ise Türkiye, ihtiyacının sadece belirli bir bilişim alanında olmadığını, yeni ürün dizaynları olduğunu hedefe katmalı. Dördüncüsü ise performans sistemi. Ürettiği patent ve lisans olmayan teknokentler de sistemden çıkarılsın. Kaynaklar boşuna israf edilmesin.

3 - “Bilgi toplumu” olma yolundaki Türkiye’nin sizce önündeki engeller nelerdir? Bu engellerin aşılabilmesi için çözüm önerilerinizi alabilir miyiz?

-Bütün uluslar yarına kendilerini hazırlamak için şimdiden stratejilerini kurar. Yarını tahmin etmenin yolu, onu inşa etmektir. Herkes yarını merak eder. 78 milyonluk Türkiye’de her gün kahveler yarın ne olacak diye fal için açılıyor. Çünkü insanlar geleceği merak ediyorlar. Geleceği merak sadece kahve falında değildir. Cezvenin ötesine de bakmak lazım. Fincanın dışına yarın merakını nasıl taşıyabiliriz? Bununla ilgili kurumsal yapıları oluştururuz. Hâlâ bizde “Gelecek Enstitüsü” yoktur. Geleceğini tasarlamayan ulusların da geleceğini başkaları şekillendirir. Örneğin Türkiye’nin önümüzdeki 10 yıl içerisinde 2 tane nükleer santrali olacak. 2 tane nükleer santral olunca Türkiye’nin endüstrisi, enerji sektörleri, Kobi’leri nasıl bir dönüşüm sağlayacak. Nasıl bir eko sistem doğacağını biz merak etmiyoruz. Batı merak ediyor hâlbuki...İşte bunları tartışmamız gerekiyor.

Türkiye yerli otomobilde geç kaldı. Bütün dünya bireysel ulaşımında kişisel hava araçlarına doğru giderken Türkiye hâlâ otomobili mi tartışıyor olacak? Bizim bunları yakalayabilmek veya daha ileride olmak için neler yapmalıyız? Bunlar bugünün değil yarının konuları ama “Gelecek Enstitüsü”nde seçkin beyinler güçlerini bir araya getirmeli ve gelecek senaryoları kurmalı. Yarışta olduğumuz ülkeler böyle yapıyorlar.

Geçenlerde Birleşmiş Milletler zirvesinde 2035 dünyası tasarlandı. 2035’i bugünden tasarlıyorlar. Eğitim nasıl şekil alacak, sağlıkta ne tür gelişmeler olacak, Kadın hakları nereye gidecek, demografik nasıl bir şekil arz edecek, yaşlı nüfus dünyanın başına nasıl dert olacak, iklim değişiklikleri nasıl olacak, inanç sistemleri, olası savaşlar gibi konular tartışılıyor. Bunları tartışanlar bu konular üzerinden bazı ortak yönler buluyorlar ve bu olaylar gelişmeden önce önlem alıyorlar. Nuh, gemisini yağmurlar başlamadan önce inşa etti. Türkler olarak biz, bayram temizliğini bayram gününe bırakan bir ulusuz. O nedenle hep kaybediyor ve geride kalıyoruz. Bir adım öne geçmek için eksik halka enerjisini, ya geçmişiyile övünmeye ya da bugünkü kısır çatışmada başını kuma gömen bizlerin dikkatinin, en azından içimizden bazılarının yarınlara çekmesini öneriyorum. İçimizden bazıları dediğim insanların toplanacağı yer ise “Gelecek Enstitüsü” benzeri kurumlar olacaktır.

TBD Yönetim Kurulu Üyesi Karadağ:

Bilişimciler için en iyi spor, doğada yürümek, koşmak ve yüzmek

At binen, atletizm, tekvando ve yüzme sporlarını yapan Karadağ, doğayla mücadele ve doğada olmanın sporu kendisi için bir yaşam biçimi haline getirdiğini belirtti. Karadağ, sporla stresle baş etme, motivasyonu güçlü tutma, sağlıklı olma, iletişim yeteneğini arttırma, takım çalışması gibi beceriler elde edileceğini söyleyip bu becerilerin bilişimde kariyer yolculuğu için oldukça önemli olduğunu vurguladı.

Aslıhan Bozkurt

Fotoğraf:
Dilek Yaşar
ÇAFDER

Bu sayımızda “Bilişimcilerin hobileri” sayfalarımızın konuğu Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Yönetim Kurulu Üyesi Levent Karadağ oldu Ardahan’da doğan Karadağ, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Uzay Bilimleri’ni kazanınca Ankara’ya gelmiş. Fakültede öğrencilerin bilgisayar uygulamalarını yaparak “bilişim” mesleğine adım atan Karadağ, 2002’den beri danışmanlık veriyor. Karadağ, bilgi güvenliği konusunda faaliyet gösteren BLM bilişim’in kurucu ortağı.

1999’da TBD BİM Kulüple yürütme kurulu, TBD İstanbul Yönetim Kurulu üyeliği ve Başkanlığı’nın ardından 2013’ten bu yana TBD Genel Merkez Yönetim Kurulu üyeliğini sürdürüyor. AB Projeleri, Bilişim Yıldızları yarışması, Akıllı Şehirler kongresini başlatan Karadağ’ın BASIC Programlama Dili kitabı, bilgisayar alanında Türkçe yayınlanmış ilk 10 kitap arasında bulunuyor.

Lise ve üniversitede atletizm ve tekvando takımlarında yer alan, atletizm dalında lisanslı sporcu olan Karadağ, Türkiye’nin farklı yörelerinde atletizm müsabakalarına katıldı. Karadağ, son 5 yıldır amatör olarak orta ve uzun mesafe koşuları, maraton ve yüzüyor. Beş yaşında ata binen Karadağ, “Doğayla mücadele ve doğada olmak benim için sporu, yaşam biçimi haline getirdi” dedi.

Uzun yıllar yazılım ile uğraşıp ofise bağlı kaldığından bel ağrıları çeken Karadağ, 2011’de tekrar koşmaya başlamış.

“Dünyanın en zor işlerinde biri olan maraton koşmak, duvara çarpmak ile nerede ise aynıdır” diyen Karadağ, maratonun hayatın diğer alanlarında önemli riskler alabilmek ve önemli kararlar verebilmek için gereken güveni sağladığını belirtti.

Yüzmeyi çok sevdiği ve zamanı olduğu sürece saatlerce yüzen Karadağ, son 5 yıldır, yüzme stillerine dikkat ederek yüzüyor. Bir sonraki hedefi de triatlon yarışlarına katılmak (koşu, bisiklet ve yüzme).

Yakın bir gelecekte yaşlı bir nüfusa sahip olacağına işaret eden Karadağ, spor yapma alışkanlığı olmayan bir nüfusun orta yaşta sağlık sorunlarından dolayı iş gücü kaybı yaşayabileceğine dikkat çekti. Yerel yönetimlerin profesyonel spor dallarıyla ilgilenmesini isteyen Karadağ, devletin de belediyeleri amatör sporları desteklemesi için teşvik etmesini önerdi.

Bilişimcilerin yaşadığı sağlık sorunlarına da değinen Karadağ, “Genelde bilişimcileri bilgisayar başına kilitleyebiliyor. Bu durum boyun fıtığı, bel fıtığı olarak insana dönebiliyor. İnsan vücudu da bilgisayarlar gibidir. Bilgisayarlar, bir süre hareketsiz kaldığında uyku moduna geçtiği gibi insan vücudu da yarım saat hareketsiz kaldığında uyku moduna geçip, bir süre hastalığa yol açıyor” diye konuştu.

“Özellikle yazılım projeleriyle uğraşan kişiler, ortamdan uzaklaştıracak faaliyetlerde bulunmaları yazılım hatalarını aza indirecektir” ifadesini kullanan Karadağ, bilişim projelerinin yoğunluğu fazla ve stresi çok olan projeler olduğunun altını çizdi. Spor ile stresle baş etme, motivasyonu güçlü tutma, sağlıklı olma, iletişim yeteneğini arttırma, takım çalışması gibi beceriler elde edileceğini anlatan Karadağ, “Bu beceriler de bilişimde kariyer yolculuğu için oldukça önemlidir. Bilişimciler için en iyi spor, doğada yürümek, koşmak ve yüzmektir” vurgusu yaptı.

Karadağ, 5 yıl önce de Tango kursuna başlamış, şimdi orta düzeyde Tango yapıyor.

- Levent Karadağ kimdir? Bize kısaca kendinizden söz eder misiniz?

-1964 yılında Ardahan'da doğdum. 1982 yılında Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Uzay Bilimlerini kazanınca Ankara'ya geldim. Yazları Ardahan'a giderdim. 1986'da Fakültede öğrencilerin bilgisayar uygulamalarını yaparak "bilişim" mesleğine adım atmıştım. 1987-1990 yıllarında Ankara'da çeşitli bilgisayar kurslarında bilgisayar öğretmenliği yaptım. 1990 yılının sonunda İstanbul'a geldim ve halen daha İstanbul'dayım. İstanbul'da özel sektörde Programcı, Sistem Analist, Bilgi İşlem Yönetici, İş Geliştirme ve Pazarlama Yöneticiliği görevlerinde bulunduktan sonra 2002 yılından beri danışmanlık ve kendi işimi kurdum. Yazılım, Eğitim, E-Ticaret ve Bilgi güvenliği konusunda kurucu ortağı olduğum BLM bilişim var.

1999'da TBD BİM Kulüple yürütme kurulu üyeliği ile ve arkasından TBD İstanbul Yönetim Kurulu üyeliği 2009 yılına kadar bir dönem hariç sürdü. 2009-2013 TBD İstanbul Yönetim Kurulu Başkanlığı, 2013 yılından beride TBD Genel Merkez Yönetim Kurulu üyeliğini sürdürmekteyim.

TBD İstanbul yönetimindeyken bin civarında konuşmacıyı bilişimcilerle buluşturdum. AB Projeleri, Bilişim Yıldızları yarışması, Akıllı Şehirler kongresini başlattım. Ev kadınları internet eğitimi proje mimari ve kitabıyla Türkiye çapında 17 ilde 10 binden fazla kadına ulaştık.

1990 yılında BASIC Programlama Dili kitabı ticaret liseleri ve üniversitelerde okutuldu. Bilgisayar alanında Türkçe yayınlanmış ilk 10 kitap arasında yerini almış ve 100 bin civarında bir baskı yapmıştır. 2003 yılında "İnteraktif Kadın" kitabı (10 bin baskı) "Ev Kadınlarına İnternet Öğretme" projesi ile Türkiye'de çok sayıda kadına eğitim verilmiş ve proje çeşitli kurumlar tarafından değişik şekilde günümüze kadar ulaşmıştır. 2008 İnternet Sizi Bekliyor (Ailenin İnternet Klavuzu) kitabı 150 bin baskıyla İnternetin gelişimine önemli katkı sağlamıştır. 2010 yılında yayınlanan İnternet Pazarlama ve

Başarı Öyküleri kitabı, E-Ticaret ve Girişimcilik kitabı KUDAKA (Kuzey Doğu Kalkınma Ajansı) tarafından 10 bin civarında basılarak bölgedeki girişimcilere dağıtılmıştır.

- Öncelikle iyi bir sporcu olduğunuzu duyduk. Hangi sporlarla ilgileniyorsunuz?

-Lise ve üniversitede Atletizm takımlarında yer aldım. Kısa bir süre Fenerbahçe Atletizm takımında yer aldım. Ayrıca üniversitede Tekwando takımında yer aldım. Son 5 yıldır amatör olarak orta ve uzun mesafe koşuları, maraton ve yüzüyorum.

- Spor sizin için ne ifade ediyor, bir hobi mi, yaşam biçimi mi? Lisanslı sporcu musunuz?

-Ata binip dörtnala sürdürdüğümde beş yaşındaydım. Çocukluğum atlarla geçti. 5 yaşından 18 yaşında kadar yazları bir ay atlar, çayırlarda otlatarak

geçerdi. Bazen at, zinciri kırıp kaçardı bende akşama kadar atı kovalar bir şekilde yorar veya köşeye sıkıştırıp yakalar eve getirirdim. Bu özelliğimden dolayı bir dönem "at yakalayan" diyenler oldu.

Doğayla mücadele ve doğada olmak benim için sporu, yaşam biçimi haline getirdi. Ormanlık alan, dağlık alan, kırlar, bende koşma hissi uyandırır, fırsat bulduğum zamanda koşarım. Denizler oldum olası benim ilgi alanım, kıyıda fazla uzaklaşmadan kıyıya paralel saatlerce yüzerim. Geçen yıl İstanbul'da Olimpiyat Yüzme Havuzu'na giderek, Milli sporcularla aynı havuzda yüzüyorum, bazen onların havuzda yaptığı hareketleri yapmaya çalışıyorum zaman zaman zor anlar yaşıyorum. Koşu ve yüzme malzemeleri arabamda benimle dolaşırlar. Fırsatı yakaladığım anda kullanırım. Lise ve üniversite yıllarında Atletizm dalında lisanslı sporcuydum.

- Bu güne kadar katıldığınız yarışma veya organizasyonlardan söz eder misiniz?

-Lise ve üniversite yıllarında Türkiye'de farklı yörelerinde atletizm müsabakalarına katıldım. 3.000, 5.000, 10.000 mt koştum, uzun atlama ve hızlı yürüyüş yaptım.

Gençlerde uzun atlamada 6 metre atlayarak Türkiye dördüncülüğü, 10.000 metreyi 30 dk koşarak gençlerde 3. olmuşum. Hızlı yürüyüşte 100 mt 18 saniyede yürüme ve 5.000 metreyi 25 dk koşarak üniversitelerde ikincilik almıştım.

Son beş yıldır İstanbul'da farklı tematik koşulara katıldım: Belgrad Ormanı Baba-Oğul koşusu (oğlumla beraber koştum), Kilyos Macera koşusu (çamurlar, engellerle dolu bir parkur), Koşucuları Anma koşuları, Çayırova Yarı Maratonu, Çekmeköy Dağ Koşusu, İstanbul Maratonu, Geyik Koşuları, Ataköy Gazi Koşusu vs..

- İstanbul Boğazı'nı koşarak geçtiğinizi duyduk. İstanbul Maratonu koştunuz? Maraton hakkında bilgi verir misiniz?

-Genç yaşlarda Maraton (42 km 196 mt) koşmak istemiştım. Ancak o kadar uzun mesafenin 20 yaş altında fiziksel zararları olacağını söylediler bende koştuktan vazgeçmişim. Uzun yıllar içimde ukde olarak kaldı. Uzun yıllar yazılım ile uğraşınca ofise bağlı kaldım ve bel ağrıları çektim. 2011 yılında tekrar koştımaya başladım. İlk maratondan bir ay önce sakatlanmışım ve sakat bir şekilde maraton koştımaya başladım ancak 30 km koştum, geri kalanını yürüyerek bitirdim. 2013 yılında tekrar katıldım ve bu sefer maratonu koşarak bitirdim. Ancak, ilk deneyimim olduğu için enerjiyi tamamına yayamadım. 3 saat 30 dakikada bitirmeyi hedeflemişim. Son 20 km rüzgâr nedeniyle 3.58'de bitirdim. Koşarken düz duvara çarpmaktır "Maraton". Dünyanın en zor işlerinde biri olan maraton koşmak, duvara çarpmak ile neredeyse aynıdır. Gerçekten sınırlarınızı zorlamak istiyorsanız, kesinlikle maraton koşmalısınız.

1
2
3
4

Gerçekten 42.196 m çok uzun bir mesafe benim için, okuduğum bir yazıda şöyle diyordu: Atlet, 30.Km'den sonra neredeyse her adımınızda duvara çarpmış gibi beyin ve diğer tüm organlarınız tepki verir. Buna koşarak duvara çarpmakla aynı orantıda olduğunu söylüyorlar. İlk maratonunuzda ayak tırnaklarınızdan birkaç tanesi çıkabilir.

“ Maraton koşan kişi zamanına bakılmaksızın maratoncudur. Maraton koşmayı deneyen hemen herkes aylarca antrenman yapmıştır ve madalyaya anlamını veren, hızlı veya yavaş olması ile sadece o gün sarf ettiği efor değil, gösterdiği bu fiziksel ve zihinsel kararlılıktır. ”

Mary R. Wittenberg

Maraton, vücudun, zihnin ve ruhun tüm enerjisini bitirecek kadar uzundur. Enerji kaynakları, kas gücü, zihinsel ve duygusal dayanıklılık, fizyolojik dayanıklılık tamamıyla test edilir. Maratonun cazibesi de herhalde burada saklıdır. Çünkü maraton koşmak hiç kolay değildir ve tam bir mücadele gerektirir. Maratonu bitirebilmek kendinize yüksek bir hedef seçip başarabileceğinizin ispatıdır. Size hayatın diğer alanlarında önemli riskler alabilmeniz ve yaşamla ilgili önemli kararlar verebilmeniz için gereken güveni sağlar. Maratoncu olmak kendinizi önemli hissettirir, sizi özel yapar. Aylarca gece gündüz çalışıp (4 saatin altında bitirmek için en az 8 ay ve toplamda 4.000 km koşmanız lazım). Maratonu bir kez koşmayı başardıysanız kendi kendinize şunu söylüyorsunuz: Bunu yapabildiysem artık her şeyi yapabilirim!..

- İstanbul Boğazı'nı yüzerek geçeceğinizi söylüyorsunuz? Hazırlık aşaması ve parkurdan bahseder misiniz?

-Yüzmeyi çok severim ve zamanım olduğu sürece saatlerce yüzerim. İstanbul Boğazı'nı yüzerek geçmekte uzun zaman hedeflerim arasındaydı. Geçen yıl, işi ciddiye alarak antrenmanlara başladım. Olimpiyat yüzme havuzunda yüzme stillerini oturtma ve güç antrenmanları yaptım. İstanbul Boğazıcı Kıtalar Arası Yüzme Yarışı, her yıl Temmuz aylarında yapılıyor. Son yıllarda yurt dışından çok fazla kişi katıldığı için ve kontrol edebilmek için yarışa katılan kişi sayısı kısıtlı. Mayıs ayında İstanbul ve çeşitli illerde havuzlarda elemeler yapılıyor. Benim yaş grubumda geçen yıl 800 metreyi 18 dakikanın altında yüzenleri almışlardı. Ben de antermanlarda 800 metreyi 16 dakikada yüzüyordum. Elemelere katıldığımda hesaba katmadığım bir durumda aynı kulvarda dört kişi yüzmeye başladık. Birkaç kez ciddi çarpışma olunca 800 mt 20 dakikada yüzdüm. Maalesef! Yarışa katılamadım. Önümüzdeki yıl kalabalık kulvarlarda yüzerek, çarpışmalardan doğabilecek zaman kayıplarını aza indirip, 2016 yılında tekrar katılacağım.

Parkur, Kanlıca'dan (Fatih Sultan Mehmet Köprüsünden Karadeniz'e doğru 1 km civarı bir noktadan başlıyor ve Boğaziçi Köprüsü'ne varmadan su adasının yanından geçerek Kuruçeşme'de bitiriliyor. Toplamda 6.5 km yol.

- Boğazı yüzerek geçen sporcuların öncelikle dikkat etmesi gereken temel kurallar nelerdir?

-Boğazda yüzmek isteyen kişilerin 40 yaş üstüyse havuzda 800 metreyi 15 dakikanın altında yüzmeleri. Boğazda ters akıntıların, alabora olunan yerleri düşündüğümüzde antrenmanlarda hızlı ve tempolu antrenmanların yapılması. Rotayı koruma adına düz bir çizgide yüzmeyi öğrenmek. Çizgiden sapıldığı zaman ters akıntılara veya alaboraya yakalanma oranı çok yüksek. Bazı bölgelerde su sıcaklığı 4-5 derece düşmektedir. Ayrıca son 500 metrede kıyıya doğru yüzüleceği için bir süre akıntıyla mücadele etmek zorunda kalınıyor. O nedenle gücü bitirmemek gerekir. Kıyıya dönülecek yer iyi seçilmelidir. Yoksa ters akıntıya kapılıp, 6 km 40 dakikada yüzüp, son 500

1
2
3
4

metreyi bir saatte yüzen kişi sayısı oldukça fazla.

- Yüzme sporuna ne zaman başladınız? Halen ne sıklıkla spor yapıyorsunuz?

-12 yaşında Ardahan'da Kura nehrinde yüzme öğrendim. Ancak! denizle tanışmam 18 yaşında oldu. Son 5 yıldır, yüzme stillerine dikkat ederek yüzüyorum. Son iki yıldır kışları da havuzlara giderek yüzmeyi sürekli hale getirdim. Haftada 3 veya 4 gün yüzerim. Bir sonraki hedefim de triatlon yarışlarına katılmak (koşu, bisiklet ve yüzme).

- Türkiye'nin yüzme ve koşu sporlarında mevcut duruma ilişkin değerlendirmenizi alabilir miyiz? Yüzme ve koşu sporlarının yerel yönetimler ve devlet tarafından nasıl teşvik ve desteklenmesini önerirsiniz?

-Atletizm bütün sporların anasıdır. Oysa, ülkemizde atletizm üvey evlat muamelesi görüyor. Birkaç kahraman çıkıyor. İnsan üstü çabalarla olimpiyat ve Avrupa dereceleri elde ediyorlar. Ancak, sonrasında profesyonel ve devlet desteği olmayınca uluslar arası doping tuzağına düşüyorlar. Özellikle 1.500 mt Süreyya Ayhan ve Aslı Çakır Alptekin Olimpiyat şampiyonlukları yakaladılar. Maalesef, doping tuzağına düştüler... Oysa, Avrupa'da bu derecedeki sporcular "devlet sporcusu" sıfatı kazanıyorlar. Bir sürü uzman denetiminde antrenman yapıp, günlük yaşantılarını sürdürüyorlar. Aksi halde katıldıkları bir yemekte doping içeren malzeme veya antrenman destekli olarak aldıkları ilaçlarda farkında olmadan doping içeren maddeler bulunuyor.

Türkiye genç nüfusa sahip bir ülke ve nüfusun yüzde 60'tan fazlası büyük şehirlerde yaşıyor. Yakın bir gelecekte yaşlı bir nüfusa sahip olacağız. Spor yapma alışkanlığı olmayan bir nüfusun orta yaşta sağlık sorunlarından dolayı iş gücü kaybı yaşaması beklenir. Bu durumunda da sağlık harcamaları çok fazla olacaktır. İstanbul'da bile koşacağınız parkur o kadar az ki. Hatta, koşmak için yapılan parkurlarda betonlardan yapılmış.

Olimpiyatlara adaylıkta rekor kıran Türkiye'de, lisanslı sporcuların oranı yüzde 5. Olimpiyatları alan ülkelerde bu oran yüzde 20-30. Yüzme bilenlerin oranı da yüzde 5 olduğu gibi yüzme bilenlerin de yüzde 90'ı suyu adeta dövüyorlar.

Yerel yönetimler, profesyonel spor dallarıyla ilgilenmeli. Bugün birçok belediyenin futbol takımı var. Belediyeler özellikle amatör spor dallarını desteklemeleri gerekir. Tatil beldelerinde belediyelerin yüzme kursları açmaları gerekiyor. Her yıl Türkiye'de yaklaşık bin kişi boğuluyor. Bu korkunç bir rakam.

Devlet, belediyeleri amatör sporları desteklemesi için teşvik etmelidirler. Yine büyük kulüplerin birkaç dalda faaliyet göstermeleri teşvik edilmeli. Belli sayıda personeli bulunan kurumlarda spor kulüpleri oluşturmaları zorunlu hale getirilmelidir.

- Bir bilişimcinin sporla ilgilenmesi bilişimciye ne kazandırır?

-Bilişim mesleğinde gelişmeler baş döndürücü bir şekilde devam ediyor. Yeni teknolojilerle

“ Koşu yapmak, benim için sadece bir egzersiz değil, aynı zamanda bir rahatlama biçimi. Her sabah kendi düşüncelerimle baş başa kalıp, kendime zaman ayırabildiğim terapi saatleri ”

Bruce Lee

uğraşmak keyif verdiği gibi birçok teknoloji tam oturmadığından problemlerde çok oluyor. Genelde bilişimcileri bilgisayar başına kilitleyebiliyor. Bu durum boyun fıtığı, bel fıtığı olarak insana dönebiliyor. İnsan vücudu da bilgisayarlar gibidir. Bilgisayarlar, bir süre hareketsiz kaldığında uyku moduna geçtiği gibi insan vücudu da yarım saat hareketsiz kaldığında uyku moduna geçip, bir süre hastalığa yol açıyor.

Özellikle yazılım projeleriyle uğraşan kişiler, ortamdan uzaklaştıracak faaliyetlerde bulunmaları yazılım hatalarını azaltacaktır. Teknik işleri için de bu durum aynıdır. Bilişim projeleri zaman yoğunluğu fazla ve stresi çok olan projelerdir. Sürekli teknoloji karşısında olduğumuzu da düşünürsek. Spor ile stresle baş etme, motivasyonu güçlü tutma, sağlıklı olma, iletişim yeteneğini artırma, takım çalışması gibi beceriler elde edecektir. Bu beceriler de bilişimde kariyer yolculuğu için oldukça önemlidir. Bilişimciler için en iyi spor, doğada yürümek, koşmak ve yüzmektir.

- Yüzme ve koşu dışında başka hobileriniz ya da ilgilendiğiniz spor veya alanlar var mı?

-Türkiye, çok güzel bir ülke. Ben de gezmeyi çok sevdiğim için bazen gezi yazıları yazmaktayım. Bir dönem gezi dergisinde gezi yazarlığı yaptım.

Tango. Gençliğimdeki ukdelerim maraton koşmak, boğazı yüzerek geçmek ve tango yapmaktı. 5 yıl önce Tango kursuna başladım. Şimdi orta düzeyde Tango yapıyorum.

Tangoyu tanımlamak istersek...

Kendinizi konuşmadan dünyanın her yerinde ifade edebileceğiniz bir dildir Tango. Ruhunuzun en derinlerinde sakladığınız zerâfet, asalet, yaratıcılık ve sanatsal duygularınızı ortaya çıkarmanın en güzel yolu... Tango yapmak, kendini özgür ve asil hissetmektir. Maddi olarak zengin olmasan da gönlünün dünyalar zengini olduğunu dile getirmektir. Yeri gelince hırçınlaşabilmektir. Yeri geldiğin de ise küstahlaşabilmektir.

Hayatı dansla yaşayabilmektir.

Derdimi Ummana Döktüm

“Asumana inledim şarkısını dinliyordu, uzaklarına baktığında kedileriyle yaşlandığını gören kadın.”

“En çok onu sevdim”, Gamze Güller’in İletişim Yayınları’ndan çıkan romanı. Dumanı üstünde kitabı elime aldığımda, kapaktaki böceği, uğur böceğine dönüştürüvermek geldi içimden. Hoş bir kadın eline, iddialı bir yüzüğe Lady Bug yaraşır, değil mi?

Ve kitapseverlere keyif veren kâğıt kokusunu içime çekerek ilk sayfayı açtım. Kahverengi... Toprağın rengiyle; anneannelerden kalma oymalı, rafları dantel örtülü ceviz büfelerin rengiyle; yanında lokumuyla, incecik porselende ikram edilen mis kokulu kahvenin rengiyle yüz yüze geldim. Tamam sevgili yazar, ilk mesajı aldım ben!

Sayfaları çeviriyorum: 21. yüzyılda, Ankara’da buluyorum kendimi. Zaten olduğum yerde yani! Bir yandan da haberleri dinliyorum: Ekonomik istikrarsızlık yüzünden uzun vadeli konut kredisi faizleri artmış. 10 yıl için 100 milyon kredi alan birisi artık 20 milyon lira daha fazla faiz ödeyecekmiş! Sonra reklamlar başlıyor. İllustrasyonlarla müşteri arayan rezidanslar, metroyla şehre sadece yarım saat mesafedeki çakma cennetler bizi bekliyormuş. Ev sahibi olmayan kalmasın çığırtkanlığı... Ohh ne alâ, ne alâ...

Yeniden Asuman’a döneyim. Kim bu Asuman mı dediniz? Romanın kahramanı, esaslı kız! Anlıyorum ben bu kadını yaa... Anlamasam çayımı, sırf aile yadigarı diye ayakları eğreti duran, sedef kakmalı sehpayı koyarak bu yazıyı yazar mıyım? Sehpanın dengesiz ayakları yüzünden kaç kere bardağım devrildi, bir bilseniz! Kaç kere dökülen çaylar, kırılan bardaklar yüzünden elimdeki kitabı bıraktım, yazılarıma virgül koydum. Can Yücel’in “Bağlanmayacaksın bir şeye öyle körü körüne” dizelerine kulak vermek lazım galiba:

*Çok sahiplenmeden, çok ait olmadan yaşayacaksın.
Hem her an avuçlarından kayıp gidecekmiş gibi,
Hem de hep senin kalacakmış gibi hayat.
İlişik yaşayacaksın. Ucundan tutarak...*

Acaba Asuman, Mete’de aradığı, aşk, dostluk, güven ya da her neyse onu bulsaydı, evi bu kadar sahiplenir miydi? Yüreğimizdeki boşluğu ille de “bir şey”le doldurmak zorunda mıyız? Kim bilir?

Gerçi Mete de Asuman’ın her istediğini vermek zorunda mı? Mete’likten nereye kadar vazgeçilebilir canan için? O da ayrı konu! Nazım diyor ki: *Sen elmayı seviyorsun diye elmanın da seni sevmesi şart mı?*

Yine düştüm evin temel çukuruna. Güç bela yukarı çıkıp yeniden Asuman’ın yanına döneyim...

“Evde hiç kapı yoktu” diyor mimar-yazar bir yerde. Yenilerde duydum böyle bir cümleyi. Okuma listeme aldığım “Kirpinin Zarafeti”ni bana öneren arkadaşım, kapılarla ilgili bir şeyler söylemişti. Mola istiyorum. Kirpinin Zarafeti’ne göz atacağım!

Ayfer Niğdelioğlu
ayfer.nigdeli@gmail.com

Kaldığım yerden devam ediyorum: İronik mutluluk belgeleri: Fotoğraf albümleri... Bütün Jülyet’lerin bir gün tarla kuşuna döneceğini iddia ediyor Kishon. Hadi bir milyonluk soru da benden olsun. Romeolar peki neye dönüşecek? Bir de Figen konusu var: Gölgeler arasında kalamayacak kadar güçlü bir kadın var sayfaların arasında. Tanıştırdıktan sonra hep bir yerlerden çıkmasını bekledim.

***

Ruhu depremlerle örselenmiş bir toplum olduğumuz gerçeği de, zaman zaman yüzümüze çarpıyor. Yine de dere yataklarına yaparız 30 katlı kulelerimizi. Yaşasın oryantalizm! Yaşasın bize bize bir şey olmaz özgüveni...

Gene bir aforizma geldi aklıma. Tutamayacağım kendimi. Einstein’dan bu sefer: *Aynı şeyleri tekrar tekrar yapıp farklı sonuçlar beklemek deliliktir.*

***

Gelelim marka bombardımanı meselesine: Prada, Versace, Etro, Armani, Nike, Adidas blablabla... Oturduğu ahır sekisi, çığırıldığı İstanbul türküsü derler adama. Gucci’nin bir dönemki “yüzü” olan güzeller güzeli Prensess Charlotte’la özdeşleşmek için kırmızı-yeşil dokulu çantalarla-kemerlerle dolaplarını dolduranlara selam olsun!

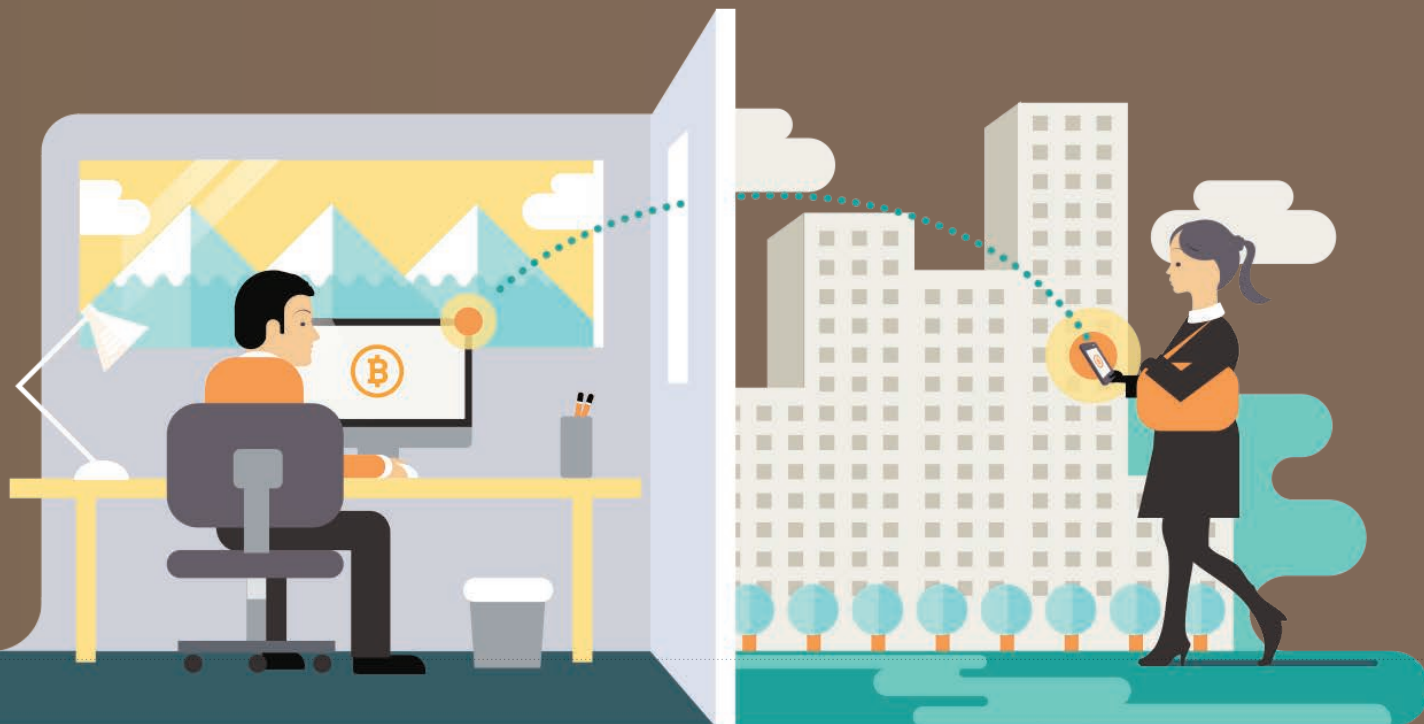
Eh, kapitalizme de giderimizi yaptık. Sıra son sözde: Derdimi ummana döktüm, asumana inledim. Bu şarkıyı Asuman dinlesin. Benim önerim, Ella Fitzgerald’dan: *A House Is Not A Home*

<https://www.youtube.com/watch?v=K0fSMNgSbww>

*A chair is still a chair
Evenwhenthere’snoone sittin’ there
But a chair is not a house
And a house is not a home
Whenthere’snoonetheretoholdyoutight
Andnoonethereyou can kissgoodnight*

AB'de Bitcoin, KDV vergisinden muaf

Sanal para birimleri, AB sınırları içinde vergisiz olarak alınıp-satılabilecek.

Avrupa Adalet Divanı, bitcoin ve diğer sanal para birimlerinin Avrupa Birliği (AB) sınırları içinde vergisiz olarak alınıp-satılabileceğine karar verdi. 21 Ekim 2015'te Mahkeme, para birimleri, banknotlar ve metal paralar için geçerli olduğu gibi bitcoin gibi sanal para birimlerinde alım satım işlemlerinin katma değer vergisinden (KDV) muaf olduğuna hükmetti. Hâkim "satışla ilgili bir vergi olarak KDV, bu alışverişe eklenemez çünkü bu farklı çeşit ödemelerin değişimidir" açıklaması yaptı.

Avrupa Adalet Divanı, Bitcoin için KDV konusunu İsveç'te bir mahkemede çıkan anlaşmazlık sonrası gündemine almıştı. İsveç'te David Hedqvist adlı bir yatırımcının on-line bitcoin borsasını faaliyete geçirmek için yaptığı başvuruda İsveç Gelir Yasası Komisyonu, bitcoin işlemlerinin KDV'den muaf olduğunu belirtirken, İsveç Vergi Otoritesi bu karara karşı dava açmıştı. 2008'de Satoshi Nakamoto adını taşıyan bir programcı ya da programcı grubu tarafından hayatımıza giren bitcoin bu kararla birlikte, nakit paraya karşı bir avantaj elde etti. Uzmanlar kararın, bitcoin'i daha rahat işlem yapabilmede rahatlatacağını düşünüyor.

BT yapılarının saldırılardan nasıl korunabileceği, SHIELD 2015'te tartışıldı

Bilgi güvenliğinin tüm yönlerinin tüm paydaşlarla ele alındığı SHIELD 2015 etkinliği, 15 Ekim 2015'te İstanbul Çırağan Sarayı'nda düzenlendi. Son kullanıcı ve teknoloji tedarikçilerini bir araya getiren konferansta, kritik BT yapılarının iç ve dış saldırganlara karşı nasıl korunabileceği katılımcılarla ele alındı. Konferans, Kasım'da Ankara'da yapılacak.

Türkiye ve bölgenin en büyük siber güvenlik konferansı olma misyonuyla her yıl Symturk (yeni adıyla Innovera) ev sahipliğinde gerçekleştiren SHIELD 2015, 15 Ekim 2015'te İstanbul Çırağan Sarayı'nda yapıldı. SHIELD 2015 etkinliğinin hedef kitlesini; BT ve bilgi güvenliği yöneticileri, teknik ekipleri, denetim ve uyumluluk departmanı yönetici ve teknik ekipleri oluşturuyor.

600 misafiri ağırlayan, 34 konuşmacının yer aldığı etkinlikte, teknik içerikli, siber güvenlik tehditlerine yönelik bakış açıları içeren sunum ve konuşmalar yer aldı. Siber güvenlik alanında yenilikleri, kritik BT altyapılarını gelişen tehditler karşısında koruma yöntemlerini farklı sektörlerden katılımcılarla buluşturan Symturk SHIELD 2015 Konferansı, Kasım ayında da Ankara'da düzenlenecek.

Konferansın açılış konuşmasını yapan Innovera CEO'su Gökhan Say, güvenliğin genel müdür ve yönetim kurullarının en önemli gündem maddelerinden biri haline geldiğini ve güvenlik uzmanlarından başarılmaması beklenen en önemli görevin dijital dönüşümün güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesi olduğunu belirtti. Say, bu dönüşümde inovasyonun en önemli konu olduğunu düşündükleri için İnovasyon Çağı anlamına gelen Innovera ismini seçtiklerini ifade etti. Say'ın ardından Avrupa'nın önde gelen Fütüristlerinden Rohit Talvar, iş dünyasının geleceğine yönelik öngörülerini katılımcılarla paylaştı.

Hem son kullanıcılar hem de endüstrinin uzman katılımcılarını bir araya getiren etkinlikte, BT yapılarının iç ve dış saldırganlara karşı nasıl korunabileceği paralel oturumlar şeklinde gerçekleşen konuşmalarda tartışıldı. Paralel oturumlarda; "Güvenlik yeniden tasarlanıyor", "Saldırı yaşam döngüsünü kırmak", "Yönetilen güvenlik hizmetli", "Artık yeni hedef DNS servisleri -DNS Güvenliğine Bakış", "Ağ bölümlendirmesi ve SDN'ler", "Mobil cihaz ve kurumsal bilgi güvenliği", "İnsan, en zayıf halka mı yoksa en önemli siber savunma silahımız mı?", "Felaketten önce siber saldırıları tespit etme ve engelleme", "Günümüz güvenlik altyapılarında tehdit istihbaratı kullanımına yeni bir yaklaşım", "Bir logoyu hak eden güvenlik açıkları", "Bulut bilişim BT güvenliği ile ilgili her şeyi değiştirir", "Değişen dünyada siber güvenlik danışmanlık hizmetleri" başlıkları ele alındı.

Konferansta Denizbank, Turkcell, TEB, Intertech, Turk Telekom Grubu, BKM gibi Türkiye'nin önde gelen şirketlerinden uzman konuşmacılar güvenlikle ilgili bakış açılarını ve deneyimlerini paylaşıırken, üretici firmalardan Türkiye'de önemli projelere imza atmış uzmanlar da görüşlerini aktardı.

FireEye ve HP'nin platin sponsorluğunda gerçekleşen etkinlikte, ayrıca Akamai, Citrix, Fortinet, Infoblox, PhishLabs, PhishMe, Symantec, Tenable ve ThreatStream'de altın sponsorlar arasında yer aldı.

Robot Yatırımları Fuarı ve Mini Maker Faire şöleni

Yatırımcılarla sektör profesyonellerini bir araya getiren Robot Yatırımları Fuarı ve Zirvesi, 21-22 Ekim'de düzenlenirken, 10-11 Ekim'de gerçekleştirilen Mini Maker Faire, yaratıcılık ve üreticilik şölenine dönüştü.

Türkiye imalat sanayinde hızla artan robotla üretim isteği, 21-22 Ekim 2015'te İstanbul WOW Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen Robot Yatırımları Fuarı ve Zirvesi'nde ortaya konuldu. Üretiminde robot kullanmak isteyen yatırımcılarla sektör profesyonellerini bir araya getiren etkinlik, Messe München GmbH ve dünyanın en büyük Robotlu Otomasyon Fuarı Automatica işbirliğinde düzenlendi. 1500 potansiyel yatırımcı katıldığı, ST Alternatif Fuarcılık ve Organizasyon Ltd. Şti. tarafından organize edilen etkinliğin sergi alanında 36 firma stantlarıyla yer aldı. Etkinlik boyunca 4 salonda 67 sektörel sunum gerçekleşti. Gerçekleştirilen sunumlarda üretiminde robot kullanmak isteyen yatırımcılara değerli bilgiler verildi. Konferans ve sektörel sunum salonlarında bilgilendirici etkinliklerin yapıldığı fuar ve zirvede, yerli ve yabancı çok sayıda sektör profesyoneli, robotlu üretimde dünyada geline en son teknolojileri anlattı.

Robot Yatırımları Fuarı ve Zirvesi'nin açılışında konuşan ST Alternatif Fuarcılık ve Organizasyon Ltd. Şti. Genel Müdürü Recep Akbayrak, "Türkiye'de robotlu üretim denince ilk akla otomotiv ve beyaz eşya sektörleri geliyor. Oysa günümüzde robotlar hemen her sektörde kullanılabilir. Bir başka yanlış algı da robotla üretimin yalnızca dev fabrikaların işi olduğunun düşünülmesi. Artık günümüzde, tekrarlayan her türlü işlerinizi robotlara yaptırmanız mümkün. Bu şekilde insan gibi değerli iş gücünü, daha katma değeri yüksek yerlere kaydırabilir, işçi sağlığı ve güvenliğini de sağlayabilirsiniz" diye konuştu.

Robotlar artık hemen her sektörde üretimin bir parçası haline geliyor. Bilinenin aksine robot yatırımı yapan firmalar çalışan sayısını düşürmediği gibi büyümenin gerekliliği olarak istihdamı da artırıyor. Robotlu üretim daha kısa sürede daha fazla ürün üretebilmek, hata oranını yok denecek kadar azaltmak ve kaliteyi

artırmak suretiyle rekabet gücü sağlıyor. Türkiye ne yazık ki robotlu üretim avantajından yoksun olarak dünya ile rekabette oldukça zorlanıyor. Türkiye'ye ilk olarak otomotiv ve beyaz eşya sektörü ile giriş yapan robotlar, şimdilerde çok daha fazla sektörde kullanılıyor ve yaygınlaşmasıyla birlikte maliyetleri de düşüyor.

İlk yatırım maliyetini ortalama bir yılda geri ödeyen robotlar, yüzde 60'a yakın üretim maliyeti avantajı sağlıyor.

Robotlar çalıştı, Drone'lar yarıştı

Bu arada 10-11 Ekim 2015 tarihlerinde gerçekleştirilen Mini Maker Faire İstanbul, 5 bini aşkın ziyaretçiye ağırladı.

GelecekHane koordinasyonuyla İstanbul Bilgi Üniversitesi santralistanbul Kampüsü'nde düzenlenen yaratıcılık ve üreticilik şöleni Mini Maker Faire İstanbul'da, hızları saatte 130 kilometreye ulaşan drone'ların yarışı ve model arabalarla yapılan drift gösterileri de hem çocuklar hem de yetişkinler tarafından büyük ilgi gördü. Üreten ve icat geliştiren Maker'ların bir araya geldiği ve projelerini sergilediği Mini Maker Faire İstanbul'un en dikkat çekici icatlarından bazıları Pankek Robotu, Elektronik Yapboz, Müzik Halısı, Su Piyanosu ve Kinetik Örtü oldu.

Etkinlikte gerçekleştirilen Kodlama Atölyesi'yle de down sendromlu bir öğrenci grubuna kodlamaya giriş eğitimi verildi.

ROBOT YATIRIMLARI FUARI ve ZİRVESİ

21-22 Ekim 2015
WOW Yeşilköy / İstanbul

Organizasyon İş Birliği Basın Sponsoru
STALTERNATİF **AUTOMATICA** **ST Dergileri**
stalternatif.com automatica-munich.com stdergileri.com

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ (TOBB) İZİNİYLE DÜZENLENMEKTEDİR.

SEKTÖRDEN YANSIMALAR

Gedik Robot Akademisi'nden yerli robotlar üretilecek

Ar-Ge'ye yatırımı artıran Gedik Holding, tamamı ithal olarak Türkiye'ye gelen endüstriyel robotları yerli olanaklarla kendi robotunu üretecek.

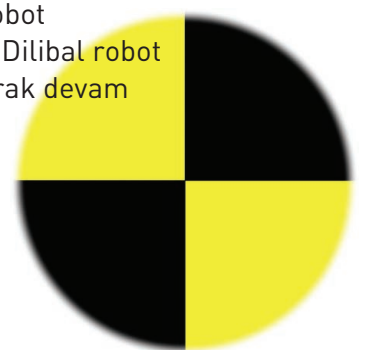
İstanbul Gedik Üniversitesi - Robot Teknolojileri Uygulama ve Araştırma Merkezi bünyesinde GeKa Robot işbirliği ile mühendis ve teknik elemanlara robotik ve otomasyon konularında eğitim vermek amacıyla Robot Akademisi kuran Gedik Holding, şimdi de tamamı ithal olarak ülkemize gelen endüstriyel robotları yerli olanaklarla üretmek için kolları sıvadı.

Gedik Holding CEO'su Mustafa Koçak, 21-22 Ekim 2015'te WOW Convention Center'da düzenlenen Robot Yatırımları Zirvesinde, holding bünyesinde Ar-Ge çalışmalarına büyük önem verdiklerini ve robot teknolojilerine yatırım yaptıklarını söyledi. Türkiye'de kullanılan tüm endüstriyel robotların Almanya, Japonya ve Güney Kore'den ithal edildiğini bildiren Koçak, Ar-Ge'ye büyük yatırımı yapıklarını belirtti.

İki yıl önce Gedik Üniversitesi Robot Teknolojileri Uygulama ve Araştırma Merkezi bünyesinde Robot Akademisi'ni kurduklarını anımsatan Koçak, burada robotik teknolojiler hakkında teorik ve uygulamalı eğitimler verildiğini anlattı.

Gedik Holding ve Gedik Üniversitesi olarak sanayici ve üniversite işbirliğiyle Ar-Ge çalışmaları yaptıklarına değinen Koçak, "Orta ve uzun vadede hedefimiz Türkiye'deki yerli sanayinin, başta kendimiz olmak üzere kendi kendimize yeterli hale gelmek. Yani kendi robotumuzu, trenimizi, otomobilimizi, uçağımızı yapmalıyız. Hükümetin yerli otomobil projesinde teknolojiğimizle biz de yer almak isteriz" diye konuştu.

İstanbul Gedik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Mekatronik Mühendisliği Bölüm Başkanı ve Robot Teknolojileri Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Yrd. Doç. Dr. Savaş Dilibal da, robot akademisi bünyesinde açılan eğitimler hakkında bilgi verdi. Dilibal robot eğitimlerinin farklı seviyelerde bundan sonra da hız kazanarak devam edeceğini sözlerine ekledi.

Dijital bağımlılık hafızayı zayıflatıyor

Birmingham Üniversitesi'nde yapılan bir araştırma, dijital ortamlara bağımlılık ve arama motorlarına aşırı güvenin insanların hafızasını zayıflattığını ortaya koydu.

Bilgisayar kullanımına ve arama motorlarına aşırı bağımlılığın, hafızayı zayıflattığı bildirildi. BBC'nin haberine göre, Birmingham Üniversitesi'nden Maria Wimber ve ekibinin yaptığı araştırma çerçevesinde İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, İspanya, Hollanda ve Lüksemburg'da yaşayan 6 bin yetişkinin hafızayla ilgili alışkanlıkları incelendi. Çalışmada, katılımcıların üçte birinden fazlasının bilgileri anımsamak için ilk önce bilgisayarlar ve arama motorlarına başvurduğu görüldü. Araştırma, bilgisayara güvenmenin hafıza gelişimine uzun dönemli etkileri olduğunu, bir tıkla elde edilen bilgilerin çoğunun hızlıca unutulduğunu da gösterdi. Araştırma, çok sayıda kişinin, bilgiyi hafızasında tutmak yerine bilgisayarları kullandığını, bilgiyi anımsamak için bilgisayarlara başvurduğunu, çocukken kullanılan telefon numaralarını hatırlarken, iş yerlerinin ya da aile üyelerinin telefon numaralarını hatırlayamadığını ortaya koydu.

Birmingham Üniversitesi'nden Wimber, bilgiye dijital yollardan ulaşma eğiliminin, "uzun süreli hafıza oluşumunu engellediğini" belirterek bilgiyi anımsama sürecinin, kalıcı hafıza yaratılmasının en etkili yolu olduğuna, öte yandan tekrar tekrar internete bakmak gibi bilgiyi pasif olarak tekrar etmenin, kalıcı hafıza izi oluşturmadığına dikkati çekti. Wimber'a göre bir bilgiyi hatırlama süreci, "kalıcı bir hafıza yaratmak için en etkili yollardan biri.

Wimber, "Varolan risklerden biri de şu ki, bilgiler sürekli dijital aletler üzerinden kaydediliyor ve bu durum bilgileri uzun dönem hafızamıza işlememizi engelliyor. Hatta bu dikkatimizi dağıtarak bizi bir olayı yaşadığı anda doğru bir şekilde hafızamıza kodlamaktan bile alıkoyuyor" diye konuştu.

Araştırmada, İngiltere'deki katılımcıların yüzde 45'i, 10 yaşındayken kullanılan ev telefonu numaralarını hatırlarken, yüzde 29'u çocuklarının, yüzde 43'ü de iş yerlerinin telefon numaralarını anımsayamadığı ortaya konuldu.

Yine İngiltere'de eşlerinin telefon numaralarını hatırlayanların oranı yüzde 51 iken, bu oranın İtalya'da yüzde 80'e çıktığı görüldü.

Araştırma, olgusal bilgileri depolamanın yanı sıra, kişisel hatırları da dijital formda saklama trendinin oluştuğunun da altını çizdi. Buna göre, önemli anların fotoğrafları sadece bir akıllı telefonda bulunabilirken aletin kaybedilmesi ya da çalınması durumunda bu anıların da kaybolma riski altında bulunuyor.

2015 TBD Bilimkurgu Öykü Yarışması

Başka bir dünyanın düşünüyü kurmak, belki de düş kurmak kadar eskidir insanlık tarihinde. Edebiyatta vücut bulan dünya düşleri ise sayısız okuyucunun düşünce dünyasının parçası olur. Bilimkurgu edebiyatı, hayal gücünü bilim ve teknolojinin sunabildiği imkanlarla besler. Bilim ve teknolojiyle kurduğu ilişkinin gücü nispetinde inandırıcılığı yükselir. İnandığı noktada düşündürür, eğlendirir, şaşırtır, korkutur ve yadırgatır bilimkurgu.

Bugüne kadar yarışmamıza üç bini aşkın öykü ulaşmış. Üç bini aşkın farklı dünya kurgusu demek bu. On yedi yıldır her yaştan yazarın kurduğu düşlerin tanığı olmak övünç kaynağımız. Okuduğumuz her öyküde hayal gücünüzün ulaşabildiği ufukları görmek heyecan veriyor. En önemlisi de, başka bir dünyanın mümkün olduğuna dair inancımızı tazeliyorlar.

Bu yıl on yedincisini düzenlediğimiz geleneksel Bilimkurgu Öykü yarışmamıza, bilim ve teknolojiye güç alan dünya düşlerinizi heyecanla bekliyoruz.

Türkiye Bilişim Derneği
Yönetim Kurulu

YARIŞMA KOŞULLARI

1. SONUÇ VE ÖDÜLLER

TBD Bilimkurgu Öykü Yarışması'nı kazanan öyküler 27 Ekim 2015 tarihinde açıklanacaktır. Ödül olarak birinci gelen yarışmacıya 3000 TL, ikinci gelen yarışmacıya 2000 TL ve üçüncü gelen yarışmacıya da 1000 TL verilecektir.

2. KATILIM KOŞULLARI

- Yarışmaya TBD Yönetim Kurulu üyeleri ile TBD Bilişim Dergisi Yayın Kurulu Üyeleri dışında herkes katılabilir.
- Öykü Türkçe yazılmalıdır.
- Her yazar öyküsünü istediği konuda yazabilir.
- Öykülerde bilimkurgusal öğeler aranacaktır.
- Öykü daha önce herhangi bir yarışmada ödül almamış olmalıdır.
- 2015 yılından önce yayımlanmış öyküler yarışmaya kabul edilmeyecektir.
- Her yazar yalnızca bir öyküyle yarışmaya katılabilir.
- Önceki yıllarda birincilik ödülü alan yazarlar yarışmaya katılamaz.
- Dereceye girecek öyküler TBD'nin internet sitesinde ya da Bilişim Dergisi'nde yayımlanacak, seçici kurulun yayımlanmaya değer bulduğu öyküler kitap olarak yayımlanacaktır.
- Öykülerin internet sitesinde, Bilişim Dergisi'nde ya da kitaplaştırılarak yayımlanması için <http://www.tbd.org.tr/onayliyorum> adresinde bulunan "Onaylıyorum" adlı belgenin yazar tarafından doldurulması ve bu belgenin taranarak e-posta yoluyla TBD'ye gönderilmesi gerekmektedir. Onaylıyorum adlı belgeyi TBD'ye göndermeyen yarışmacılar yarışmaya kabul edilmeyecektir.

3. SEÇİCİ KURUL

Ana jüri isim listesi:

Barış Müstecaplıoğlu, Murat Başekim, Bülent Akkoç, Barış Emre Alkım, Kadir Yiğit Us, Ümit Dagci, Cenk Tezcan, Erdal Naneci, Ersin Taşçı

4. BİÇİM

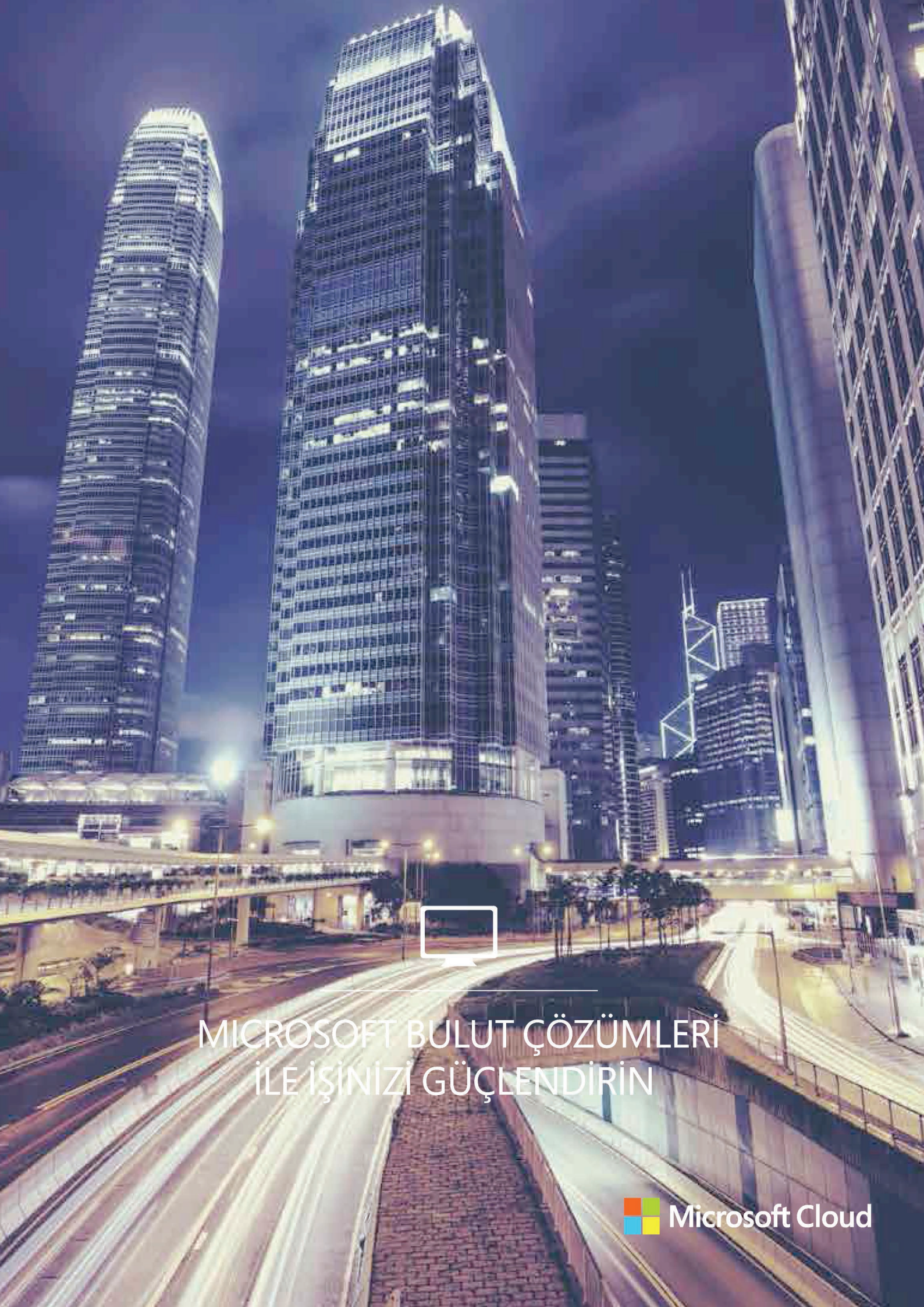
- Öykü, yaygın olarak kullanılan bir kelimeişlemciyle, "12" büyüklükte, "Arial" karakter" seçilerek, yazılmalı ve e-postaya ekli bir dosya olarak gönderilmelidir.
- Gönderilen dosyanın adına öykünün adı verilmelidir.
- Öykü dosyasının içinde yazarla ilgili hiçbir bilgi olmamalıdır.
- e-postaya ekli diğer bir dosyanın içinde yazarın açık adı, kısa özgeçmişi, açık adresi ve telefon numarası ayrıca varsa web sitesi veya sosyal medya adresleri bulunmalıdır. Yarışmada rumuz kullanılmamaktadır.
- Yazarın kimlik bilgilerinin bulunduğu dosyanın adına yazarın adı verilmelidir.
- Öykü en fazla iki bin sözcükten oluşmalıdır.
- Bu biçimsel özellikleri taşımayan öyküler diskalifiye edilecektir.

5. ÖYKÜNÜN TESLİMİ

Yapıt, 30 Ağustos 2015 tarihine dek bilimkurgu@tbd.org.tr adresine gönderilmelidir. Postayla gönderilen öyküler yarışmaya kabul edilmeyecektir.

Bilgi ve iletişim için: Ceyhan Atuf Kansu Caddesi 1246. Sokak No: 4/17 Balgat / ANKARA
Tel: +90 (312) 473 8215 web: www.tbd.org.tr, eposta: tbd-merkez@tbd.org.tr

MICROSOFT BULUT ÇÖZÜMLERİ
İLE İŞİNİZİ GÜÇLENDİRİN